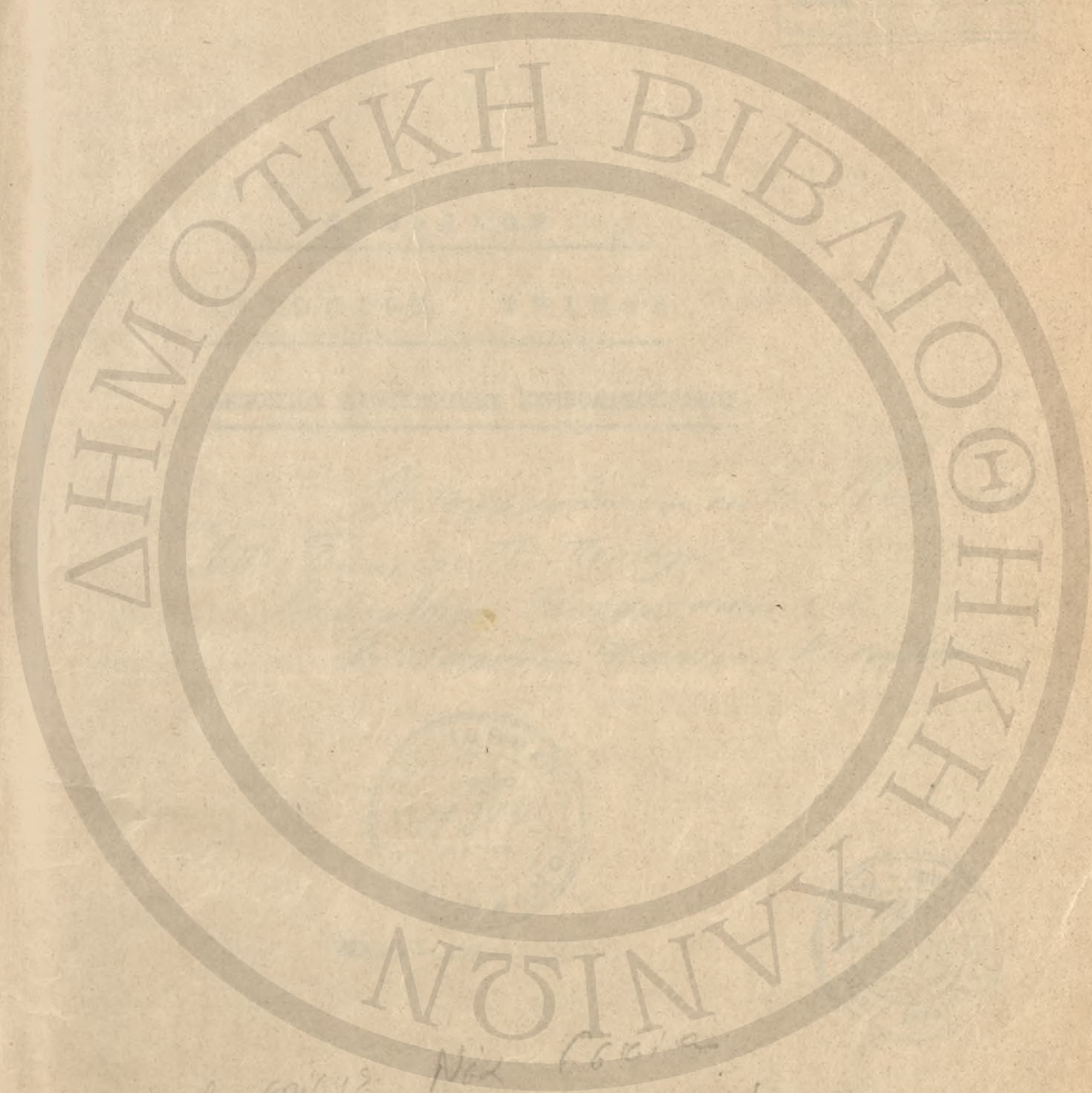

2/10/21
A. P. 102
118 1/2

by enkyr. Νικ. Γ. Γ. Γ. Γ.
κόμος 12^{ος}, 1932 13' 20φ
κεύχος 56 σ. 846-

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
— ΧΑΝΙΩΝ —
ΑΔΕ. Αριθ. 56446
Χρονολ. Εισαγ. 11-5-2000
Είδικότης 161. Κοιτώνς
*Αριθ. 949.58/TR1

Ελλάδος VII 20
7497

ΧΡΟΝΙΚΟΝ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΡΙΒΑΝ Τρίβαν γ Τρίβαν

ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΦΟΓΡΑΦΟΥ.

Μεταφρασμένη έκδοσις Μαριου
Ὑπὸ Γεωργίου Π. Πορταζου
Ἀξιολογηθέντος Ἐκδοτικοῦ ε.α.
Ἐν Χανίοις - Κρήνη

XIX-VII-LXXI

Ἐν Χανίοις - Κρήνη

1930

Κλάσις VII No
7497

Αφήγησις

Περί διαφόρων γεγονότων έκτυλιχθέντων έν τῷ Βασιλείῳ τῆς Κρήτης άπό τοῦ έτους 1182, όπότε έπανεστάθησαν άπό τῆς Έλληνικῆς Αὐτοκρατορίας μέχρι τοῦ 1669, όπότε ^{παραμένεν} παρέμεινεν ύπό τήν έξουσίαν τῆς Όθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Καταρτηθεῖσα

Ύπό τοῦ Κυρίου Άντωνίου Τριβάν Δημοσίου Διοικητικοῦ Συμβου- λαιογράφου μεταφρασθεῖσα ύπό τοῦ έν άποστρατείας ^{Γεωργίου Π. Πόρταλη} Γεωργίου Π. Πόρταλη έν Χανίων κατά τό 1930.

Εἶναι βέβαιον ότι ἡ εὐγενεστάτη Νῆσος Κρήτη ἦτο άρχαιότατον Βασίλειον, κατοικουμένη πάντοτε ύπό άνδρῶν διακρινομένων επί εὐγε- νεστάτῃ καί ίπποτικῇ άρετῇ καί ότι έξ αὐτῆς προῆλθον ίσχυρότατοι πο- λεμισταί καί λόγιοι πεπροικισμένοι διά Φιλοσοφίας, θεολογίας καί Άστρο- νομίας καί ύπό άλλων άρετῶν, έφαμίλλων πρός τας άρετάς τῶν λαῶν άλλ- λων έπαρχιῶν τῆς Αὐτοκρατορίας, όπερ προκύπτει έν τῶν ιστοριῶν Δα- νιήλ τοῦ Προφήτου, έν τῆς Τρωαδικῆς ίστορίας, έν τῶν συγγραφῶν τοῦ Ζωναρά Τρανινιώτα καί Γουλιέλμου καί έν τῶν περιγραφῶν τῶν βίων τῶν Έλλήνων Αὐτοκρατόρων τῆς Άνατολῆς ἦτοι τοῦ Άγίου Κωνσταντίνου τοῦ καταστάντος Μεγάλου, τοῦ Ηρακλείου, τοῦ Μεγάλου Ίουστινιανου, τοῦ Νικηφόρου ΰωμῆ, τοῦ Ρωμανοῦ Άργυροπούλου, Ίσαακίου Κομνηνοῦ, Μιχαήλ Παλαιολόγου καί Ίωάννου Παλαιολόγου. Άλλά δέν εἶναι πλέον άναγκαῖον νά παρασχεθῶσιν άλλαι διασαφήσεις επί τῶν άνωτέρω έκτε- θέντων, περί ὧν έπραγματεύθησαν τοσοῦτοι συγγραφεῖς; λέγω μόνον (άφηγοῦμαι μόνον) τά γεγονότα άπό τῆς έποχῆς τῆς έξαγοράς (άποκτή- σεως) τήν όποίαν έκαμαν οἱ εὐγενέστατοι καί έναρετώτεροι Δοῦκες

(Βασιλεῖς) τῆς Βενετίας, ἀληθεῖς ἀπόγονοι τῶν ἀρχαιοτάτων Τρωαδικῶν οἰκογενειῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἀκριβῶς ἔλκουν τὴν καταγωγὴν των οἱ ἱερώτατοι Βασιλεῖς τοῦ Στέμματος τῆς Γαλλίας, ὡς ἔλεγε μετὰ ζωηρότητος καὶ διεκλήρυττεν ἐν ταῖς συζητήσεσιν ὁ διασημότετος ἐκεῖνος Βασιλεὺς Ἑρρίκος ὁ ΙΓ'. ὁ ἀγιώτατος μνήμης Βασιλεὺς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος πάντοτε εἰς δημοσίας καὶ ἰδιωτικὰς συνεντεύξεις καὶ συμβούλια ἀπεκάλει τοὺς γαληνοτάτους Βενετούς συγγενεῖς του, τὴν ὁποίαν ἐξαγορὰν ἔκαμον κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Κατὰ τὴν συμμαχίαν τῶν Γάλλων καὶ Ἑνετῶν, οἱ ὁποῖοι ἐβάδισαν ἐναντίον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, παρακινήθentes (ῥηθόμενοι) ὑπὸ τοῦ νεαροῦ Κομνηνοῦ διὰ νὰ τὸν ἐγκαταστήσωσιν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Αὐτοκρατορίας ὅθεν εἶχεν ἐκδιωχθῆ ὑπὸ ἑνὸς ἐκ τοῦ πατρὸς θείου του, ἐξεστράτευσαν μὲ ἰσχυροτάτους στόλους καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου τῆς ἀπιστίας (προδοσίας) ὁ Κομνηνός μετεχειρίσθη τὸν Τύραννον ἐναντίον τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ καὶ ἀνηψιοῦ ἐπειδὴ τὸν εἶχον στερῆσει τῆς ρηθείσης Αὐτοκρατορίας.

Κατόπιν οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἑνετοί, λαβόντες ἀφορμὴν (ἤτοι εὐρόντες εὐκαιρίαν) ἐκ μιᾶς ἀπροόπτου παραλήψεως (παραπτώματος) τοῦ λαοῦ ἐκεῖνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατέλαβον διὰ λογαριασμόν των τὴν ἐν λόγῳ αὐτοκρατορίαν, ἐκδιώξαντες αὐτούς (τοὺς Κωνσταντινοπολίτας)

Οἱ πτωχοὶ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι συνεκρατοῦντο διὰ τῆς βίας εὐρίσκοντο δὲ καὶ εἰς μεγίστας ἔριδας ἀναμεταξύ των, ἐπῆγαν καὶ ἔστησαν τὸν θρόνον τῆς αὐτοκρατορίας πρὸς τὴν Ἀνατολίαν (Νατολία), οἱ δὲ Γάλλοι μετὰ τῶν Ἑνετῶν ἐξέλεξαν ὡς Αὐτοκράτορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸν Α. Μπαλντοβῖνον, συγγενὴν τοῦ Γαλλικοῦ Στέμματος, ὡς Πατριάρχην δὲ ἐξέλεξαν ἕνα εὐγενῆ Ἑνετόν. ἐκ τοῦ οἴκου Μοροζίνη.

Τότε δὲ οἱ Κύριοι Ἑνετοί ἔφηρεσαν πολλὰ κινητὰ πράγματα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀνεκτιμήτου ἀξίας, ἤτοι Ἐκκλησιαστικὰ, Αὐτοκρατορικὰ καὶ ἰδιωτικὰ τὰ ὁποῖα μετέφεραν εἰς Βενετίαν ὅπου μάλιστα εὐρίσκονται ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς χεῖρας τοῦ Δημοσίου, ἰδιωτῶν καὶ

μουν κατ'αὐτῶν ἐπὶ 57 καὶ πλέον ἔτη, διαμφισβητοῦντες αὐτοῖς τὴν διαφόρων ἄλλων, ἤτοι παρ' ἐκκλησίαις καὶ Μοναστηρίοις. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀφήρσαν ἐπίσης καὶ κατέλαβον διαφόρους πόλεις καὶ νήσους, τὰς ὁποίας, λέγουν, ὅτι κατέκτησαν δικαιώματι πολέμου, τὸ αὐτὸ δὲ λέγουσι ἐπίσης καὶ διὰ τὸ Βασίλειον τοῦτο τῆς Κρήτης, καθὼς ἀναγράφεται εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ εἰς τὰ χρονικά τῆς Βενετίας. Δέν ἔχουσιν ὅμως οὕτω τὰ πράγματα, διότι εὐρίσκεται συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφον εἰς Λατινικὴν γλῶσσαν, ἐν τῷ ὁποίῳ φαίνεται ὅτι ἀπὸ τοῦ μηνὸς Αὐγούστου 1204 ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Πάπα Ρωμαίων Ἰννοκεντίου τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἐν τῷ Ἀνδριανουπολιτικῷ προαστείῳ τῆς πρωτεύουσας κατὰ τὴν VII Ἰνδικτιῶνα, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Δὸν Βονιφάτιος Μαρκήσιος Μομφεράτου, δηλοῖ ὅτι παραχωρεῖ εἰς τὴν Γαληνοτάτην Δημοκρατίαν τῆς Βενετίας τὴν Νῆσον Κρήτην καὶ Θεσσαλονίκην ἀντὶ τοῦ ποσοῦ 100.000 ὑπερπύρων καὶ χιλίων ἀργυρῶν μάρκων καὶ πρὸς πίστωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἀναγράφεται τὸ πᾶν ἐν τῷ ἐν λόγῳ ἔγγράφῳ. Ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ καθ' οἰονδήποτε τρόπον (ἐγένετο ἢ κατὰκτησις), ἀρκεῖ ὅτι οἱ Κύριοι Ἑνετοὶ ἀπέκτησαν κανονικῶς καὶ δικαίως τὸ Βασίλειον κατὰ τῷ 1204 καὶ ἀμέσως πέστειλαν γαλέρας ὑπὸ τὴν Διοίκησιν τοῦ ἐνδοξοτάτου Ρενιέρη Πρεμαρίνη ('Υπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν) ναύαρχον μετὰ μιᾶς ἀποικίας εὐγενῶν Ἑνετῶν καὶ Πεζικοῦ Στρατεύματος πρὸς κατάληψιν τοῦ Βασιλείου.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ὅμως τούτων τῶν κατακτήσεων εὐρίσκοντο ἐπὶ τῆς Νήσου καὶ μερικαὶ εὐγενέσταται οἰκογένειαι, ἀποσταλεῖσαι ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κομνηνοῦ μετὰ τοῦ υἱοῦ του, αἱ ὁποῖαι οἰκογένειαι κατέλαβον τὸ ρηθὲν Βασίλειον κατὰ τὸ ἔτος 1182.

Συνεπεῖρ ἐπαναστάσεως τῶν κατοίκων, ἀρνηθέντων νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν, ὁ υἱὸς τοῦ ρηθέντος αὐτοκράτορος διένειμεν τὸ Βασίλειον τοῦτο εἰς τὰς δώδεκα αὐτὰς οἰκογενείας, ὡς θὰ ἀφηγηθῶμεν κατωτέρω ἐκτενεστέρον. Τούτου ἕνεκεν αἱ οἰκογένειαι αὗται μετὰ τῶν προσκειμένων αὐταῖς ἀντέστησαν κατὰ τῶν Ἑνετῶν καὶ ἐπολέ-

εὐλαβέστατος καὶ ἀήττητος Ἰσαΐιος Κομνηνός, υἱός τοῦ εὐλαβεστάτου
Αὐτοκράτορος Κύρ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ ὁ ὁποῖος εἶχε παρασκευάσει 10 Γα-
λέρας, τὰς ὁποίας διώκουν οἱ ἀνώτεροι των λειτουργοί, ὡς θὰ λεχθῆ
κατωτέρω, πρὸς τούτοις δέ ἦτο καὶ ἡ αὐτοκρατορικὴ Γαλέρα, εἰς τρόπον
ὥστε τὸ σύνολον ἦτο 101 πλοῖα.

Ἐκ τῶν ἑφθασαν εἰς τὸν Κάβο Τράχηλον τοῦ Βασιλείου τῆς Κρήτης, εὐ-
ρισκόμενον κατὰ τοὺς λογίους εἰδικούς εἰς τὸν τόπον τῆς Κισσάμου
ἡ ὁποία τότε περιλαμβάνετο μεταξύ τῶν ποταμῶν Τυφλοῦ καὶ Καλυβιανῆς,
ὅλαι δέ αἱ μεταξύ αὐταὶ ἐκαλοῦντο Τράχηλοι καὶ ἀφοῦ ἔφθασεν ἡ Αὐτο-
κρατορικὴ Ἀρμάδα εἰς τὰς ἀκτὰς ταύτας καὶ εἰς θέσιν Μαῦρο Μῶλο, ἀπε-
βίβασε τοὺς ἄνδρας τῶν Γαλερῶν, τὰ ὄπλα καὶ πολεμοφόδια καὶ πᾶν ἄλλο
ὄργανον πολέμου ὅπερ εἶχον ἐντός, ἀφαιρεθέντος παντός χρησίμου ἀντι-
κειμένου καὶ οὕτω ἔμειναν μόνον τὰ σιῆφη, τὰ ὁποῖα κατὰ διαταγὴν τοῦ
υἱοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος ἐκάησαν ὅλαι, ἐπειδὴ ὑπῆρχεν ὑπόνοια ὅτι οἱ
κατοικοὶ τῆς Κρήτης θὰ ἀνθίσταντο εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν ὑποταγὴν, καὶ
διὰ νὰ δοθῆ εἰς τοὺς ἰδικούς του νὰ ἐννοήσουν ὅτι θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ
ἀποθάνωσιν ὅλοι ἵνα ὑποτάξωσι τοὺς κατοίκους τοῦ ρηθέντος Βασιλείου.

Μετὰ ταῦτα δέ ἔστειλεν ἀμέσως μίαν μικρὰν Γαλέραν, εἰδοποιῶν
τὸν Αὐτοκράτορα πατέρα του ὅτι ἔφθασαν εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Κρήτης,
τὸ τοιοῦτον δέ ἀνέφερεν Ἑλληνιστί διὰ τῆς φράσεως "ἔγγισαμεν" ὅπερ
σημαίνει Ἰταλιστί "ἔφθάσαμεν". Ἐκ τῆς λήψεως δέ ταύτης ἔλαβεν ἐκτο-
τε ὁ τόπος τοῦ Τράχηλα ἐκείνου τὸ νέον τοῦτο ὄνομα καὶ ὀνομάσθη Κίς-
σαμος, ὡς καὶ σήμερον ὀνομάζεται.

Σημειώθη τῶν 12 οἰκογεναικῶν ὀνομάτων τῶν Ἀρχοντοπούλων
μετὰ τοῦ ὀνόματος ἐνάστου εἰς τὰς κατοικίας των.

Οἰκογένεια Φωκᾶ - Ἐκ τοῦ τόπου καλουμένου "Ἅγιος Εὐστράτιος"
Καλλέργαι . . . Ἰωάννης-Λέων-Γεώργιος-Ἰάκωβος
Ἀνδρέας - Ἀλέξιος - οἱ ὁποῖοι ὀνομάσθησαν Καλλέργαι
ὑπὸ τῶν ἐνδόξων Ἑνετῶν διὰ τὸ καλὸν ἔργον τῆς εἰ-
ρήνης τὸ ὁποῖον ἠκολούθησεν ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἀλέ-
ξιος. (Πρόσωπα 7)

Σκορδίλαι . . . οἰκογένεια ἐξ Ἀγίου Εὐθυμίου

Μαρτῖνος - Ἰωάννης - Μιχαήλ - Καπαδώνης -

Γεώργιος - Βάρδας - Γαβριήλ - Ἐμμανουήλ

Κώστας - Νικηφόρος No 10

ἐκ τῶν ἄνωτέρω κατάγονται αἱ κατωτέρω ἀναγραφόμεναι οἰκογένειαι τῶν Πατέρων.

Καφοκαλύβαι - Ψαρομήλιγκοι - Λουγιμένοι - Κυριακόπουλοι - Σαρακηνοί - Λυγνοί - Φινόκαλοι - Μαραζορά (Μαλλαζαρά) - Παπαδόπουλοι - Κόντοι - Φοῦμοι - Σεβασιοί - Λουμπίνοι - Τραχίνοι - Νομιοί - Δημητρόπουλοι καὶ Πάτεροι.

Τὰ ἄνωτέρω ἐπώνυμα No 17 εἶναι τῶν Σκορδυλῶν.

Βαροῦχαι : Οἰκογένεια Βαρούχα ἐκ Λεπτής.

Κωνσταντῖνος - Πολύκαρπος - Ἰωάννης - Ἀλέξιος - Νικηφόρος -

Ἀντώνιος No 6.

Ἡ ἄνωτέρω οἰκογένεια ἐπωνομάσθη Μουσοῦροι, διότι ἕνας ἐκ τῶν προγόνων αὐτῶν εὐσῆλθεν ὡς ἀρχηγός εἰς τὴν Μολδαβίαν, ὅταν κατέκαψαν τοὺς Βλάχους.

Καβάλαι : Οἰκογένεια Καβάλα ἐξ Ἀγίων Ἀποστόλων.

Φίλιππος - Ἰωάννης - Γρηγόριος - Σήφης - Ἀντώνιος -

Μαρτῖνος - Ἀνδρέας No 7

Μελισσηνοί : Οἰκογένεια Μελισσηνῶν ἐξ Ἀγίου Ρωμανοῦ

Ἀνδρέας - Δημήτριος - Βασίλειος - Θεόδωρος - Κοσμάς

Πανταλέων - Ἰωάννης - Δαμιανός - Ρωμανός No 9

Ἀρχολέοι : Οἰκογένεια Ἀρχολέων ἐξ Ἀγίου Θωμᾶ.

Θωμᾶς - Κώστας - Ἀντώνιος - Βλάσιος - Θεόδωρος -

Σπυρίδων - Ἐλευθέριος - Νικόλαος No 8

Ἐπωνομάσθησαν Ἀρχολέοι διότι εἷς ἐκ τῶν προγόνων αὐτῶν ἔκοψε

τὴν κεφαλὴν λέοντος χάριν ἀφοσιώσεως καὶ ὑπηρεσίας πρὸς τὸν αὐτοκράτορα.

Βλαστοί : Οἰκογένεια Βλαστῶν, ἐξ Ἀγίου Ἰουλιανοῦ.

Δημήτριος - Στέφανος - Συμεών - Ἰωάννης - Προκόπιος -
Ἐμμανουήλ - Μάρκος - Γεώργιος No 8

Ἐπωνομάσθησαν Βλαστοί διότι εἷς ἐκ τῶν προγόνων αὐτῶν ἐνίκησεν εἰς
Ἔδεσσαν.

Χορτάτζαι : Οἰκογένεια Χορτάτζων ἐξ Ἀγίου Μηνᾶ

Εὐστράτιος - Μιχαήλ - Γεώργιος - Φώτιος - Παῦλος
Μηνᾶς καὶ Κωνσταντῖνος No 7

Καφφάτοι : Οἰκογένεια Καφφάτοι ἐξ Ἀγίου Σεργίου

Ματθαῖος - Θωμᾶς - Ἰωάννης - Γεώργιος - Λέων -
Ἀνδρόνικος - Στέφανος No 7

Λυτιναῖοι : Οἰκογένεια Λύτινα ἐκ Μορτατούας

Λουκιᾶς - Μιχαήλ - Θεόδωρος - Γεώργιος - Ἀρσένιος -
Φίλιππος - Νικόλαος No 7

Ἀργυρόπουλοι : Οἰκογένεια Ἀργυροπούλων ἐξ Ἀγίου Στεφάνου ἢ

Ἄγιοι Στεφανῖται.

Νικηφόρος - Ἰωάννης - Στέφανος - Γεώργιος - Νικόλαος -
Βασίλειος - Μηνᾶς - Νικήτας No 8

Ἡ ἀνωτέρω οἰκογένεια ὠνομάσθη Ἄγιο-Στεφανῖται διότι ὁ αὐ-
τοκράτωρ Μακεδώνιος, πατήρ τοῦ Λέοντος Σοφοῦ, ἔνεκα τοῦ Ἄετοῦ τόν
ὁποῖον εἶδε ἐν ὄνειρῳ καὶ κατόπιν ἔγινεν αὐτοκράτωρ, ἐχάραξε τόν
ἄετόν ἐξ ἀργύρου ἐπὶ τοῦ κοντοῦ τῶν σημαῖων του καὶ ἐπωνομάσθη Ἀρ-
γυρόπουλος καὶ ὅταν ἔδωκε συγνώμην εἰς τόν υἱόν του Λέοντα καὶ τόν
ἔχρισε Βασιλέα τῶν Βλαχερνῶν, τόν ὠνόμασε Ἀγιοστεφανίτην καὶ τοὺς
ἐξ αὐτοῦ καταγομένους.

Μετὰ τὰς 12 ταύτας οἰκογενείας τῶν εὐγενῶν ἐν ὄλῳ 90 προ-
σώπων ἐπιβιβασθέντων ἐπὶ τῶν Γαλλερῶν, ἔπονται αἱ οἰκογένειαι τῶν 10
ἀνωτέρω λειτουργῶν, ἀξιωματούχων τῶν 10 αὐτοκρατορικῶν Γαλλερῶν.

- 1ον Δόν Μάρκος Λιμᾶς ὕψθ. Μέγας θυμαυροφύλαξ αἰκας,
2ον " Θωμᾶς Παλαιολόγος Πρωτοσπαθᾶριος συγκροισιν
3ον " Γεώργιος Χρυσογιάννης Μέγας Συμβολαιογράφος
4ον " Δημήτριος Βαλεριᾶνος Γραμματεὺς ἐξ ἀπορρήτων
5ον " Ὀνούφριος Μενδινός Μέγας Λογιστὴς
6ον " Δημήτριος Σιλᾶβος Ἀρχηγός τοῦ Σφραγιδοφυλακίου
7ον " Ἰσίδωρος Ἀμπελακιανός Μέγας Δομέστιχος κυριότητα
8ον " Μηνᾶς Κλαύδιος Στρατοπεδάρχης
9ον " Ἰωάννης Θεοχάρης Μέγας Παύαρχος
10ον " Νικόλαος Ἀδραμυτινός Μέγας Ἀξιωματικὸς Τριήρους.

Κατὰ τὴν ἄφιξον τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἀρμάδας εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Βασιλείου τῆς Νήσου γενομένην ἀπόβασιν ἐφοβήθησαν ὅλοι οἱ κάτοικοι αὐτοῦ καὶ ἀδιακρίτως πάντες συνέρευσαν ὁμοθυμαδὸν διὰ νὰ δώσωσι τὴν ὀφειλομένην ὑποταγὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Αὐτοκρατορίαν.

Μετὰ τὴν ἐκ νέου ἀνάκτησιν τῆς Κυριαρχίας τοῦ Βασιλείου, ὁ υἱὸς τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις ἐξήσκη τὴν ἐξουσίαν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ πατρὸς του, ἔκομεν διαίρεσιν τοῦ Βασιλείου ὑπὸ τὴν κυριότητα τῶν 12 εὐγενῶν οἰκογενειῶν τῶν Ἀρχοντοπούλων, παραχωρήσας εἰς ἕκαστον τὰς προσόδους τῆς μερίδος του ἐν εἴδει φεούδου, τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξεν καὶ διὰ τοὺς 10 προμνησθέντας Ἀξιωματούχους τοῦ στόλου, παραχωρήσας αὐτοῖς πλεῖστα τιμάρια καὶ χορηγήσας πρὸς τούτοις καὶ εἰς τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στόλου του, ἀναλόγως τῆς καταστάσεως ἐκάστου πολλὰ εὐεργετήματα κρατήσας διὰ τὸν ἑαυτὸν του ὁ Ἰσαάκιος ἐν εἴδει φεούδου, μερικά τιμάρια παρά τὸ Ἡράκλειον καὶ τὰ τοῦ Χανιά.

Ἀφοῦ λοιπὸν παρέμειναν πάντες οἱ προμνησθέντες 90 εὐγενεῖς ποτῶν 12 οἰκογενειῶν καὶ οἱ δέκα ἀξιωματοῦχοι μέ πολλοὺς ἄλλους ἀξιωματικούς εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Βασιλείου καὶ ἐγκαθίδρυσαν μάλιστα

ιδίαν κατοικίαν, συνεζεύχθη μέγα μέρος ἐξ αὐτῶν Κρήσας γυναίκας, οἱ ἴδιοι δὲ ἠμύνοντο τοῦ Βασιλείου κατὰ πᾶσαν πολεμικὴν σύγκρουσιν ἢ ἐπανάστασιν ἣτις θά συνέβαινον.

Ἐποῦ δ' ἀνακληθεῖς εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ Ἰσαάκιος ὑπὸ τοῦ Ἀυτοκράτορος πατρός του, ὁ ὁποῖος συνεπεία τοῦ γήρατός του ἤθελε νά τόν ἔχη πλησίον του διά νά τοῦ παραδώσῃ τήν Ἀυτοκρατορίαν, ἀφῆκεν, ὡς εἶπον, ὅλα τὰ ἀρχοντόπουλα μετά τῶν συγγενῶν των εἰς τήν κυριότητα τοῦ Βασιλείου, ἔνθα ἀφῆκεν ἐπίσης μετ' αὐτῶν τοὺς βαθμούχους, αὐτός δὲ ἀναχωρῶν, ἀφῆκε τὰ τιμάρια του εἰς τόν Καθεδρικόν Ναόν τῶν Χανίων Ἁγία Ἄννα καί εἰς τόν Ἁγ. Νικόλαον τῶν Ἱεροκηρύκων Μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι τότε ἦσαν Ἑλληνες Ἱεράρχαι, τὰς περιουσίας δὲ ταύτας κατεῖχον οἱ Σεβασμιώτατοι Ἐπίσκοποι Χανίων εἰς τό Τάγμα τῶν προρηθέντων μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς παραδόσεως τῶν Χανίων εἰς τήν Ὀθωμανικὴν Ἀυτοκρατορίαν.

Ἀφῆκαν ἐπίσης πολλάς περιουσίας καί τιμάρια παρά τὰ Χανιά εἰς τήν Μονήν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Πάτμου, κατὰ τό ταξείδιον δὲ τό ὁποῖον ἔκαμεν διά νά ἐπανακάμψῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπῆγεν εἰς τήν ρηθεῖσαν Νῆσον τῆς Πάτμου, ἔνθα ὠκοδόμησεν τό μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Χριστοδούλου καί τό ἀφιέρωσε, μέ πολλά δῶρα εἰς τήν ρηθεῖσαν Μονήν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ τῆς Πάτμου.

Κατά τήν ἐξ Ἡρακλείου ἀναχώρησίν του ἐδώρησεν εἰς τόν ἐκεῖ Ἀρχιεπίσκοπον, τόν καλούμενον Ἁγιον Γόρτινον, τήν Μητρόπολιν, ὅπου ἐμαρτύρησαν οἱ 10 Ἁγιοὶ Μάρτυρες τῆς Κρήτης καί τό ὑπόλοιπον τῆς ἐκεῖ περιουσίας του τήν ὁποίαν κατεῖχον οἱ ἐνδοξότατοι καί Σεβασμιώτατοι Ἀρχιεπίσκοποι Ἡρακλείου μέχρι τῆς πτώσεως αὐτοῦ εἰς τήν Ὀθωμανικὴν Ἀυτοκρατορίαν. Ἐπειδὴ ἐδώρησεν εἰς τόν Σεβασμιώτατον Ἐπίσκοπον χερσονήσου τὰς περιουσίας τὰς ὁποίας κατεῖχον οἱ Ἱερομόναχοι τῆς Μητροπόλεως, ἐδώρησεν ἐπίσης εἰς αὐτήν (τήν Μητρόπολιν) τό ἐν Ἡρακλείῳ Μοναστήριον τοῦ ὄρους Σινᾶ Ἁγία Λίκατερῖνη μετά τῆς περιουσίας καί τιμαρίου τήν ὁποίαν κατεῖχον οἱ Σεβαστοὶ Πατέρες τοῦ

Μοναστηρίου τούτου.

Ἐπεσκέφθη κατόπιν τὰς Μονὰς τοῦ Ὄρους Σινᾶ ἔνεκεν εὐλαβείας διότι εἶχεν ὑπάγει ἐπίσης εἰς ὅλας τὰς Μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὅπου διεμοίρασε τὸ ἥμισυ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου του μεταξύ τῶν Μονῶν τούτων καὶ δι' αὐτῶν κατεσκευάσαν Σταυρούς, Δισκοπότῃρα, Κηροπήγια, ἑξαπτέρυγα καὶ ἄλλα κοσμήματα ὠραιότητας τύπου καὶ μεγίστης ἀξίας, τὰ ὅποια διατηροῦνται ἕως τώρα ἐν ταῖς ρηθείσαις Μοναῖς. Κατέβη ἐπίσης διὰ προσκύνημα τοῦ Ἁγίου Τάφου τοῦ Κυρίου Ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπισκεφθεὶς συγχρόνως ὅλους τοὺς Ἁγίους τόπους τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἐκεῖ ἐπίσης διεμοίρασε τὸ ὑπόλοιπον τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου του, τῶν κοσμημάτων καὶ ἀδαμάντων του καὶ τῶν χλαμύδων του μέ τὰ ὅποια ἔκαμαν διάφορα κειμήλια καὶ στολίσματα μεγίστης καὶ ἀνεκτιμήτου ἀξίας καὶ ὠραιότητος, μέρος δὲ αὐτῶν διασώζεται ἀκόμη εἰς τοὺς ρηθέντας τόπους καὶ ἕτερον μέρος εὐρίσκεται εἰς χεῖρας μεγιστάνων τοῦ Βασιλέως καὶ Πριγκιπῶν τῆς Ἰταλίας καὶ εἰς Ἱερούς τόπους, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει τρόπος ἑξακριβώσεως τῆς ἐκεῖ μεταφορᾶς των.

Φθάσας ἐπὶ τέλους εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀναδεχθεὶς τὴν Α. Μεγαλειότητα τὸν αὐτοκράτορα πατέρα του, ὁ ὅποιος τότε ἦτο εἰς προβεβηκυῖαν ἡλικίαν παρέμεινεν καὶ ἀνέλαβε τὴν Διοίκησιν καὶ διεύθυνσιν ὅλων τῶν σπουδαίων ὑποθέσεων τῆς αὐτοκρατορίας διὰ νὰ παρασχῇ ἀνάπαυσιν εἰς τὸν προσφιλέστατον γέροντα γεννήτορά του. Τούτου δὲ φθάσαντος κατόπιν εἰς τὸν κοινὸν κάλυμα τοῦ θανάτου (θανέντος) ἔμεινεν αὐτός ὁ Θεοσέβαστος Ἰσαάκιος ἀπόλυτος αὐτοκράτωρ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀνδρονίκου.

Πρὸς καλυτέραν διασάφισιν δηλοῦται ὅτι ὁ ἐνδοξότατος αὐτοκράτωρ πάσης Οἰκουμένης Κύρ Ἀλέξιος Κομνηνός ἀπέστειλεν εἰς Κρήτην τὸν υἱὸν του Ἰσαάκιον μετὰ τῶν 12 εὐγενῶν οἰκογενειῶν καὶ ἐκυρίευσε τὴν νῆσον ταύτην κατὰ τὸ ἔτος 1182, ὁ δὲ ἠγεμὼν τῆς Κρήτης ἐπεκύρωσε τὰς πράξεις τῆς παραχωρήσεως τῶν τόπων τούτων ὑπὸ τοῦ Ἰσαακίου εἰς τοὺς ρηθέντας εὐγενεῖς καὶ τὰ τιμάρια εἰς τοὺς δέκα

βαθμούχους ως και τὰ εἰς ἕναστον τῶν ἀξιωματικῶν παραχωρηθέντα κτήματα ἐν εἴει φεούδου καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1185 κατόπιν ἐντολῆς: "Ἦτοι ὁ Δούξ και ἀυτάδελφος τοῦ ἰσχυροῦ και ἐνδόξου και Ἀγιοτάτου αὐτοκράτορος Ἡμῶν Κωνσταντινουπόλεως, Ἡγεμῶν τῆς Κρήτης Κωνσταντῖνος διὰ τῆς Διοικητικῆς του ἀυθεντίας ἔγραφε τὴν ἐπιβεβαίωσιν (ἐπικύρωσιν) τούτων.

Ἀφοῦ, ὡς εἶπομεν παρέμειναν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς αὐτοκρατορίας ὁ Ἰσαάκιος και ὁ ἀδελφός του αὐτοῦ Ἀνδρόνικος ἀνεζήτησαν οὔτοι γαμβρόν διὰ μίαν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν και πρὸς τοῦτο συνῆσαν συμφωνίαν κατὰ τὸ ἔτος 1186 μετὰ τοῦ Δόν Βονιφατίου Μαρκησιῦ τοῦ Μομφεράτου, και μεταξὺ τῆς ἄλλης προικὸς πού τῆς ἔδωσαν, παρεχώρησαν ἀκόμη τὸ προμνησθέν Βασιλεῖον τῆς Κρήτης και Θεσσαλονίκης. Μετὰ τινα χρόνον ἀπὸ τοῦ γάμου των, ὁ Μαρκησιος ἀπεφάσισε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ὀδηγῶν μεθ' ἑαυτοῦ και τὴν σύζυγόν του και νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν πολιτείαν του, ἀναγνωρῆσας ὡς ἐκ τῆς μεμακρυσμένης ἀποστάσεως τὰς δυσχερείας τῆς κατοχῆς τῶν τόπων τούτων και ἔλαβε τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασιν νὰ ἐκποιήσῃ αὐτούς, καθὼς δὲ ἐλέχθη ἀνωτέρω, ἐπώλησεν αὐτούς κατὰ τὸ ἔτος 1204 εἰς τὴν Γαληνοτάτην Βενετίαν ἀντὶ 100.000 ὑπερπῆρων και χιλίων ἀργυρῶν μάρκων ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Γαληνοτάτου Δόγη Ἐρρίκου Δανδόλου τῆς Γαληνότητός του ἀντιπροσωπευομένης ὑπὸ τοῦ Μάρκου Σάντου και Ραβάνου τῆς Βερώνας, Ἐνετῶν Πατρικίων.

Οἱ Ἐνετοὶ προχωροῦντες πάντοτε μετὰ συνέσεως εἰς τὰς ὑποθέσεις των, ἔστειλαν τὴν ἀποικίαν και ἔπραξαν ὡς ἀφηγήθημεν ἀνωτέρω. Ἀλλ' οἱ Ἀρχοντορωμαῖοι και οἱ ἄλλοι Ἕλληνες τοῦ Βασιλείου, ἀντιτιθέμενοι εἰς τὴν νέαν ταύτην κατάστασιν ἣτις ἐφαίνετο εἰς αὐτούς πολὺ μισητὴ, δέν ἠθέλησαν νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὰς Ἰαλικὰς ἀρχὰς διαπεινόμενοι ὅτι οὔτοι εἶναι ἀληθεῖς Κύριοι τοῦ Βασιλείου ὡς κτήσεώς των και ὡς φεούδου των και ὡς ἐκ τούτου ἐξηγέρθησαν ὅλοι ἐναντίον τῆς ἀποικίας ταύτης ἐνωθέντες δὲ μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν δουλοπαροίκων των

καί ἐπί καλλιεργητῶν των ἐπετέθησαν κατά τῶν ρηθέντων ἀποίκων καί ἔμειναν ἀνεξάρτητοι κυρίαρχοι.

Κατόπιν τοῦ γεγονότος τούτου ἡ συνετώτατη Γερουσία, ἀπέστειλε μίαν ἄλλην ἀποικίαν, ἀλλά καί αὕτη ἠττήθη δεδομένου ὄντος ὅτι μετά τῆς μερίδος τῶν Ἑλλήνων συνέπραξε καί μέρος τῶν Εὐγενῶν Ἑνετικῶν οἰκογενειῶν ἕνεκα τῆς ἀνδρείας καί τῆς ἰσχύος τῶν Ἑλλήνων. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ οἱ συνετώτατοι Κύριοι Ἑνετοί διά τῆς συνηθισμένης των τακτικῆς ἐπέτυχον παρά τοῦ Παντίφηκος Ρώμης μίαν ἐπιστολήν ἀφορισμοῦ ἀπευθυνομένην πρὸς ὅλους ἐκείνους οἵτινες ἤθελον συνδράμει τοὺς Ἕλληνας τῆς Κρήτης ἐναντίον τῆς κατοχῆς καί τῶν στρατευμάτων τῆς Βενετίας, ὡς ἐκ τούτου δέ ἀπεσύρθησαν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ Πρίγκηπες τῆς Δημοκρατίας οἵτινες συνέτρεχον (ἐβοήθουν). Ἄλλ' οὐδέ ὁ Ἕλληνας αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἠδύνατο νά τοὺς βοηθήσῃ, ἀφ' ἑνός μὲν ἕνεκα τοῦ ἀφορισμοῦ, ἀλλά πρό πάντων διότι εἶχε τότε ἐν τῷ ἑαυτοῦ οἴκῳ πόλεμον μέ τοὺς Πέρσας, μέ τόν Βασιλέα τῆς Οὐγγαρίας καί μέ τοὺς Ὀθωμανούς.

Μείναντες οὕτω οἱ Κρήτες μόνοι ἄνευ στόλου καί ἄνευ οὐδεμιᾶς βοηθείας μή ἔχοντες ἄλλην βοήθειαν εἰμὴ μόνον τήν τοῦ Ἰωάννου Βατάτση, Δουκὸς τῆς Ρούμελης καί κατά τήν σύγκρουσίν των μετά τῶν ἰσχυροτάτων Κυρίων Ἑνετῶν, ἐχόντων ἠνωμένας τὰς δυνάμεις των μέ τὰς τῶν Γάλλων καί τοῦ Ποντίφηκος, περιήγαγον τοὺς Ἕλληνας εἰς δεινὴν θέσιν, ἀλλά μεθ' ὅλα ταῦτα ἐξηκολούθουν νά πολεμοῦν ἀμυνόμενοι περιμένοντες συντόμως βοήθειαν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἐξ Ἰσπανίας ἐκ τοῦ Δουκὸς τῆς Μάντοβας, ἐκ τοῦ Δουκὸς Τοσκάνης, ἐκ τῶν Γενουησιῶν καί ἐκ τῆς Ρούμελης ἀκόμη καί ἦσαν ἀποφασισμένοι νά κάμνωσι πόλεμον ἀτελείωτον.

Ἡ Ἑνετικὴ ὅμως σύνεσις ἥτις ἐξίζει περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον τρόπον προβλέπουσα ἀντιξόους περιστάσεις, διά νά μὴν ἀφήσῃ

νά χάση ἓναν τόσον εὐγενές ἀρχαιότατον καί πλουσιώτατον Βασιλείου ἀπεφάσισε νά διεξάγη διαπραγματεύσεις εἰρήνης μεταξύ τῶν Ἀρχοντορωμαίων, χρησιμοποιοῦσα ὡς μέσον τήν πανουργίαν καί τήν δξύνειαν τοῦ Ἀλεξίου Φωκᾶ, ἑνός ἐκ τῶν 12 οἰκογενειῶν ὁ ὁποῖος ἐν κρυπτῷ ἐξυ-συνεννοεῖτο μετά τῶν Ἑνετῶν, συνάπτων συνθήκας καί συμφωνίας μετ' αὐτῶν ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἄλλων οἰκογενειῶν καί αὐτῶν τῶν ἰδίων συγγενῶν καίτοι ἐκ τούτων ἐφονεύθησαν πολλοί ὑπό τῶν Ἑνετῶν. Οὗτος δι' ἀπατηλῶν θωπειῶν παρεκίνησε πρὸς τήν εἰρήνην τοὺς ὑπολοίπους, διατεινόμενος ὅτι πρὸς τοιαύτας συμφωνίας ἔκαμον τήν κοινήν γνώμην νά συγκατατεθῆ ἢ ὁποία ἐπὶ 58 ἔτη ἔμάχετο, διότι δέν ἤθελε νά ὑποδουλωθῆ.

Κατόπιν τούτων ἅπασαι αἱ 12 οἰκογένειαι μετά πᾶν νομίμων κατιόντων συγγενῶν των συγκατένευσαν εἰς τήν σύναψιν εἰρήνης δοθείσης αὐτοῖς τῆς ὑποσχέσεως ὅτι θά γίνωσιν δεκτοί ὑπό τῆς Δημοκρατίας ὡς εὐγενεῖς τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου, χωρίς νά ἔχωσι τήν ὑποχρέωσιν νά ὑποδεικνύωνται ὑπό ἄλλου Συμβουλίου παρά μόνον ὑπό τῶν δικηγόρων. Ἐπροδόθησαν ὅμως ὡς πρὸς τό σημεῖον τοῦτο διότι ὁ Φωκᾶς οὗτος διά κακηντρεχοῦς δολιότητος ἐπέτυχε διά τόν ἑαυτόν του καί διά τοὺς ἀπογόνους του τήν πρώτην εὐγένειαν, διά δέ τὰς ἄλλας 11 οἰκογενείας τήν εὐγένειαν τοῦ Βασιλείου καί τήν ἐπανάκτησιν τοῦ ἡμίσεος τῶν τιμαρίων των. Κατόπιν τούτου μέρος μὲν ἐξ αὐτῶν ἐδέχθησαν τήν ρηθεῖσαν εὐγένειαν τοῦ Βασιλείου, μέρος δέ ἐξ αὐτῶν ἐστενοχωρέθησαν (κατηγανάκτησαν) διότι μερικοὶ ἐκ τούτων ἀνεκάλυψαν τήν ἀπάτην τοῦ Φωκᾶ, διότι οὗτος ἔλαβε μεγάλη ποσότητα φεούδων καί τήν Ἑνετικὴν εὐγένειαν μόνον διά τόν ἑαυτόν του μετά τοῦ παρονύμου μάλιστα Καλλέργηος διά τό καλόν ἔργον τῆς εἰρήνης, ὡς ἐκ τούτου δέ ἠθέλησαν νά τόν φονεύσουν, ἀλλ' οὗτος ὢν ἐκ φύσεως πανοῦργος καί δξύνους ἅμα ἀνεκάλυψε τί ἀκριβῶς θά τοῦ συνέβαινεν, ἔφυγε μετά τῶν οἰκειῶν του εἰς Βενετίαν.

καί δὲ τῶν μεταγενεστέρων καί διατηρήθη ἕως τοῦ 1264 μέχρι τοῦ 1269,

Συναφθείσης τῆς εἰρήνης κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ 1264 μεταξύ τοῦ εὐγενεστάτου κ. Μάρκου Δανδόλου, Δουκὸς τῆς Κρήτης, ἐνεργοῦντος διὰ τὴν Γαληνοτάτην Κυριαρχίαν τῆς Βενετίας καὶ μεταξύ τῶν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀρχοντοπούλων τῆ ὁμοφώνῃ συγκαταθέσει τοῦ λαοῦ, ἐγένετο ὄρκος εἰλικρινοῦς καὶ καλῆς εἰρήνης καὶ ὑποταγῆς πρὸς τὴν Γαληνοτάτην Δημοκρατίαν τῆς Βενετίας, πρὸς μεγαλυτέραν δὲ ἀσφάλειαν ὠρκίσθησαν ὅτι θὰ εἶναι ἐν τῷ μέλλοντι πιστότατοι φίλοι τῆς καὶ ἀφωσιόμενοι ὑπήκοοί τῆς, ἐνώπιον τῆς εἰκόνας τῆς ἀειδόξου Παρθένου Ἀγίας Μαρίας τῆς τιτλοφορουμένης Ἑλληνιστί Μεσοπαντίτισσα, ἥτοι μεσήτρια εἰς ἔνδειξιν δὲ εἰρήνης" ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἐγένετο περιφορὰ πομπῶδης τῆς ἀγιωτάτης εἰκόνας, ἀνά ὁλόκληρον τὴν πόλιν, ἀκολουθοῦντος ὅλου τοῦ λαοῦ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων, τῶν δὲ θρησκευτικῶν λειτουργῶν καὶ τῶν κοσμικῶν ἱερέων ἀκολουθούντων καὶ εὐχαριστούντων πάντων τὴν θεῖαν πρόνοιαν διὰ τὴν ἔμπνευσιν τῆς ἱερᾶς ταύτης εἰρήνης καὶ ὀφούντων ἢν φωνὴν πρὸς δόξαν τοῦ ἀποκτηθέντος νέου προστάτου μετὰ τῆς ἐκφράσεως "Ζήτω ὁ Ἅγιος Μάρκος" καὶ δηλούντων ὅτι θὰ εἶναι πάντοτε καλοὶ φίλοι τῆς Γαληνοτάτης Δημοκρατίας τῆς Βενετίας καὶ τῶν φίλων αὐτῆς καὶ ἐχθροὶ τῶν ἐχθρῶν τῆς.

Ἀφοῦ διεδήλωσαν οὕτω τὰ αἰσθήματά των, ἐγένοντο δεκτοὶ καὶ ἔθεωροῦντο ὡς τέκνα τῆς Δημοκρατίας ταύτης, ἐκ τῆς ὑποταγῆς τῆς ὁποίας οὐδέποτε ἀπεμακρύνθησαν καὶ παρὰ τῆς ὁποίας ἐν δεδομένη εὐκαιρίᾳ θὰ ἐπροστατεύοντο καὶ θὰ ὑποστηρίζοντο χωρὶς νά φεισθῆ αὐτὴ (ἡ Δημοκρατία) χρυσοῦ καὶ αἵματος. Πολλοὶ μάλιστα τοῦ λαοῦ τούτου ἔμειναν μὲ τὸν ὄρκον κεχαραγμένον (ἀποτυπωμένον) ἐπὶ τοῦ στήθους των διὰ τῆς ἀποτυπώσεως τῆς σεβασμίας πάντοτε μορφῆς τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ τοῦ Ἑνετικοῦ ὀνόματος, τοῦτο δὲ τὸ σύστημα ἐκληρονομήθη καὶ ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων καὶ διετηρήθη ἀπὸ τοῦ 1264 μέχρι τοῦ 1669,

ἦτοι ἐπὶ 405 συνεχῆ ἔτη, ὁπότε, πρὸς τιμωρίαν τῶν ἁμαρτιῶν μας, ἐπῆλθεν ἐξ οὐρανοῦ ἡ διαταγή (ἀπόφασις) περί ἀπωλείας τῆς ἐλευθερίας τῆς Πατρίδος, περιελθούσης ἐκ τῶν κόλπων τῆς Χριστιανοσύνης εἰς τόν ζυγόν τῆς Τυραννικῆς Ὀθωμανικῆς Μοναρχίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν διημφισβητήθη ἡ κατοχὴ ὑπὸ ὑπερασπιστῶν ἐπὶ 24 συνεχῆ ἔτη.

Τὰ ἔξοδα τῆς Γαληνοτάτης Ἐνετικῆς Δημοκρατίας διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ Βασιλείου τούτου κατέστησαν ἀναρίθμητα ὡς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀπαρίθμηση τις καὶ τὰς ἀπωλείας τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ Πατρικίων, διότι σταθεροὶ οὗτοι εἰς τὴν ὑπόληψιν τῆς ὑπὸ τῶν προγόνων των γενομένης ὑποσχέσεως εἰς τὴν Α. Μεγαλειότητα τόν Γαληνότατον Πρίγκηπα, δέν ἐφείσθησαν τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας των, ἀλλ' ἐθυσιάσαν διὰ τῆς χύσεως τοῦ αἵματος των καὶ τῆς καταναλώσεως τῶν ἀγαθῶν των διὰ τὴν ἄμυναν τῆς Πατρίδος των καὶ διὰ τὴν δημοσίαν εὐπρέπειαν διαμφισβητοῦντες τὸ ἔδαφος, τὰ ὀλίγα ταῦτα λείψανα τοῦ δυστυχοῦς τούτου λαοῦ. Ἐν τέλει δέ καὶ ἐγκατέλειψαν τὴν δυστυχησμένην πατρίδα των διὰ νὰ ἀκολουθήσωσι τὴν ἔνδοξον σημαίαν τοῦ προστάτου των Ἁγίου Μάρκου, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐκ κληρονομίας εἶχον ὀρικισθῆ πίστιν.

Βεβαίως οὐδεὶς ἄλλος πρίγκηψ κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας βασιλείων ὑπὸ τοιοῦτον κυκλῶνα, δέν θά ἔσχε παρόμοια ἔξοδα διὰ τὴν διατήρησιν ἐνός φρουρίου διὰ τόσον μακροῦ πολέμου ἐξαπολυθέντος κατ' αὐτοῦ ὑπὸ μεγαλυτέρας δυνάμεως τῆς Ὀθωμανικῆς Μοναρχίας, οὔτε θεωρεῖται ἐπίσης βέβαιον ὅτι θά εὕρισκοντο ἀλλαχοῦ πιστώτεροι ὑπηκοοὶ ἀπὸ τοῦ τῆς Κρήτης ὡς πρὸς τὴν πρὸς τόν Πρίγκηπα ὁμόφωνον καὶ ὁμόγνωμον ἀφωσίωσιν. Εἶναι περιττόν νὰ κάμῃ τις μεγαλυτέραν ἐξήγησιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, διότι ὑπάρχουσι τόσοι ἄξιοι συγγραφεῖς οἱ ὁποῖοι ἐχάραξαν εἰς τόν τύπον μετὰ πάσης ἀκριβείας τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου τῆς Κρήτης, ὥστε θά ἦτο περίεργον εἶναι εἰς τόν ἀναγνώσκοντα αὐτὰ θά ἐπῆρχετο ἡ σκέψις ὅτι παρελείφθη σελίς τις τῆς ἀληθείας περί τῶν γεγονότων τούτων.

ἔκταντα ὑπὸ τῶν γαμβρῶν αὐτοῦ κ. κ. Δανιήλ, Βενιέρη καὶ Νάρκου Δαν-
δόλου Ἄλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν συνέχισιν τῆς ἀφηγήσεώς μας. Ἐπι-
βλήθη Ἀφοῦ ἐπῆλθε καὶ συνήφθη εἰρήνη μετὰ Ἀρχοντοπούλα τῆς με-
κωνσταντινουπόλεως, ὁ Κύριος Καλλέργης ἀμφιβάλλων περὶ τῆς ἀσφα-
λείας τῆς ζωῆς του, ἀνεχώρησεν ἐκ Κρήτης ἐν συνοδείᾳ τοῦ προῤῥη-
θέντος Δουκὸς Δανδόλου καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Βενετίαν ὅπου παρέμει-
νεν ἐπὶ πολὺ χρόνον, εἴτα δὲ ἀπεφάσισεν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Πατρί-
δα του καὶ ἐπέσπρεφεν εἰς τὸ Βασιλεῖον, ἀλλὰ μὴ θεωρῶν ἑαυτὸν ἀσφα-
λῆ ἐντὸς τῆς πόλεως τοῦ Βασιλείου, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀμφέβαλλε περὶ τῆς
ζωῆς του, ἀπεσύρθη ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὰ πρὸς τὰς
μεσημβρινὰς ἀκτᾶς τῆς θαλάσσης κτήμάτα του. Ἄλλ' ἐν τέλει, γνωσθέντος
τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς του προεβλήθη ὑπὸ τῶν Ἀρχοντοπούλων Ἀγιο-
σταφανιτῶν, Μελισσηνῶν καὶ Χορτάτζηδων καὶ τῶν ὁπαδῶν τῶν, κατὰ σκο-
τὴν σύγκρουσιν δὲ ταύτην ἐφονεύθη ὁ υἱὸς του Ἀνδρέας καὶ πολλοὶ
ἐκ τῶν ἀνθρώπων του, αὐτὸς δὲ μετ' ὅλους τοὺς οἰκειοὺς του ἔφυγεν καὶ
μετέβη καὶ κατώκησεν εἰς τὴν πόλιν, Μητρόπολιν Ἡρακλείου ἔνθα ἐγένε-
το δεκτὰς, τυγχάνων τιμῆς καὶ πάσης τάξεως προσώπων, διὰ νὰ τὸν
εὐχαριστήσουσιν δὲ (πρὸς χάριν του δέ) ἐξωρίσθησαν οἱ φονεῖς Ἀγιο-
στεφανῖται, Μελισσηνοὶ καὶ Χορτάντζηδες, δημευθέντων καὶ τῶν φεού-
δων τῶν. Ἀργότερον ἅμα ἀνεκλήθησαν καὶ συμφιλιωθέντες μετὰ τοῦ
Δημοσίου καὶ τῶν ἰδιωτῶν, ἐπανέκησαν τὰς κομητείας τῶν. Ἀποθανῶν
βραδύτερον ὁ Καλλέργης εἰς τὸν ὁποῖον ἐγένετο τιμητικὴ καὶ ἐξαιρε-
τικὴ κηδεῖα, ἐτάφη εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἐν τῇ Μονῇ τῆς Ἁγίας
Αἰκατερίνης τοῦ Ὄρους Σινᾶ (ἐν Ἡρακλείῳ) συνοδευθέντος τοῦ νε-
κροῦ του ὑπὸ τῶν θρησκευτικῶν λειτουργῶν Λατίνων καὶ Ἑλλήνων καὶ
ὑπὸ ὅλων τῶν προκρίτων τῆς πόλεως ἀμφοτέρων τῶν θρησκευμάτων καὶ
ὑπὸ ὅλων τῶν κυρίων ἀντιπροσώπων (τῶν ἐν τέλει) ἐνδεδυμένων διὰ
τῶν Δουκιῶν ἐνδυμάτων. Τὰ ἔξοδα τῆς κηδεῖας ἐγένοντο ὑπὸ τῶν κυ-
ρίων Ἰωάννου, Μιχαήλ, Νικηφόρου καὶ Ματθαίου ἐγγόνων του τὰ δὲ

ἔκτακτα ὑπὸ τῶν γαμβρῶν αὐτοῦ κ.κ. Δανιήλ, Βενιέρη καὶ Μάρκου Δαν-
δόλου ἢ δαπάνη δέ αὕτη λέγουσιν οἱ Ἀρχαῖοι τῆς ρηθείσης Μονῆς ὅτι
ἀνῆλθεν εἰς 5.000 ὑπέρπυρα δι' ἑκάστην μερίδα καὶ οὕτω οἱ ἑπτὰ με-
ρίδες ἀποτελοῦν 35 χιλιάδας ὑπερπύρων.

Κατέλιπε διὰ τῆς διαθήκης του τὰ τιμάρια του εἰς τοὺς ἄρρε-
νας νομίμους ἀπογόνους του μετὰ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παραμείνωσιν εἰς
τὸ Ἑλληνικὸν θρησκευμα των, ὡς ποινὴ δέ διὰ τὸν παραβάντα θά ἦτο
ἡ ἔκπτωσις του ἐκ τῶν κληρονομικῶν του δικαιωμάτων.

Ἐκ πολλῶν ἐγγράφων καὶ χρονικῶν διαφορῶν συγγραφέων καταφαί-
νεται ἡ εὐγένεια τῶν ἄλλων ἔνδεκα οἰκογενειῶν, ἀλλ' ἰδιαιτέρως καὶ
ἤδη ἕκαστος ἐκ τῶν περιέργων τὴν Ἰουστινιακὴν ἱστορίαν ἐν τῇ ἐξυ-
στορήσει τῶν ὑποθέσεων τῶν κ.κ. Ἐνετῶν καὶ τὸ βιβλίον περὶ τοῦ
βίου τοῦ ἄλλοτε ἐνδοξοτάτου ἀρχηγοῦ του μακαρίας μνήμης Ἰακώβ Φοσκια-
ρίνη, ἐξ ὧν περιεσώθησαν σελίδες κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Φωκῆς δέν ἦτο
μεγαλυτέρου βαθμοῦ ἢ τάξεως ἀπὸ τὰς ἄλλας οἰκογενείας τῶν ἐκ Κωνστα-
ντινουπόλεως Ἀρχοντοπούλων, διότι ὅλοι ἐκαλοῦντο μεταξύ των ἀδελφοί,
συμπατριῶται καὶ σύνπροφοι, ἐξ οὗ πᾶς ἔχων σῶας τὰς φρένας δύναται
νὰ κρίνη περὶ πάντων.

Κατάλογος

τῶν εὐγενῶν Ἐνετικῶν Οἰκογενειῶν αἱ ὁποῖαι κατώκησαν εἰς τὰς πόλεις
τοῦ Βασιλείου τῆς Κρήτης, ἦτοι εἰς Ἡράκλειον, Χανιά, Ρέθυμνον
καὶ Σητεῖαν, αἱ ὁποῖαι μέρος μὲν ἐξ αὐτῶν εἶναι ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς Βενε-
τίας σταλεισῶν ἀποικιῶν, μέρος δέ ἐκ τῶν μετὰ τῶν Συνταγμάτων ἀπο-
σταλέντων εἰς τὸ Βασίλειον τοῦτο, οἱ ὁποῖοι νυμφεφθέντες ἐκεῖ, παρέ-
μειναν διαρκῶς.

Εσαμὸν ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΣΗΤΕΙΑΣ	ΧΑΝΙΩΝ	ΡΕΘΥΜΝΗΣ
Ἄβενάλ	Κόρνερ	Ἄβονάλ	Μπαρότσης
Μπόν (τό ὄλον 32)	Μπάλμης	Μπαρμπαρῖγος	Μπραγκαντίν
Μπαρμπαρῖγος	Ντεμέτσες	Μπάρμπος	Μπάρμες
Μπάρμπος	Μπενεντέτης	Μπαρότσης	Καλέργης
Μπενεδέτης	Κουερίνης	Κόκος	Κονταρίνης
Κόρνερ	(τό ὄλον 5)	Καλέργης	Καπέλλος
Καλέργης		Κόρνερ	Κόρνερ
Κανάλ		Κάλμπος	Δάνδολος
Καπέλος		Καπέλλος	Νταλφίν
Δάνδολος		Κονταρίνης	Κρίτης
Ντεμέτσες 8		Νταρνιέρ	Μονάτσος
Ἐρῖτσος		Φαλιέρ	Μοκενῖγος
Φαλιέρ	Σητείας	Μασιόμπ	Μανολέζος
Φραντζέλλος	Χανίων	Μάνγκανος	Πολάνης
Φωσκαρίνης	Ρεθύμνης	Μανολέσος	Σεμιτέκολος
Φώσκολος	τό ὄλον	Μολίν	Σουριάν
Γιραντενῖζος		Μινόττος	Πολάνης
Γιριέζες		Μονάτσος	Σεμιτέκολος
Γιύζης		Προμαρίν	Σουριάν
Γιριόνης		Πολάνης	Σανούντος
Λομβάρδος		Κουερίνης	Ζάνες
Λόλιας		Ρενιέρης	(No 18)
Μονάτσος		Τρόν	
Μοροζίνης		Βιτοσμάνος	
Πασκοναλῖγκος		Βιάρος	
Πιζάνης		Τζανγκαρόλ	
Κουερίνης		Τζώρτζης	
Ροϋτζερ		(τό ὄλον 27)	
Σουριάν			

Σαλμόν

ἄνωτέρω 6 ἀπολαύουσι τῆς Κρητικῆς εὐγενείας αἱ δὲ ἄλλαι 5 Βενιέρης

Τζέν

Ἐκ Τζέννης : Γκρίτη-Δανδύλου-Μοκενίγου-Τζάνε Νο 4.

(τό ὄλον 32)

4 οἰκογένειαι ἐξέπεσαν τῆς Ἐνετικῆς εὐγενείας καὶ ἀπῆλθον τῆς Κρητικῆς εὐγενείας. Ἐν συνόλῳ τῶν ἀποικιῶν εἰς Κρήτην καὶ οἱ ὅποιοι κατώκησαν εἰς τὰς τρεῖς πόλεις :

Ἡράκλειον, Χανιά & Ρέθυμνον
Ριτσάρδος, Παβίας, Κλόνητος, Ντόνος, Ἀλεφούζος, Γκριμπίας, Σαγκουϊνάτσος, Ντέπαρης, Νταφερέρας, Βέργινερ, Ζάκος, Ντεπιουζέντσας.

Οὗτοι εἶναι ἀπὸ οἴκους εὐγενῶν τῆς ζηραῖς ἤτοι ἐξ Ἰταλίας.

Διαμέρισμα τοῦ Βασιλείου τῆς Κρήτης ὅπου κατώκησαν αἱ ἀναγραφεῖσαι ἤδη εὐγενεῖς οἰκογένειαι :

Εἰς τὴν πόλιν Ἡράκλειον 32

" " " Σητείας 5

" " " Χανίων 27

" " " Ρεθύμνης 18

Τό ὄλον 82

Ἐξ ὅλων τῶν προμνησθειῶν οἰκογενειῶν, σὺν τῇ μακρᾷ παρόδῳ τῶν ἐτῶν, μερικαὶ ἐπανέεικον εἰς τὴν πατρίδα των ἄλλαι ἐξέλιπον, ἄλλαι κατέστησαν ἔκπτωτοι ἐκ τῆς Ἐνετικῆς εὐγενείας, τινὲς μὲν ἐξ ἀμεριμνησίας, ἄλλαι δὲ ἔνεκα συνάφους ἀθεμίτων συνοικεσιῶν, μερικοὶ δὲ ἐκ τούτων ἀπέκτησαν τὴν Κρητικὴν εὐγένειαν καὶ ἄλλαι ἐξέπεσαν καὶ ἐκ τῆς μιᾶς καὶ ἐκ τῆς ἄλλης. Ἐδῶ δὲ κατωτέρω ἀναγράφονται αἱ ἐκ τῆς Ἐνετικῆς εὐγενείας ἐμπεσοῦσαι οἰκογένειαι.

Ἐξ Ἡρακλείου : Μπενεντέτη-Καπέλλου-Φωσκόλου-Γκραντενίγου-Λομβάρδου-Λολίν-Πιζάνη-Πασκοναλίγκο-Σουριάν ἐν ὄλῳ 9.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἑννέα ἄλλαι μὲν ἀπῆλθον τῆς Κρητικῆς εὐγενείας ἄλλαι δὲ δὲν ἀπῆλθον αὐτῆς.

Ἐκ Χανίων : Μασόλου-Μπάρμπου-Κάλμπου-Κόρνερ-διαγραφεῖσαι τελείως.

Ἐκ Ἀβονάλ-Νταρνιέρ-Ρενιέρη-Φαλλέρ-Μινώτσε-Μονάτσου Νο 6

Αἱ ἄνωτέρω 6 ἀπολαύουσι τῆς Κρητικῆς εὐγενείας αἱ δέ ἄλλαι 5 (ἄσως 4) ἔχουν διαγραφῆ.

Ἐκ Ρεθύμνης : Γηρίτη-Δανδόλου-Μοικενίγου-Τζάνε Νο 4.

Αἱ ἄνωτέρω 4 οἰκογένειαι ἐξέπεσαν τῆς Ἑνετικῆς εὐγενείας καί ἀπῆλθον τῆς Κρητικῆς.

Ἐν συνόλῳ 24, ἦτοι 9 τοῦ Ἡρακλείου, 4 τῆς Ρεθύμνης καί 11 τῶν Χανίων.

Ἐἰς τὸν κ. τ. Ἐπιτομή Ἀναγγελία τῆς Εἰρήνης

Εἰδοποιητικὴ ἐπιστολὴ γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Κυρίου Δουκῆ τῆς Κρήτης πρὸς τοὺς κ.κ. Διοικητὰς τῶν Νομῶν Χανίων καί Ρεθύμνης περὶ τῆς συνάφους τῆς εἰρήνης μετὰ τῶν ἀρχοντοπούλων συμφωνηθεῖσα καί συναφθεῖσα τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ κ. Ἀλεξίου Καλλέργη, καθ' ἃ ἐλέχθη ἄνωτέρω.

Π ρ ὶ σ
τοὺς ἀξιότιμους καί ἐνδοξοτάτους Διοικητὰς ἡμῶν τῶν πόλεων Χανίων καί Ρεθύμνης.

Πρὸς Δόξαν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ καί τοῦ προστάτου μας Ἁγίου Μάρκου ἐπήλθε ἡ τελικὴ νίκη μετὰ τῆς ἐνδοξοτάτης Κυβερνήσεως ἡμῶν καί τῶν Ἑλλήνων τῶν καλουμένων ἀρχοντοπούλων καί ἄλλων προσκειμένων αὐτοῖς καί ὑμεῖς πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς θά τοὺς δεχθῆτε καί θά τοὺς ἐγκραταστήσετε ἐν τῇ κυριότητι τῶν περιουσιῶν αὐτῶν τῶν τιμαρίων τῶν καί τῶν δουλοπαροίκων τῶν, μεταχειριζόμενοι αὐτούς μετὰ τιμῆς μέ ὅλα τὰ προνόμια τὰ ὅποια εἶχον πρότερον, ὡς καθωρίσθη ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Ἀνωτάτου Συμβουλίου καί ὑπὸ τοῦ προσφιλεστάτου μου εὐγενοῦς Ἀλεξίου Καλλέργη, παραχωροῦντες εἰς τὰ ἀρχοντοπούλα ταῦτα τὸ δικαίωμα νὰ ἀπολαύουν τῆς εὐγενείας τῆς Νήσου ταύτης κατὰ τὸν εἰς αὐτούς ὑπεσχημένον τρόπον, μετὰ τῆς ὑποχρέωσιν αὐτῶν νὰ παραμένουν πιστοὶ εἰς τὴν Ἡμετέραν Δημοκρατίαν καί φίλοι τῶν φίλων μας καί ἐχθροὶ τῶν ἐχθρῶν μας καί περὶ πάσης μεταβολῆς θά δώσητε εἰς ἡμᾶς εἰς τοὺς διαδόχους μας ὑμεῖς καί οἱ διάδοχοι ὑμῶν τὰς δεούσας εἰδοποιήσεις ἐνσφραγίστους, τὰς ἀναγομένας εἰς τὴν ἡμετέραν ἀρμοδιότητα.

Επονται τὰ ὀνόματα τῶν πιστοτάτων μας τούτων ἄρχοντοπούλων.
Εἰς τὸν ρηθέντα κ. Ἀλέξιον Καλέργην καὶ τοὺς ἐγγόνους αὐ-
τοῦ, τοὺς ἀναγορευθέντας εὐγενεῖς ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Ἀνωτάτου Συμβου-
λίου διὰ τὰς καλὰς πράξεις αὐτοῦ τοῦ κυρίου Ἀλεξίου.

Εἰς τὸν κ. Ἰωάννην Σκορδύλην καὶ τοὺς ἐγγόνους αὐτοῦ, ἄν-
δρα μεγάλης ἐπιβολῆς καὶ εὐνοίας παρά τοῖς κ.κ. Ἑλλησι τοῦ Βασι-
λείου.

Εἰς τὸν κ. Κωνσταντῖνον Σκορδύλην τὸν λεγόμενον Σεβαστόν
καὶ εἰς τοὺς Δημήτριον καὶ Ἐμμανουήλ Βλαστόν.

Εἰς τὸν κ. Βάρδαν Καλέργην καὶ τὸν κ. Μιχαήλ Σκορδύλην,
Ψαρομίλιγκον, οἱ ὅποιοι ὑπῆρξαν ἀρχηγοὶ τῆς Ἐπαναστάσεως, τώρα
δέ πιστότατοι μας φίλοι.

Ὅμοίως εἰς τοὺς κ.κ. Γεώργιον Σκορδύλην Μαλαφαρᾶν, Μανώλην
Σκορδύλην Λουμπῖνον καὶ Θεοδώρου Μελισσηνοῦ καὶ τοὺς υἱούς του,
τοῦ τελευταίου τούτου ὄντος τοῦ πρώτου τῆς Νήσου.

Εἰς τοὺς κ.κ. Ἰωάννην Ἀργυρόπουλον, τοὺς υἱούς καὶ ἀνη-
φιούς του, τοὺς λεγομένους Ἀγιοστεφανίτας, ἐκ τῶν πρώτων τῆς Νή-
σου ταύτης εἰς εὐγένειαν καὶ πλούτη, ἀνακαλουμένων ἐξ αὐτῶν καὶ ἐ-
κείνων οἱ ὅποιοι εἶχον ἐξορισθῆ τοῦ Βασιλείου.

Εἰς τοὺς κ.κ. Μιχαήλ, Γεώργιον καὶ Κωνσταντῖνον Χορτάτζην
καὶ εἰς τοὺς κ.κ. Μαθιόν καὶ Γεώργιον Καφῶταν οἱ ὅποιοι μεθ' ὅλων
τῶν συγγενῶν των ἤγειραν τὴν τελευταίαν ἐπανάστασιν τῆς Ρεθύμνης
καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι πιστότατοι φίλοι μας.

Εἰς τοὺς ἐγγόνους καὶ ἀνηφιούς τοῦ Ἰωάννου Βατάτση, ὁ
ὅποτος ὑπῆρξε Δούξ καὶ Μεγιστάν ἐν Ἑλλάδι καὶ εἰς τὰ Ἀρχοντό-
πουλα Λύτινα καὶ Ἀρχολέων καὶ εἰς τοὺς συγγενεῖς των, οἱ ὅποιοι
ἔναφαν τὴν Γαλλέραν τοῦ ἡμετέρου εὐγενοῦς κ. Ρενιέρη Πρεμαρίνου
καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι πιστοὶ φίλοι τῆς Δημοκρατίας μας.

Εἰς τὸ σεβάσιμον ἀρχηπρωτόπαπαν Ἀμπελακιανόν καὶ εἰς
Ἀρχοντόπουλα Βαρούχα καὶ τὴν μητέρα των καὶ εἰς τοὺς Μουζοιόπτας

τούς λεγομένους Κλωστογέννους, εἰς τούς ὁποίους ἐδόθη συγνώμη διὰ πάσας τὰς ἐναντίον τῶν ἡμετέρων προσβολάς κατὰ τό παρελθόν, καί τώρα πάντες εἶναι πιστότατοι εἰς ἡμᾶς.

Εἰς τὰ ἀρχοντόπουλα Γαβαλᾶν, ἀγαπητούς καί πιστοτάτους εἰς ἡμᾶς, οἱ ὅποιοι οὐδέποτε ἐκινήθησαν ἐναντίον μας.

Ἐξεδόθη ἐκ τῆς ἡμετέρας πόλεως τοῦ Ἑραιλείου Μητροπόλεως κατὰ τὰς 25 Μαρτίου 1260.

(ὑπογρ.) Ἐνδ. Μάριος Δάνδαλος, Δούξ τῶν Βασιλείων τῆς Κρήτης (AC. CONS/.)

Ἰερώνυμος Γιοῦστος, ἀρχιγραμματεὺς καί ἀνώτατος ἀρχαιοφύλαξ τῆς Γραμματείας.

Μᾶριος Μονάτσος, Συμβολαιογράφος Γραμματεὺς Ἑραιλείου ἀντέγραφε καί παρέλαβεν, ὁ δὲ Ἀντώνιος Ἀμποτέρνιος, Συμβολαιογράφος τῆς Μεγάλης Καγιελαρίας ἀντέγραψεν.

Ἀφοῦ διευθετήθησαν τὰ πράγματα τοῦ πολέμου τῆς Κρήτης, ἡ Ἑνετικὴ φρόνησις μετεχειρίσθη μετὰ τῆς συνήθους αὐτῇ ἐπιεικίας τόσον στοργικῶς καί μελιχίως ὅλους τούς κατοίκους τοῦ Βασιλείου καί διαγνώσασα τὰς συνθήκας ἑνός ἐκάστου, τούς ἔκαμε νά γνωρίσουν διὰ διαφόρων τρόπων καί μεθόδων τὴν ἐλευθερίαν, τὰς εὐνοίας, τὰς ἀνέσεις, τὰς ἀγαθοεργὰς πράξεις, τὰς προνομίας καί τὰς τιμὰς τὰς ὁποίας ἀπολαύουν πάντες οἱ πιστοὶ ὑπήκοοι τοῦ τόσον ἐπιεικεστάτου, μελιχιωτάτου καί ἐλευθεριωτάτου Ἡγεμόνος, εἰς τρόπον ὥστε πάντες ἀδιακρίτως διεδήλωσαν ὅτι εἶναι ἔτοιμοι μετὰ τῶν γυναικῶν καί τῶν τέκνων των καί μετὰ τῶν περιουσιῶν των νά ἐξοδεύσωσι καί θά χύσωσι τό αἷμα των εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Αὐτοῦ Γαληνότητος, τόσον ἔμειναν εὐχαριστημένοι πάντες ἀπὸ τόν Συνετώτατον καί ἐνδοξότατον κ. Ἰάκωβον Τιεπολον, ὅστις ἦτο Δούξ τοῦ Βασιλείου καί ἀπὸ τούς Μεγαλοπρεπεῖς Διοικητὰς τῶν πόλεων, οἱ ὅποιοι ἀπένειμαν εἰς τούς προκρίτους τὴν τιμὴν τῆς Κρητικῆς εὐγενείας, εἰς τὴν δευτέραν τάξιν, τὰ καθήκοντα Συμβολαιογράφου καί

Γραφέως, εἰς τὴν 3ην τάξιν τὸ δικαίωμα νὰ φέρουν τὸ ἐντιμότερον ὄνομα τῶν Κερνιδῶν (ἀπομάχων πολιτοφυλάκων) καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ὑπαίθρου τοὺς προερχομένους ἐκ τῆς γενεᾶς τῶν δουλοπαροίκων καὶ ἐπιμόρτων καλλιεργητῶν ἤτοι ἐκ τῶν δούλων τῶν 12 οἰκογενειῶν τῶν ἀρχοντοπούλων παρεχώρησαν τὸ δικαίωμα νὰ ἔχουν τὸ προνόμιον νὰ μὴ κάμνουν ἀγγαρείας, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι κάτοικοι τῶν χωρίων, καὶ πρὸς τοὺς παρεχώρησαν εἰς αὐτοὺς οἰκίας, ἀγρούς, ἀμπελοὺς καὶ ἄλλας εὐκολίας εἰς ἕκαστον ἀναλόγως τῆς καταστάσεως καὶ τῆς ἰδιότητος τῶν προσώπων.

Ἀποκατασταθείσης οὕτω τοσαύτης ἡσυχίας καὶ βιοτικῆς ἀνέσεως, τόσον διὰ τὸ δημόσιον, ὅσον καὶ διὰ τοὺς ἰδιώτας, διεδόθη ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλον τὸν κόσμον, διὰ τὰς χάριτας δὲ ταύτας, τὰς ἀνέσεις καὶ τὰ προνόμια, ἐξεκίνησαν πλεῖσται οἰκογένειαι ἀπὸ διάφορα Βασίλεια ἐπαρχίας καὶ γαίας τῆς Ἱταλίας, τῆς Νεαπόλεως, τῆς Ρουμανίας, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς καὶ μετέβησαν καὶ κατώκησαν εἰς τὸ Βασίλειον τοῦτο ὅπου ἐπολιτογραφήθησαν ὡς πιστότατοι ὑπήκοοι τῆς Α. Γαληνότητος, ἔνεκα δὲ τῆς ἀξίας αὐτῶν πᾶσαι αἱ οἰκογένειαι αὗται κατετάχθησαν εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς Κρητικῆς εὐγενείας, μέρος αὐτῶν πρότερον ἄλλαι δὲ βραδύτερον. Αὗται συμφώνως πρὸς τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν των κατώκησαν εἰς τὰς 3 πόλεις τοῦ Βασιλείου, δεδομένου ὅτι ἐνεῖναι αἱ ὁποῖαι κατώκησαν ἐν τῇ πόλει Σητείας ἀπελόμβανον τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐν τῇ Μητροπόλει Κρήτης (Ἡρακλείου) οἰκουσῶν, ἅτε τῶν δύο τούτων πόλεων, μετὰ τῶν κατοίκων των θεωρουμένων ὡς ἀποτελουσῶν ἓν σῶμα.

Εὐγενεῖς (τοῦ Συμβουλίου)

τῆς πόλεως Μητροπόλεως Χάνδακος ἤτοι Ἡρακλείου			
Ἐπώνυμον	Πατρίς	Ἐπώνυμον	Πατρίς
Ἀμβρόσιος	Ἱταλός	Γιορονίτης	Κάζα Νονόβα
Μπότσης	"	Λεύκαρος	Νεάπ. τῆς Ρωμάν

Μπερνάρδος	Ίταλός	Λολίν	ἐξ Εὐγ. Ἐνετῶν
Μπαρμπάρτγος	Ἐξ εὐγ. Ἐνετῶν	Μαμίτζης	Αὐτοκρατορικός
Μπόν	"	Μουρτᾶτος	Κων/πολις
Μπενεντέτη	"	Μελισσηνός	Ἀρχοντόπουλο
Μπεβάντος	Ίταλός	Μουδινός	Κων/πολις
Καλέννας	Ἐκ Ρώμης	Μέσερης	Ίταλός
Καλύβας	Ἐκ Κων/λεως	Μουμούρης	Νεαπολ. Ρωμανίας
Καλαφάτας	Αὐτοκρατορίας	Μαζαρούχης	Κάζα Νονόβα
Κιγάλας	Ίταλός	Νταπόρτος	" "
Καφράτος	Ἀρχοντόπουλο	Ντιμηνίτης	" "
Κάπος	Ἀγνώστου	Ντάρσας	" "
Καλλόν	ἀστῆς τῆς Πα	Φαλιέρ	Ἐξ εὐγ. Ἐνετῶν
Καστέλλος	τρίδος	Φοντάνας	Ίταλός
Καντακίτης	Κων/πολις	Γκραλίνης	Κων/πολις
Κορέσης	-	Πατρίκιος	"
Νταφερέρης	Ίταλός	Παλαιολόγος	Αὐτοκρατορικός
Ντουρκόνας	Κων/πολις	Πανιγκράν	-
Ντενόρες	Ἐκ Κύπρου	Κονερίνης	Ἐξ εὐγ. Ἐνετῶν
Δροοινός	Κάζα Νονόβα	Ριτσάρδος	Ίταλός
Δάνδολος	Ἐξ εὐγ. Ἐνετῶν	Ρουτζάρης	Ἐξ εὐγ. Ἐνετῶν
Ντεμέτζος	" " "	Στρατηγός	Κων/πολις
Καναβάς	Ἐκ Κύπρου	Σπιέρας	Νεαπολ. τῆς Ρωμ.
Κάφας	Κων/πολις	Τορκέλλος	Ίταλός
Καβαλλάρης	Κάζα Νονόβα	Ταλιαπέτρας	"
Κύρμερ	Ἐξ εὐγ. Ἐνετῶν	Μαμεστίκη	"
Κασιμάτης	Κάζα Νονόβα	Μουρικίτης	-
Μοξίας	-	Ζάνες	Ἐξ εὐγ. Ἐνετῶν
Μαουριανός	Ἕλλην	Ζαμόρος	Ίταλός
Νομικός	Κων/πολις	Ἀλταστάγιος	-
Νασίνης	Νεαπολ. Ρωμ.	Μόστος	Ἐξ εὐγ. Ἐνετῶν
Νεγκριζόλης	-	Νταμόρος	-

Νοταράς	Κων/πολίτης Αύτ.
Παδοκατόρες	Ἐκ Κύπρου
Πιζάνης	Ἐξ εὐγ. Ἐνετῶν
Πασιουαλίγκος	" "
Πελεγκρῖνος	Ἴταλός
Πανιγκιῶτας	" "
Παπαδόπουλος	Ἀρχοντόπουλο
Τάντης	Νεαπολ. Ρώμης
Βλαστός	Ἀρχοντόπουλο
Βεντραμίν	Ἐξ εὐγ. Ἐνετῶν
Ζιγινιάς	Νεάπολις Ρώμης
Τσαγιαρόπουλος	Κάζα Νουόβα

Τὰ κατωτέρω ὄνόματα ὑπῆρξαν ἐκ τῶν πολιτῶν ἐκείνων ἐκ τῶν ὁποίων μέρος μὲν προέρχεται ἀπὸ τὰ ἀρχοντόπουλα, μέρος δὲ ἐκ τῶν εὐγενῶν Ἐνετῶν, τῶν καθαιρεθέντων ἐκ τῆς Ἐνετικῆς εὐγενείας καὶ ἐκ τῆς Κρητικῆς ἀκόμα, τὸ πλεῖστον δὲ μέρος αὐτῶν εἶναι ἐκ τῶν κατοίκων, τῶν καταγομένων ἐκ τῆς Μητροπόλεως Χάνδακος ἤτοι Ἡρακλείου.

Πολῖται

Ἀμπελιόπουλος, Ἀρμένης, Ἀχέλης, Ἀμπέττος, Ἀρμάνης, Ἀρκαάδιος, Ἀμορέος, Ἀπλαδάς, Ἀγυστόλης, Ἀμπελακιανός, Μούγλας, Μποζίνης, Μπαρότσης, Μπελένιος, Μπαρμπάρῆς, Μπέντης, Μπενεντέτης, Κομνηνός, Καφάτης, Καβαγκίδνας, Κασιμάτης, Καλουᾶς, Καλαματιανός, Καρτοφύλακας, Κλάδος, Τσιναλαῶς, Κοχύλης, Καλαμαρᾶς, Καπελαῶς, Καλοφρονᾶς, Καλογερῆς, Χριστόφορος, Κλαδάς, Κανάκης, Καναλομίτης, Κατσαρᾶς, Κουρτσάνας, Καπασάντας, Χιόνης, Κορέος, Καμανότης, Κοχιανίτης, Καρμιόπουλος, Κοκίνης, Ντραγάδος, Ντίπολις, Δαφνομήλης, Νταφερέρας, Νσαμάν, Ντεμολίν, Διμηνῆτης, Ντακίπρης, Ντρῆμος, Ντρασινός, Νταλσουδλ, Ντουλούζης, Νταμάρος, Νταλόκας, Νταγλάντας, Νταραβέννας, Ντραγαλερίτης, Ντόριας, Ντειάντιας, Φιλικούνης, Φριέλος, Φορτούνας, Φοσιομίλος, Φαρμάκης, Φαλιέρος, Γκρονιάνος, Γκραζογουλάτος, Γιερατζού-

νης, Γεροσολημίτης, Γαβριήλ, Γκιεβάχηδ, Γιαμάρτος, Γαρονίτης, Γιονέντες, Γκρίμης, Γωνιάτης, Γανσογιάννης, Καρντεζάν, Καβαλαρός, Κατακουζηνός, Γιλέμπας, Λύτινος, Λοράντος, Λοδοβίκος, Λιμπίτης, Λουιάνης, Μουσουῖρος, Μαντρικάρης, Μελισσηνός, Μούρας, Μορεζίν, Μαουρίνας, Μαγιανάρης, Μουζάλος, Μαυριανός, Μανόρβας, Μαραγκόν, Μαραβίγιας, Νοταράς, Οστριανός, Πολινᾶς, Παπαδόπουλος, Προνακιάντας, Πάμφυλος, Ορικᾶς, Περλοπόδης, Πολεμάρχης, Πεδιώτης, Πασκούτσης, Πανηγυράς, Πεντογάλλος, Παραθιώτης, Πλαταράς, Πιστόλης, Πηγάς, Παχῆς, Παναλέων, Πεσέμπρες, Πάτερος, Πιπερῆς, Πριζίστης, Ρίτσος, Ραούζεο, Ράλης, Ρόκος, Ζωγράφος, Σερμινέλλος, Συρῆτος, Σιδερός, Σιγουῖρος, Σπανόπουλος, Σόγιας, Σφόρτσας, Σιαρλάτος, Σαγρέδος, Σταυράκης, Σαλαμόν, Στανίλλας, Σακελλάρης, Θεογιάννης, Θεργιανός, Θέσος, Τριβιζάν, Θεριστής, Βλαστός, Βλάχος, Βαπτισμάς, Βιτσάμανος, Βάρδας, Βαλεριανός, Βινετσάν, Ξαντός, Ζάγος, Τζαγιαρόπουλος, Ντετζώρτζης.

Ἔμποροι κατοικοῦντες εἰς τὴν πρωτεύουσαν (Ἡρακλείου) ἦσαν οἱ ἀκόλουθοι:

Μπέντης, Μπιάζης, Μποσιέτας, Βροῦνερ, Καφάλης, Καράρας, Μπαλιάνης, Ντι-Μάγκιο, Νταβάλλος, Φαλιέρ, Φέρρες, Φινώτης, Κατιγιέρ, Φασάνης, Γιαφέρας, Μαρολάνιος, Μέλλι-Πεδιώτη, Πιτσομούτσης, Πανηγυράς, Κουίντα-Βάλε, Σγαρδελῖνος, Τριβιζάν, Βιδάλης.

Πάντες οὗτοι 23 τὸν ἀριθμόν.

Ἐπίτομος περίληψις τῶν προεχουσῶν οἰκογενειῶν.

Εὐγενεῖς Ἑνετοί Νο 37. Εὐνεῖς Κρητες Νο 81.

Πολῖται Νο 164. Ἔμποροι 23. Εὐγενεῖς ἐκ τῆς Στερεᾶς Νο 12.

Ἀπογραφή τῶν ψυχῶν τοῦ διαμερίσματος καὶ τῆς Περιφερείας Ἡρακλείου, τῶν Καστελλίων καὶ τῶν χωρίων.

Ἀριθμός τῶν χωρίων μετὰ τῶν χονδρῶν ζώων (βοῶν καὶ φορτηγῶν) τὰ ὅποια ὑπῆρχον κατὰ τὸ ἔτος 1644, ἦτοι :

"Ανδρας μετά τῶν ἀρρένων ἑταίρου Ἡρακλείου Σητείας τὸ ὅλον
τέκνων ἀπὸ 8 ἐτῶν & ἄνω 7.170 1.142 8.312

Γυναῖκες 7.199 1.296 8.495

Ἱερεῖς & Θρ. λειτουργοὶ 82 22 104

"Αθροισις συγῶλου 14.451 2.460 16.911

Νομός Ἡρακλείου

Χωρία Ἱερεῖς & Μοναχοὶ 1.062

496 "Ανδρες μετά ἀρ. παιδῶν 48.628 τὸ ὅλον 99.674

Γυναῖκες 49.984

Ἐπαρχία Σητείας

Χωρία Ἱερεῖς 256

148 Μοναχοὶ 268 τὸ ὅλον 19.033

"Ανδρες 9.255

Γυναῖκες 9.254

Σύνολον πληθυσμοῦ Ἡρακλείου & Σητείας 135.618

Ἡρακλείου βόες 15.960 φορτηγὰ 7.278

Σητείας " 4.568 " 2.222

ἐν ὅλῳ 20.528 9.530

Ὄνόματα ἀνδρῶν ἀπολαύοντων τῆς Κρητικῆς εὐγενείας μετά τοῦ τόπου τῆς καταγωγῆς των.

Χ α ν ι ᾶ

Οἰκογενειακὸν Ὄνομ. Πατρίς Οἰκογ. Ὄνομα Πατρίς

Ἀλεφουῆζος Ἱταλός Κουνιόλο Ἱταλός

Ἀλιμπιτσος " Κασιμάτης Κάζα Νουόβα

Ἀμποζάκης Εὐγεν. Ἑνετός Χαρτοφύλακας Εὐγεν. Ἑνετός

Ἀβονάλ Εξ εὐγ. Ἑνετ. Κατάνη Ἱταλός "

Ἀργυρόπουλος Ἀρχοντόπουλα Καλέργη Ἀρχοντόπουλα

Ἀγιοστεφανῖται " Ντεπάρη Ἀποικοι

Μπαρότσης Εὐγεν. Ἑνετ. Ντόμο Ἱταλός

Κλαντίρης ἄποικος Δαράτσο "

Καφᾶτος	ἐπόμεναι οἴκοι	Αὐτοκράτορ.	Νταφερέρα	Κανίων	Ἴταλός
Καταλάκται	Ἀρμένης,	Ἰσπρέου,	Ἀχίντου	Ντινατεράνης	Ἰταλός
Ντα-Μπασάν	Γκάνη,	Βαμβ	Ἴταλός	Παριάν	Ἰταλός
Διογένης	αβαλλάρη,	Κατὰ	Αὐτοκρατ.	Παλαιολόγος	Αὐτοκρατ.
Νταργιιέρ	Καρίγου,	Κοι	Εὐγεν. Ἐνετ.	Πομπανάτους	Ἴταλός
Παρέντε	Ἰνῆ,	Κύβερνα	Κάζα Νουόβα	Παλαιόκαπας	Νεάπολ. Ρώμ.
Καλαφάτη	Καριόφι,	Γκαλιάνο	Γκαλιάνο	Ράλης	Κάζα Νουόβα
Κελαίτης	Κουτοσίδη,	Βαχῆ,	Σκορδύλη	Ἰταλός	Ἰταλός
Εὐδαιμονογιάννης	Σερριανουῦ,	Βαλέντη,	Βοι	Τέσταμοβούζα	Ἰταλός
Φαταμούνης	Ἰταλός	Ἀναξί	Κορώνης	Τοσκάνη	Ἰταλός
Φαλιέρ	Ἀμαρῆν,	Προ	Εὐγεν. Ἐνετ.	Βιδάλη	Ἰταλός
Φωκῆς	Βαλασσίνου,	Βί	Ἀρχοντόπουλο,	Γαβρί	Ἰταλός
Φιάντρα	Ἰταλός	Κακέλου,	Κατά-	Δαμίγου,	Ἰταλός
Φράνκο	Γραβενίζου,	Δουράνδοι-	Μυτιληναί	Πρεμαριάν	Ἰταλός
Γαβαλλᾶς	Πατσόλα,	Ἰταλός	Ἀρχοντόπουλο	Πιτσαμάνο	Ἰταλός
Γρυπάρης	Καπέτρα,	Κάζα	Νουόβα	Πατελράρος	Ἰταλός
Γκινάκης	Ἰταλός	Νεάπολ.	Ρώμης	Παγιάν	Ἰταλός
Λύτινα	Ἰταλός	Ἀρχοντόπουλο	Ἰταλός	Ποδιατόρε	Ἰταλός
Μονοβασιώτης	Ἰταλός	Νεάπολ.	Ρώμης	Παλάκης	Ἰταλός
Μόρμορη	Ἰταλός	Ἰταλός	Ἰταλός	Ριτσάρδος	Ἰταλός
Μέντικη	Ἰταλός	Ἰταλός	Ἰταλός	Ρενιέρης	Ἰταλός
Μολίν	Ἰταλός	Εὐγεν. Ἐνετός	Ἰταλός	Στραμπολάτσης	Ἰταλός
Μινῶτος	Ἰταλός	Ἰταλός	Ἰταλός	Τυπάλδος	Ἰταλός
Μούντερος	Ἰταλός	Κάζα	Νουόβα	Βαρούχας	Ἰταλός
Μονάτσος	Ἰταλός	Εὐγεν. Ἐνετός	Ἰταλός	Βιτσαμάνος	Ἰταλός
Μελισσηνός	Ἰταλός	Ἀρχοντόπουλο	Ἰταλός	Βεργιάν	Ἰταλός
Νασιλνός	Ἰταλός	Νεάπολ.	Ρώμης	Τσαγιαρόλης	Ἰταλός

Αἱ ἐπόμεναι οἰκογένειαι εἶναι καταγωγῆς ἐκ Χανίων,
'Αρμούρης, 'Αρμένης, 'Ασπρέου, 'Αχίντου- 'Ανδρονικοπούλου, 'Αχλαδού-
ρια, 'Αριγκιώνη, Βαμβακοπούλου, Μπρίγιη, Μπαρμπαρίγου, Κλαδουρῆ, Κοντο-
λέου, Καβαλλάρη, Κατάκη, Καφάλη, Χαρτοφύλακα, Κουρτσέτης, Κλάδου,
Καφοδόση, Καρίγου, Κουλώτα, Καπέου, Χαριοπούλου, Κελαίτη, Κισάμου,
Κοντορίνη, Κύδωνα, Κόλμπου, Καραβέλα, Κουρίνου, Χριστοφόρου, Δρόσσα,
Δρίμα, Φασιδώνι, Γιουλιανού, Γκιεβάλη, Λαφτάκη, Λάσιναρη, Μοθονέου,
Μαριχιάπου, Νικολέτου, Κουτσίδα, Παχῆ, Πιπερῆ, Ράλλη, Ραούζεου, Σα-
φολέου, Στανίλα, Θεριανού, Βαλέντη, Βουρέτου, Τζαγιαροπούλου, Συρο-
πούλου, Χάριη, 'Ανανία, Πυριτοπούλου, Καλαμούτη, Καρυοφύλλου, Δα-
μμιανού, Δαμπρῆν, Πραματευτῆ, Ρόσου, Σέρβου, Σαμπριανού, Σιπυταριώ-
του, Θαλασσίνου, Βίτου, Βασμούλη, Γαβρίλη, Πικρίδη, Πριού, Πλατᾶ,
Πετροπούλου, Καπέλου, Κατάνη, Δαμίγου, Δανταραίου, Γκαλιώτη, Γκι-
κίου, Γραβενίζου, Λουράνδου, Μυτιληναίου, Μυλωνοπούλου, Μαγιανάρη,
Πορφύρου, Πατσόλα, Ψαρᾶ, Παληόκαπα, Ρούσιου, Σιτᾶ, Στυλιανού, Σοφια-
νού, Ταλιαπέτρα, Βιτσαμάνου, Κατερούτση, Τζαγιαρόλου, Ρουτέτη, Ρού-
χιου, Βλάση, Μελόνσα, Κασιμάτη, Νταφεζάρη, Ντιμπιάνκη, Ντόλα-Πόρτα,
Γρυπάρη, Ντί-Κατερούκη, Γοργοφούντη, Λάουζα, Μανγιούζα, Μορέι, Μανταύτη,
Πουλάκη, Πολίτη, Ψυχοπούλου, Παπαδοπούλου, Ρουτέν, Σκούρη, Σενιανού, Βενιέρη
Βελαίτη, Ζουγκουρᾶ, Γιαβάνου, 'Αργυροῦ, Ραούζεο, Μαχαιριώπη, Τριβιζάν, Ραυ-
τοπούλου, Μετοχίτη, Κονταράτου, 'Αλλακεροῦ, 'Αμποτενίου, Μαλοκουιούλου,
Σκανδάλη, Σικρίντζη, Κουμήλου, Μαυρογεώργη, Κασᾶ, Καντακουζηνού, Καπαδούκα,
Μακρυμάλη, Κουσολιάνου, Ταμενιώτη, Κουμανδρῆ.

*Εν ὄλῳ 153

Οἱ ἀκόλουθοι ἦσαν ἔμποροι Χανίων:

'Αλμπίνκης, Βέργας, Καπίνης, Γκιράρδης, Λογιῖνος, Περόης, Ριόζας, Τεντέ-
σης, Ζώγιας, 'Αρμάτης, Καβάλης, Κολεντάν, Γκίλιος, Ματζολένης, Παντό-
νερ, Σεγγάρης, Σιλμεζίν, Ζαύχης, Μπράγκης, Κομάσο, Δάβας, Γιαπίκης,
Μαφέω, Πολντέρη, Σέρπι, Βασάλος, Γκιουρδάν, Καβία, Μπελαγάμπα, Φόρνος,
Λατζαρίνη, Πίν, Πιτσόνη, Σπηλιωρίνης, Βάρικος.

*Εν ὄλῳ 35

Ἀχιέλης, Ἀνασάγγος, Ἀσπρέα, Ἀναγνώστης, Ζαλονᾶς, Καρδάμης, Κομητᾶς, Κατερίνα, Ἀνακεφαλαίωσις, Ρουτιέρτος, Κλαρογιάννης, Κόρτης οἰκογενειακῆς καταστάσεως τῶν σημαινόντων κατοίκων τῆς πόλεως Χανίων.

Εὐγενεῖς Ἑνετοί 27, Εὐγενείας Κρητικῆς 70, Πολῖται 153 οὐλοσ, Ἐμποροὶ 35.

Εἰς Χανιά κατὰ τὸ ἔτος 1664 (1644) ὑπῆρχον

	Ἱερεῖς	Μοναχοί	Ἄρρενες	Θήλειες	τὸ ὅλον
ἐν τῇ Πόλει Χανίων	52	-	5.130	5.219	1.041
Εἰς 314 Χωρία Νομοῦ	412	516	31.216	28.560	60.704
Εἰς ἀκρωτηρί Μελέχα	36	-	1.890	1.533	3.459
Σφακιά καὶ διαμερίσματα αὐτῶν	282	-	4.228	3.650	7.906
Σύνολον	528	516	42.464	38.962	82.470

Εἰς τὸν αὐτὸν Νομὸν Χανίων ὑπῆρχον ἐπίσης κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 10.638 βόες καὶ 4.780 φορτηγά.

Οἱ κατωτέρω εἶναι ἐκ τῶν εὐγενῶν Κρητικῶν οἰκογενειῶν οἱ κατοικοῦντες εἰς τὴν πόλιν Ρεθύμνης.

Ἀχιέλης, Κανιόλος, Καφῶτος, Δάνδολος, Γκιμπίας, Λομπάρδος, Πόρτιος Σαγμουϊνάτσος, Βαρούχας, Νιότερος, Μπαρμπάρτζος, Καραβέλας, Ἀρχολέων, Κορνάρος, Ντεφεράρης, Νταμορών, Γαβαλλᾶς, Λίμας, Πατελάρος, Σιλιγάρδος, Βισκόντης, Ντιμόρης, Ντουφιορέντσας, Καμφριώτης, Κλοντίης, Κατεριᾶς, Ντόνος, Φουρλάν, Χορτάτζης, Λύτινος, Πεκατόρος, Σκορδύλης, Βλασπός, Ζάνες, Διμονίτης, Καλοφρονᾶς, Κατέργης, Χορτάτζης, Νταπιασέντσας, Φράγκο, Γκρίτης, Μουσοῦρος, Πρίν, Θεργιανός, Βεργίτης, Καλονᾶς, Ρουτιέρτας.

Οἱ ἀκόλουθοι εἶναι γηγενεῖς πολῖται τῆς πόλεως Ρεθύμνης

Ἀχέλης, Ἀνασλάγος, Ἀσπρέας, Ἀναγνώστης, Καλονᾶς, Καρδάμης, Κομητᾶς, Κατερίνας, Μπαρμπαρῆγος, Κονταρᾶτος, Κλαρογιάννης, Κορνιακτῆς, Χιότζας, Καλοτᾶς, Κουνούπης, Κυνηγός, Νταπρέσσας, Νταταρᾶς, Νταλαμπόλας, Φουρλούν, Φασιδόμηλος, Λίμας, Νιότερος, Μυλονόπουλος, Μηλιώτης, Πισκοπόπουλος, Ραντινός, Πάγκαλος, Πατρόπουλος, Πυρινός, Ρούσιος, Σαγκουϊνάτσος, Σιλιγάρδος, Σουριάν, Προχφός, Νταφιορέντσας, Παρμεζάν, Γκιριμπιάς, Βεργίτσης, Βάριας, Καλογερᾶς, Συρόπουλος, Σκυλομάγκας, Τρουλινός, Ντετούλντης, Πατελάρος, Πόρτιος, Γαβαλᾶς, Ἀργυρός, Κουγιάνης, Γκιουζές, Σέρβος, Σκυρίντζης, Βενέλης, Κουτσογιάνης, Κλαφινός, Περδικάρης, Ζούχος, Νταλέτζης, Κόρσος, Σκορδᾶς, Σπυρῆνος, Βιάνας, Μοσχιώτης, Κομιτᾶς, Καραγώνας, Σεραντογένης, Στελᾶς, Λογοθέτης.

Ἐμποροὶ Ρεθύμνης
 Ἀλμπιόνης, Τουρίν, Διοσκοῦριος, Σαλβένης, Ντι-Ζάγκα, Πετρογιάννης, Ντα-Καβαρτζέρε, Βιδάλης,

Ἀνακεφαλαίωσις τῶν σημαίνοντων ὀνομάτων
 Εὐγενεῖς Ἑνετοὶ 18. Εὐγενεῖς Κρήτες 47. Πολῖται 70. Ἐμποροὶ 8.

Ἀπογραφή τῶν ψυχῶν τῶν ὑπαρχουσῶν κατὰ τὸ ἔτος 1664 (ἴσως 1644.)

	Ἱερεῖς	Μονάχοι	Ἄρρενες	Θήλειες	τὸ ὅλον
Ἐν τῇ πόλει Ρεθύμνου	38	-	3.863	4.138	8.038
εἰς 296 χωρία	345	410	34.694	25.590	61.039
Σύνολον	383	410	38.556	29.788	69.077

Πρὸς τούτοις ὁ Νομός εἶχε 7.890 βόας καὶ 3.100 φορτηγὰ
 Σύνολον τῶν σημαίνουσῶν οἰκογενειῶν τῶν κατοικουσῶν εἰς

τάς πόλεις τοῦ Βασιλείου τῆς Κρήτης.

	Εὐγ. Ἑνετ.	Εὐγ. Φεουδάροι & Κρήτες	Πολῖται	Ἐμποροὶ
Ἡράκλειον & Σητεία	37	81	164	23
Χανιά	27	70	153	71

Ρέθυμνον	18	47	70	8
Τό ὅλον	82	198	387	66

Ἀπογραφή τοῦ πληθυσμοῦ, τῶν πόλεων τοῦ Ἡρακλείου, Χανίων καί Ρεθύμνης, ὡς καί τῶν φρουρίων καί χωρίων τοῦ Βασιλείου τῆς Κρήτης, ἐνεργηθεῖσα κατά διαταγήν τοῦ ἐνδοξοτάτου καί ἐξοχωτάτου, Ἰνδρέα Κορνάρου, Στρατηγοῦ τοῦ Βασιλείου τῆς Κρήτης κατά τό ἔτος 1644, ἦτοι ἐν ἔτος πρό τῆς ἀποβάσεως τῶν Τούρκων πρό τῶν Χανίων μετ' ἀναγραφῆς τῆς ποσότητος τῶν Χανίων τά ὅποια εὕρισκοντο κατά τόν χρόνον ἐκεῖνον εἰς τήν περιφέρειαν καί δικαιοδοσίαν ἐκάστης ἐκ τῶν πόλεων τούτων, ἀναγραφομένων χωριστά τῶν ἱερέων καί Μοναχῶν τῶν πόλεων τούτων ὡς καί ὅλου τοῦ Βασιλείου, τῶν ἀρρένων ἀπό 8 ἐτῶν καί ἄνω, ὡς καί τῶν γυναικῶν, ὡς καί τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μεγάλων ζῶων ἦτοι βοῶν καί φορτηγῶν.

	Μοναχοί	Ἱερεῖς	Ἄρρενες	Θῆλειες	Σύνολον
ἐν Ἡρακλείῳ	82	56.942	7.170	7.199	14.451
εἰς τὰ 496 χωρία	492	19.570	48.628	49.984	99.674
Σύνολον	574	570	55.798	57.183	114.125

Πρός τούτοις ὑπῆρχον εἰς τὰ χωρία 15.960 βόδες καί 7.278 φορτηγά ζῶα.

ἐν τῇ πόλει Σητείας	22	-	1.142	1.296	2.460
εἰς τὰ 148 χωρία	256	268	9.255	9.254	19.033
Σύνολον	278	268	10.397	10.550	21.493

Πρός τούτοις ὑπῆρχον εἰς τὰ χωρία 4.568 βόδες καί 2.252 φορτηγά.

Τό ὅλον	1.254	"	36.690	36.690	73.380
ἐν τῇ πόλει Χανίων	52	516	5.130	5.219	10.401
εἰς τὰ 314 χωρία	412	516	31.216	28.560	60.704
Σύνολον	464	516	36.346	33.779	71.105

Νομαρχῶν ἀνερχομένων εἰς 3.527 ἢ το 147.215. Ἐκ τούτων ἀφαιρουμένων

Ἀνωτῆρι Μελέχῳ	36	-	1.890	1.533	3.459
Σφακιά	28	-	4.228	3.650	7.906
Σύνολον	528	516	42.464	38.962	82.470

Ἐπῆρχον εἰς τὰ χωρία 10.638 βόες καὶ 4.780 φορτηγὰ

Πόλις Ρεθύμνης	38	-	3.862	4.128	8.038
εἰς 296 χωρία	345	410	34.694	25.590	61.039
	383	410	38.556	29.728	69.077

Ζῶα 7.890 βόες καὶ 3.100 φορτηγὰ

Συνοπτικός πίναξ ὅλων τῶν ψυχῶν αἱ ὁποῖαι ὑπῆρχον κατὰ τὸ 1644 καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ Βασιλείου τῆς Κρήτης ἀπὸ 8 ἔτων καὶ ὄνω. αὐτοῦ κατὰ τὸ σύστημα τῆς πόλεως Βενετίας.

	Ἱερεῖς & Μοναχοί	Ἄρρενες	Θῆλεις	Σύνολον
Περιφ. Ἡρακλείου	1.144	56.942	57.183	114.125
Σητείας	546	10.943	10.550	21.493
Χανίων	1.044	43.508	38.962	82.470
Ρεθύμνης	793	39.349	29.728	69.077

Τὸ ὅλον εἰς 3.527 ἀσυνέρ. 150.742 κατὰ 136.423 287.165

Πίναξ τῶν χωρίων τῶν 4 Νομῶν μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βοῶν καὶ φορτηγῶν.

Εἰς Νομόν Ἡρακλείου	χωρία 496	Βόες 15.960	φορτηγ. 7.228
Χανίων, Σφακίων	" 314	" 10.638	" 4.780
Σητείας	" 148	" 4.568	" 2.252
Ρεθύμνης	" 296	" 7.890	" 3.100

Τὸ ὅλον " 1.254 " 39.056 " 17.410

Ὁλος ὁ ἀριθμὸς ἐν τῆς ἀπογραφῆς τοῦ ἄρρενος πληθυσμοῦ τοῦ Βασιλείου πλὴν τῶν θρησκευτικῶν λειτουργῶν, τῶν ἱερέων καὶ ἄλλων τῶν καὶ τῶν πολιτικῶν συνθηκῶν τῆς νῦν λαβούσης τὸ ἔξισμα τῆς

Μοναχῶν ἀνερχομένων εἰς 3.527 ἤτο 147.215. Ἐκ τούτων ἀφαιρουμένων 35.065 ἀνηλίκων καὶ 11.445 γερόντων ἀνικάνων διὰ τὴν χρῆσιν ὄπλου, μένουν πραγματικοὶ ἄνδρες ἰκλεκτοὶ καὶ ἱκανοὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν (χρῆσιν) τῶν ὄπλων 100.705.

Περὶ τοῦ τρόπου ἐκλογῆς καὶ διορισμοῦ τῶν διαφόρων ἀρχῶν.

Καθορισμὸς τῶν ἀστικῶν τάξεων καὶ ἀξιωματούχων οἱ ὁποῖοι συμμετεῖχον τῆς διακυβερνήσεως τῶν πόλεων τοῦ Βασιλείου τῆς Κρήτης, προωρισμένων διὰ τὴν διὰ ψηφοφορίας ἐκλογὴν τοῦ Συμβουλίου ἐκάστης πόλεως ἀποτελουμένου ἐκ τοῦ σώματος τῶν εὐγενῶν Ἑνετῶν καὶ τῶν εὐγενῶν Φεσουδαρχῶν καὶ Κρητῶν ἐνῶ αἱ τρεῖς αὐταὶ τάξεις ἐλάμβανον μέρος εἰς τὴν ψηφοφορίαν καὶ ἀπελάμβανον τῶν ἀξιωμάτων καὶ ὑποργημάτων τοῦ ἀρχοντος καὶ πολίτου τῶν τοῦ Γραμματέως, Ὑπουργοῦ καὶ Βουλευτοῦ κατὰ τὸ σύστημα τῆς Πόλεως Βενετίας.

Ἐκ τῆς πόλεως Ἡρακλείου, εἰς ναύκληρος καὶ εἰς πλοηγός, εἰς τοὺς εὐγενῶν Ἑνετῶν.

Ἐξελέγοντο 12 εὐγενεῖς Ἑνετοὶ καὶ 6 Κρητικῆς εὐγενείας οἱ ὁποῖοι ἀπετέλουν τὸ Συμβούλιον τῶν 18 καὶ εἶχον τὸν τίτλον (Οἱ Κύριοι 18). Οὗτοι εἶχον μεγάλη ἐξουσία καὶ κῆρος εἰς τὸ νὰ ὑποστηζοῦν τὰ δίκαια τῆς Κοινότητος (Δήμου) νὰ ἐκθέτουν πᾶσαν ζημίαν, προσγινομένην εἰς αὐτὴν νὰ συνέρχωνται κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν εἰς τὸ Συμβούλιον διὰ νὰ ἐκδίδουν πᾶσαν ἀξίωσιν ἢ ἔνστασιν τὴν ὁποῖαν ἤθελον νὰ προτείνουν πρὸς ὄφελος καὶ προαγωγὴν τῆς πόλεως καὶ τῆς περιφερείας νὰ ἀποστέλλουν πρέσβεις εἰς τὴν Βενετίαν διὰ νὰ ἐκθέτουν πᾶσαν ζημίαν αὐτῆς ἐναντίον οἰουδήποτε ἀντιπροσώπου, νὰ ἐπιβάλλουν ἐρανικοὺς φόρους διὰ πᾶσαν προσφοράν τὴν ὁποῖαν ἀπῆτουν αἱ ἀνάγκαι τοῦ πολέμου καὶ διὰ πᾶσαν δαπάνην πρὸς ἀνέγερσιν ἰδρυμάτων ἢ ἄλλων ἔργων κοινῆς ὠφελείας.

Οἱ Κύριοι οὗτοι δέκα οἰκτῶ ἐνήργουν ἐξετάσεις (ἀνακρίσεις) ὡσάντις οἰκογένειά τις ἐκ τῶν πολιτῶν τοῦ Βασιλείου ἤθελεν ἕνεκα τῆς ἀξίας τῆς καὶ τῶν πολιτικῶν συνθηκῶν τῆς νὰ λάβουν τὸ ἀξίωμα τῆς

Κρητικῆς εὐγενείας ἐν τῷ συνόλῳ δέ ἡ ἐντολή των αὐτῆ ἦτο μεγίστης ἐκτιμῆσεως καὶ αὐθεντικότητος.

Οἱ εὐγενεῖς οὗτοι εὐγενεῖς ἀπῆλαβον τοῦ μεγάλου καὶ ἀξιολογωτάτου ἀξιώματος τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς Δημοσίας ὑγείας καὶ πρὸς τοῦτο ἐξελέγοντο τρεῖς εὐγενεῖς ἐκ τῆς ρηθείσης τάξεως κατὰ πᾶσαν περίοδον δι' ἣν ἐξελέγοντο οἱ ἴδιοι ἢ περίοδος δέ αὕτη (ἀλλαγὴ) διήρκει καθ' ὁλοκλήρον τὴν χρονικὴν διάρκειαν τῆς κυβερνήσεως ἐκαστοῦ ἐξοχωτάτου Δουκὸς ὅστις ἦρχετο εἰς Κρήτην.

Οἱ ρηθέντες εὐγενεῖς Ἐνετοὶ εἶχον τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ Νεωρείου ὅπερ διεχειρίζετο δημόσια εἶδη μεγίστης σπουδαιότητος.

ὑπό τοῦ σώματος τῶν εὐγενῶν τούτων ἐξελέγοντο 36 Κυβερνηταὶ γαλέρας, ὅποσοι ἔδει νὰ ἐκλεγῶσι καθ' ἕκαστον ἔτος, ὑπεδεικνύοντο δέ εἰς ἀνώτερος ἀξιωματικὸς (πλοίαρχος) εἰς ὕπαρχος, εἰς ναύκληρος καὶ εἰς πλοηγός, εἰς τοὺς ὁποίους ἐχορηγεῖτο ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου καθ' ἕκαστον μῆνα ἡ ἐξῆς ἀποζημίωσις ἦτοι: εἰς μὲν τὸν πλοίαρχον 100 φλωρία, εἰς τὸν ὕπαρχον 100 εἰς τὸν ναύκληρον 80 καὶ εἰς τὸν πλοηγόν 60 καὶ τοῦτο ἐπὶ 5 ἔτη.

Ὁ ἐξοχωτάτος Γενικός Ἐπιμελητής μετὰ τῶν ἐξοχωτάτων Δουκὸς καὶ Μεγάλου Ἀρχηγοῦ καὶ μετὰ τῶν ἐνδοξωτάτων κ.κ. προέβαινον εἰς νέαν ἐκλογήν τῶν ἄλλων κυβερνητῶν οἱ δέ νεοεκλεγέντες οὗτοι διώριζον τοὺς ἀξιωματικούς τους τοῦ Ναυτικοῦ, ἔχοντες τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃσι τοιοῦτους ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν προκατόχων των διορισθέντων. Ὁ τοιοῦτος δέ θεσμὸς διετάχθη καὶ ἐθεσπίσθη ὑπὸ τοῦ μακαρίου τῆ μνήμῃ ἐξοχωτάτου κυρίου Γενικοῦ Ἐπιτρόπου Φοσκαρίνη, ὁ ὁποῖος ἐθέσπισε καὶ καθώρισε ὅλας τὰς ἀναγκαίας δημοσίας καὶ ἰδιωτικὰς ὑποθέσεις τοῦ Βασιλείου, ἡ ἐνέργειά του δέ αὕτη ἐπεκυρώθη καθ' ὁλοκληρίαν ὑπὸ τῆς ἐκλαμπροτάτης γερουσίας.

Οἱ ρηθέντες εὐγενεῖς Ἐνετοὶ ἐφοδίαζον μέ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέσα τὰ πλοῖα καὶ ἐξελέγοντο ὡς τακτικοὶ καὶ ἔπιτακτοὶ

ἀρχηγοί τῶν γαλερῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξοπλίζοντο ἐν τῇ ρηθείσῃ πόλει τοῦ Ἡρακλείου καί Σητείας.

Διαχειρίζοντο οἱ προμνησθέντες εὐγενεῖς Ἐνετοί τὰ τῆς Δικαιοσύνης, ἐναλλασσόμενοι μετὰ τῶν εὐγενῶν Κρητῶν ἀνά ἑξάμηνον ἑκάστη δέ τάξις διεχειρίζετο αὐτὴν χωριστὰ ἀπὸ τὴν ἄλλην.

Οἱ εὐγενεῖς Ἐνετοί ἐξήσκιον τὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν δικαστικῶν γραφείων, ἤτοι ἐπὶ τῶν Συνδίων ἰδίᾳ καί ἐπὶ τῶν Κυρίων Νυκτερινῶν (Δικαστῶν δικαζόντων ἐν τῷ σκότει).

ὑπὸ τῶν εὐγενῶν Ἐνετῶν ἐξελέγοντο ἐπίσης οἱ Διευθυνταί καί Ἐπιμεληταί τῶν ἐν τῇ πόλει Λατινικῶν Μοναστηρίων.

Οἱ εὐγενεῖς Κρήτες εἶχον τὰς ἐξῆς δικαιώματα καί ἀξιώματα. Τὸ ἀξίωμα τῶν Κυρίων Δεκαοκτῶ ἀνά ἕξ κατὰ πᾶσαν ἄλλαγὴν ὡς ἐλέχθη ἄνωτέρω.

Τὴν διαχείρισιν τῆς Δικαιοσύνης κατὰ περίοδον χωριστὴν ἀπὸ τῆς τῶν εὐγενῶν Ἐνετῶν.

Ὅλας τὰς φρουραρχίας τῶν φρουρίων τῆς Ὑπαίθρου τοῦ Ἡρακλείου καί τῆς Σητείας πλὴν τὴν τοῦ Τεμένους, τὸ ὁποῖον ἦτο Κομητεία τῶν ἐνδοξωτάτων Κουερίνη, ἐν τῇ ὁποῖα ἐδίκαζον οἱ ἴδιοι οἱ Κόμητες, ἤτοι ὁ πρωτογενῆς ὅλους τοὺς κατοίκους τῶν χωρίων τῆς δικαιοδοσίας τοῦ φρουρίου τούτου, ἐπιβάλλοντες ἀκρόμη καί τὴν ποινὴν τοῦ ραβδισμού μέχρι αἵματος.

Ἀξιώματα

τῶν ἐξοχωτάτων ἀντιπροσώπων οἱ ὁποῖοι ἐκυβέρνην καί ἠδρευον ἐν τῇ πόλει Ἡρακλείου.

1ον Ὁ ἐξοχώτατος Κύριος Γενικός Ἐπίτροπος καί Ἱεροεξεταστής ὅλου τοῦ Βασιλείου τῆς Κρήτης.

2ον Ὁ ἐξοχώτατος Κύριος Δούξ ὁ ὁποῖος εἶχε τὸν τίτλον τοῦ ἡγεμόνος ἐν τῷ Βασιλείῳ τῆς Κρήτης.

3ον Ὁ ἐξοχώτατος Κύριος Μέγας Ἀρχηγός Κρήτης (Ἀρχιστράτηγος)

4ον Δύο ἐξοχώτατοι Σύμβουλοι, ἔχοντες καί οὗτοι τὸ δικαίωμα μετὰ τῶν δουκικῶν τοιούτων νὰ εἰσέρχωνται καί οἱ πέντε εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν

Όλας τὰς Συμβολαιογραφικὰς θέσεις, τὰς τῆς Καγκελαρίας καὶ Δου-
κικῆς Γραμματείας, τὰς τῶν κατωτέρων δικαστικῶν Γραφείων, τὰς τοῦ
Ἑγειονομείου καὶ τὰς τοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου κατεῖχον οἱ ἰθαγε-
γεῖς καὶ ἀντάξιοι τοιούτων θέσεων πολῖται τῆς πόλεως Ἡρακλείου.

Χανιά

Εἰς τὰ Χανιά ἡ Ἑνετικὴ Εὐγενοκρατεία καὶ ἡ Κρητικὴ ἀπῆλθον
τῶν κατωτέρω ἀναγραφομένων ἀξιωματῶν.

1) Πρόκειται ἴσως περὶ Δικαστηρίου συνεδριάζοντος ἐν τῷ σκότει.

Εὐγενεῖς Ἑνετοὶ

Εἰς τὰ Σφακιά διορίζετο Ἐπίτροπος (Ἐπαρχος) ἐκ τῆς τάξεως
τῶν εὐγενῶν Ἑνετῶν Χανίων, διότι ἡ Ἐπαρχία Σφακίων ὑπήγετο εἰς
τὸ διαμέρισμα Χανίων, καὶ ἐκ τῶν εὐγενῶν Ἑνετῶν τῆς περιφέρειας
ταύτης, διορίζετο ὑπὸ τοῦ ἐκλαμπροτάτου Συμβουλίου τῶν Δέκα τοῦ Ἡ-
ρακλείου, μετὰ προηγουμένην συνήθη προκήρυξιν γενομένην ἐν Χανίοις
καὶ καλοῦσαν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὸ ἀξίωμα τοῦτο ὅπως
ὑποβάλουν σχετικὴν δήλωσιν, μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν δὲ τοῦ πίνακος τῶν
ὑποψηφίων ἀπεστέλλετο οὗτος εἰς τὸ ρηθὲν ἐκλαμπρότατον Συμβούλιον
ὑπὸ τῆς ἐνδοξοτάτης Διοικήσεως Χανίων καὶ ἐγένετο ὁ διορισμὸς ὑπ'
αὐτοῦ.

Ὁ οὗτος διοριζόμενος ἐξέλεγεν ὁ ἴδιος τὸν γραμματέα του ἐκ
Χανίων καὶ μετέβαινε εἰς τὴν θέσιν του ὅπου παρέμενε ἐπὶ δύο συνε-
χῆ ἔτη καὶ κατόπιν ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ αὐτοῦ.

Ἡ ἐξουσία τοῦ ἀξιωματοῦ τούτου ἐπεξετείνετο καθ' ὅν τρόπον
ἐκτίθεται κατωτέρω.

Εἰς τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις ἐδίκαζε περὶ κινητῶν καὶ ἀκινήτων
καὶ περὶ χρηματικῆς ἀπαιτήσεως οἰουδήποτε ποσοῦ, αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐ-
τοῦ ἐφesiβάλλοντο ἐνώπιον τῆς ἐνδοξοτάτης Διοικήσεως Χανίων, ὡσάντις
ἀφῶρων ποσὸν ἀνώτερον τῶν 200 ὑπερπύρων, ἐνῶ αἱ ἀφορῶσαι ποσὸν κα-
τώτερον ἀνέκλητοι. Εἰς τὸ ποινικὸν μέρος εἶχεν οὗτος δικαίωμα νὰ ἐπι-
βάλλῃ τὸν μέχρι 5 αἵματος ραβδισμόν, τὰ διὰ σχοινισμού βασανιστήρια
καὶ νὰ καταδικάζῃ εἰς φυλάκισιν μέχρι τριῶν ἐτῶν ἐν γαλέρα.

Αἱ ποινικαὶ αὐτοῦ ἀποφάσεις, αἱ ὑποκείμεναι εἰς ἔφεσιν ἐφεσιβάλλοντο εἰς τοὺς ἐξοχωτάτους προέδρους τοῦ Ἡρακλείου.

Γιὰ ναυάγια τὰ λαμβάνοντα χώραν εἰς τὴν περιφέρειαν του, ὑπήγοντο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του. Ἀποφάσιζε περὶ τῶν δασμῶν ὑπὸ τὰς ἀκολουθοῦσας συνθήκας : ἦτοι ἐπέβαλε φόρον εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς καὶ καταναλώσεως, ἐπὶ τῶν καταργασμένων καὶ ἀκαταργάστων δερμάτων, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἄλατος τῶν ἀκτῶν τῆς περιφέρειας του, καθὼς καὶ τῶν οἰνοπνευματοδῶν ποτῶν, ἐπὶ τοῦ κρέατος καὶ ἔδιδεν λογαριασμόν εἰς τὸ οἰκονομικόν Συμβούλιον Χανίων, αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ αἱ ἀφορῶσαι συμφέροντα δασμολογικῆς φύσεως καὶ παντός ἄλλου ἀντικειμένου ἀφορῶντος συμφέροντα τοῦ οἰκονομικοῦ Συμβουλίου, ἐφεσιβάλλοντο ἐνώπιον τοῦ ἐξοχωτάτου Κυρίου Διοικητοῦ τῶν Χανίων.

Ἐν συμπεράσματι τὸ ἀξίωμα τοῦτο (τὸ τοῦ Διοικητοῦ Σφακιῶν) ἦτο τιμητικόν καὶ προσοδοφόρον καὶ τὸ ἐπεδίωκαν οἱ κ. κλ. εὐγενεῖς κάτοικοι τῆς Βενετίας, ὡς καὶ οἱ τοῦ Ἡρακλείου, ἀλλ' ἔνεκα ἰδιαιτέρας εὐνοίας πρὸς τοὺς εὐγενεῖς τῶν Χανίων καὶ διὰ τὴν εὐαρεστήσασθαι τοὺς Σφακιώτας, ἐθεσπίσθη ὑπὸ τῆς ἐπιλαμπροτάτης Γερουσίας τῆς Βενετίας, ὅπως ὁ ἑπαρχος Σφακιῶν ἐκλέγεται ἐκ τῶν εὐγενῶν Ἑνετῶν τῆς πόλεως Χανίων.

Ἐκ τῆς τάξεως ἐπίσης τῶν εὐγενῶν Χανίων διωρίζετο ὁ Προϊστάμενος τοῦ Νεωρείου τῆς πόλεως ταύτης ἐν τῷ Νεωρείῳ δὲ τούτῳ εὐρίσκοντο καὶ ὅλα τὰ ἄρμενα καὶ λοιπὰ ἐξαρτήματα τῶν γαλερῶν αἱ ὁποῖα ἐξωπλίζοντο εἰς Ρέθυμνον. Καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἦτο τιμητικώτατον.

Διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐπιμελητοῦ τῶν ἀλυκῶν διερίζετο εὐγενῆς Ἑνετός ὅστις παρέμενεν ἐπὶ τρία ἔτη.

Διωρίζοντο πρὸς τούτοις ἐν τῇ ρηθείσῃ πόλει Χανίων ἕξ ἀντιπρόσωποι τῆς Κοινοτήτος-τρεῖς εὐγενεῖς Ἑνετοὶ καὶ τρεῖς εὐγενεῖς Κρήτες- οἱ ὁποῖοι εἶχον τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν, τὴν ὁποίαν εἶχον καὶ οἱ Δέκαοικτῶ τοῦ Ἡρακλείου καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰ Χανία καθορίζετο ἄνευ

περιορισμῶν ὁ δασμός ἐπὶ τῶν τιμῶν τῆς Κριθῆς καὶ ἄλλων σιτηρῶν, τοῦ οἴνου τοῦ ἐλαίου, τοῦ οἴνοπνεύματος τοῦ ὀποῦ λεμονίων, τοῦ τυροῦ, τοῦ μέλιτος καὶ ἄλλων προϊόντων τῆς ἐνδόξου Διοικήσεως, δέν ἠδύνατο νὰ ληθῆ ἀπόφασις ἄνευ τῆς παρουσίας τῶν κ. τούτων ἀντιπροσώπων τῆ συγκαταθέσει τῶν ὀποίων καθωρίζοντο ἐπίσης αἱ τιμαὶ τῶν διαφόρων ἐμπορευμάτων καὶ τῆς ξυλείας τὰ ὅποια μετέφερον ξένα πλοῖα καὶ οὐδεὶς ἕτερος ἠδύνατο νὰ καθορίσῃ τὰς τιμὰς παρά μόνον αὐτοὶ οἱ κ. Ἀντιπρόσωποι.

Ἡ ἐκλογή αὐτῶν (ἡ διάρκεια τῆς ἐξουσίας των) διάρκεια ἐπὶ ἓν ἔτος, κατόπιν δέν συνήρχετο τὸ ἀνώτερον Συμβούλιον ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ ἐκ 300 φήφων μεταξύ εὐγενῶν Βενετῶν καὶ Κρητῶν καὶ Φεουδαρχῶν. Ἐν τῷ Συμβουλίῳ δέ τούτῳ δέν ὑπῆρχε διάκρισις θέσεων, εἰς τὰς ὀποίας νὰ ἐκάθιζον χωριστά ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον, ἀλλὰ ὅλοι ἀναμιγμένοι. Παρίσταντο ἐπίσης ἐν αὐτῷ οἱ 6 ἀντιπρόσωποι, οἱ ὅποιοι ἐκάθιζον εἰς 6 καθίσματα, κείμενα πλησίον τῶν καθισμάτων τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τοῦ Γεν. Ἐπιμελητοῦ καὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου Κυβερνήτου τῶν ὄπλων (ἀρχηστρατήγου). Τὴν πρώτην θέσιν κατεῖχον οἱ τέσσερες κ.κ. Ἀντιπρόσωποι τῆς Διοικήσεως ὀλίγον κατωτέρω δὲ αὐτῶν ὁ κ. Κυβερνήτης καὶ ὀλίγον κατωτέρω αὐτοῦ οἱ κ.κ. Ἀντιπρόσωποι οἱ ὅποιοι ἐκέκτιντο Μοναστήρια, νὰ δίδουν λογαριασμὸν τῶν εἰς τὸ σπουδαῖον ἀξίωμα τοῦ Ἐπιμελητοῦ τῆς Ὑγειονομικῆς Ὑπηρεσίας ἐδίνετο εἰς τρεῖς Κυρίους, ἦτοι εἰς δύο ἐκ τῆς τάξεως τῶν Ἐνετῶν καὶ ἓνα ἐκ τῆς τάξεως τῶν Κρητῶν, οἱ ὅποιοι ἐξελέγοντο ὑπὸ τῆς ἐνδοξοτάτης Διοικήσεως. Ἡ δὲ διάρκεια τῆς ἐντολῆς αὐτῶν διήρκει καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς Διοικήσεως τοῦ ἐξοχωτάτου Γεν. Διοικητοῦ, ὁ δὲ διάδοχος αὐτοῦ ἐξέλεγεν ἄλλους εἰς ἀντικατάστασίν των. Διωρίζοντο ἐπίσης δύο ἐπιδικασταὶ -εἷς εὐγενῆς Ἐνετός καὶ εἷς Κρής- ὅστις ἐθεώρει ἑαυτὸν ὡς δικοῦμενον ἀπὸ τὰς ὑπὸ τῶν τρικτικῶν Δικαστῶν γενομένας ἐκτιμήσεις ἐπὶ τῶν παντός εἴδους τροφίμων καὶ ἐπὶ τοῦ ζυγίσματος παντός ἐμπορεύματος ὡς καὶ ἐπὶ τῶν τιμῶν

καί μέτρων τῶν εἰδῶν τά ὁποῖα ἐπώλουν οἱ ἔμποροι καί οἱ Ἑβραῖοι, μετὰ τήν ἀπόφασιν τῶν τακτικῶν Δικαστῶν, ἐφείβαλλε τὰς ἐκτιμήσεις καί τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν ἐνώπιον τῶν ρηθέντων Κυρίων ἐπιδικαστῶν, τῶν ὁποίων αἱ ἀποφάσεις ἦσαν ἀνεκλήτοι (τελεσίδικοι).

Τό ἀξίωμα τῶν ἐποπτῶν τῶν Ἑλληνικῶν Μοναστηρίων συνεστήθη ὑπό τοῦ μακαρία τῆ μνήμη Σοφωτάτου Γερουσιαστοῦ Φωσκαρίνη, ἡ ἐκλογή δέ αὐτῶν ἐγένετο ὑπό τοῦ ἐνδοξοτάτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου κατά τήν ἄφιξιν τοῦ νέου Γεν. Διοικητοῦ (ρέτορος) καί διήρκει μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ διαδόχου του.

Ἡ ἐκλογή αὐτῶν ἐγένετο ἀπό ἕνα εὐγενῆ Ἑνετόν ἀπό ἕνα εὐγενῆ Κρήτα καί ἀπό ἕνα πολίτην. Οὗτοι δέ ἐξέλεγον ὡς Γραμματέα τῶν ἑναν ἐν τοῦ σώματος τῶν 8 ἀνωτέρω Συμβολαιογραφικῶν Καγκελαρίων τῆς πόλεως ταύτης.

Οἱ ἐπόπται οὗτοι εἶχον τό δικαίωμα νά ἐνεργοῦν ἐρεῦνας καί ἀνακρίσεις περί τῶν εἰσοδημάτων ὅλων τῶν Μοναστηρίων, τῶν Κοινοβιακῶν, ὄσων καί τῶν Ἰδιορρύθμων.

Ἐξήταζον τά τῆς καταστάσεως τῶν Καλογραιῶν καί τὰς καθοδήγουν νά ἴστανται εἰς τό ὕψος τοῦ σεβασμοῦ ἐκείνου καί τῆς τιμῆς ἡ ὁποία ἤρμοζεν εἰς τό σχῆμα τῶν. Ὑπεχρέουν τοὺς πολίτας ἐκείνους τοὺς ἄλλους οἱ ὁποῖοι ἐκείνηντο Μοναστήρια, νά δίδουν λογαριασμόν τῶν εἰσοδημάτων τῶν. Ἐξέλεγον Ἱερομονάχους καί Μοναχοὺς καί τοὺς διέτασσαν νά μονάζουν ἐν ταῖς Μοναῖς τῶν καί ἐνεπιστεύοντο εἰς αὐτούς τά εἰσοδήματα μετὰ τῆς ὑποχρεώσεως νά ἐξοδεύωσι τό ἐν τρίτον αὐτῶν πρὸς αὐξησιν τῆς περιουσίας τῶν Μοναστηρίων καί πρὸς καλλωπισμούς καί εὐπρέπειαν αὐτῶν, ὑποχρεοῦντες ἕκαστον ἐξ αὐτῶν νά ἴστανται ἐντός τῶν διαγεγραμμένων ὀρίων. Κατήρτιζον δικογραφίας καί ἐξέδιδον ἀποφάσεις ἀνεκλήτους τὰς ὁποίας ὑπέβαλλον τόσον τοῦ Ἀστικοῦ ὅσον καί τοῦ Ποινικοῦ περιεχομένου, εἰς τοὺς ἐνδοξοτάτους ρετόρους (Γενικούς Διοικητάς).

Τὰ κατώτερα Δικαστικά Γραφεῖα ἦτοι τά καθαρὰ δικαστικῆς

φύσεως καί ἀναφορῶν καί φι'αυτά διωρίζοντο συγχρόνως τρεῖς δικασταί εἰς δύο ἀλλαγάς, ἤτοι δι'ἕξ μῆνας ἐκάστη ἀλλαγή, ἐκλεγομένων κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίοδον ὡς δικαστῶν δύο εὐγενῶν Ἐνετῶν καί ἑνός Κρητός, κατὰ τὴν δευτέραν δύο εὐγενῶν Κρητῶν καί ἑνός Ἐνετοῦ.

Διωρίζοντο ἐπίσης δύο εὐγενεῖς, εἷς ἐκ τῆς τάξεως τῶν Ἐνετῶν καί εἷς ἐκ τῆς τῶν Κρητῶν, ὡς ἐνδολοδόχοι τοῦ Δήμου, καί εἶχον τὴν ἐντολὴν νά διατάσσουν τὴν κατασκευὴν τῶν ὁδῶν ἐντός τῶν χαραχθέντων ὁρίων ὡς καί τῶν οἰκοδομῶν, ὡς ἄν τις ἤθελε νά οἰκοδομήσῃ εἰς βλάβην τῶν γειτόνων ἢ τῶν συνεχομένων οἰκοδομῶν καί οὕτω ἐδίκαζον πρὸς τούτοις περί τῶν ὁρίων καί τῶν συνόλων ἀγρῶν, οἰκοπέδων, καί ἀμπέλων, μεταβαίνοντες ἐπὶ τόπου, τόσον ἐντός ὅσον καί ἐκτός τῆς πόλεως, αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτῶν ἐφεσιβάλλοντο ἐνώπιον τοῦ ἐνδοξοτάτου Συμβουλίου τῆς Διοικήσεως.

Διωρίζοντο ἐπίσης δύο ἀναπληρωματικοὶ Δικασταί, εἷς Ἐνετός καί εἷς Κρής, οἱ ὅποιοι εἶχον τὸν τίτλον (PER LE CORTE) καί ὡς ἄν τις ἀπουσίαζε κανεῖς ἐκ τῶν τακτικῶν Δικαστῶν, ἀνεπλήρουν αὐτόν κατὰ τὴν διαδικασίαν, ἵνα μὴ χάνουν οἱ διάδικοι χρόνον πρὸς διεκπεραίωσιν τῶν ὑποθέσεων των. Πάντες οὗτοι οἱ Δικασταί καί οἱ ἀναπληρωματικοὶ τόσον οἱ Ἐνετοὶ ὅσον καί οἱ Κρητες ἐπενέβαινον αὐτοδικαίως κατὰ τὴν ἀνάδειξιν (ἐκλογὴν) Δημοσίων λειτουργῶν καί συνεσκέπτοντο ὁμοῦ μετὰ τῶν κ.κ. ἀντιπροσώπων κατὰ τὴν διὰ ψηφοφορίας ἐκλογὴν τῶν λειτουργῶν τούτων ἐν δημοσίᾳ καί ἐπισήμῳ συνεδριάσει, εἰς τρόπον ὥστε, εἰς ὅλα τὰ Δημόσια ἀξιώματα ἦσαν ὁμοῦ οἱ εὐγενεῖς Ἐνετοὶ μετὰ τῶν εὐγενῶν Κρητῶν, ἐκτός τῶν ὡς κατωτέρω ἀξιωματῶν εἰς τὰ ὅποια διωρίζοντο 20 τὸν ἀριθμὸν εἰς Χανιά καί ἄλλαι τόσοι εἰς Ρέθυμνον καθ'ὄν τρόπον ἐλέχθη διὰ τοὺς τοῦ Ἡρακλείου.

Οἱ ἀρχηγοὶ στόλου οἱ ὅποιοι ἐφωδίαζον τὰς Γαλέρας ὁ Ἐπαρχος Σφακίων. Ὁ Προϊστάμενος τοῦ Νεωρίου καί ὁ Ἐπιμελητὴς τῶν Ἀλυκῶν.

Ὁ ἐκλεγόμενος κατωτέρω ἦσαν μὲν Πολῖται τὰ Χανιά.

Τὰ ἀξιώματα τὰ ὅποια ἀπῆλαιον οἱ πολῖται Χανίων ἦσαν τὰ κατωτέρω

Ἐπιστητὴς Οἰκονομικὸς Ἐλεγκτὴς

ἀναγραφόμενα καί οὐδείς ξένος ἠδύνατο νά διορισθῆ εἰς αὐτά, διότι εἶχον παραχωρηθῆ εἰς τούς ἰθαγενεῖς πολίτας τῶν πόλεων τοῦ Βασιλείου ὡς καί τῆς Κομητείας Κουερίνης (Τεμένους). Ἄλλ' ἐντός 5 ἐτῶν ἐφθάρη ὁ κανὼν οὗτος διότι μέρος τῶν θέσεων τούτων, αἱ ὁποῖαι ἐκκενώθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ρηθείσης πενταετίας ἐπωλήθησαν ἐν δημοπρασίᾳ εἰς τόν τελευταῖον πλειοδότην, τό δέ τίμημα αὐτῶν περιήρχετο εἰς ὄφελος τοῦ Δημοσίου καί κατὰ τόν τρόπον τοῦτον πλλοί οἱ ὁποῖοι δέν ἦσαν ὑπὸ Ἀστικῆς συνθήκας τοιαύτας ὥστε νά εἶναι πλούσιοι ἀπέκτησαν μέρος τῶν ἀξιωμάτων τούτων διὰ μέσου τοῦ χρήματος. Μετά τὴν πάροδον ὅμως τῆς ρηθείσης πενταετίας ἐξηκολούθησεν ἡ δωρεάν παροχὴ τῶν θέσεων τούτων κηρυχθεῖσα εἰς προμνησθεῖσαν Κομητείαν Κουερίνη.

Ἀξιώματα Ἰθαγενῶν

Ὀκτώ Γραμματεῖαι (εἶδος Συμβολαιογραφείων) τῆς μεγάλης Καγκελαρίας ἦτοι διὰ μὲν τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις μία Γραμματεῖα ἐνεργοῦσα αὐτεπαγγέλτως (εἶδος εἰσαγγελίας), μία Γραμματεῖα ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν, δύο καλούμεναι Γραμματεῖαι ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης μία Γραμματεῖα ἐπὶ τῆς Ὑγειονομικῆς Ὑπηρεσίας καί μία ἑτέρα θέσις Ἀρχικλητῆρος ἢ Δημοσίου Κήρυκος καί ἑτέρα βοηθοῦ αὐτοῦ.

Διὰ τὸ ποινικόν μέρος δύο γραμματεῖς καί 4 βοηθοί, πάντες δέ οὗτοι κατήρτιζον δικογραφίας παντός εἴδους.

Ἐν τῇ Καγκελαρίᾳ τοῦ Πραίτωρος Καγκελαρίου ὑπῆρχον 4 θρανία καί διωρίζοντο 4 βοηθοί οἱ ὁποῖοι κατήρτιζον ἐπίσης τὰς πάσης σπουδαιότητος δικογραφίας. Ὁ Καγκελλάριος οὗτος εἶχε καί ἕναν ἄλλον βοηθόν ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων ἐν τῇ γραμματείᾳ διὰ τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις.

Ἐν τῇ πρωτεύουσῃ πόλει τοῦ Ἡρακλείου εἶχον τὰ κατωτέρω ἀναγραφόμενα ἀξιώματα κατὰ τόν ἴδιον δέ ἐπίσης τρόπον ἐδικαιοῦντο αἱ πόλεις Χανίων καί Ρεθύμνης, ἐκτός μερικῶν ἀξιωμάτων τὰ ὁποῖα ὡς δείκνυται κατωτέρω ἦσαν μόνον διὰ τὰ Χανιά.

Οἰκονομικός Ἐφορος Νομικός Οἰκονομικός Σύμβουλος

" Εἰσηγητής Οἰκονομικός Ἐλεγκτής

Οικονομικός Ἀρχαιοφύλαξ Ἀποθηκάρχιος Δημητριακῶν Ἀθηναϊκῆς Αὐτο-
λογιστῆς

Ἐπιθεωρητής καὶ χορηγὸς εἰσαγγελλῶν ὄπλων καὶ πολεμοφοδίων

Ἐπόπτης τῶν ἐλέγχων τῶν Τσερνιδῶν (Πολιτοφυλάκων) καὶ προνομιούχων.

Ἐπόπτης τῶν ἐλέγχων τῶν ἀγγαρευομένων Διοικητικὸς Δουκός.

" " " " ἐφοδίων τῶν Γαλλερῶν

" " " " τοῦ ἱππικοῦ νομοφύλακος ἐφοδίων εὐνοῦσας ἀουλοῦ εἰς

" " " " τῶν ἀσύλων τῶν Νόθων ἐφοδίων τῆς ἑλληνικῆς

Εἰσπράκτωρ τῶν ἐξ ἀγγαρείας φόρων καὶ πληρωμῶν ἀγγαρειῶν

Γραφεὺς τῶν δημοσίων καταστημάτων

" ἐπὶ τῶν εἰς τοὺς ἀρτοποιοὺς χορηγουμένων ἀλεύρων

" ἐπὶ τῶν ἀλυκῶν καὶ πάντων τῶν κατὰ τὴν ἀγγαρεῖαν ἀποδοτέων

Περὶ τῶν φρουρίων τοῦ Βασιλείου (Καστελλίου).

Εἰς τὰ φρούρια τῆς ὑπαίθρου περιφερείας Ἡρακλείου διωρίζοντο Φρού-
ραρχοὶ ἐκ τῆς τάξεως τῶν εὐγενῶν Κρητῶν καὶ οὐδέποτε ἐκ τῆς τῶν Ἐνετῶν

Εἰς τὰ φρούρια τῶν Χανίων διωρίζοντο Φρούραρχοὶ ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ κα-
τὰ μὲν τὸ ἓν ἔτος διωρίζοντο ἐκ τῆς τάξεως τῶν Ἐνετῶν κατὰ δὲ τὸ ἄλλο
ἔτος ἐκ τῆς τάξεως τῶν εὐγενῶν Κρητῶν καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ἐν τῇ πόλει Ρεθύμνης

Οἱ εὐγενεῖς Ἐνετοὶ κατεῖχον τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς Ὑγειονο-
μικῆς Ὑπηρεσίας. Εἰς εὐγενῆς Ἐνετός καὶ εἰς εὐγενῆς Κρής ἦσαν Ἐπό-
πται τῶν εὐεργετικῶν Ἰδρυμάτων, δύο δὲ εὐγενεῖς Ἐνετοὶ καὶ εἰς Κρής
διωρίζοντο Κυβερνηταὶ τῶν Γαλλερῶν ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν Χανίοις.
Εἰς τὰ κατώτερα Δικαστικά Γραφεῖα ἐγένετο ὅτι καὶ εἰς τὰ αὐτὰ Γραφεῖα
τῶν Χανίων, ἐκτός ὅμως τῆς Καγκελλαρίας καὶ τῆς Γραμματείας αἱ ὁποῖαι
ἐλειτούργουν παρὰ τῷ ἀνωτέρῳ Δικαστικῷ Ἐπόπτῃ Χανίων τοῦ ὁποίου ὁ
Γραμματεὺς εἶχε δύο βοηθοὺς, ἓνα τακτικόν καὶ ἓνα ἔκτακτον, τὸ αὐτὸ
δὲ συνέβαινε καὶ παρὰ τῷ Προϊσταμένῳ τοῦ ἀξιώματος τούτου.

Διάγγελμα Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἀντιβασιλείας

Ἀντίγραφον ἐξαχθέν ἐκ τοῦ ἀθηναικοῦ ἀρχείου κειμένου τοῦ προνομια-

κοῦ διαγγέλματος τῆς ἐνδοξοτάτης ἀντιβασιλείας τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορικῆς κατοχῆς ἐν τῷ ὁποίῳ περιέχονται ἡ διάίρεσις καί αἱ παραχωρήσεις αἱ προορισθεῖσαι καί χορηγηθεῖσαι εἰς τὰς 12 οἰκογενεῖας τῶν ἀρχοντοπούλων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῷ Βασιλείῳ Κρήτης καί ἐπεκυρωθεῖσαι καί ἐγκριθεῖσαι ὑπό τοῦ Διοικοῦντος Δουκός.

Ἐλλείπει τό κείμενον τοῦ Διαγγέλματος.

Οἰκογένεια εὐγενῶν Κωνσταντινουπολιτῶν εὐροῦσαι ἄσυλον εἰς τὰ ἐδάφη τῆς Ἑνετικῆς Ἐπικρατείας μετὰ τήν πτώσιν τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας.

Περιεχόμενον τῆς ὑπό τοῦ ἐξοχωτάτου καί Γενναιοτάτου κ. Θωμᾶ Κέλση, ἀρχηγοῦ τῶν Γαλλερῶν τοῦ στόλου τῶν ἐνδοξοτάτων Ἑνετῶν, συνταχθείσης ἐκθέσεως περί πάντων τῶν κατωτέρω ἀναγραφόμενων δυστυχῶν εὐγενῶν, οἱ ὁποῖοι ἔφυγον ἐκ τῆς δυσμοίρου πόλεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τήν ἐκπόρθησιν αὐτῆς καί οἱ ὁποῖοι μετεφέρθησαν εἰς τήν Νῆσον Χίον ἐπιβιβασθέντες ἐπί τῶν πλοίων τοῦ Γενουηνοῦ κ. Δόρια μετὰ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν καί εἶτα μεταφερθέντες ὑπό τοῦ γενναίου Κέλση εἰς τήν πόλιν Κυδωνίας, ἥτοι εἰς Χανιά τῆς Νήσου Κρήτης γενόμενοι δεκτοί μεγαλοπρεπῶς ὑπό τῆς Γαληνοτάτης Δημοκρατίας τῆς Βενετίας.

Ἐκ τούτων μερικαί μετέβησαν κατόπιν ἐν Ρώμῃ τῇ προσκλήσει τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα, ἄλλοι εἰς τὰς πόλεις τοῦ Βασιλείου τοῦ Μωριᾶ (Πελοποννήσου) ἐν μέρος εἰς τὰς τρεῖς νήσους Κερκύρας, Κεφαλληνίας καί Ζακύνθου, ἄλλοι ἔμειναν εἰς τὰς πόλεις τῆς Κρήτης.

Ἡ παροῦσα ἐκθεσις ἐγένετο κατὰ τό ἔτος 1453 τῇ διαταγῇ τοῦ ρηθέντος κ. Ἀρχηγοῦ τοῦ στόλου, εἰς τόν ὁποῖον ἐδόθη ἐντολή Δουκική ἀποφάσει τῆς ἐκλαμπρωτάτης γερουσίας, νά χορηγῇ εἰς τούς εὐγενεῖς τήν ἡμερησίαν καί πρέπουσαν βοήθειαν ἀναγραφεῖσα ἐξ ὀλοκλήρου διά χειρᾶς τοῦ Βαρθολομαίου Φλεριανοῦ δημοσίου ἀρχιφύλακος κατὰ τόν μῆνα Μάϊου τοῦ ρηθέντος ἔτους 1453.

Τὰ ὀνόματα τῶν διασωθέντων.

	ἄτομα
Ἐπώνυμον εὐγενῶν	ἄρ. 2
Δομνηνός Μαρκιανός μετὰ τῶν οἰκείων του	" 2
Καμνησχῆς Μιχαήλ & Ἰάκωβος μετὰ τῶν οἰκείων του	" 2
Παλαιολόγος Θεόδωρος & Ἀνδρόνικος "	" 2
Παλαιολόγος Ἐμμαν., Δημήτριος & Θωμᾶς "	" 3
Καντακουζηνός Ἰωάννης & Δημήτριος "	" 2
Καλαφάτης Μιχαήλ & Ἰάκωβος "	" 2
Λάσκαρης Θεόδωρος & Ἐμμανουήλ "	" 2
Καταλάπτης Ἰάκωβος, Ἰωάννης & Γεώργιος "	" 3
Δόριας Μαρτῖνος & Φίλιππος "	" 2
Βάρδας Σταμάτιος, Ἐμμανουήλ & Λέων "	" 3
Βαλεριανός Ἰωάννης, Ἐμμανουήλ, Νικόλαος & Γεώργιος "	" 4
Φαρμακιανός Γεώργιος, Μᾶρκος & Εὐστάθιος "	" 3
Φωκᾶς Ἀνδρόνικος & Ἐμμανουήλ "	" 2
Σκαρλῶτος Φίλιππος "	" 1
Μουρτᾶτος Λέων & Ἀντώνιος "	" 2
Μεταξᾶς Σέργιος, Ἀντώνιος, Ἐμμανουήλ & Νικόλαος "	" 4
Νοταρᾶς Βλάσιος & Ματθαῖος "	" 2
Μαυρίμιος Βαρθολομαῖος & Ἰωάννης "	" 2
Γκιουστινιάνος Ἰωάννης, Λέων & Πέτρος "	" 3
Κοκινιάνος Γεώργιος & Λέων "	" 2
Σγουριανός Μάρκος Πέτρος & Νικόλαος "	" 3
Καλεργιανοί Βασίλειος, Νικόλαος, Μαρτῖνος & Νικήτας "	" 4
Βοζίκησ Ἀχιλλεύς, Δημήτριος & Θεόδωρος "	" 3
Κομνηνός Κωνσταντῖνος & Ἰσαάκιος "	" 2
Μουδινός Λάζαρος, Εὐθύμιος, καὶ Ἰάκωβος "	" 3
ἐν ὄλῳ εὐγενεῖς οἰκογένειαι 25 καὶ πρόσωπα	63
ἐκτός τῶν ἀνθρώπων τῶν ἀποπελούντων τὴν οἰκογένειαν ἑκάστου	

Ἐπανάστασις μέρους τῶν Κρητῶν κατὰ τῶν Ἐνετῶν τῇ ὑποκινήσει τῶν Γενουησίων.

Ὁ δὲ ἀπητεῖτο ἀληθῶς μέγιστος κόπος καὶ πικρολογία εἴαν ἤθελέ τις νᾶ περιγράψῃ χωριστὰ καὶ ἐν ἐκτάσει τὰ πράγματα τὰ ὅποια συνέβησαν ἐν τῷ Βασιλείῳ τῆς Κρήτης μετὰ τὴν ὑπαγωγὴν αὐτῆς ὑπὸ τὴν Γαληνοτάτην Ἐνετικὴν Κυριαρχίαν, ἐκ φθόνου ἄλλων Βασιλέων καὶ Πριγκήπων Χριστιανῶν, ὡς ἐκ τούτου ἡ σιωπὴ εἶναι ἀξίαν ἐπαίνου (προτιμωτέρα) ὡς συσχετιζομένη μετὰ τὴν σεμνότητα.

Παραλείπω ὅθεν τὰ ὀνόματα τῶν ξένων πριγκήπων (ἡγεμόνων) οἱ ὅποιοι ἤργασθησαν εἰς ζημίαν τῆς μορφῆς κυριαρχίας τῶν Ἐνετῶν, λέγω μόνον ὅτι εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἀκτὰς τῆς νήσου κατέπλευσαν τρία μεγάλα Γενοβέζικα πλοῖα, διοικούμενα τὸ μὲν ἓν ὑπὸ ἐνὸς κυρίου κηκοσημένου μετὰ διὰ δῆμα (FREGGIOS) τὰ δὲ ἕτερα δύο ὑπὸ δύο εὐγενῶν τῆς οἰκογενείας Δίρια, καὶ τῶν τριῶν Γενουησίων καὶ ἐκ τῶν πλοίων τούτων ἀπεβιβάσθησαν μερικοὶ ἄνθρωποι ἐκ Χίου, Λατινικοῦ δόγματος (καθολικοὶ), ὁμιλοῦντες ὅμως τελείως τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ὁ εἷς τούτων ὠνομάζετο Μιχαὴλ Ζουστειανῶν, ὁ ἕτερος Παγκράτιος Μενιδιολος καὶ ὁ τρίτος ΠΕΓΧΕΪΚ Βλάσιος Μπουρνόβας, ἠκολουθοῦντο δὲ ὑπὸ ἰσαριθμῶν ἀνθρώπων των φορτωμένων μετὰ ὑφάσματα πρὸς κατασκευὴν ἐνδυμάτων, μετὰ παστὰ φάρια καὶ μετὰ ἄλλα κονφὰ πράγματα καὶ ὑποκρίνοντο ὅτι ἐρχόμενοι ἐξ Αἰγύπτου ἤθελον νᾶ πωλήσουν τὰ πράγματα των ταῦτα, διὰ νᾶ ἀγοράσουν ἄλλα ἐξ ἐκείνων τῶν χωρίων.

Οὗτοι ἐπέδωθησαν κατόπιν εἰς συμπόσια μετὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ προκρίτους τῶν περὶ χωρίων, ὁδηγήσαντες αὐτοὺς ἐντὸς τῶν πλοίων καὶ δωρήσαντες εἰς αὐτοὺς πολλὰ δῶρα. ἄφοῦ δὲ κατέκτησαν τὴν ἐμπιστοσύνην των ἐγένετο ἔναρξις τῶν συζητήσεων περὶ τοῦ τρόπου τῆς πολιτικῆς των καταστάσεως καὶ πῶς μεταχειρίζονται αὐτοὺς οἱ Ἐνετοί, ἀπὸ λόγου δὲ εἰς λόγον ἔφθασαν εἰς τὸ κύριον θέμα, προτείναντες τὴν ἀπάτην πρὸς τοὺς Ἐνετοὺς καὶ τὰς παροχὰς τὰς ὁποίας θὰ εἶχον ἀπὸ τοῦ Γενοβέζου, εἴαν ἤθελον συμπράξῃ μετ' αὐτῶν εἰς μίαν ἀπόβασιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νᾶ κάνουν ἐντὸς βραχέως χρονικοῦ διαστήματος.

Εἰς τὴν τοιαύτην πρότασιν εἰρέθησαν μερικοὶ ἐκ τούτων, καθ' ὅ ἄνθρωποι κακοῦργοι καὶ ἄπιστοι, οἱ ὅποιοι προσεχώρησαν, ἀρνεῖ οἱ Γενοβέζοι νᾶ κατασκευάζον ἐπὶ τῆς νήσου Γιδοτα (;) δύο ἰσχυρότατα φρούρια, διὰ νᾶ μεταφέρουν ἐκεῖ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ νᾶ ὁδηγήσουν τὸν Γενοβέζικον στόλον μετ' ὅλων τῶν ὀργάνων τοῦ πολέμου ἵνα ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας τῆς ἐπιχειρήσεως, ἔχωσι τὸ στήριγμα τοῦτο διὰ νᾶ ἀποσυρθῶσιν.

Εἰς τὴν ἀτιμον αὐτὴν πρότασιν καὶ προσφορὰν προσεχώρησαν ἡ φατρία (γεννιά) τοῦ Φασκομήλη καὶ Χρυσσοκεφάλη, τοῦ Τριανταφύλλη καὶ τοῦ Φράζη

ἦτοι αἱ 4 οἰκογένειαι τῶν χρόνων ἐκείνων ἠρίθμουν δύο χιλιάδας πρόσωπα. Ἄλλ' ἐπειδὴ εὗρίσκοντο μεταξύ αὐτῶν ἄνθρωποι δολίας καὶ κακούργου φύσεως προσήλκυσαν ἀκόμη καὶ ἄλλους καλῆς ποιότητος ἐντίμων καὶ πιστῶν ἠθῶν, ὡς ἀκριβῶς ὑπῆρξαν οἱ οἰκεῖοι τοῦ Μελισσοῦργου, τοῦ Καντολεόντος τοῦ Βέστη, τοῦ Βερτίγγη ἀπὸ τῶν Τεμένια, τοῦ Μερμενίτη καὶ τοῦ Πατσάλη, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἐπίσης τέκνα ἰσχυροτάτων οἰκογενειῶν, καὶ οἱ ὅποιοι ἀφοῦ ἔμαθον τὴν παγίδα, τὸν δόλον καὶ τὰς ἄλλας ἀποτροπαίας μηχανορραφίας τὰς παρασταθείσας εἰς αὐτοὺς ὑπὸ ἄλλων, κληθέντων ἐπίσης ὅπως λάβωσιν μέρος εἰς τὴν ἀποτροπαίαν προδοσίαν, ὅχι μόνον δὲν προσεχώρησαν εἰς μίαν τόσοσιν τεραστίαν φαυλότητα καὶ προδοσίαν κατὰ τοῦ φυσικοῦ καὶ προσφυστάτου των Ἠγεμόνος, ἀλλὰ ἀμέσως εὔρον τοὺς προεστῶτας τῶν Ἀρχοντοπούλων μεθ' ὧν συνεννοήθησαν καὶ ἀπέστειλαν πάραυτα εἰδοποιήσιν εἰς Ἡράκλειον, Χανιά καὶ Ῥέθυμνον εἰς τὰς ἀξιωματικὰς ἐκείνας Διοικήσεις, τὰς ὁποίας διηύθυναν τότε ἐν μὲν τῇ Ἡρακλείῳ ὡς Δούξ, εἰς εὐγενῆς ἐκ τοῦ οἴκου Μαντόερ, ἐν δὲ τοῖς Χανίοις εἰς ἐκ τοῦ οἴκου Ῥιμόντο, εἰς δὲ τὸ Ῥέθυμνον εἰς ἐκ τοῦ οἴκου Μπεζάγκο. Πάντες οὗτοι συνέγεντρῶθησαν εἰς Ἡράκλειον μετὰ τῶν συμβούλων των καὶ κατόπιν συσκέψεως ἀπέστειλαν μίαν διαταγὴν εἰς ὅλους τοὺς εὐγενεῖς Ἀρχοντορωμαίους καὶ ἔλεγον ὅτι ἐάν εἶναι οὗτοι προσφιλέστατοι καὶ πιστοὶ φίλοι ὑπήκοοι καὶ τέκνα τοῦ Ἐνετοῦ Ἠγεμόνος των, ὄφειλον πάντες μετὰ τῶν ὀπαδῶν των νὰ συγκινηθῶσιν εἰς τὰ σφακιά καὶ συνοδεύοντες τὸν κ. Ἀλμπέρτν Τιεπόλον καὶ τοὺς καπετανεῖους των νὰ ὑπάγωσιν νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῶν κακούργων τῶν δημιουργησάντων νῆας ταραχᾶς.

Οἱ Ἀρχοντορωμαῖοι, ἀφοῦ ἔλαβον τὰς ῥηθείσας διαταγὰς καὶ ὁδηγίας δὲν ἐβράδυναν διδού, ἀλλ' ἐκκινήσαντες ἐκ Χανίων μετέβησαν εἰς Ῥέθυμνον καὶ ἐνωθέντες μετὰ τῶν τῆς πόλεως ταύτης ἐσυνέχισαν τὴν πορείαν των πρὸς τὸν τόπον τὸν καλούμενον ἸΜέγα Ποταμόν, ὅπου ἠνώθησαν μετὰ τοῦ ῥηθέντος κ. Τιεπόλου καὶ τοῦ στρατοῦ του καὶ ἐπροχώρησαν πρὸς τὰ Σφακιά καὶ ἐκεῖθεν κατόπιν οἱ Ἀρχοντορωμαῖοι μετὰ τῶν ὀπαδῶν των ἐπῆγαν μόνοι πρὸς τὸ Σέλινον διὰ νὰ ἀναγνωρίσωσι τὰς δυνάμεις τῶν ἀνισορρόπων προδοτῶν, τίς ἐνωθέντες μετὰ τῶν προμνησθέντων πιστῶν οἰκειῶν των, ἀφοῦ ἐθεώρησαν ὅτι αἱ δυνάμεις τῶν ἐπαναστατῶν ἦσαν κατώτεραι τῶν ἰδικῶν των ἔκαναν ἕναρξιν καταστροφῶν καὶ ὀλέθρου ἐναντίον τῶν ἀνισορρόπων προδοτῶν κατακόφαντες εἰς τεμάχια πάντας ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἦσαν κατὰ-ληλοὶ διὰ τὴν χρῆσιν τῶν ὀπλων τοὺς δὲ γέροντας μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ παιδῶν ἐπιβάβισαν ἐντὸς λέμβων καὶ ἰστιοφόρων τὰ ὅποια ἦσαν ἐκεῖ, καὶ τοὺς ὠδήγησαν εἰς τὰ Σφακιά πρὸς ὑποταγὴν εἰς τὸν ῥηθέντα Τιεπόλον καὶ ἡ αὐτοῦ Αὐθεντία τοὺς ἔστειλε μετὰ τῶν ἰδικῶν πλοίων εἰς Ἡράκλειον, ὅπου ἦτο τὸ Σενέδριον πάντων τῶν ἀντιπρόσώπων τοῦ Βασιλείου, ἀπρφασίσθη δὲ ὅπως διαμοιρασθῶσι εἰς ὅλα τὰ χωρία τοῦ Βασιλείου, ἄλλοῦ μὲν δέκα

ἄλλοῦ δὲ οὕτω ἢ δώδεκα πρόσωπα μεταξὺ μικρῶν καὶ μεγάλων καὶ οὕτω ἐξετελέσθη ἡ ἀπόφασις αἴτη.

Ἄφοῦ δὲ ἀπεδώθησαν ὑπὸ τῶν κ.κ. ἀντιπροσώπων αἱ δέουσαι εὐχαριστίαι εἰς τοὺς Ἀρχοντορωμαίους καὶ ἐγένοντο εἰς αὐτοὺς αἱ πρέπουσαι ὑποδοχαί, τοὺς ἀπέστειλαν πάλιν εἰς τὰς πόλεις καὶ κατοικίας των, διαβεβαιούμενοι αὐτοὺς μετὰ πειστικότητος ὅτι ἔγραψαν εἰς τὴν Βενετλίαν περὶ τῆς ἀκλονήτου καὶ προθύμου ἀφοσιώσεως των.

Εἰς τὰς πιστοτάτας οἰκογενεῖας αἱ ὁποῖαι ἀπεκάλυψαν τὰς μηχανορραφίας τῶν ἐπαναστατῶν ἐδώρησαν εἰς ἔνδειξιν δημοσίας εὐμενείας τὰ κατωτέρω ἀναγραφόμενα τιμάρια καὶ περιουσίας.

Εἰς τοὺς Μελισουργοὺς τὸ χωρίον Καλαμές καὶ τὸ χωρίον Βλιτέα.

Εἰς τοὺς Κοντολέοντας τὰ χωρία Κάνδανος καὶ Σπίνα.

Εἰς τοὺς Βεστήδες τὰ χωρία Πλακάωνα, Βένι καὶ Μελισουργιδ.

Εἰς τοὺς Βερίγκηδες τὰ χωρία Τεμένια, Πρόδρομος καὶ Στράτους.

Εἰς τοὺς Μεμανίστηδες τὰ χωρία Νοχιᾶ, Καμάρα καὶ Ῥαβδοῦχα.

Εἰς τοὺς Παρτσάληδες τὰ χωρία Τσισκιανᾶ, Σαρακίνα καὶ Μουστάκος.

Μαθόντες οἱ Γενοβέζοι τὴν ἐκρίζωσιν ταύτην τῶν πιστῶν των, ἐλυπήθησαν σφόδρα, ἐπλήγησαν δὲ θανάσιμως πρὸ πάντων ἐκ τοῦ αἴσχους τοῦ ἀφορισμοῦ τοῦ ἀνωτάτου Ποντόφηκος καὶ ἐκ τῆς ὀλίγης ἐμπιστοσύνης ἧς ἀπῆλαιον παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἡγεμόνοις καὶ Κυρίοις, διότι παρουσιασθήσεως εὐκαιρείας εἰς τινὰ περιφέρειαν τὴν ὁποῖαν διεξεδίκουν, ἤρπασαν μερικὰ Ἐνετικὰ πλοῖα. Οἱ Ἐνετοὶ θέλοντες νὰ ἐκδικηθῶσιν, ἐκήρυξαν ἕνα τραχύτατον πόλεμον διὰ τὴν ὕβριν ταύτην καὶ ἐπροξένησαν εἰς αὐτοὺς ὑπερβολικὰς ζημίας καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν καὶ τότε ἀκόμα αἱ προμνησθεῖσαι ἀξιόλογοι οἰκογένειαι ἠνώθησαν καὶ ἀπὸ συμφώνου ὤπλισαν διέξοδων τινὰ τρεῖς Γαλλέρας καὶ ἕδραμον εἰς βοήθειαν καὶ ὑποστήριξιν τῶν Ἐνετῶν, ἡ δὲ πρᾶξις των αὕτη ἀνεγνωρίσθη κατόπιν ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ των Ἡγεμόνος Ἐνετοῦ, καὶ ἡ πιστοτάτη αὐτῆ προθυμία των ἀντεμείφθη μεγαλοπρεπῶς καὶ δημοσίᾳ δι' εὐρυτάτων παραχωρήσεων καὶ προνομίων, καίτοι δὲ ἀπωλέσθησαν σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ἐξηφανίσθησαν αἱ βιωτικαὶ συνθήκαι τοῦ πολιτισμοῦ των, ἐν τούτοις οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν, ἂν καὶ ἀπεσύρθησαν καὶ κατώκησαν ἔξω τῶν πόλεων ἀπολαύουσι προνομίων ὡς ἡ ἀπαλλαγὴ αὐτῶν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τῶν Γαλλερῶν καὶ ἄλλων εὐνοιῶν, χάριν τῆς μνήμης, τῶν ὑφίστων ὑπηρεσιῶν τῶν προγόνων των, ἀπῆλαιον δὲ τούτων μέχρι τῆς ἀφίξεως τῶν βαρβάρων καὶ ἀπίστων Τούρκων εἰς τὸ Βασίλειον τοῦτο κατὰ τὸ ἔτος 1645.

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Καντανολέοντος καὶ ὁ ἀπαγχονισμὸς αὐτοῦ καὶ τῶν δύο υἱῶν του.

Ἀπὸ τῆς ματαίας ἐκείνης μηχανορραφίας τῶν Γενοβέζων καὶ ἐντεῦθεν δὲν ἐγένετο εἰς τὸ Βασίλειον τοῦτο ἄλλη ἐπαναστατικὴ ἀναστάσις ἐκτός τῆς τοῦ 1502 κατὰ τὴν ὁποῖαν, ἐπανεστάτησε κάποιος Γεώργιος Καντανολέων

ὁ ἐπικαλούμενος Λυσογοώργης (ἢ Γυσογοώργης) ὁ ὁποῖος ἐκ τοῦ χωρίου Χρυστογέρανο (Κουστογέρανο) ὅπου κατῴκει μετὰ τῆς γενιᾶς του ἔκαμε μὲ ὄλους τοὺς ὀδικοὺς του συμμαχίαν μὲ τὴν γυνεᾶν τῶν Πατέρων καὶ τῶν Κόντηδων, οἱ ὁποῖοι κατῆγοντο ἐκ τῶν Ἀρχοντορωμαίων Σκορδύληδων καὶ μὲ μερικοὺς ἐκ τῆς γενεᾶς (σειρᾶς) τῶν Μουσούρων, καταγομένων καὶ τούτων ἐξ Ἀρχοντορωμαίων καὶ ἐνωθέντες ὁμοῦ ἀπετέλεσαν ὁμάδα περὶ τὰ 1000 πρῶσπα συγγενικᾶ ἀναμεταξύ των, τὰ ὁποῖα ἠνώθησαν καὶ μετὰ μιᾶς ἄλλης γενιᾶς τῆς τῶν Φωτεινῶν καλουμένη, ἣ ὁποῖα διέμενε παρὰ τὰ Χανιά καὶ πλησίον τοῦ χωρίου Μουρνιαῖς, εἰς θέσιν καλουμένην Φωτεινιακό καὶ ἣ ὁποῖα ἦτο ἐπίσης πολυπληθής. Οὗτοι ἤρχισαν νὰ κατασκευάζουν φρούρια ἐπὶ μιᾶς κοιλάδος καλουμένης "Ὀφειδόσερμα" ὅπου ἐγκατεστάθησαν οἱ Φωτεινοὶ καὶ Κόντηδες ὡς καὶ εἰς τὴν θέσιν Μεσκιᾶ, ὅπου συνηνώθη ὁ ῥηθελὶς Γυσογοώργης (Καντανολέων) μετὰ τῶν ἰδικῶν του, μετὰ τῆς γενεᾶς τῶν Πατέρων καὶ τῶν Μουσούρων καὶ διώρισαν τὰς ἀρχὰς των, ἐκλέξαντες τὸν μὲν Καντανολέοντα, τὸν ἐπικαλούμενον Γυσογοώργην Ῥετούρον ἦτοι Κυβερνήτην, πρῶτον δὲ πρῶτον ἐκ τῶν Πατέρων Ἀρχιγραμματέαν, προιστάμενον ὄλων τῶν γραφείων, καὶ τὸν πρῶτον ἐκ τῶν Μουσούρων διώρισαν μέγαν Καγκελάριον, τὸν δὲ πρῶτον ἐκ τῶν Κόντηδων θησαυροφύλακα διὰ νὰ διευθύνῃ τὰ οἰκονομικὰ πράγματα καὶ τὸν πρῶτον ἐκ τῶν Φωτεινῶν, μέγαν Ἀρχηγὸν τῶν προχωμάτων, οὗτος δὲ διώρισε κατόπιν τοὺς καπετανεῖους των, τοὺς σημαιοφόρους, τοὺς λοχίας καὶ ἄλλους ἀξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας, καταρτίσαντες ἐπίσης κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ σῶμα τῶν τοξοτῶν, Ἀφοῦ δὲ συνετελέσθη ἡ ἐκλογή των εἰς τὰ διάφορα ἀξιώματα καὶ ἐπεκυρώθη ἀναμεταξύ των, ὕψωσαν κεφάλι (ἐπανεστάτησαν) ἐνδυθέντες τὰ κδικινα φορέματα.

Ὁ ῥηθελὶς Καντανολέων, καθ' ὃ Ῥέτορ (Κυβερνήτης) ἐπορεύετο μετὰ μεγάλης ἀκολουθίας ἐνδύλων, μὴ ἐπιτρέπων εἰς οὐδένα ἐκ τῶν κατοίκων τῶν ἐπαρχιῶν Σελίνου καὶ Σφακίων καὶ μέρους τῶν ὄρεινῶν χωρίων τοῦ τμήματος Χανίων νὰ ὑπακούσῃ εἰς τοὺς δημοσίους ἀντιπροσώπους (ὑπαλλήλους), ἀλλὰ ὑπεχρέωνεν αὐτοὺς διὰ τῆς βίας νὰ ὑπακούωσιν εἰς αὐτὸν, εἰς τρόπον ὥστε οὗτος ἐδίναζεν, ἐκαρποῦτο πᾶσαν ὠφέλειαν ἐκ τῶν φόρων καὶ τῶν εἰσφορῶν, ὃ δὲ θησαυροφύλαξ αὐτοῦ ἐκάνονιζε τὰ πράγματα καὶ τὰ ὠφελήματα τῆς δικαιοδοσίας των, θεότασεν τοὺς ὀπαδοὺς των νὰ λεηλατοῦν καὶ νὰ καταπιέζουσι ὄλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι παρέμειναν εὐπειθεῖς εἰς τοὺς Κυβερνητικοὺς ὑπαλλήλους τῶν Χανίων, ἀπογυμνοῦντες τοὺς εὐγενεῖς τοὺς ὁποῖους συνήντων καθ' ὅσον, καθ' ὃν χρόνον μετέβαινον εἰς τὰ κτήματα των.

Προέβαινον πρὸς τούτοις εἰς κατὰσχεσιν τῶν ὄπλων καὶ σιδηρῶν ὀργάνων τὰ ὁποῖα περοῆρχοντο εἰς τὰς χεῖρας των καὶ ἐν γένει ἀφήρσαν τὴν ἐλευθερίαν ἀπ' ὅλα τὰ ἔντιμα πρῶσπα καὶ πρὸ παντός τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους (ὑπηρεσίας).

"Ενεκα τῶν γεγονότων τούτων ἔγραψαν οἱ κ.κ. Ἀντιπρόσωποι εἰς τὸν Δοῦκα τοῦ Ἡρακλείου (διότι τότε δὲν ἐστὲλλοντο Στρατηγοὶ παρὰ μόνον σπανίως Ἱεροξετασταὶ ἐξ Ἡρακλείου) καφέστησαν δὲ ταῦτα γνωστὰ εἰς τὴν Βενετίαν διὰ τῆς δεούσης προπαρασνευθῆς καίπρομηθείας.

Ἐν τῷ μεταξύ ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, συνέπεσε νὰ εὑρίσκειται ὁ εὐγενῆς Ἐνετός κ. Φραντζέσκος Μολίν εἰς τὸ χωρίον τοῦ Λυκιανοῦ μὲ ὅλην τοῦ τὴν οἰκογένειαν καὶ μαθῶν τοῦτο ἀπὸ κατασκοποῦς ὁ Ῥετοῦρος Καντανολέων μετέβη μετὰ πολυαρίθμου συνοδείας ἀνθρώπων ὀπλισμένων μὲ τουφέκια, μὲ τόξα, μὲ σπάθας καὶ ἄλλα πολεμικὰ ὄργανα εἰς τὸ χωρίον ἐκεῖνο, ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῳ δὲ ἐμφανίσαι τοῦ τυράνου τούτου ἐνώπιον τοῦ δυστυχοῦς εὐγενοῦς, ὁ τελευταῖος οὗτος ἔμεινεν ἀναυδος καὶ ἔχασε τὴν φωνὴν του, μὴ δυνάμενος νὰ ἀρθρώσῃ λέξιν, ὑποφιασθεὶς ὅτι θὰ ἔχανε τὴν ζωὴν του, τὴν τιμὴν του καὶ τὴν περιουσίαν του. Ἄλλ' ἀντιληφθεὶς αὐτὸν ὁ ῤηθεὶς Ρετοῦρος Καντανολέων ὅτι εἶχε κυριευθῆ ὑπὸ φόβου, εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς μεγάλης αὐλῆς τοῦ Μεγάρου τοῦ κ. Μολίν μὲ μόνον τὸ περὶ αὐτὸν προσωπικοῦ καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν: "Κύριε Ντὰ-Μολίν, λάβετε θάρρος, διότι ἐγὼ μὲ τοὺς ἰδικοῦς μου ἀνθρώπους καὶ συγγενεῖς δὲν ἤλθον ἐδῶ διὰ νὰ προξενίσω τὸ ἐλάχιστον κακὸν εἰς ὑμᾶς ἢ εἰς κανένα ἐκ τῶν οἰκείων σας, ἀλλὰ διὰ νὰ σᾶς προτείνω μερικὰς λέξεις πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ οἴκου σας" Τότε ὁ εὐγενῆς (ὁ Μολίν) ἀνέπνευσε ὀλόγον ἐκ τοῦ τρόμου του καὶ τὸν ἀνεβίβασε ἐπάνω εἰς τὴν αἴθουσάν του, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσῆλθε μόνον ὁ Καντανολέων ὅλων τῶν ἄλλων ὀπαδῶν του παραμεινάντων κάτω, εἰς τοὺς ὁποίους διέταξε ὁ Μολίν τοὺς γραφεῖς καὶ ὑπηρετάς του νὰ προσφέρουν εἰς ὅλους ἱκανοποιητικὰ δῶρα διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν εὐμένειάν των.

Ἀφοῦ ἐτελείωσαν αἱ διὰ τὴν ὑποδοχὴν φιλοφρονήσεις καὶ ἐγένετο ὁ προσήκων χαιρετισμὸς ἐκ μέρους τοῦ ῤηθέντος Ῥετοῦρου, εἰς ὃν ἐγένοντο δεξιώσεις ὡς εἰς εὐγενῆ ἀγροδίαιτον χωρικόν, ὁ δυστυχῆς Τζέντλεμαν (Μολίν) ἠύχαρίστησεν αὐτὸν μετὰ ταπεινότητος καὶ σεβάσμου, συνοδεύων τοὺς λόγους του αὐτοῦς μὲ τιμητικὰς φιλοφρονήσεις καὶ μὲ τὴν ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἀπαιτουμένην ταπεινοφροσύνην. Μετὰ ταῦτα ὁ ἀγροῖκος Ῥετοῦρος ἀποτείνων πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον, ἐξεδήλωσε τὴν γνώμην καὶ τὰ αἰσθήματά του, λέγων εἰς αὐτὸν τὰ ἀκόλουθα:

"Εὐγενέστατε Κύριε Μολίν. Πρέπει νὰ μάθετε ὅτι ἐγὼ ἤλθον ἐδῶ διὰ νὰ ἀκούσω μὲ ἰδιαιτέραν προσοχὴν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θὰ σᾶς φανῆ εὐλογον νὰ μοῦ ἀπαντήσητε"

Εἰς τὴν τοιαύτην φρασεολογίαν ὁ δυστυχῆς εὐγενῆς ἀπήντησεν:

"Ἐκθέσατε μοι, Κύριε Ῥετοῦρε, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐπιθυμεῖτε καὶ ἐγὼ εἶμαι πρόθυμος εἰς τὰς διαταγὰς σας"

Τότε ὁ Ῥετοῦρος Κανταναλέων ἤρχισε νὰ τῷ λέγῃ τὰ ἑξῆς:

"Εγώ γνωρίζω ότι σεῖς εἴσθε εὐγενῆς καταγωγῆς, συνετός καὶ πλούσιος, τουναντίον δὲ ἀναγνωρίζω ἐπίσης ὅτι ἐγώ ἐγεννήθην εἰς χωρὶον, ἐν τούτοις καὶ ἐγώ κατάγομαι ἐξ εὐγενοῦς αἵματος καὶ εἶμαι πλούσιος ἀπὸ ὑποστατικὰ καὶ ζῶα, ἰσχυρός δὲ ἀπὸ συγγενεῖς πολυαρίθμους, καὶ πρὸ παντός γμναῖος τὴν ψυχὴν καὶ νουνεχῆς ὅπως εἶναι καὶ οἱ υἱοί μου." Ἐνεκατῶν λόγων τούτων αἱ ἰσχυρόταται καὶ πλουσιώταται οἰκογένειαί μὲ ἐξέλεξαν Ρετοῦρον (Κυβερνήτην) ὅλης τῆς περιφερείας Χανίων καὶ ὅλοι μὲ ὑπακούουν, δύνασθε δὲ νὰ φαντασθῆτε πόσαι τιμαὶ καὶ πόσα πλούτη περιμένον τὸν οἶκον μου, εἴαν σεῖς ἠθέλετε διατηρήσει καὶ διαφυλάξει ἐν ἐλευθερίᾳ τὴν περιουσίαν, τὴν τιμὴν καὶ τὴν ζωὴν σας καὶ τὴν δύναμιν νὰ εἴσθε σεβαστός καὶ τιμώμενος ὑπὸ πάντων. Δὲν δύνασθε ὅμως νὰ ἔχητε τὰς ἀνέσεις ταύτας ἄνευ τῆς προστασίας μου καὶ ἔνεκα τούτου ἀπεφάσισα νὰ ἔλθω νὰ σᾶς κάμω αὐτάς τὰς εἰσηγήσεις καὶ νὰ σᾶς εἶπω ὅτι πρέπει νὰ κάμετε, κάποιαν στενὴν συγγένειαν καὶ οὕτω θὰ ἀπαλλαγῆτε πᾶσης ἀντιξοῦ τύχης!"

Εἰς τὰς φράσεις αὐτάς ὁ εὐγενῆς Ἐνετός ἀπήντησεν.

"Καὶ πόλλου εἴδους συγγένειαν ἐπιθυμεῖτε νὰ κάμετε μετ' ἐμοῦ"

Ὁ καλός Ῥετοῦρος τῷ ἀπήντησεν:

"Νὰ δώσητέ εἰς τὸν υἱὸν μου Πέτρον, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ὠραιότερος καὶ γενναιότερος ὅλων τῶν ἄλλων υἱῶν μου, τὴν θυγατέρα σας, εἰς τὴν ὁποῖαν θὰ δώσητε τὴν προῖκα ἐκείνην τὴν ὁποῖαν ἠθέλετε κρίνει ὡς ἀρμοζουσαν ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὸ μερίδιον τὸ ὁποῖον θὰ δώσω καὶ ἐγώ εἰς αὐτὸν ἐκ τῶν ὑποστατικῶν μου, λαμβανομένου πρὸς τούτοις ὑπ' ὄφιν τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς αἵγλης τοῦ ἀξιωματός μου, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ τοῦ ἀρνηθῶ".

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ κ. Μολίν συνέσφιγξεν τοὺς ὤμους του καὶ ἠδύνατό τις νὰ διακρίνη τὸν χεῖμαρον τῶν δακρύων τὰ ὁποῖα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἀλλὰ ἀπαντῶν μετὰ φρονίσσεως τῷ εἶπεν:

"Ἐυαρεστηθῆτε, Κύριε Ρετοῦρε, νὰ περιμένητε ἐδῶ εἰς τὸ πρόστοον μέχρις ὅτου ὑπάγω νὰ συνεννοηθῶ περὶ τῆς προτάσεώς σας μετὰ τῆς κυρίας συζύγου μου, ὅπως εἶναι πρέπον καὶ ἐντός ἐνός τετάρτου τῆς ὥρας θὰ ἀποφασίσω."

Ταῦτα εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, κλαίων μεθ' ὅλης τῆς οἰκογενείας του, διὰ τὴν κατάστασιν εἰς ἣν περιῆλθον, καὶ συνεσκέφθη μετὰ τῆς συζύγου του νὰ κάμουν ἀξιολόγους τιμὰς προβλέψεις διὰ τὴν ὑπόληψιν τοῦ οἴκου των. Ἀφοῦ δὲ κατέστρωσαν τὰ σχέδια τὰ ὁποῖα εἶχεβ κατὰ νοῦν, ἐξῆλθε τοῦ δωματίου καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ῥετοῦρον Κανάτανολέντα τὰ ἀκόλουθα:

"Κύριε, Συγκατατίθεται ἡ σύζυγός μου ὡς καὶ ἐγώ ἐπίσης, νὰ κάμωμεν τὴν ὑφ' ὑμῶν προταθεῖσαν συγγένειαν, εἶναι ὅμως ἀνάγκη νὰ καθορίσωμεν τὴν συμφωνίαν περὶ τῆς προικῆς τὴν ὁποῖαν θὰ δώσω εἰς τὴν κόρην μου, ὡς καὶ περὶ τοῦ ποσοῦ ἐκείνου τὸ ὁποῖον θὰ δώσητε καὶ ἐσεῖς εἰς τὸν υἱὸν σας, μὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὸν κάνετε Ῥετοῦρον εἰς ἀντικατάστασιν σας, ὡς ἔχετε ἤδη ἐκφράσθῃ. Σᾶς γνωρίζω κατόπιν ὅτι μοί εἶναι ἀναγκαῖα ἡ προθεσμία δεκα

ἡμερῶν διὰ νᾶ δυνηθῶ νᾶ μεταβῶ εἰς τὴν πόλιν, ὅπως σᾶς ἀποστείλω τὰ ἀναγκαῖα ὡς καὶ τοὺς τεχνίτας ῥάπτας διὰ νᾶ κόβουν καὶ ῥάφουν τὰ φορέματα τῆς νύμφης καὶ διὰ νᾶ ὀδηγήσω ἐδῶ τὸν Συμβολαογράφον μετὰ τριῶν ἢ τεσσάρων εὐγενῶν ἀνδρῶν διὰ νᾶ συντάξῃ τὸ Συμβόλαιον καὶ καθορίσῃ κᾶθε πρᾶγμα ὅπερ πρέπει νᾶ γίνῃ διὰ τὸ συνοικέσιον τὸ ὁποῖον θᾶ γίνῃ ὄχι τὴν προσέχῃ Κυριακὴν ἀλλὰ τὴν μεθεπομένην, σᾶς παρακαλῶ δὲ νᾶ μοῦ ὑποσχεθῆτε ὅτι δὲν θᾶ συμπεριλάβητε πρὸς συνοδίαν σας πολλοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως, ἀρκετῶν ὄντων ὅπως λάβωσι μέρος εἰς τὸ συμπόσιον μόνον 500 προσώπων μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν."

Τότε ὁ κύριος Ῥετοῦρος μὲ ὕφος εὐχαρι καὶ χαρῶπόν ἕνεκα τῆς εἰς αὐτὸν γενομένης καλῆς ἀπαντήσεως ἔκ μέρους τοῦ κ. Συμπεθεῖρου του προσέθηκεν τὰ ἑξῆς:

"Εὐχαριστοῦμαι ὑπερβολικᾶ, κύριε Μολίν, δι' ὅσα μοῦ εἶπατε. Ἐπιθυμῶ ὅμως χάριν ἀσφαλείας τῆς συμφωνίας μας περὶ τοῦ συνοικεσίου ὁ υἱὸς μου νᾶ δώσῃ τὸν δακτύλιον ἀρραβῶνα εἰς τὴν κόρην σας ἐπὶ παρουσία μάρτύρων."

Εἰς τὴν πρότασιν ταύτην ὁ δυστυχὴς Ἀρχοντάνθρωπος διὰ νᾶ μὴ δώσῃ λαβὴν εἰς καμθᾶαν ὑπόνοιαν, ἀνεφώνησε συγκατατεθεῖς καὶ εἰς τοῦτο καὶ τοιουτοτρόπως προσεκλήθησαν μάρτυρες καὶ εἰδοποίησαν καὶ τὸν υἱὸν του διὰ νᾶ ἀνέλθῃ ἐπάνω μετὰ τῆς λοιπῆς συμπρίας καὶ τότε ὁ κ. Ρετοῦρος ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἓνα δακτύλιον μὲ χρυσὴν σφραγίδα τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν του, ὁ ἀγροῖκος δὲ οὗτος μὲ τὰ στιβάνια, ἐπλησίασεν τὴν εὐγενῆ νεανίδα, τὴν ἐφίλησε καὶ τῆς ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ δακτύλου της τὸ δακτυλίδιον, ἐφίλησε δὲ αὐτὴν ἐπίσης καὶ ὁ γέρον πατὴρ του κ. Ῥετοῦρος καὶ κατόπιν ἐπιδοθέντες εἰς τὴν διασκέδασιν καὶ φιλοδωρηθέντες διέκοψαν εἶτα τὸ συμπόσιον καὶ ἀνεχώρησαν ἀποβάλλοντας ἀπὸ τὸν νοῦν των πᾶσαν ἄλλην ὑπόνοιαν.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ἅδαν ἔνωρὶς ὁ εὐγενὴς Ἐνετός μετὰ δύο ἀνθρώπων του ἀνεχώρησεν, καὶ κατὰ τὴν εἰσοδὸν του εἰς τὴν πόλιν τῆς πόλεως, εἰδοποιηθέντες περὶ τοῦ γεγονότος οἱ συγγενεῖς καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς καὶ πρόκριτοι ἐκ τοῦ ἑνός καὶ τοῦ ἄλλου δόγματος, ἔσπευσαν ὅλοι ἐνώπιον τῶν κ. κ. Ἀντιπροσώπων, ὅπου μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς διαρρηγνύοντες τὰ ἐπ' αὐτῶν ἱμάτια, εἰς ἔνδειξιν λύπης, διηγήθησαν εἰς αὐτοὺς τὰ συμβάντα, οὗτος δὲ (ὁ Μολίν), διὰ νᾶ ἀνακτήσῃ ὀλίγην ψυχικὴν γαλήνην ἐπέτεινεν τὰ ὅσα ἐλέχθησαν, ἐπιφυλασσόμενος ἢ νᾶ καταφύγῃ ἐν καιρῷ ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης. οἱ κ. κ. Ἀντιπρόσωποι ἐξ ἄλλου δὲν παρέλειψαν ἀπὸ τοῦ νᾶ τὸν παρηγορήσουσι μὲ γεναίους λόγους καὶ νᾶ τὸν διαβεβαίωσιν μετ' ἀγανακτικῆς ὅτι ἕνεκα τῆς σοβαρότητος τῶν διατρεξάντων θᾶ ἀνακουφισθῇ καὶ θᾶ παρηγορηθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε θᾶ ἐχρησίμευεν ὡς παράδειγμα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους.

Μετὰ ταῦτα ὁ κ. Μολίν, κατόπιν συμβουλῶν, ἔστειλεν ἔξω εἰς τὸ

ρήθην κτήμα του ράπτας και μεταξωτά και μάλλινα ύφασματα, δια να ράψωσιν εκεί τα φορέματα της μελλονύμφης, προσποιούμενος ότι προετοιμάζεται δια τους γάμους.

*Απέστειλε επίσης εις τον μέλλοντα γαμβρός του λεπτόν έριούχον δια να κάμη ιμάτια, αποστείλας συγχρόνως και άλλα δώρα έδώδιμων ειδών εις τον κ. Συμπέθερόν του δια της τοιαύτης δέ επιδειξέως έβεβαιώθησαν περισσότερο περί της πραγματοποιήσεως των γάμων τούτων.

Οι κ.κ. Αντιπρόσωποι είχαν κατηγορηματικήν διαταγήν εξ 'Ηρακλείου περί έξοντώσεως των τόσοσιν άτιθάσων έπαναστατών, προς τον σκόπον δέ τουτον είχαν αποσταλή εις Χανιά μερικοί κρανοφόροι ιππεΐς μετά του Διοικητού αυτών Σίμωνος Παστροβίτη, έστάλησαν προς τουτοις 300 τακτικοί στρατιώται, έκλεγεθτες έν της φρουράς 'Ηρακλείου και 'Ρεθύμνης ως και 300 στρατιώτας πολιτοφυλακής, ήτοι 200 έξ 'Ηρακλείου και 100 έν 'Ρεθύμνης πάσα δέ ή δύναμις αυτή τουτε 'Ιππικού και Πεζικού ανερχομένη εις τον ρηθέντα αριθμόν έτέθη υπό τας διαταγάς του έπιτελάρχου του Βασιλείου κόμητος Γκαμπούτιο-ντά-Κολάατο. Ηλθν τούτων όμως, έξ αίτίας της έπιμονής και των θερμών παρακλησεων του κ. Μολίν, διατάχθησαν να προσέλθουν έν του μέρους της Κισσάμου 300 πρόσωπα, έν του 'Ακρωτηρίου Μελάχα άλλα 300, απέσυραθ δέ συγχρόνως έν του οίκονομικού σώματος μεταξύ 'Ελλήνων και 'Ιταλών 500 ως και 50 κρανοφόρους ιππεΐς και ούτω ήριθμοήντο έφιπποι μέν 150, πεζοί δέ 1700. Ηκολούθουν επίσης μεταξύ ευγενών Βενετών και ευγενών Κρητών και άλλων πολιτών έν όλω 300 και ούτω πάντες οι συγκεντρωθέντες ήσαν περισσότεροι των 2.000 προσώπων έκτος εκείνων οι όποιοι προσήλθον έφιπποι, και έπειδή οι κ.κ. Αντιπρόσωποι άμφέβαλλον περί των διαθέσεων των κατοίκων του Ψυχρού και άλλων δέν είδοποίησαν να έλθουν από εκείνα τα μέρη.

"Αμα έφθασεν ή ήμέρα του Σαββάτου, της παραμονής της Κυριακής ή όποια είχεν όρισθή δια τους γάμους, ό κ. Μολίν συνοδευόμενος υπό ακολουθίας 50 συγγενών και φίλων του υπό τό πρόσχημα προσκεκλημένων εις τους γάμους, μετέβη μετ' αυτών εις 'Αλικιανού, όπου είχε τα κτήματα και την οικογένειαν του. Μόλις έφθασεν εκεί περί ώραν 3 της ήμέρας ό κ. Μολίν διεταξε να σφάξωσιν ένατόμ ζώα μεταξύ βοών και προβάτων και έκάμεν μεγίστας προετοιμασίας δια να υποδεχθή τον κ. Καντανολέοντα και τους προσκεκλημένους, τους όποιους έστειλε και είδοποίησε να έλθουν μετά των συγγενών και φίλων των, διότι περιμένουν αυτούς να διασκεδάσουν και εύφρανθοούν όμου εις τους γάμους των νεονύμφων και ότι όφείλουν να έμφανισθοούν όσον τό δυνατόν ταχύτερον.

Χαροθμένος ό 'Ρετούρος μεθ' όλων των οικείων του δια την πρόσκλησιν ταύτην, παρέλαβε μεθ' έαυτού 350 άνδρας και 100 γυναίκας και έπεΐγαν ένωρίς εις τό χωρίον 'Αλικιανού όπου υπεδέχθησαν και έπεριποι-

ήθησαν αυτούς μετά μεγάλης προσηνείας και εύχαριστήσεως μετ' έκδηλώσεως παντός είδους άγάπης και φιλοφροσύνης. Αφοϋ δέ προητοιμάσαν τό συμβόλαιον και έκαμαν τήν έκτίμησιν του χρυσοϋ και του άργύρου ως και του βουχισμού, τά όποια έθηκαν κατά μέρος δια νά τά λάβη, ως έλεγον, ό γαμβρός μετά τήν εύλογίαν των γάμων και μετ' τής νύμφης μά μεταφέρη ταϋτα είς τήν οικίαν του, ήρχισαν κατόπιν οί άγροϊκοι χωρικοί, νά τρώγουν και νά πίνουν, νά τραγουδοϋν και νά χορεύουν κατά τό σϋνηθε, έπιδοθέντες όλοι είς τήν κραιπάλιν και οίνοποσία, διότι είχε διατάξει ό εύγενής Ένετός τους ύπαλλήλους και έπιστάτας του νά δίδουν είς αυτούς νά πίνουν όσο ήθελον και τοιουτοτρόπως μεταξύ του προδειλινοϋ και του δειπνου έδωκαν είς αυτούς νά πουν τοσοϋτον ώστε έμειναν όλοι γυναϊκες και άνδρες οϋδενός έξαιρουμένου άλλοφρονες και αναίσθητου όμοιάζοντες προς χοίρους έξαπλωμένους κατά γης είς τās όδοϋς και τους άγρούς, ακίνητοι ως νά ήσαν νεκροί.

Οί εύγενεις έκ Χανίων και οί άλλοι οί όποιοι άπετέλουν τήν άκολουθίαν του κ. Μολίν, δια νά μή δώσουν ύπονοίας είς αυτούς προσεποιούτο και οϋτοι ότι εύρίσκοντο υπό τās αύτάς συνθήκας, πίπτοντες κατά γης, ως ζαλίσμενοι υπό του οίνου, όποτε όλοι έκ συμφώνου έφαινοντο έξαπλωμένοι κατά γης είς τήν αύλήν του Μεγάρου, είς τās νταράτσας των οικιών και είς τους περικηπούς, μή γνωρίζοντες από τήν τδσην μέθην που εύρίσκοντο.

Έπελθούσης τής νυκτός, έξήλθον έκ των Χανίων, ό ένδοξότατος κ. Διοικητής Η.Μ.Ε. είς έκ των Συμβούλων, ό ρηθείς κ. Βηαμπούντιος, ό διοικητής των κρατοφόρων ίππέων, ό διοικητής των Πολιτοφυλάκων Χανίων και όλοι οί κλητορες των Έλληνικών και Ιταλικών στρατευμάτων, ως και οί εύγενεις και άπλοι πόλιται περό ών έγένετο άνωτέρω λόγος, έφθασαν δε είς τά Χανιά και μερικαί Γαλλεραϊ έκ των όποιων έξήλθον δύο άνώτεροι άξιωματικοί μετά διακοσίων περόπου ένδοπλων άνδρων, όποτε πάντες έν άπολύτῃ σιωπῇ και καλώς συντεταγμένοι, έφθασαν είς άπόστασιν δύο ώρων είς τόν ποταμόν Κερίτην και ποιήσαντες τό προσυμπεφωνημένον σημέϊον μέ δύο βουνέτας προς είδοποίησιν, έλαβον τήν άπάντησιν κατά τόν ίδιον τρόπον έκ τής επαύλεως Αλικιανοϋ συνοδευομένων καθ' υπό του ήχου μι'ας γονάκαρας (είδος ήχητικοϋ όργάνου) τήν όποιαν προσεποιούντο ότι είχον φέρει έκεί δια νά παίζουν είς ένδειξιν χαράς, τήν όποιαν είχον ήδη άκούσει και οί περί τόν Καντανολέοντα κατά τήν έκ του τδπου των γάμων άναχώρησιν των ώστε νά μήν είναι δυνατόν νά ύποφιασθῇ κανείς έξ αυτών, εάν τήν ήκουε παιζομένην έν ώρα νυκτός, ύπόθετων ότι αύτη έπαίζετο χάριν διασκέδασεως.

Τότε ἀφοῦ ἀντηλλάγησαν ἀμοιβαίως τὰ συνθήματα μεταξύ τοῦ εὐγενοῦς Ἐνετοῦ καί τῶν στρατευμάτων, τὰ ὁποῖα μετέβαινον πρὸς βοήθειάν του, τὰ τελευταῖα ταῦτα ἐσυνέχισαν τὴν πόρειαν των καί φθάσαντες ὅλοι καί εἰσελθόντες εἰς τὰς ἀλύδας καί τὰς οἰκίας ἄνευ οὐδενὸς κρότου ἢ θορύβου καί ἄνευ οὐδεμιᾶς βολῆς ὄπλου, συνέλαβον ὅλους τοὺς ἀγροίκους χωρικοὺς καί ἔδεσαν αὐτούς, χωρὶς μάλιστα νᾶ τὸ ἀντιληφθοῦν ὅτι ἔδοθησαν.

Ἀφοῦ ἐνεπαύθησαν κατόπιν οἱ κ.κ. Ἀντιπρόσωποι καί οἱ Διοικηταὶ καί ἀφοῦ ἐδόθησαν ἀναφυκτικᾶ εἰς τὸ στράτευμα, ἀνεπαύθη καί αὐτὸ, ἀφῆσαν τοὺς ἀπαιτουμένους ἀνδρας πρὸς φρούρησιν τῶν δεμένων χωρικῶν μέχρι τῆς ἀνατολῆς τῆς ἡμέρας.

Ἀφοῦ ἐξύπνησαν οὗτοι καί εἶδον τοὺς ἑαυτοὺς δεμένους ὑπέθεσαν ὅτο ἐπρόκειτο περὶ καμιᾶς ἀσπειδότητος γενομένης ἀναμεταξύ των, καί ἤρχισαν νᾶ γελοῦν, λέγοντες ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον: "Ἐσύ μωρὲ μ' ἔδεσες;" ἡρώτων δὲ συγχρόνως ἀλλήλους, λέγοντες "ποιὸς μ' ἔδεσε μωρὲ;"

~~ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΝ~~ Ἀμα ἐξημέρωσεν, ἔδωκεν ὁ ἐνδοξόσαφος Διοικητῆς τὴν διαταγὴν νᾶ σημαίνουν οἱ σάλπιγγες καί τὰ τύμπανα, εἰς τὸν κρότον δὲ τούτων οἱ κακοῦργοι ἐκεῖνοι ἔμειναν ἐμβρόντητοι ἐκ τοῦ φόβου, συρθέντες δὲ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν δεμένοι ὅπως ἦσαν ὠδηγήθησαν ὅλοι ὁμοῦ ἐνώπιον τῶν αὐθεντῶν, οἱ ὁποῖοι ἐνάθητον ἐπὶ τοῦ ὑπαίθρου μετὰ τῆς εἰς πρίγκηπα καί ἄρχοντα ἐμπρεπούσης σοβαρότητος, ἐνώπιον δὲ τούτων ὠδηγήθη καί ὁ ἀγροίκος Ῥετοῦρος, ἐνδεδυμένος μὲ κδικινα ἐνδύματα, εἰς τὸν ὁποῖον ἐγένοντο πολλαὶ ἐρωτήσεις καί ὁ ὁποῖος ἐπεβεβαίωσεν εἰδικῶς (μετὰ λεπτομερείας) ὅτι εἶχεν ἐκλεγεῖ ὡς Ῥετοῦρος καί ὅτι ἐξηγήσεν τὸ ἀξίωμα τοῦτο δημοσίᾳ, ὡς ἔπραττε πρότερον ὁ Ἄρχων τοῦ Βασιλείου, πρὶν νᾶ καταβάβουν αὐτὸ οἱ Ἐνετοί.

Τότε δὲ, ἐπεὶ δὴ ἐπέμενον ὅλοι οἱ πιστοὶ ὑπήκοοι οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐκεῖ παρδυνε, ὅτι ὁ αὐθάδης (τολμηματίας) οὗτος ὠφείλε νᾶ καταδικασθῆ εἰς θάνατον, ἀπηγχονίσθη ἐπὶ τοῦ δένδρου μιᾶς βελανιδιᾶς, ἡ ὁποῖα ἦτο ἐκεῖ. Ἀπηγχονίσθησαν ἐπίσης καί οἱ δύο υἱοὶ του, ἦτοι ὁ γάμβρος καί ὁ ἄλλος ὁ ὁποῖος ἦτο εἰς τοὺς γάμους. Πρὸς τούτοις ἐτυφειίσθησαν τρεῖς ἐκ τῶν προεξαρχόντων Μουσοῦρων καί ἀπηγχονίσθησαν ἐπὶ τῶν δένδρων ἕτεροι 22 ἐξ αὐτῶν (τῶν Μουσοῦρων) ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου, ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Κόντηδων δὲν ἦσαν προσκείμενοι παρὰ δεξιά ἐξ πρὸσωπα, ἐκ τῶν ὁποῖων οἱ ἡμίσεις ἀπηγχονίσθησαν, ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Πάτερων-Πεζουλοκόλων καί ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Πάτερων-Ζάππα ἦσαν ἐκεῖ περὶ πούρας ἐκατὸν, ἐκ τῶν ὁποῖων 30 ἀπηγχονίσθησαν ἐπὶ τῶν δένδρων καί οἱ ἄλλοι ὠδηγήθησαν εἰς Χανιά καί ἐτέθησαν εἰς τὰς Γαλλέρας μετὰ σιδηρῶν δεσμῶν εἰς τοὺς πόδας. Τοιοῦτο πρὸς πρὸς δὲ ὅλοι οἱ ὑπόλοιποι ἐκ τῶν Μουσοῦρων καί τῶν Κόντηδων καί ὅλοι οἱ ἐκ τῆς γενιᾶς τοῦ Ψευδο-Ῥετοῦδου Καντανολέοντος, οἱ ὁποῖοι εὐρέθησαν ἐκεῖ κατὰ τὰς ταραχὰς ἐκείνας διηρέθησαν εἰς τέσσαρα τμήματα. Τὸ μὲν ἓν τμήμα ἀπεσφάλη καί ἀπηγχονίσθη ἔξω τῶν

πυλών τῆς πόλεως ἐπὶ τῶν ἐκεῖ τριῶν γειτονικῶν ὁδῶν, τὸ ἕτερον τμήμα ἐστάλη καὶ ἀπηγχονίσθη ἐν τῷ χωρίῳ Χριστογέρακο (Κουστογέρακο), ἤτοι εἰς τὴν πρῶην κατοικίαν των, πυρποληθέντος συγχρόνως καὶ τοῦ χωρίου τούτου χωρὶς νὰ παραμείνη οὐδ' ἡ ἐλάχιστη οἰκία, τὸ τρίτον τμήμα τῆς καμ" γενιᾶς παύτης ἀπηγχονίσθη κατὰ μῆκος τῆς εἰς Ἀμπικόφνο (Ἀποκόρωνας) ἀγούσης ὁδοῦ, ἥτις εἶναι καὶ ἡ εἰς Ῥέθυμνον καὶ Ἡράκλειον ἄγουσα, ἀπαγχονιζομένου ἐνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν εἰς ἀπόστασιν ἡμίσεως μιλλίου ἀπ' ἀλλήλων, οἱ δὲ τοῦ τετάρτου, ἤτοι τοῦ τελευταίου τμήματος, ἀπηγχονίσθησαν ἐπὶ τῶν ὁρέων τοῦ χωρίου Μεσιλᾶ, τῆς δευτέρας αὐτῶν κατοικίας καὶ ἔδρας πυρποληθέντος συγχρόνως καὶ τοῦ χωρίου τούτου.

Τὰ ζῶα αὐτῶν καὶ τὰ κινητὰ πράγματα ἀπήχθησαν καὶ διεμοιράσθησαν εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ οὕτω ἐπῆλθε τὸ τέλος τῶν ἀπίστων τούτων προδοτῶν Ἐπαναστατῶν καὶ κακεντρέχων παραπλανητῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐχρησίμευσαν ὡς παράδειγμα εἰς ἕνα ἕκαστον.

Πάρεμειναν δὲ τότε ἀτιμώρητοι οἱ ἄλλοι συνεργοὶ των μέχρι τῆς καταλλήλου εὐκαιρίας, τῆς ἀναγραφομένης ἐν εὐρύτητι κατωτέρω, ὅποτε οἱ ἄνθρωποι τοῦ εἴδους τούτου ἐξεμηδενίσθησαν, οἱ δὲ πιστοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι ἐν θεῷ εἰς τὸν Ἡγεμόνα των ἀνεκουφίσθησαν καὶ ἐπαρηγορήθησαν.

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΓΕΝΕΑΣ ΤΩΝ ΦΩΤΕΙΝΩΝ ΚΑΙ
ΗΠΥΡΗΟΛΗΣΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΤΩΝ

Ἐπειδὴ εἶχον ἤδη γράφει οἱ κ.κ. Ἀντιπρόσωποι εἰς Βενετίαν παρέχοντες τὰς δεοῦσας καὶ ἀναγκαίας πληροφορίας περὶ τῶν ληπτέων μέτρων πρὸς καταστολὴν τοῦ τόσον τερατώδους ἐκείνου ἐπαναστατικοῦ κινήματος, ὁ ἄριστος Γαληνότατος Δόγης τῶν χρόνων ἐκείνων μετὰ τῆς συνεωτάτης καὶ ἐξίχου Γερουσίας διώρισαν ὡς Γενικὸν Ἀρχιστράτηγον ἐν τῷ Βασιλείῳ τῆς Κρήτης τὸ ἐξιώτατον πρόσωπον τοῦ μακαρία τῆς μνήμης ἐνδοξοτάτου κυρίου Μαρῖνου Καβάλλη, πράγματι εὐγενοῦς ὑφ' ὅλας τὰς ἀπόψεις ἀνεραίου χαρακτήρος, διαπνεομένου ὑπὸ δικαιοσύνης καὶ μεγίστης αὐστηρότητος, μετὰ πληρεστάτης ἐξουσίας ἰεροεξεταστοῦ καθ' ὅλον τὸ Βασίλειον πρὸς ἐξόντωσιν τῶν ταραχοποιῶν ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι διὰ παντός μέσου ἤθελον νὰ ἀνατρέψουν τὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ πράγματα καὶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἐπιθυμοῦντας τὴν ἡσυχον καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν, πῆν ὁποῖα ἐπόθη ἢ κοινὴ γνώμη πρὸς ἄνεσιν τῶν πιστῶν ὑπηκόων.

Ἄμα ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν Χανίων ὁ ἐνδοξότατος κύριος Μαρῖνος Καβάλλης μετὰ τὴν πτομνηθεῖσαν ἐξουσίαν, δι' ἧς εἶχεν περιβληθῆ ὑπὸ τῆς ἐκλαμπροτάτης Γερουσίας, ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τῶν κ.κ. Ἀντιπροσώπων καὶ ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ λαοῦ μετὰ παντός σεβασμοῦ καὶ μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ εὐχάριστήσεως, τιμῶντες αὐτὸν διὰ τὴν ~~ἐκείνην~~ πλείστων κανονιοβολισμῶν καὶ πυροβολισμῶν καὶ διὰ τὴν κωδωνοκρουσιῶν καὶ συνοδεύοντες αὐτὸν μετὰ ~~ἐκείνων~~ σημειῶν φερουσῶν τὰ ἔμβλημα τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τὸ τοῦ Δόγη ὡς καὶ τὸ ἰδικόν του, καὶ κραυγάζοντες πάντες μεγαλοφώνως "Ζήτω ὁ Ἁγιὸς Μάρκος καὶ ὁ Γαληνότατος Ἡγεμὼν μας καὶ ὁ Μαρῖνος Καβάλλης ὁ σωτὴρ καὶ ἐλευθερωτὴς μας ἀπὸ τὰς ῥαδιουργίας τῶν ἐπαναστατῶν."

Μετὰ τὴν εἴσοδόν του εἰς τὴν πόλιν κατώκησεν ἐν τῷ Δημοσίῳ μεγάρῳ τοῦ κ. Κυβερνήτου, ὁ ὁποῖος ἀπεσύρθη εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Βιντσαμάνου, τοῦ λεγομένου Ζαντιλίνου, κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς του ~~ἐκείνην~~ δυνέλεξεν ὅλας τὰς εἰς αὐτὸν ἀναγκάιουντας πληροφορίας καὶ ἐκθέσεις ἐκ μέρους τῶν κ.κ. Ἀντιπροσώπων καὶ τῶν κ.κ. Ἐπιμελητῶν Ἀσφαλείας (ὡς ἐπιτιλοφοροῦτο τότε οἱ ἐπιμεληταὶ τῆς πόλεως οἱ ὅποιοι ἐσχάτως ἔλαβον τὸν τίτλον τοῦ Ἐπιμελητοῦ τῆς Κοινότητος).

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἑσπέραν ἐξῆλθεν τῆς πόλεως ὁ ἴδιος κ. Ἀρχιστράτηγος Καβάλλης, ἄγων μεθ' ἑαυτοῦ 500 στρατιώτας Σιλαβοῦνους, τοὺς ὁποίους εἶχε συμπαραλάβει μαζύ του μετὰ τοῦ στόλου καὶ 1000 ἀνόμη ἄτομα τὰ ὁποῖα παρέλαβεν ἐκ τῆς πόλεως Χανίων μεταξὺ Ἰταλῶν καὶ Ἑλλήνων, συμπαραλαβὼν ἐπίσης τοὺς Διοικητὰς τῆς πόλεως. Ἄφου δὲ περιέμενεν ἔξω τῆς πόλεως μέχρι τῆς τετάρτης ὥρας τῆς νυκτός, ἀνεχώρησεν κατόπιν καὶ

μετέβη προσωπικῶς εἰς τὸ χωρίον Φωτεινιακὸ ἀπέχον 4 μίλλια τῆς πόλεως ἐν τῷ ὁποίῳ κατῶκει ἡ γενεὰ τῶν Φωτεινῶν καὶ ἀφοῦ περιεκύκλωσε τὸ χωρίον τοῦτο δι' ὅλων τῶν στρατευμάτων του, διέταξε νὰ θραύσουν τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν καὶ ἀφοῦ συνέλαβεν ἄνδρας, γυναῖκας καὶ παιδιὰ καὶ ἀφοῦ διήρπασεν ἐπίσης κινητὰ πράγματα καὶ ζῶα ἔθηκε πῦρ καὶ κατέβησεν ὅλας τὰς οἰκίας ἀνερχομένης εἰς τετρακοσίας (400) τὸν ἀριθμὸν περίπου. Πάραμείνας δὲ ἐκεῖ μέχρι τῆς ἡμέρας ἀπηγγώνισε 12 ἐκ τῶν μᾶλλον ἀξιοσημειώτων προκρίτων, πρὸς μεγαλύτερον δὲ ἐκφοβισμόν διέταξε νὰ τοῦ ἀνεύρουν 4 ἐγκύους γυναῖκας, συζύγους τῶν συνοικιαρχῶν, τὰς ὁποίας ἀφοῦ προσήγαγον διέταξε νὰ ἀνοίξουν μὲ μαχαίρας τὰς κοιλίας των καὶ ἐξήγαγεν ἐξ αὐτῶν τὰ ἔμβρυα, ἡ πρῶξις ἦκε δὲ αὐτῇ ἐπροξένησεν μέγιστον τρόμον εἰς ὅλην τὴν χώραν. Μετὰ ταῦτα δὲ διέταξεν ν' ἀνασκάψουν ἐκ θεμελίων ὅλας τὰς οἰκίας, ἐξαναγκάσας τοὺς κατοίκους τῶν πέριξ χωρίων νὰ μεταφέρουν καὶ τὰ πλεον μικρὰ λιθάρια εἰς τόπον κείμενον πολὺ μακρὰν τοῦ χωρίου ἐκεῖνου, ἵνα μὴ φαίνεται πλέον οὐδὲν σημεῖον μαρτυροῦν ὅτι ὁ τόπος ἐκεῖνος ὑπῆρξεν ποτὲ κατοικημένος.

Τῆ ἀληθεία αἱ ἀρπαγαί, αἱ ἐπαναστάσεις, αἱ ἀπειθεῖαι, οἱ φόνοι, αἱ διακορεῦσεις, αἱ ληστεῖαι καὶ αἱ ἄλλαι ἀπειράριθμοι κακαὶ πράξεις, τὰς ὁποίας διέπραττον οἱ Φωτεινοὶ ὄντι, ἤξιζον χειροτέρας τιμωρίας ἢ ὁποῖα ἐν τοῦτοις ἐπηκολούθησεν, διότι ἀφοῦ ὀδήγησαν ὅλους εἰς τὴν πόλιν μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των, διέταξαν νὰ ἀποκεφαλίσουν καὶ νὰ ἀπαγχονίσουν μία ποσότητα ἐξ αὐτῶν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐπεβίβασαν ἐντὸς ἐνὸς πλοίου καὶ τοὺς μετέφεραν εἰς τὰς τρεῖς νήσους καὶ εἰς ἄλλα μέρη, κατανένων αὐτοὺς ἀπὸ ὀλίγους ὀλίγους εἰς τὰς πόλεις τῶν τόπων ἐκείνων, κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπον ἐξερριζώθη ἡ ἀπαισία κακοῦργα καὶ κατηραμένη γενεὰ τῶν Φωτεινῶν, ἐὰν πέντε ἢ ἕξ ἐξ αὐτῶν εὐρίσκονται ἀκόμη εἰς τινὰ χωρία ἦτοι εἰς Μουρνιές ἢ Κυρτομάδο ἦτο ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι δι' ἀπάτης τινὸς διέδυσαν ἐκ τῆς συρράξεως ὅλων τῶν ἄλλων.

ΑΛΛΑΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΑΙ ἘΝΕΡΓΕΙΑΙ Εἰς τὰς ΠΕΡΙ ΤΑ ΧΑΝΙΑ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Αἱ γενεαὶ (πατριεαὶ) ὅλων τῶν ἄλλων περιφερειῶν τῶν διαμερισμάτων Φραγκοκαστέλλου, Ἁγίου Βασιλείου, Ἁγίου Νικήτα, Ἀποκορώνου, Σφακίων Σελίνου καὶ Κισσάμου προσεκλήθησαν ὅλοι, διαταγῇ τῆς ἐνδοξότητος, νὰ ἐμφανισθῶσι πρὸ τῆς δικαιοσύνης διὰ νὰ ἐξιλεωθῶσιν ἀπὸ τὰς ἀκαπάλωσιν κατ' αὐτῶν κατηγορίας καὶ τὰ ἐναντίον των παρὰ πονα. Καὶ τοιουτοτρόπως ὅλοι οἱ φιλήσυχοι καὶ καλοὶ ἄνθρωποι καὶ οἱ πιστοὶ ὑπήκοοι ἔδωκαν ὑποταγὴν καὶ ἐγένοντο δεκτοὶ μετ' ἡμετέρας εὐμενείας. Οἱ Πάτεροι ὅμως, οἱ Κόντηδες, οἱ Παπαδόπουλοι, οἱ Μουσοῦροι καὶ οἱ Λουγκῖνοι δὲν ἠθέλησαν καπάλωσιν κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐμφανισθῶσι καθὼς καὶ οἱ Γιαννικοὶ, οἱ Νιμικοὶ, οἱ Φενίκαλοι, οἱ Καφοκαλύβαι καὶ οἱ Ψαρομίλιγγοι, οἱ ὁποῖοι πάντες

προήρχοντο ἐκ τῆς οἰκογενείας Σιορδιλῶν καὶ κατῶκουν εἰς Ἅγιον Βασίλειον, εἰς τὰ Σφακιά καὶ εἰς τὸ Φραγμακιάστελλον, δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐμφανισθοῦν οὔτε νὰ συνταχθῶσιν ὡς ἐκ τοῦτου ἐπεκηρύχθησαν μὲ δῆμευσιν τῆς περιουσίας των καὶ μὲ θανατικὴν πωρῆν καὶ νὰ μὴ δύνανται νὰ διευθετήσωσιν τὴν ὑπόθεσιν των οὔτε νὰ τύχωσι χάριτος, παρὰ μόνον διὰ τοῦ ἀκολούθου τρόπου, ἥτοι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐπεθύμει τὴν διευθέτησιν τῆς ρηθείσης ἐπικηρύξεως του ὄφειλε νὰ κόψῃ τὴν κεφαλὴν ἢ τοῦ πατρὸς του, ἢ τοῦ ἀδελφοῦ του, ἢ τοῦ υἱοῦ του, ἢ τοῦ κουνιάδου του, ἢ τοῦ ἀνμφιοῦ του, καὶ νὰ τὴν φέρῃ μέσα εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ ἀπολογηθῇ καὶ οὕτω κατόπιν θὰ τοῦ ἐδίδοτο ἡ χάρις πρὸς διευθέτησιν, ὅσας δὲ κεφαλὰς θὰ ἔφερον ἕκαστος, ἀρκεῖ νὰ ἦσαν κατὰ τοὺς ἀνωτέρω βαθμοὺς συγγενεῖς του, θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ σώσῃ ἐκ τῆς ἐπικηρύξεως ἄλλους τόσους ἐκ τῶν συγγενῶν του καὶ οὕτω διευθετήθησαν διάφοροι ἐπικηρύξεις καὶ οὐχὶ διάλλου τρόπου.

Ἐν τέλει ὅμως ἐπειδὴ παρουσιάσθη κάποιος ἱερεὺς ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Πατέρων-Ζάππα ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς δύο υἱοὺς του καὶ δύο ἀδελφοὺς του καὶ ἐκράτει ἐντὸς μαλλίνου σάκκου (ντόρβά) πέντε κεφαλὰς αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἢ μία μὲν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἰδίου τοῦ ἱερέως, ἢ ἄλλη ἐνὸς ἀδελφοῦ του, ἢ τρίτη ἐνὸς γαμβροῦ του καὶ αἱ δύο ἄλλαι δύο υἱῶν ἐνὸς ἀδελφοῦ του καὶ ἐξαγαγὼν αὐτάς ἐκ τοῦ σάκκου τὰς ἔρριψεν ἐνώπιον τοῦ κ. Καβάλλη καὶ τῶν ἄλλων κ. κ. Ἀντιπροσώπων καὶ μετὰ πιμροτάτων δακρύων παρίστανεν εἰς τοίους ἀνήκον αἱ κεφαλαὶ αὗται, ὅπερ ἀπεδείχθη καὶ ἐκ τῶν βεβαιώσεων τῶν μαρτύρων του, τοὺς ὁποίους εἶχεν μεθ' ἑαυτοῦ, ἔμειναν οἱ κύριοι ἐκεῖνοι ἐκστατικοὶ καθ' ὑπερβολὴν, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ συγκρατήσουν τὴν λύπην των καὶ χύνοντες ἐξ οἴκτου δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν των. Ἰδόντες δὲ ἐν τοιοῦτον θέαμα, διέταξαν νὰ ἄρῃσι ἀπὸ τὰς ὄφεις των τὰς κεφαλὰς ταύτας καὶ συγχρόνως διευθέτησαν τὴν ὑπόθεσιν (ἔδωσαν χάριν) ὅχι μόνον ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐκόμισαν τὰς κεφαλὰς, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν υἱῶν αὐτῶν, τῶν ἀδελφῶν, τῶν κουνιάδων καὶ ὅλων τῶν συγγενῶν των, διατάξαντες κατόπιν ὅτι πρέπει νὰ δημοσιευθῇ προκήρυξις εἰς ὅλα τὰ ρηθέντα φροῦρια εἰς τὰς διαφόρους περιφερείας αὐτῶν ὅπως ἀναστείλωσι τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προμνησθείσης ἀποφάσεως καὶ νὰ μὴ φονεύῃ πλῆρον ὁ εἰς τὸν ἄλλον, διότι τὸ τοιοῦτον φαίνεται εἰς τὴν δικαιοσύνην μία σκληρὰ ἀπόφασις, ἀντ' αὐτῆς δὲ προβλέπουν ἄλλον τρόπον διὰ τὴν καθυσύχασιν τοῦ λαοῦ μετὰ τοῦ εἰς τὴν δημοσίαν ἀξιοπρέπειαν ὀφειλομένου σεβασμοῦ καὶ τιμῆς καὶ διὰ τὸν ἀνετον βίον τῶν πιστοτάτων ὑπηκόων τῆς Α. Γαληνότητος, ὅπως θὰ ἐξηγηθῇ σαφῶς ἐδῶ παρακάτω ἐκ τῶν ἐνέργειῶν τῶν προρρηθειῶν οἰκογενειῶν.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΚΑΝΤΑΝΟΛΕΟΝΤΟΣ

Οἱ ἀκλόουθοι στῖχοι ἐγένοντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ εἰς τὸ γλωσσικὸν αὐτῶν ἰδίωμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ῥετούρου Καντανολέοντος, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τοσοῦτου κακοῦ.

Τοὺς στῖχους τοῦτους ἐξηγοῦμεν ἐπίσης εἰς τὴν Ἱταλικὴν μεταφρασίν

Ποῖδς εἶδε Κόντη σύνδικο	CHE VIDE CONDI SINDICO
Κανθανόλε Ῥετούρη	GANDANOLE RETTORE
Καὶ Πάτερο γραμματικὸ	ET GRAN SCRIVANO PATTERO
Μουσοῦρο Καντζελιέρη ;	MUSSURO BRONOTORE

Ο ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΚΑΒΑΛΛΗ ΘΕΤΕΙ ΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΝ
ΕΠΙΘΕΙΚΗ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣ ΕΠΙΔΕΨΗΝ ΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ.

Ἐπιθυμῶν λοιπὸν ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ κ. Καβάλλης νὰ ἐπανορθῶσιν ὅλα τὰ πράγματα πρὸς ὄφελος καὶ τὸ καλὸν τοῦ δημοσίου καὶ κοινοῦ συμφέροντος, ἤρχισαν νὰ ἐπιλαμβάνωνται τῶν ὑποθέσεων μὲ ἥπιον τρόπον, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐξαπέσπειλε πρὸς τὰ μέρη τῶν Σφακίων καὶ εἰς τὰ ἄλλα χωρία τέσσαρα πρόσωπα, ἦτοι δύο εὐγνεῖς Ἑνετοῦς καὶ δύο Κρήτας, οὗτοι δὲ ἦσαν ὁ κ. Φραντζέσκος Βιτσαμαῖος καὶ κ. Ἰάκωβος Καλλέργης καὶ οἱ Ἀσάνης Εὐδαιμόνογιάννης καὶ Ἐμμανουήλ Μουρμούρης, οἱ ὁποῖοι ἐνωθέντες μετὰ τοῦ σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Χανίων Ἀμβροσίου Μιάνη καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἑλληνοῦ ἐπισκόπου Βυσαρίωνος Λογοθέτη, ἐξ Ἁγίου Σάββα τῆς Ἱερουσαλῆμ ὁ ὁποῖος εὗρισκετο τότε κατόπιν δημοσίας διαταγῆς εἰς τὴν πόλιν τῶν Χανίων διευθύνων τὰ Μοναστήρια των καὶ μετέβησαν εἰς τὰ Σφακιά, φέροντες μετ' ἑαυτῶν τὴν εἰς αὐτοὺς ἀνατεθεισάν ἐντολήν ἐν γραπτῷ μετὰ τῆς σφραγίδος τοῦ ἐνδόξου Ἁγίου Μάρκου.

Ἄμα ἔφθασαν ἐκεῖ προσεκάλεσαν πάντας τοὺς ἐκ τῶν προμνησθεισῶν πατριῶν καταγομένους, οἱ ὁποῖοι ἔδραμον μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τέκνων των διὰ νὰ παραδοθῶσιν, αὐτοὶ δὲ οἱ κ. κ. Μεσῖται, στήσαντες μίαν μεγάλην σιηνὴν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν Σφακίων, τῆς κειμένης πλησίον τῆς ἀρχαιοτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ Ἁγιωτάτου Σταυροῦ (Ἐσταυρωμένου) κάτωθεν τῆς ὁποίας ἐκαθέσθησαν ἐδέχοντο τοὺς προσερχομένους, οἱ ὁποῖοι μὲ ἀφθονώτατα δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ κτυπῶντας τὸ στήθος των ἠρώτων διὰ ποίαν αἰτίαν κατελήφθη ὑπὸ τσαύτης ὀργῆς ὁ Ἠγεμῶν των, ἐπιδιδῶν τὴν ἐξολόθρευσίν των.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο οἱ κ. κ. Μεσῖται (μεσάζοντες) ἀκούσαβτες τὸ παράπονον καὶ τὴν μεταμέλειαν, συνοδευομένων ὑπὸ λυγμῶν μὲ δακρυσμένους ὀφθαλμοὺς καὶ συγκινηθέντες ἀπεφάσισαν νὰ συνοδεύσωσιν ἓνα καλὸν

ἀριθμὸν ἐξ αὐτῶν εἶς τὰ Χανιά διὰ νᾶ δηλωσῶσι ὑποταγῆν ὡς πρόθυμοι, πιστοὶ καὶ εὐπεθοῦστατοι ὑπήκοοι καὶ ὑποτακτικοὶ τῆς Α. Γαληνδοτητος καὶ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς καὶ διὰ νᾶ λάβωσι ἐγγράφους τὰς διαταγὰς τῶν ἐκεῖ κ.κ. Ἀντιπροσώπων διὰ νᾶ μάθη καὶ νᾶ γνωρίζῃ ἕκαστος ἐξ αὐτῶν τῆν ὑποχρέωσιν του νᾶ ὑπακούῃ εἰς πᾶν ἐλάχιστον νεῦμα καὶ δημοσίαν διατάγῃν.

Καὶ τοιουτοτρόπως διὰ τῶν μεγάλων τούτων ὑποσχέσεων ἐπαρηγορήθησαν καὶ ἐκινήθησαν ὅλοι διὰ νᾶ ὑπάγωσιν εἰς τῆν πόλιν διὰ νᾶ προσπῆσουν εἰς τοῦς πόδας τοῦ ἐνδοξοτάτου Ἀρχιστρατήγου κ. Καβάλλη καὶ τῶν ἄλλων κ.κ. Ἀντιπροσώπων καὶ διὰ νᾶ ἐξεύρουν τὸν τρόπον πρὸς ἐπανακτῆσιν τῆς δημοσίας χάριτος, πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἀνηγγέλθησαν τὰ ὀνόματα πάντων ἐκείνων οἱ ὅποιοι μετέβησαν ὅπως καθορίσωσι τὰ τῆς δημοσίας ἱκανοποιήσεως προερχόμενοι ἀπὸ τὰς κατωτέρω ἀναγραφόμενας οἰκογενείας τῶν ἀκολούθων διαμερισμάτων, ἥτοι τῶν Σφακίων καὶ τῆς περιφερείας των καὶ καταγόμενοι ἐκ τῶν ἀκολούθων γενεῶν:

Σιορδύλαι-Ψαρομήλιγνοι	Πρόσ. 4	Πάτεροι - Σπῖθοι	Πρόσ. 2
" Σαρακίνοί	" 4	" Πατακός	" 1
" Σαλβάκης	" 1	" Πατακοβάφης	" 1
" Τραχινός	" 1	" Πεζουλδιῶλοι	" 3
" Λυγνοί	" 4	" Ζάππαι	" 4
" Τζιλίβοι	" 2	" Μουσοῦρος	" 1
" " Κειδόνιας	" 1	" Κορακογεώργης	" 2
" Παπᾶ	" 2	" Πατακονιώτης	" 1
Πάτεροι - Θεντάκης	" 1	" Πατακομπελαδός	1
" Νουμιχέλος	" 2	" Σπῖθος	" 2.

Ἦτοι ἐν ὅλῳ πρόσωπα 40.

Οἱ κατωτέρω ἀναγραφόμενοι εἶναι ἐκ τοῦ χωρίου Ῥούστια τῆς περιφερείας Ῥεθύμνης, ἥτοι Βλαστοί, οἱ δὲ λοιποὶ ἐκ τῆς περιφερείας τῶν φρουρίων Ἀγίου Βασιλείου, Ἀγίου Νικήτα, Φραγκοκαστέλλου Σφακίων καὶ Ἀπικόρνα (Ἀποκορώνου)

Βλαστοί-Φουμιστοί	Πρόσ. 2	Παπαδόπουλοι-Ειφάρη	Πρόσ. 1
" Καλοπέζα	" 1	" Σοῦρλοι	" 2
" Δασκαλάκης	" 1	" Μιζοῦδης	" 1
" Παπαδάκης	" 1	" Λυγεράκης	" 1
" Καμιλάρης	" 1	" Βλαστάκος	" 2
" Πετράκη	" 1	" Δόριας	" 1
" Δημητράκη	" 1	" Σουφλῆς-Κατα-	" 1
" Μπρῆνος	" 1	" Λουμένας	" 1
" Φρόνιμος	" 2	" Καταλυμένου	" 6
" Δάσκαλος	" 1	" Ποῦπος	" 1
" Ψαενλάκης	" 2	" Παπᾶ	" 3

Βλαστοί- Σοφιστοί	Προσ.3	Σκορδύλλαι-Μαλαφαράς	Προσ.2
Πάτεροι-Ζωνοί	" 2	" Καφοκαλύβας	" 2
Κόντηδες-Θεριστής	" 1	" Ψαρδς	" 1
" Λουμπινά	" 1	" Θεριδ	" 1
" Ροβιθά	" 1	" Δημητρδπουλος	" 3
" Γιαζιά	" 1	" Κυριακδπουλος	" 4
" Ραβέλλα	" 2	" Φρῖγγος	" 1
" Φτερνδς	" 1	" Λουμπινάς	" 4
" Κούτελος	" 1	" Σαράζη-Κοντής	" 1
" Ληστής	" 1	" Νομικοί	" 4
" Ταύρος	" 1	" Φενδκαλοι	" 4
" Φρόνιμος	" 2	" Λουγινά	" 5
Σκορδύλλαι-Μαροστέλλα	" 2	" Κοντή	" 1

Ἐν ὄλω 125 πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ αὐτῶν 17 Παπάδων ἦτοι ἱερέων.

Ἄμα ἔφθασαν εἰς τό χωρίον Τσικαλαριά οἱ προρρηθέντες εὐγενεῖς Μεσῖται καί οἱ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς, εἰδοποιηθήσαν νά ἐμφανισθοῦν ἐκεῖ οἱ κατωτέρω ἀναγραφόμενοι ἐκ τῶν χωρίων Λάκκων, Δαρμάνου, Ἀσκορδαλοῦ Φουρνέ, Θερίσου, Ὀρθοῦνι, Ἀναράνου, καί Γλιαροῦ διά νά ἰκετεύσουν καί αὐτοί νά γράφουν καί περὶ αὐτῶν οἱ μεσάζοντες ἐκεῖνο τό ὅποιον ἤθρλεν κρίνει ὅτι ἀπητεῖτο διά νά καταστήσῃ ἐπίσης καί αὐτούς καί τοὺς ὑπολοίπους ἐκ τῆς γενεᾶς των (ράτσας) εὐπειθεῖς καί πιστοὺς εἰς τὴν Α.Γαληνότητα καί διά νά δοθῇ καί εἰς αὐτοὺς χάρις ἐπειδὴ ἐπαρουσιάσθησαν μόνοι των, χωρὶς νά ἔχωσι διαταχθῆ διδύδεμιᾶς δημοσίας διαταγῆς. Ἐνεγράφησαν δέ οἱ κατωτέρω ἐξ ἐκάστου χωρίου.

Ἐκ τοῦ χωρίου Λάκκοι καί Δαρμάνου ἐν ὄλω 16 πρόσωπα.

Ἐκ τῶν Μουσούρων-Νικολουδάκης	Πρ.1	Ἐκ τῶν Μουσούρων-Σταματάκης	Πρ.1
" " " -Τομαδάκης	" 2	" " " Ὀρίμπι	" 2
" " " -Τζωρτζάκη	" 2	" " " Θωμά	" 1
" " " -Νικολάκη	" 2	" " " Μολυβά	" 3
" " " -Παξιμάδι	" 1	" " " Κουράκης	" 1

Ἐκ τοῦ χωρίου Ἀσκορδαλοῦ ἐν ὄλω 4 πρόσωπα:

Μουσούροι-Νταμπασιέ	Πρόσ.2.	Μουσούροι-Φραντζεσιδάκης	Πρόσ.1
" " -Βράκος	" 1.		

Ἐκ τοῦ χωρίου Σναφιδάκια καί Ἀναράνου ἐν ὄλω 11 πρόσωπα:

Μουσούροι-Λιβανδς	Πρόσ.1	Μουσούρος-Καμαρωμένος	Πρόσ.1
" " -Τυρομάλαμα	" 1	Βεργῖδες-Κατσιβέλλου	" 2
" " -Κατσούλης	" 1	Πεντακτενῖοι-Χηράμνος	" 1
" " -Λαγουδογεώργης	" 1	" -Καργιαλῆς	" 1
" " -Καμαρωμένος	" 1	" -Ἀγριοθδδωρος	1

Ἐν τοῦ χωρίου Ὀρθοῦνι καὶ Καρές ἐν ὅλῳ 29 πρόσωπα:

Μουσούροι-Μεγάλου	Πρόσ. I	Γουαλέοι-Νικολάκης	Πρόσ. I
" Ζιμπραγάλοι	" 2	" -Βετορῆς	" I
" -Γεράσιμος	" I	" -Παπᾶ	" 2
" -Δοξεμένου	" I	" -Εεσισιμένος	" I
" -Ψηφιστοῦ	" I	" -Ροζάκης	" I
" -Μῆτσου	" I	" -Ὀρφανός	" I
" -Λεπαθῆς	" I	" -Ἀντζολέτας	" I
" -Πριόβολος	" I	Κουμέρια-Βασιλάκης	" I
" -Ἰερονομάκης	" I	" -Κουμέρης	" I
" -Ἀνδριωμένος	" I	" -Φινάκης	" I
" -Παπᾶς	" 2	" -Κουρεμένος	" I

Ἐν τοῦ χωρίου Φουρνῆ ἐν ὅλῳ 14 πρόσωπα:

Δουγιῖνοι-Πιτάνα	Πρόσ. I	Βασιλόπουλοι-Ἀγιογεωργιανοῦ	Πρόσ. I
" -Σιφνιάς	" I	" -Γραμματικός	" I
" -Νικηφοράκης	" I	" -Κοντῆς	" I
" -Κοτσιφός	" I	" -Σοφός	" I
Δουνάτοροι-Δάσκαλος	" I	" -Παληκαρᾶς	" I
" -Παπᾶς	" I	Παπᾶ-Βασιλόπουλος	" I
" -Μπούζος	" I		

Ἐν τοῦ χωρίου Γλιαροῦ ἐν ὅλῳ 9 πρόσωπα:

Ξηντατριχεοί-Παπᾶ	Πρόσ. 2	Σιναδινοί-Παπᾶ	Πρόσ. I
" -Μπόλαρης	" I	" -Ρόκος	" I
" -Ξιφάρης	" I	" -Βασιλακης	" I
" -Δοξαράς	" I	" -Σιδερός	" I

Ἐν τοῦ χωρίου Στράτες ἐν ὅλῳ 14 πρόσωπα:

Γιαννακᾶ-Ἀεργιό	Πρόσ. I	Γιαννακᾶ-Ἀπουνιαρός	Πρόσ. I
" -Ρουμπᾶ	" I	" -Παπᾶ	" 3
" -Τρουλαύτη	" I	" -Φρατζός	" I
" -Σιγανοῦ	" I	" -Κριγιοῦ	" I
" -Κονίδη	" I	" -Τραυτερός	" I
" -Πάτσοι	" I		

Ἐν τοῦ χωρίου Θέρισσο 27 ἐν ὅλῳ πρόσωπα:

Ντραγανῖκος-Χάρος	Πρόσ. 2	Φοῦμηδες -Τρίσιος	Πρόσ. I
" -Παπᾶς	" I	" -Τσιροκούρη	" 4
" -Ντραγανῖκος	" 5	" -Ἀρνοφᾶς	" I
Βασιλόπουλοι-Πενεμένος	" I	" -Κουκουράκη	" I
" -Σουλῆς	" I	" -Σιλιουῖδος	" I
" -Παπᾶ	" I	" -Ζυμπαγός	" 2
" -Κουτσάρνης	" I	" -Σκανδάλη	" I
" -Φαμιλίης	" I	" -Τζεδάκης	" I
" -Βατσάδος	" 2.		

“Ἦτοι ἐν ὄλω 120 πρόσωπα συμπεριλαμβανομένων καὶ 13 ἱερέων.

Ἡ ΥΠΟΤΑΓΗ

“Ὅχι μόνον οἱ προμνησθέντες ἄνδρες (οἱ ὅποιοι ἐν ὄλω ἦσαν 245 τὸν ἀριθμὸν, συμπεριλαμβανομένων καὶ 30 θρησκείτικῶν λειτουργῶν) ἠκολούθησαν τοῦς κ.κ. Μεσίσας ἀλλὰ μετέβησαν μετ’ αὐτῶν καὶ 150 γυναῖκες ἐν μέρος μετὰ τῶν συζύγων των καὶ ἐν μέρος ἦσαν χῆραι, πᾶσαι ὅμως εὐπρεποῦς πολιτισμοῦ καὶ διακεκριμένων ἠθῶν, προκαλοῦσαι συμπάθῃ ἐμφάνισιν, διότι ἴστανται λυπημένα καὶ κατεχόμενα ὑπὸ ὑποφίας φοβοῦμενα ἀπάτην τινὰ διὰ τοῦς συζύγους των, μήπως καπαδικάσθωσιν εἰς θάνατον ἔχουσαι πρόσφατον τὸ παράδειγμα τὸ ὅποιον εἶδον κατὰ τὴν τιμωρίαν τῶν προμνησθέντων ἀνυποτάκτων. Ἐκάστη ἐκ τῶν γυναικῶν τούτων ἔφερε μεθ’ ἑαυτῆς μίαν τσάνταν ἐκ μετὰξῆς, πεποκιλμένην μὲ διάφορα χρώματα, ἐντὸς τῆς ὁποίας εἶχον ἐναποθέσει τὰ ἐξ ἀργύρου κοσμήματά των (ὄχι ὅμως ἐκ χρυσοῦ, τιὸτι δὲν ἔτερπεν αὐτάς τὸ μέταλλον τοῦτο) τῶν ὁποίων ἡ ἐπεξεργασία συνίστατο εἰς τὴν κατασκευὴν κύβων, ἀλύσεων, ἀρχαιοτάτων παραστάσεων, περιδερείων (Μποτόνια) ἀποτελουμένων ἐκ κοσμημάτων συνδεδεμένων διὰ νήματος τὰ ὁποῖα ἔφερον εἰς τὸν λαιμὸν, κωδωνίσκων, κυτίων, νοχλιαρίων καὶ ἄλλων ἀρχαίων τιμαλῶν πραγμάτων, συλλοικοῦ βάρους ἀργύρου 10.000 οὐγγιῶν. Πάντα δὲ ταῦτα τὰ ἔφεραν εἰς ἐνδειξιν ταπεινῆς ὑποταγῆς διὰ τὰ τὰ ρίψωσιν (ὡς καὶ ἔπραξαν) ἐνώπιον τοῦ κ. Καβάλλη, διὰ τὴν δεῖξωσι ὅτι παρουσιάζονται πρὸς τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ὄχι μόνον μὲ τὰ άτομάτων, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν περιουσίαν των, διὰ τὴν διατεθῆ μετ’ ἀρεσκείαν του.

Οἱ ἄνδρες κατόπιν (καθὰ εἶχον διαταχθῆ ὑπὸ τῶν κ.κ. Μεσιτῶν) ἔφερον τὰς μακρὰς των σπάθας διακεκοσμημένας μὲ ἄργυρον, ἐγχειρίδια μὲ ἀργυρᾶς θήκας καὶ μὲ ἀργυρᾶς διακοσμήσεις κεχρυσωμένας, μαῦρας μακρᾶς χλαίνας μετὰ εὐρέων περιλαιμίων τὰ ὁποῖα ἐκρέμαντο μέχρι τῶν ὤμων των σκούφους ἐκ λεπτοῦ ἐρίου, ὅλοι δὲ σχεδὸν εἶχον γενειάδα καὶ ἐπέβαινον λευκῶν ὄππων, ἀποτελοῦντες μίαν μεγαλοπρεπεῖ ἐμφάνισιν. Ἠνωμένοι οὕτω ἐνεφανίσθησαν μὲ λαμπροτάτην τάξιν, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τοῦς ἱερεῖς, ἐκ τῶν ὁποίων ἕκαστος ἐκράτει ἕνα μικρὸν σταυρὸν εἰς τὴν χεῖρα, ἔτραμον δὲ πάντες, τόσον οἱ ἱερωμένοι ὅσον καὶ οἱ λαικοὶ καὶ αἱ γυναῖκες ὡς τὴν ὁδηγοῦτο εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ θανάτου.

“Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως, ἐδόθη διαταγὴ ὅτε ἔπρεπε τὴν ὑπάγουσαν εἰς τὴν πλατεῖαν Ἀγ. Νικολάου, ὅπου ὁ Ἀρχιστράτηγος κ. Καβάλλης εἶχε στήσει μέγιστον πράσινον περίπτερον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχε ἀψῶσει μίαν μεγάλην σημαῖα τοῦ Ἀγ. Μάρκου ἐξ ἐρυθροῦ δαμάσκου; ὑπὸ τὸ περίπτερον δὲ τοῦτο εὐρίσκοντα αἱ ἐνδοξοὶ ἐπισημοδότες μετὰ τῶν ἄλλων ἀντιπροσώπων καὶ πολλῶν εὐγενῶν προκρίτων τῆς πόλεως, καθήμενοι ἐπὶ μεγαλοπρεπῶν καθισμάτων.

Παρουσιάσθησαν κατὰ πρῶτον οἱ Σρβασμιώτατοι Ἐπίσκοποι μετὰ τῶν τεσσάρων εὐγενῶν Μεσιτῶν, διελθόντες δὲ πάντες μετὰ ταπεινότητος καὶ σιωπῆς πρὸ τοῦ ῥηθέντος περιπτέρου, εἰσήλθον εἰς τὴν, ἐπὶ τῆς ῥηθείσης πλατείας, μεγάλῃν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἀκολουθοῦμενοὶ ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν καὶ τῶν ἱερέων των, ἐκεῖ δὲ ἀφοῦ ἔκαναν τὴν δέησίν των ἐξῆλθον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ εὐγενεῖς (οἱ μεσολαβήσαντες) καὶ ὑπέβαλον τὰ σέβη των εἰς τοὺς ἐκλαμπροτάτους ἄρχοντας. Μετὰ ταῦτα δὲ ὅλη ἡ ἀκολουθία, πάντες ὠχροὶ καὶ τρέμοντες ἐγονυπέτησαν ἐνώπιον τῶν ἐνδοξοτάτων μὲ ἀφθονα δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, ζητοῦντες συγγνώμην διὰ τὰ παρελθόντα σφάλματά των καὶ δικαιολογούμενοι δι' ὅσα μερικοὶ δυστυχεῖς ἔκαναν ἐκ φόβου, συγχρόνως δὲ ῥίψαντες κατὰ γῆς τὰ ἑαυτῶν ὄπλα καὶ τὰ ῥηθέντα ἀργυρᾶ εἴδη, ἀνεφώνησαν " Ἴδοῦ ἡμεῖς, Κύριοι Ἁγεμόνες μας, ἔτοιμοι νὰ ὑπακούσωμεν καὶ νὰ σεβασθῶμεν τὰς διαταγὰς σας, θά θυσιάσωμεν τὴν ζωὴν μας καὶ τὴν τῶν τέκνων μας καὶ τῶν συγγενῶν μας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Α. Γαληνότητος. Στείλατε μας, Κύριοι, ὅπου θὰ ἔχητε πόλεμον διὰ νὰ ἀφήσωμεν τὴν ζωὴν μας πολεμοῦντες καὶ νὰ χύσωμεν τὸ αἷμα μας χάριν τῆς Δημοθείας ὑπηρεσίας, ὑποσχόμεθα δὲ ὑποταγῆν (εὐπειθεῖα) καὶ πίστην ὅπως καὶ πᾶς πιστὸς λαὸς σας. Συγχωρήσατε, Κύριοι, τόσον ἡμᾶς, ὡς καὶ πάντας ποὺς ἄλλους οἱ ὁποῖοι ἔσφαλον ἐξ ἀπλοικότητος, ὁ Κύριος καὶ Σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, μᾶς ἔπλασε καὶ ἔχομεν τὴν αὐτὴν πίστην καὶ χάριν τῆς πίστεως παύτης, τὴν ὁποῖαν λατρεύομεν, σὰς ζητοῦμεν συγγνώμην. Δὲν ἐκάναμεν, οὔτε ληστείας, οὔτε φόρους, οὔτε διακορεύσεις, οὔτε ἐπαναστάσεις, ὥστε ἐκ φόβου διὰ τὰς κακὰς μας ταύτας πράξεις νὰ μὴ θέλωμεν νὰ παρουσιασθῶμεν ἐνώπιον σας διὰ νὰ λάβωμεν τὰς διαταγὰς σας, μεταμελούμενοι. Ἀπαίσιαι πληροφορίας τὰς ὁποίας μᾶς ἔδιδον: ὅτι ὁ Ἁγεμὼν μας ἠθελε νὰ μᾶς ἀποκεφαλίσῃ ὅλους, καὶ νὰ μᾶς ἐξολοθρεύσῃ καθ' ὅλοκληρίαν μᾶς ἔκαμον νὰ μὴ τολμῶμεν νὰ ἐμφανισθῶμεν. Δὲν εἴμεθα ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι ἱκανοὶ καὶ ἰσχυροὶ νὰ ἀντοσταθῶμεν εἰς τὸν Ἁγεμόνα μας. Τουναντίον ἡμεῖς, ἐπεσθὴ μᾶς ἔδιδον νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι οὗτος ἠθελεν νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν, νὰ διαρπάσῃ τὴν περιουσίαν μας καὶ νὰ καθύσῃ τὰς κατοικίας μας, ἐζητοῦμεν δόδοον διὰ νὰ φύγωμεν ἐγκαταλείποντες τὴν πατριδα καὶ τὰς περιουσίας μας. "

"Λοιπὸν, Κύριοι Ἄρχοντες ἡμῶν. Θὰ φέρωμεν ὅλοι τὰ παντὸς εἶδους ὄπλα μας καὶ θὰ τὰ παρουσιάσωμεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην, θὰ δώσωμεν ἐγγυήσεις καὶ θὰ ὑποχρεωθῶμεν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον νὰ εἴμεθα πιστοὶ καὶ εὐπειθεῖς καὶ ἔτοιμοι νὰ ἀποθᾶνωμεν θυσιαζόμενοι διὰ τὸν Ἁγεμόνα μας καὶ εἰς τὸ ἐλάχιστον αὐτοῦ νεῦμα. "

"Συγχωρήσατε μας, Εὐσπλαχνικώτατοι Ἄρχοντες ἡμῶν, παραγορήσατε μας διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης σας, τὴν ὁποῖαν προσδοκῶμεν ἐκ τῆς ἐπιεικειᾶς σας καὶ ἐπεκτεῖνατε ἀνόμη αὐτὴν εἰς πρώτην εὐκαιρίαν καὶ ἐπὶ τῶν

λοιπῶν συγγενῶν καὶ ὁμοχωρίων μας, διὰ νὰ ἐξέλθουν καὶ αὐτοὶ ἀκόμη ἐκ τοῦ φόβου καὶ τῆς ὑπονοίας εἰς ἣν εὐλόγως εὐρίσκονται, ἕνεκα τῆς ἀμαθείας καὶ τῶν ἐλλείψεων μας. οὕτω ἐλπίζομεν, ὡ συνετώτατοι καὶ ἐνδοξώτατοι "Ἀρχοντες ἡμῶν."

Μετὰ τὰς δακρυφόρους αὐτὰς ἐκφράσεις, αἱ ἡπῆαι ὁποῖαι συνεκίνησαν τῇ ἀληθείᾳ ἤχι μόνον πάντας τοὺς παρισταμένους, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς κ. κ. Ἀντιπροσωπούς, ἠγέρθη ἐπὶ ποδὸς ὁ Συνετώτατος Ἀρχιστράτηγος κ. Καβάλλης καὶ μετὰ μεγάλης μεγαλοπρεπείας ἀπήντησεν εἰς αὐτούς.

"Προσφιλέστατα τέκνα, παρηγορηθῆτε, διότι σᾶς ἔλαχεν ἕνας φιλεύσπλαχνος Ἡγεμῶν τοῦ ὁποῖου ἡ σκέψις ὡς πρὸς τοὺς ὑπηκόους του δέν ἀποβλέπει εἰς ἄλλο παρά μόνον πῶς νὰ ἀγαπᾷ, νὰ διαφυλάττῃ καὶ νὰ συντηρῇ αὐτοὺς μὲ εἰρήνην εὐεργετήματα, χάριτας καὶ προνόμια διὰ νὰ τοὺς κάμῃ νὰ ζοῦν πάντοτε ἐν ἀνέσει καὶ εὐδαιμονίᾳ εἰς τοὺς τόπους καὶ τὰς κατοικίας των, ἐπιθυμῶν νὰ ἔχη ὑπηκόους πλουσίους καὶ εὐημεροῦντας ἐν τῷ Κράτει του, οὐχὶ χάριν τοῦ ἰδικοῦ του καλοῦ, ἀλλὰ διὰ τὸ καλὸν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἡμῶν καὶ πάντων τῶν ἄλλων ὑποδοῦλων του."

Ἦσεῖς δέν πληρῶνετε φόρους διὰ τὰ ζῶα σας, διὰ τὰς ἀμπέλους σας, τοὺς ἀγρούς σας, διὰ τὰ δένδρα σας καὶ τοὺς μύλους σας, ἀλλ' οὔτε διὰ τὰ ὑποστατικά σας, ἐνῶ οἱ ὑπήκοοι ἄλλων Πολιτειῶν πληρῶνουν διὰ τὰ προϊόντα τῶν περουσίων τῶν 15 καὶ 20 ο/ο καὶ οἱ ἡμέτεροι τοῦ Βασιλείου τοῦτου δέν πληρῶνουν ἐν ὅλῳ περσοσῶπερα τῶν 2 ἢ τὸ πάλυ 2 1/2 ο/ο ἀλλὰ καὶ ποῦ πληρῶνουν ἐξοδεῦονται πρὸς εὐεργεσίαν σας, διότι μὲ αὐτὰ πληρῶνονται οἱ στρατιῶται, ἔφιπποι κρανοφόροι, διὰ νὰ φρουροῦν τὰ παραλία πρὸς φρουρήσιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν περουσίων σας, διὰ νὰ μὴ ζημιωθῆτε ἀπὸ κλεπτας πειρατὰς οἱ ὁποῖοι περοπλέουν τὰς θαλάσσας ταύτας διὰ τοῦ χρήματος τοῦτου συντηροῦνται πρὸς τοῦτοις καὶ Γαλλεραὶ πρὸς φρουρήσιν τοῦ Βασιλείου καὶ καταστροφὴν τῶν πειρατῶν τούτων. Κατὰ τοὺς πολέμους μας ἐν τῇ στερεᾷ (ἠπείρω) δέν σᾶς ἐνοχλοῦμεν στρατολογοῦντες ὑμᾶς διὰ νὰ σᾶς ὀδηγήσωμεν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη ὅπως πολεμήσητε, ἄλλην δὲ ὑὸχρέωσιν δέν ἔχετε παρά νὰ μείνητε ἐδῶ διὰ νὰ ἀμυνθῆτε ὑπὲρ τῶν ἑαυτῶν σας, ὑπὲρ τῶν συζύγων καὶ τέκνων σας καὶ ῥπὲρ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς Πατρίδος σας. Κατόπιν ὅλων τούτων τολμαῖτέ μετ' ἀναιδοῦς θράσους νὰ σηκῶνητε κεφάλι καὶ νὰ ἀντιτάσσεσθε εἰς τὰς δημοσίας διαταγὰς, καθιστάμενοι ἀπειθεῖς καὶ φερόμενοι μετὰ βαρβάρου τυραννίας πρὸς μερικὸς ταλαιπῶρους ἑδυνάτους, τοῦ ἰδικοῦ σας, μάλιστα, θρησκευτικοῦ δόγματος, τοὺς ὁποῖους ὁ ἰσχυρὸς ληστεύει μὲ ὀπλισμένην χεῖρα, μὴ ἀρνούμενος νὰ ἀπολαμβάνητε καὶ νὰ καρποῦσθε τὰ ἰδικὰ σας ἀγαθὰ, ἀλλὰ θέλετε καὶ τὰ τῶν πτωχῶν διὰ νὰ αὐξήσητε τὰ ἰδικὰ σας. Δέν θὰ δύνασθε ὅμως νὰ ἐῴπητε ὅτι ὁ Ἡγεμῶν σας ἠθέλησε νὰ σᾶς τιμωρήσῃ, διότι προσεβάλετε τὸ

δημόσιον γόητρον, ἀλλὰ θὰ σᾶς τιμωρήσῃ διὰ τὰς προσβολὰς τὰς ὁποίας ἐκάνατε εἰς τὸν πλησίον σας. Ἐὰν σεῖς σκυθρωπῶς καὶ ἄφρονες ἠθέλετε διανοηθῆναι νὰ προσβάλητε τὸ δημόσιον γόητρον θὰ ἐξοντωθῆτε τελείως, καθὼς συνέβη εἰς ἐκεῖνον τὸν βάρβαρον ὃ ὁποῖος ἀπὸ Μαρμαρᾶς ἔγινε Ῥετούρης καὶ ὃ ὁποῖος ἔνεκα τούτου ἐξερριζώθη καθ' ὀλοκληρίαν μὲ ὄλο τὸ συγγενολόγιόν του. Δὲν βλέπετε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συνέβη μὲ τὰ Ἀρχοντοπούλα τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας, τὰ ὁποῖα μολονότι εἶχον ἄπειρα πλοῦτη καὶ μέσα καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Κράτους τῆς Κωνσταντινουπόλεως, παρεδόθησαν μὲ ὄρους, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἔνεκα τῆς Ἑνετικῆς ἰσχύος, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἦσαν πληροφορημένοι περὶ τῆς γενναιοφροσύνης, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ Δημοκρατία μας τιμᾷ τοὺς πιστοὺς ὑπηκόους της, καὶ περὶ τῆς ἠπιδότητος τῶν ἠθῶν μας. Καὶ σεῖς ἄθλιοι εἴσθε ὡς τυφλοὶ, προβαίνετε εἰς τοιαύτας φρικαλεότητας καὶ μᾶς λέγετε νὰ μᾶς δώσητε τὰ ὄπλα σας καὶ τὰ ἀργυρά σας εἶδη (τὰ ἀσημικὰ σας) "Ὁχι, Ὁχι. Κρατήσατε τὰ ὄπλα σας καὶ τὰ ἀσημικὰ σας καὶ ἡμεῖς θὰ σᾶς δώσωμεν καὶ ἄλλα ὄπλα ἐκ τῶν ἰδικῶν μας διὰ νὰ τὰ χρησιμοποιοῦσθε διὰ τὴν ἀμυνάν σας καὶ διὰ τὴν τῆς πατρίδος σας καὶ θὰ σᾶς βοηθήσωμεν νὰ ἀποικτήσητε καὶ ἄλλα χρήματα ἐκτὸς ἐκείνων ποῦ ἔχετε."

"Ἡμεῖς αἰσθανόμεθα οὐκ ὀκνῶν διὰ τὰς πτωχὰς ταύτας γυναῖκας, τὰς ὁποίας ὀδηγήσατε ἐδῶ, καὶ τὰς λοιπὰς αἱ ὁποῖαι εἶναι ἔξω, καὶ διὰ τὰ ταλαίπωρα τέκνα σας, καὶ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὴν μεταμέλειάν σας, καὶ μὲ τὸ κῆρος καὶ τὴν ἐξουσίαν, δι' ἧς μᾶς περιέβαλεν ἡ ἔξοχος Γερουσία ἔχοντες δὲ ὑπ' ὄψει καὶ τὴν ὑφ' ὑμῶν ἀναληφθεῖσαν ἀμοιβαίαν ὑποχρέωσιν σᾶς συγχωροῦμεν καὶ ἀναβάλωμεν πᾶσαν τιμωρίαν τῆς ὁποίας εἴσθε ἄξιοι. Δίδομεν πίστιν ὅτι θὰ μέινετε σεῖς καὶ ὄλοι οἱ συγγενεῖς καὶ ὄπαδοί σας εὐπειθέστατοι εἰς τὰς δυναταγὰς τῶν Δημοσίων ἀρχῶν καὶ σᾶς βεβαιοῦμεν ὅτι θὰ εἴσθε ἀσφαλεῖς ἐν τῇ ζωῇ σας καὶ ἐν τῇ εἰρηνικῇ καὶ ἐλευθέρῃ κατοχῇ τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας σας, περὶ τῶν ὁποίων σᾶς βεβαιοῦμεν ἢ παρεχομένη ὑμῶν χάρις καὶ τὰ προνόμια καὶ σᾶς δεχόμεθα πάλιν εἰς τὴν προτέραν χάριν τοῦ ἐνδόξου ἡμῶν Ἡγεμόνου. Θὰ καταγράψωμεν τὰ ὄνόματα σας, νὰ παρουσιάσητε δὲ μετὰ πάσης ἀκριβείας καὶ τὰ ὄνόματα ὄλων τῶν ἄλλων συγγενῶν σας ἀπὸ 12 ἐτῶν καὶ ἄνω, σεῖς δὲ Αἰδεσιμώτατοι Παπαδες (ἱερεῖς) ἐφ' ὅσον ἔχετε ἐν τῇ καρδίᾳ τὴν Δημοσίαν χάριν, θὰ κἀμητε ἕκαστός τὸν κατάλογόν του, ἐν εἴδει δελτίου τῶν ἐνοριτῶν σας μετ' ἐνδείξεως τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, τοῦ πατρὸς καὶ τῆς κατοικίας των καὶ τῆς ἡλικίας τὴν ὁποίαν ἔχει ἕκαστος, χωριστὰ δὲ δι' ἕκαστον χωρίον, τὸν κατάλογον δὲ τοῦτον θὰ παραδώσητε εἰς τὸν Γραμματέα μας, ὃ ἦπῃ ὁποῖος θὰ διορίσῃ ἕνα γραφέα διὰ νὰ τηρῇ αὐτοῦ, ἵνα τοῦς παραδίδῃ εἰς τοῦς κ.κ. Ἀντιπροσώπους ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος.

"Εὐχαριστήσατε λοιπὸν τοῦς Σεβασμιωτάτους τούτους Ἐπισκόπους καὶ τοῦς εὐγενεστάτους καὶ σοφοτάτους τούτους εὐγενεῖς, οἱ ὁποῖοι κατέ-

βαλον τοσοῦτον κόπον καὶ στοργὴν διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν χάριν τῆς συγ-
γνώμης σας (ἀμνηστειᾶν) ἀποστελλομένου ἐνὸς εἰς ἕκαστον χωρίον διὰ νὰ
ἀναγγεῖλη εἰς τοὺς ἰδιικοὺς σας τὴν ἀμνηστειᾶν καὶ τὴν χάριν τὴν ὁποίαν
ἐλάβετε εὐμεγῶς παρ' ἡμῶν καὶ παρὰ τῶν κ.κ. συντρόφων μας τούτων, οἱ ὁποῖ-
οι πάντες ἐνεργήσαμεν ἐν ὀνόματι τῆς Α. Γαληνοτάτης. Ἐγκαρτερήσατε καὶ
περιμένετε δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας διὰ νὰ λάβητε τὰ δελτία ταυτῶν καὶ
τὰ συγχωροχάρτια τὰ ὁποῖα σᾶς παρέχομεν ἐν γραπτῶ, ὡς καὶ τοὺς πίνακας
καὶ πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ εἰς θεόν."

Μετὰ ταῦτα ἐνεφώνησαν οὕτω πάντες οἱ ἀντιπρόσωποι καὶ οἱ παρι-
στάμενοι μεγαλοφῶνως "Ζήτη ὁ Ἅγιος Μάρκος καὶ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ
θάλασσαν", ἀφέθησαν ἐλεύθεροι πρὸς μεγίστην εὐχαρίστησιν καὶ χαρὰν ὅλης
τῆς Κοινότητος, εὐχαριστοῦντες τὸν θεόν καὶ τοὺς προμνησθέντας Κυρίους
διὰ τὴν τόσον ἀξιοσημεῖωτον καὶ φιλεύσπλαχνον χάριν, εἶτα δέ, προηγουμέ-
νων τῶν ἱερέων των καὶ ἀκολουθουμένων ὑπὸ ὅλης τῆς συνοδείας ἀνδρῶν
καὶ γυναικῶν, μετέβησαν εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῆς πόλεως Ἑλληνικᾶς
καὶ Λατινικᾶς, διὰ νὰ ἀποδώσουν τὰς δεοῦσας εὐχαριστίας εἰς τὸν Κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὴν Ἄειπάρθενον Μητέρα αὐτοῦ, διανείμαντες
χρήματα εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων διὰ νὰ τελεσθοῦν
δοξολογίαι ἐφ' ὅλων τῶν ἱερῶν Βωμῶν εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ."

Η ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ ΔΙΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΚΡΗΤΩΝ WIPENANTI ΤΩΝ ΕΝΕΤΩΝ

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἐντεῦθεν δὲν ἐπηκολούθησαν κανέν ἄτοπον ἀπεθείας, ἀλλὰ ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Βασιλείου πάντοτε καὶ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἐφαίνοντο πιστότατοι καὶ προθυμότατοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Α.Γαληνότητος, καὶ τοῦτο ἀπεδείχθη ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν σιληροτάτων πολέμων τοὺς ὁποίους διεξήγαγεν ἡ Ἑνετικὴ Δημοκρατία κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ εἰς ἄλλας διάφορους περιστάσεις ὅποτε παρασηύασαν στρατόν καὶ ἐφόδια τῶν Γαλλερῶν καὶ ἄλλων πλοίων, τὰ ὁποῖα προῆλθαν ἐκ τοῦ Βασιλείου τούτου, καθ' ὃν χρόνον ἡ Δημοκρατία διεξῆγε πολέμους εἰς τὸν Μωριᾶν, εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, εἰς τὴν Νεάπολιν τῆς Ῥωμανίας, εἰς τὴν Μαλβαζίαν καὶ πρὸ παντός κατὰ τὸν πόλεμον τῆς Κύπρου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνδόξου νίκης τοῦ στόλου εἰς τὰ ὕδατα Κουρτσολάρη ὅποτε ἀληθῶς ἐφάνη ἡ δύναμις τῆς Βενετίας κατὰ θάλασσαν, ὡς ἐπίσης καὶ κατὰ τὸν μακρὸν καὶ σιληρὸν πόλεμον κατὰ τὸν ὁποῖον ἐπὶ 24 συνεχῆ ἔτη διημφισβητήθη ὑπὸ τῆς ἐνδόξου Δημοκρατίας ἡ κατάντησις τοῦ ταλαιπῶρου τούτου Βασιλείου κατὰ τῆς δυνάμεως ὅλης τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας εἰς τὰς χεῖρας τῆς ὁποίας ἔπεσε κατὰ τὸν μῆνα Αὐγούστου 1669 πρὸν κοιῆν ἤν τιμωρίαν τῶν ἐκεῖ ταλαιπῶρων κατοίκων.

Ἡ ἱστορία τῶν διαδραματισθέντων κατὰ τὸν ἀγριώτατον ἐκεῖνον πόλεμον ἔχει ἤδη περιγραφῆ σαφῶς ὑπὸ τῶν ἀξιολογώτερον συγγραφέων καθ' ὅλα αὐτῆς τὰ μέρη καὶ ἐν αὐτῷ παρατηρεῖται ἡ δράσις τοῦ πιστοτάτου ἐκείνου λαοῦ τοῦ Βασιλείου δι' ὅσα ἔπραξεν πρὸς ἄμυναν τῆς πατρίδος του θυσιασθέντες ὅλοι δι' αὐτὴν καὶ διὰ τὸ γόητρον τοῦ ἐνδόξου ὀνόματος τοῦ ἑαυτῶν Ἠγεμόνος, εὐχαριστημένοι μάλιστα καὶ σύμφωνοι ἐκεῖνοι οἱ ὀλίγοι οἱ ὁποῖοι ἐπέμειναν ἐκ τοῦ ἀγριωτάτου πολέμου, νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν πατρίδα των καὶ τὰς περιουσίας των, ἐπιθυμοῦντες διακαῶς, εἴαν ἤθελον εἶσθαι δυνατὸν νὰ παραλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὴν τέφραν τῶν νεκρῶν των, παρά νὰ ἀφήσωσι αὐτὴν ὑπὸ ἄλλην κυριαρχίαν. Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου δύναται πᾶς τίς νὰ παρατηρήσῃ πόσον βαθειὰ ἦτο ἐγκεχαραγμένον ἐν τῇ καρδίᾳ των, τὸ ὄνομα τοῦ Ἠγεμόνος των καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους των τὰ ἐμβλήματα τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ τοσοῦτο μόνον ἀρκεῖ.

ΑΙ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΕΙΣ ΡΕΘΥΜΝΙΩΝ ΤΙΝΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟΥΡΚΩΝ ΚΑΙ Η ΚΑΘΟΔΟΣ
ΤΟΥ ΓΕΡΦΥΣΙΑΣΤΟΥ ΦΟΣΚΑΡΙΝΗ

Κατὰ τοὺς χρόνους κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ Δημοκρατία διεξήγε πολέμους κατὰ τὸν Βαρβάρων Τούρκων, οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης ἔσχον μεγίστα ἐνοχλήσεις, ἔξοδα, ζημίας καὶ ἄλλας ἀνάριθμῆτους καταπιέσεις, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἀρπαγᾶς καὶ ἄλλας ἐκβιάσεις ἐκ μέρους τῶν ἱπποτῶν των (φεουδαρχῶν) καὶ ἄλλων ἰσχυρῶν καὶ πλουσίων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἀπεγύμνωναν τοὺς πτωχοῦς, ἄλλους μὲν διὰ τῆς τοκογλυφίας, ἄλλους δὲ δι' ἑτέρων διαβολικῶν τρόπων, αἱ πράξεις δὲ αὐταὶ περιήγαγον τὸν λαὸν εἰς τὸσαύτην μεγάλην ἀπελπισίαν, ὥστε ἐν τέλει μερικοὶ ἐκ Ρεθύμνης ἦλθον εἰς συνεννόησιν μετὰ τῶν Τούρκων οἱ ὅποιοι εὐρίσκοντο τότε μετὰ τοῦ στόλου των εἰς Σούδαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ δὲν εἶχε κατασκευασθῆ τὸ ἐπὶ τῆς νησίδος φρούριον, καὶ ἦλθον εἰς διάπραγματεῦσεις μετ' αὐτῶν νὰ τοῖς παραδώσων τὸ 'Ρέθυμνον. Ἀνακαληφθείσης ὅμως τῆς διαβολικῆς καὶ κακούργου προδοσίας ὑπὸ τῶν Ἀντιπροσώπων, διετάχθη ἡ σύλληψις τῶν ἐνόχων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπεβλήθη ἡ ποινὴ τῆς ἣσαν ἄξιοι, ἀνακοινβθέντος κατόπιν λεπτομερῶς τοῦ γεγονότος εἰς τὴν ἐνδοξοτάτην Γερουσίαν, ἡ ὁποία θέλουσαν ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ κράτος τῆς, ἐξέλεξεν τὸν συνετώτατον καὶ εὐφυῆ ἐκεῖνον εὐγενῆ, τὸν ἐξοχώτατον κ. Ἰάκωβον Φοσκαρίνην ὡς Γενικὸν Ἐπίτροπον καὶ Γενικὸν Ἐπόπτην καὶ Ἱεροεξεταστὴν ἐν τῷ Βασιλείῳ μετ' ἀπεριορίστου ἐξουσίας. Οὗτος ἀπεστάλη εἰς τὸ Βασίλειον καὶ προέβη εἰς ἐκείνας τὰς πράξεις καὶ ἔκανε τὰς ἀγίας ἐκείνας διατάξεις, ὡς φαίνονται πᾶσαι ἐν τῇ Ἱστορίᾳ του, ἐγκριθείσας πᾶσας ὑπὸ τῆς Ἐξοχωτάτου Γερουσίας, διὰ νὰ εἶναι σεβαστὰ ὑπὸ πάντων καὶ νὰ τηροῦνται ὡς Νόμοι τῆς Ἑνετικῆς Πολιτείας.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Κύριος ἐκεῖνος εἶχεν ἀναμορφώσει τὸ Βασίλειον καὶ ἔδωκε τὸν γνώμονα τῶν κανονισμῶν του εἰς τὴν Δημοσίαν ὑπηρεσίαν καὶ τὴν ἀνακούφισιν εἰς τοὺς ἰδιώτας, αἱ ἀξιόλογοι δὲ καὶ ἄγιοι πράξεις του ἀναγιγνώσκονται ἐν τῷ βίῳ του καὶ ὅστις εἶναι περιεργος, ἄς τὰς παρατηρήσῃ καὶ ἄς τὰς ἀναγνώσῃ.

Αὐτὸς ἐγκαθίδρυσε τὰ τιμάρια τῶν φεούδων (φεουδαρχίας), τῶν στρατιωτικῶν ὑπηρεσίαν Ἰταλῶν καὶ Ἑλλήνων, ἐτίμησε εὐγενεῖς Ἑνετοὺς μὲ τιμητικὰ ἀξιώματα, τὰ ὁποῖα συνέστήσε ἐπίσης καὶ διὰ τὰ Ἀρχοντοπούλα ἐκανόνισεν τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἐγίνοντο εὐγενεῖς Κρήτες οἱ μᾶλλον ἄξιοι λόγου, ἐκανόνισε τὰ προνόμια καὶ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν, διέταξεν τὴν ἐξόπλισιν μικρῶν Γαλλερῶν διὰ νὰ προπαρασκευασθοῦν καὶ νὰ ἐξασκηθοῦν οἱ κάτοικοι εἰς τὸ ἐντιμὸν ναυτικὸν ἐπάγγελμα. Πρὸς τοῦτοις διέκανόνισε τὰ τῆς Διοικήσεως τῶν Γαλλερῶν καὶ τὰ τῶν ναυτικῶν ἀξιωματῶν τῶν, κατεσκεύασε νεώρεια, ἀνεκούφισε τὸν λαὸν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν κατοικιῶν τοῦ, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶχεν ἐκδιωχθῆ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες εἶχον

ἐπιτάξη αὐτᾶς, διατάξας αὐτὸς τὴν κατασκευὴν ἐτέρων κατοικιῶν πρὸς τὸ συμφέρον τῶν πλουσίων καὶ πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πτωχῶν, ἰδρυσεν τὰ ἀξιώματα Ἐπιμελητοῦ τῶν νεωρείων, τῶν ἄλυκῶν καὶ τὸ τοῦ Ἐπαρχοῦ (διοικητοῦ) Σφαιρίων, ἵνα ταῦτα κατέχονται ὑπὸ εὐγενῶν Ἑνετῶν ἐκ τῶν κατοικῶν Χανίων κατήργησε πολλὰς φορολογίας, πέλωνειακοῦς δασμοῦς καὶ ἀμέσους φόρους, οἱ ὅποιοι εἶχον ἐπιβληθῆ πρὸς ζημίαν καὶ ὑπὸ τοὺς μεγάλους γογγυσμοὺς τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπέβαλεν τὸν νεώτατον φόρον ἐπὶ τοῦ οἴνου, τοῦ ἐλαίου, τοῦ τυροῦ τοῦ οἴνοπνεύματος, τοῦ ὀποῦ τῶν λεμονιῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν, τὰ ὀπιῖα ἐξήγοντο ἐκ τῶν πόλεων τοῦ Βασιλείου διὰ τὴν Βενετίαν, Κωνσταντινούπολιν, Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἄλλα μέρη, καὶ ἐπελευθέρωσε τὸν λαὸν ἀπὸ τᾶς διάφορα βάρη καὶ κατεδίωξε τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτοῦ. Οὗτος εἶχε διαρρυθμίσῃ δι' ἡπίας μεθόδου μεγάλην ποσότητα χρεῶν πρὸς τὸ Δημόσιον πρὸς μεγάλην ἀνακούφισιν καὶ ἄνεσιν τῶν ὀφειλετῶν, ἐν γένει δέ οὗτος ἐθέσπισεν τὰς συνετοτάτας ἐκείνας διατάξεις, αἱ ὅποια κατέστησαν ὅλους τοὺς κατοίκους ἀναγεννηθέντας κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι πρέπον νᾶ εἶπω ἐγὼ τὰς ἀγίας αὐτοῦ πράξεις, αἱ ὅποια φαίνονται εἰς πολλὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ βιβλία ἔντυπα.

Ἄρκει ὅτι ὁ Φοσκαρίνης ὀρθοπόδισε (ἠνώρθωσε) τὸ Βασίλειον ἐκεῖνο ὑφ' ὅλας τὰς ἀπόψεις τὰς ὁποίας παρ τις δύναται νᾶ κρίνη καὶ νᾶ ἐξετάσῃ ἐν λεπτομερείᾳ ἄνευ δισταγμοῦ καὶ πάθους.

ΚΑΘΟΔΟΣ ΕἰΣ ΚΡΗΤΗΝ ΚΑΙ ἈΛΛΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Μετὰ τὸν Φοσκαρίνην μετέβησαν εἰς Κρήτην πολλοὶ στρατηγοί, ἀλλ' ὄχι μὲ τὴν ἀξουσίαν ἐκείνην ἣ ὅποια εἶχε χορηγηθῆ εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ μόνον μὲ τὸν τίτλον τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτρόπου, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶχον τὴν ἱεράν ἐξέτασιν οἱ κατωτέρω ἀναγραφόμενοι στρατηγοί καὶ τοὶ πάντες ἐγράφοντο Γενικοὶ Ἐπίτροποι καὶ Ἱεροεξετασταὶ ἐν τῷ Βασιλείῳ Κρήτης, μόνον ὅμως οἱ ἀκόλουθοι ἐνήργουν τῇ ὄντι ἱεράν ἐξέτασιν, καθ' ὅλον τὸ Βασίλειον ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν πόλεων καὶ φρουρῶν, ἦτοι:

ὁ Γυιοιστινιᾶν, ὁ Μονσενῖγνος, ὁ Μῶρος, ὁ Σαγρέδος, ὁ Καπέλλος, ὁ Τζᾶνε, ὁ Μποντουμιέρ, ὁ Βινιέρ, ὁ Πρίνλη καὶ ὁ Κορνάρος. Μετέβησαν ἐπίσης ὡς Ἱεροεξετασταὶ μετὰ τοῦ Φοσκαρίνη κατὰ τὰς τρεῖς περιόδους, ὁ Γαρίτης, καὶ Γκαρτσῶνης, κατόπιν ὁ Πασιουαῖγνος καὶ Μπόν καὶ οἱ τελευταῖοι Κονταρίνης καὶ Κοξέρ, πάντες δέ οὗτοι οἱ κύριοι Γενικαὶ Ἐπίτροποι καὶ Ἱεροεξετασταὶ κατηύθυνον τὰς ἐνεργείας τῶν συμφώνως πρὸς τοὺς θεσμοὺς, τὰς διατάξεις καὶ τοὺς κανόνας τοῦ μακαρία τῇ μνήμῃ πολυκλαύστου Φοσκαρίνη.

Η ΕΞΕΡΧΕΡΣΙΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ ΚΑΙ Η ΕΙΡΗΝΟΠΟΙΟΣ ΕΠΕΜΒΑΣΙΣ

ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΓΕΡΑΣ.ΚΑΠΕΛΛΟΥ

Κατά τούς χρόνους του έξοχωτάτου κ.Νικολάου Σαργέδου, στρατηγού είχον συσφρευθῆ εἰς τὰ ποινικὰ γραφεῖ, μνηύσεις ἐπί μικροκλοπῶν μέχρι μιᾶς ὄρνιθος μάλιστα, καί οἱ μνηυόμενοι διὰ τόσον μικρᾶς σημασίας ὑπόθεσιν δέν ἐφρόντιζον νά ἐμφανίζονται, καίτοι προσκαλοῦμτο νά προσέλθουν διὰ νά ἀπολογηθῶσι ὅπως ἀπαλλαγῶν τῶν τοιούτων κατηγοριῶν, οὔτω δέ ἐκηρύσσοντο ἀπόντες, καί ἐξορίζοντο ἐκ τῆς περιφέρειας Χανίων δέκα μίλια πέραν τῶν ὀρίων, ἐν περιπτώσει δέ καθ' ἣν ἤθελον συλληφθῆ ἐντός αὐτῶν κατεδικάζοντο εἰς τριῶν ἐτῶν δεσμά ἐν τοῖς Γαλλέραις διὰ νά κωπηλατοῦν ὡς σιδηροδέσμιοι κατάδικοι. Διὰ τόσον δέ ἐλαφρᾶς ὑποθέσεις, μτὰξὺ τῶν περοφερειῶν τῶν ἄλλων Καστελλίων (ἐπαρχιῶν) εἰς τό τῶν Σφακίων τό ὁποῖον εἶχε τρεῖς χιλιάδες πρόσωπα περίπου, εἶχεν ἕκαστος ἐκ τῶν κατοίκων ἄλλος μὲν ἕξ ἄλλος δέ ὀκτώ καί ἄλλος δέκα ἐπικηρύξεις ἀπουσίας (ἐρημοδικίας) καί οὔτω ἦσαν ἐν ἐκκενρότητι πλεον τῶν δέκα χιλιάδων δικῶν.

Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων, ὅτε ὁ ῥηθεῖς στρατηγός Ἐξοχώτατος κ. Σαργέδος μετέβη εἰς Χανιά, προσεκάλεσε πούς Σφακιώτας νά ὑποταχθῶσιν, ἀλλ' οὔτοι πληροφορηθέντες ὅτι οὔτος εἶχε συγκεντρώσει ὅλας τὰς δικαιογραφίᾶς, τὰς ἐπικηρύξεις καί καταγγελίας ἐν τῇ Γραμματεία του, ὑποφιάσθησαν τὰ μέγιστα καί ἔνεκα τούτου ἐφάνησαν διστακτικοί νά προσέλθουν, συνεπεία δέ τούτου ἐξαπέστειλεν ἄνδρα, καί ἐντάλματα διὰ νά τοῦς κάμη νά ἔλθουν εἰς τήν ὑποταγήν του, οὔτοι ὅμως ἠρνήθησαν περισσότερον καί ἀπεσύρθησαν ἐπί τῶν ὀρέων, ἐξαπέστειλε εἰς αὐτούς καί διὰ τρίτην φοράν ἐντάλματα καί διαμαρτυρίας, ἀλλ' οὔτοι φοβηθέντες πολὺ περισσότερον παρά ἄλλοτε ἐφευγον καί ἐζημίουν περισσότερον τοῦς ἀποίκους καλλιεργητὰς μερικῶν Εὐγενῶν, οἱ ὁποῖοι ἔτυχον νά ἔχουν κτήματα πλησίον τῆν Σφακίων.

Κατόπιν τούτου οἱ Εὐγενεῖς οὔτοι καταδιώκοβτες αὐτούς ὑπέβαλον συχνά παράπονα ἐναντίον τῶν ῥηθέντων Σφακιωτῶν καί πρό πάντων ἐναντίον τῶν κυρίων Καλλέργιδων, ὡς προστατεύόντων τοῦς Σφακιώτας, καί οἱ ἄλλοι δέ Εὐγενεῖς οἱ ὁποῖοι εἶχον ἔχθραν μετ' αὐτῶν (τῶν Καλλέργιδων) ἐνήργουν διὰ τήν ἐξόντωσιν τῶν Σφακιωτῶν τούτων, διὰ νά μῆ τοῦς ἔχωσιν οἱ Κύριοι Καλλέργαι βοηθοῦς των. Οἱ δίδονται δέ αὐτῶν ἦσαν οἱ κ.κ. Πολλάμης Φίλιππος καί Ἄνδρέας, πατήρ καί υἱός, οἱ κ.κ. Φλαμῖνος ἦτοι ὁ κ. καί ὁ Συνταγματάρχης, ὁ κ. Μπαρότσης ἐκ Ῥεθύμνης καί οἱ κύριοι Σαγκουινάτσοι, ὡς ἐπίσης καί οἱ κ.κ. Καλαφάτης καί Γαβαλάς οἱ ὁποῖοι κατεῖχον τό χωρίον Νόπος.

Ὡς ἐκ τούτου ὁ κ. Στρατηγὸς Σαργέδος, καπαληφθεὶς ὑπὸ μεγάλης ὀργῆς, ἀπεφάσισεν τὴν ἐντελῆ καταστροφὴν τῶν Σφακιωτῶν, μὲ τὴν προθεσιν νὰ πυρπολήσῃ τὰ χωρία τῶν καὶ νὰ θανατώσῃ ὅλους ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἤθελε συλλάβει. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἔγραψεν εἰς τὸν Κόμητὰ Ἀσκάνιον Σκότον, Κυβερνήτην τῆς Κρήτης καὶ Γενικὸν Ἐπιμελητὴν τῶν Ἑλληνικῶν Στρατευμάτων τοῦ Βασιλείου, ὡς καὶ εἰς τὸν κ. Ἀρχηγὸν τῆς Φρουρᾶς Ἀντζολον Ραντόερ, ὁ ὁποῖος μετὰ τῶν τριῶν Γαλλερῶν του μετέβη εἰς Χανιά, ἔνθα ἐνίσχυθῆσαν μὲ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερους ἄνδρας.

Πρὸς τούτοις ἐξωπλίσθησαν καὶ τρεῖς μικραὶ Γαλλεῖραι τοῦ Ναυστάθμου καὶ τέσσαρες Γαλλικαὶ ὀκιάδες (εἶδος πλοίων κινουμένων διὰ κωπῶν) αἱ ὁποῖαι εὐρίσκοντο εἰς τὸν λιμένα Χανίων, ἐπὶ δὲ τῶν πλοίων τούτων ἐπέβίβασε χίλια πρόσωπα Ἕλληνας καὶ Ἰταλοὺς. Συνήθροισε πρὸς τούτοις ἐξ ὅλου τοῦ Βασιλείου 300 ἐπίππους στρατιώτας καὶ 300 Εὐγενεῖς Φευδάρχας ἐπίππους, πάντες δὲ οὗτοι συνεκεντρώθησαν εἰς Χανιά, ὅπου κατέφθασε κατόπιν ἡ γενεὰ (φατρία) τοῦ Κλαπατσαρά ἐκ τῶν Στερνῶν καὶ τῶν ἄλλων Κλαπατσαράϊων ἐξ Νεροκούρου ἀπάντων 200 τὸν ἀριθμὸν. Πρὸς ταῦτοις προσῆλθον οἱ Μουσούροι ἐκ Λακκίων καὶ Ὀρθουνίου, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἄλλοι 200. Συνέλεξε ἐκ τῆς γενεᾶς (φατρίας) τῶν Φούμηδῶν ἦτοι ἀπὸ τὰ Κεραμεῖα, ἀπὸ τὴν Μαλάξαν καὶ ἀπὸ τὸ Θέρισσον 600 πρόσωπα, ἐκ δὲ τῆς πόλεως Χανίων ὁ Συναγματοῦρχος Ἀθανάσιος Ράλης μετὰ 400 στρατιωτῶν Τσερνιδῶν (Πολίτοφυλακῶν). Ἐκ δὲ τοῦ Μπικόνου (Ἀποκόρωνα) προσῆλθον οἱ δύο καπεταναῖοι, ἦτοι ὁ Ταλιαπέτρος καὶ Σκουταριώτης μετὰ 300 ἀνδρῶν, ἐκ τῆς περιφερείας τοῦ Κάστελλου (ἐπαρχίας) τῆς Κισάμου οἱ δύο καπεταναῖοι, ἦτοι ὁ Καλογεράτος καὶ ὁ Ντι-Μέντικης μετ' ἄλλων 300, ἐκ δὲ τῶν Μεσογείων ἡ φατρία τῶν Κοπέων ἐξ 100 προσώπων, θιέταξε δὲ ἐπίσης καὶ προσῆλθον ἐκ τῶν μερῶν τοῦ Σελίνου ὁ Καπετὰν Ντισγουράφης μετὰ 200 ἀνδρῶν, οἱ Ἀγιοστεφαῖται μετὰ ἰσαριθμῶν τοιούτων καὶ ἐκ τοῦ Καστέλου οἱ Καπεταναῖοι Μουάτσος καὶ Πατσάλης μετὰ 300 ἀνδρῶν, πάντες δὲ οὗτοι ἀνήτχοντο ἐν συνόλῳ εἰς 4000 ἄνδρας, καὶ συνεκεντρώθησαν ἔξω τῶν τοιχῶν τῆς πόλεως Χανίων, καὶ ἦτο ἡγήτωρ τῶν μὲν πεζῶν ὁ ῥηθεὶς Κόμης Ἀσκάνιος Σκότο, τῶν δὲ ἐπίππων ὁ κ. Τζιράνο Ἐμο, ὅστις ἦτο Ἐπιμελητὴς τοῦ ἱππικοῦ ἐν τῷ Βασιλείῳ, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τρεῖς ἱλάρχους ὁδηγοὺς, ἓνα ἐξ Ἡρακλείου ἓνα ἐκ Χανίων καὶ ἓνα ἐκ Ῥεθύμνης, ἦσαν δὲ ἐκ μὲν τοῦ Ἡρακλείου ὁ κ. Τζουάννε Ζεντέτο Πέρντι, ἐκ δὲ τῆς Ῥεθύμνης ὁ κ. Τζουάννε Σεμιτέκολος τοῦ ποτᾶ Μάλιο. Τότε ἀφοῦ διηυθέτησαν τὸν τόπον τῆς στρατοπεδεύσεως, ἔστησαν τὰς σιηνὰς κατὰ τὴν 15 Αὐγοῦστου ἡμέραν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, κατὰ τὸ ἔτος 1608 καὶ κατὰ τὴν 22 ὥραν (10 μ.μ.) τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπιβίβασε τὰ στρατεύματα ἐπὶ τῶν πλοίων διὰ νὰ τὰ μεταφέρῃ κατὰ θάλασσαν πρὸς καταστροφὴν (κατεδάφιση) τῶν Σφακιῶν καὶ τῶν χωρίων του.

Καθ' ἦν δὲ ὥραν ἐπιβιβάζετο ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ κ. Σαργέδος ἠκούσθη εἰς πυροβολισμὸς ἐκ Χανίων, προερχόμενος ἐκ τοῦ ἄνω Φρουρίου τῆς παρακειμένης νησίδος Ἀγίου Θεοδώρου καὶ εἰς ἄλλος ἐκ τοῦ κάτω Φρουρίου, ὁπότε γενομένης τῆς ἀνακαλύψεως ἐκ τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ Πύργου τῆς Ἀγίας Μάρθας, ἐγένετο γνωστὸν εἰς τὴν Α. Ἐξοχότητα ὅτι πρὸς τὸν λιμένα τῶν Χανίων ἐφαίνοντο ἑπτὰ Γαλλῆραι αἱ ὁποῖαι ἔπλεον πλησίστιοι, αὗται δὲ εἶδαν ἡ μοῖρα τοῦ Πλοιάρχου κ. Ἀνδρέα Πιζάνη, ἡ ὁποία ἐξ Ἡρακλείου ἔφερε τὸν ἔξοχώτατον κ. Γεράσιμον Καπέλλον ὡς διαδόχον, ὁ ὁποῖος ἀπέστειλε πρότερον τὴν εἶδησιν δι' ἑνὸς ταχύπλου πλοιαρίου διὰ νὰ ἀνασταλῆ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως περὶ καταστροφῆς τῶν Σφακιωτῶν καὶ νὰ παραμείνωσι τὰ πράγματα εἰς τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκοντο μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ νέου Εὐγενοῦς, ἡ ὁποία ἐγένετο τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ἀγκυροβολήσαντος εἰς Ἀγιον Θεόδωρον.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, παραταχθέντων πρὸς ὑποδοχὴν καὶ παρελαδάντων πρὸ αὐτοῦ πάντων τῶν ἀνδρῶν οἱ ὁποῖοι εἶχον συγκεντρωθῆ διὰ νὰ βαδίσωσι ἔφιπποι καὶ πεζοὶ κατὰ τῶν Σφακιῶν. Τότε ἡ Α. Ἐξοχότης παρατηρήσασα τὴν ὠραίαν τάξιν αὐτὴν ὡς καὶ τὰ ἄξια λόγου πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἀπετέλουν τὸν Στρατὸν τοῦτον ὡς ἐπίσης καὶ τὴν καλὴν προπαρασκευὴν τῶν Γαλλερῶν καὶ τῶν ἄλλων πλοίων, τὰ ὁποῖα εἶχον προετοιμασθῆ διὰ τὴν ῥηθείσαν ἐπιχείρησιν, ἐζήτησε νὰ μάθῃ τὴν ἀφορμὴν, ὁπότε, μετὰ τὰς δεξιώσεις καὶ φιλοφρονήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο μεταξύ τῶν δύο Στρατηγῶν καὶ τῶν κ. κ. Ἀντιπροσώπων, ὁ κ. Μπενεντέτο Πεζάρο, Ῥέτορ (Κηβερνήτης) τῶν Χαβίων, παρέθηκε πανηγυρικὸν (ἐπίσημον) γεῦμα εἰς τοὺς ῥηθέντας Στρατηγοὺς, εἰς τὸν Ἐπιμελητὴν τοῦ Ἴππικοῦ, εἰς τοὺς κ. κ. Πλοιάρχους, εἰς τοὺς Ἀρχηγούς τῆς Φρουρᾶς Ἡρακλείου καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς τῶν πλοίων, εἰς τὸν κόμητα κ. Ἀσκάνιο, εἰς τοὺς κ. κ. Ἀνωτέρους Συμβούλους, εἰς τοὺς κ. κ. Ἐπιτρόπους τῆς πόλεως καὶ εἰς τοὺς Εὐγενεῖς προκρίτους καὶ Διοικητὰς τοὺς εὕρισκομένους ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρείᾳ δὲ ἐκείνη ὁ Στρατηγὸς κ. Σαργέδος διηγήθη κατὰ τάξιν καθὲ πρᾶγμα εἰς τὸν διάδοχον αὐτοῦ Στρατηγὸν κ. Καπέλλον, ἐξορκίζων αὐτὸν νὰ προβῆ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης, χάριν τοῦ Δημοσίου γοήτρου καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ συμφέροντος, ὅτε ὁ κ. Καπέλλος, διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ τῇ ὑπεσχέθῃ ὅτι θὰ τὸ κάμῃ, τῇ παρακλήσει δὲ αὐτοῦ δὲν διέλυσε τὴν στρατιωτικὴν συγκέντρωσιν.

Παρέμεινεν δὲ ὁ ἔξοχώτατος Σαργέδος ἄλλας δέκα ἡμέρας εἰς Χανίαι καὶ κατόπιν ἀνεχώρησε μετὰ τὰς ἰδίας Γαλλῆρας διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Κατὰ τὰς ἡμέρας ὅμως ἐκεῖνας καθ' ἃς παρέμεινε ἐκεῖ ὁ κ. Σαργέδος, ὁ ἔξοχώτατος κ. Καπέλλος δὲν ἔμεινεν ἀργός, ἀλλὰ ἀναφορικῶς πρὸς

τὴν προμνησθεῖσαν ὑπόθεσιν, ἐμελέτησε τὸν τρόπον τῆς διευθετήσεως τῆς καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀπέστειλε μυστικῶς ἄνδρας ἀξιόους πάσης ἐντιμῆσεως, ἐκκλησιαστικοῦς καὶ λαϊκοῦς, διὰ νὰ πείσωσι τοὺς Σφακιώτας νὰ ὑποταχθῶσιν.

Οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι, ἀκούσαντες τὴν ἄφιξιν τοῦ νέου Εὐγενοῦς παρηγορήθησαν (ἐνεθαρρύνθησαν) ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ἐδήλωσαν ὅτι εἶναι πρόθυμοι νὰ πράξωσθ πᾶν ὅτι ἤθελον διαταχθῆ ὑπὸ τῆς Α. Ἐξοχότητος.

Ἐπιστρέφοντες οἱ ἀπεσταλμένοι ἐκεῖνοι, ἀνέφερον τὸν διανακτῆ πόθον τῶν Σφακιωτῶν, εἰς τὴν Α. Ἐξοχότητα, ὅστις ἔμεινεν ὑπερβολικᾶ χαρούμενος καὶ εὐχαριστημένος καὶ ὡς ἐκ τοῦτου διέλυσε ἀμέσως τοὺς συγκεντρωθέντας διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Σφακιῶν, ἐπανελθόντων ἐκάστου εἰς τὸν τόπον του, κρατήσας μεθ' ἑαυτοῦ μόνον τὸν κόμητα κ. Ἀσκανίου Σκόττον, Κυβερνήτην Ἡρακλείου, ὡς Εὐγενὴν μεγίστης ἐντιμῆσεως καὶ γνώστην τῶν πραγμάτων.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἔλαβε τὴν χαροποιὸν ἐκείνην εἴδησιν περὶ τῆς καλῆς καὶ πιστῆς προθέσεως τοῦ λαοῦ ἐκείνου, ἀπέστειλε μετὰ συνέσεως εἰς τὰ Σφακιά τὸν ἴδιον Διοικητὴν Σκόττον, τὸν Μιχαὴλ Καλλεργην, υἱὸν τοῦ κ. Τζουάνη καὶ τὸν Εὐγενῆ Κρήτα Τζουάννε Εβερδρη Μόρμορην, ἰατρὸν μεγίστης ἀξίας, οἱ ὁποῖοι ἅμα ἔφθασαν εἰς Σφακιά ἐκάλεσαν ὅλους τοὺς προκρίτους τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ ἐδήλωσαν εἰς αὐτούς ὅτι μετέβησαν ἐκεῖ ἔξουσιοδοτημένοι ὑπὸ τῆς Α. Ἐξοχότητος νὰ διευθετήσῃσθ πᾶν παράπτωμα αὐτῶν καὶ νὰ παράσχουν εἰς αὐτούς πᾶσαν διακανόνισιν ἣν ἤθελον ἐπιθυμήσει. Τότε οἱ Σφακιῶται ὅλοι ἐκ συμφώνου ἀπήντησαν εἰς αὐτούς.

"Καλῶς ἦλθατε, Κύριοι, ἡμεῖς θὰ σᾶς δεχθῶμεν ἀπάνω εἰς τὸ κεφαλι μας καὶ θὰ σᾶς τιμήσωμεν καὶ θὰ σᾶς μεταχειρισθῶμεν ὡς νὰ ἦταθ ἡ Α. Ἐξοχότητος καὶ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ὑπακούσωμεν εἰς τὰς ἰδικὰς του καὶ ἰδικὰς σας διαταγὰς, ἐπιθυμοῦμεν ὅμως μίαν χάριν ἐκ τῆς εὐεργετικῆς διαθέσεως του."

Τότε οἱ ἀπεσταλμένοι, εὐχαριστήσαντες αὐτούς, τοὺς ἠρώτησαν ποῖαν χάριν θὰ ἤθελον καὶ θὰ ἦσαν πρόθυμοι νὰ τοὺς τὴν παράσχουν. Καὶ τότε οὗτοι προσέθηκαν:

"Ἠξεύρωμεν, Κύριοι, τὴν ἀξίαν σας, τὴν εἰλικρίνειαν σας καὶ τὴν ἐξουσίαν ~~παρὰ~~ τὴν ὁποῖαν ἐξασκεῖτε καὶ τὸ καλὸν τὸ ὁποῖον φροντίζετε νὰ μᾶς κάμετε, ἀλλὰ διὰ τὴν παρηγορίαν μας, διὰ τὴν ἐξωτερίκευσιν τῆς πιστώτάτης μας διαθέσεως ἐπιθυμοῦμεν ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Ἐξοχώτατος κ. Στρατηγός, ὁ ἀγαπητότατος μας πρίγκηψ, νὰ ἔλθῃ προσωπικῶς εἰς τοὺς τόπους μας τούτους καὶ τὰς κατοικίας μας, μέ ὅσους ἄνδρας θέλει ἡ Α. Ἐξοχότης, δι' ἐξόδων μας, ὅπως ἔδη με πούς ἰδίους του εὐεργετικοῦς ὀφθαλμοῦς τὴν κατάστασιν μας καὶ τῆντων γειτόνων μας καὶ νὰ σκεφθῆ ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῶν διωκτῶν μας γενομένων παραπόνων καὶ ~~παρὰ τὴν ἐξουσίαν~~

λαμβάνων ὑπ' ὄφιν πᾶσαν ἀναγκαῖαν πληροφορίαν, εἴαν ἤθελεν εὔρηι ἀληθεῖς τὰς συνοφάντιας τὰς ἠπίαια ὁποίας μέ φευδεῖς διαδόσεις μᾶς ἐφόστωσαν εἰς τοὺς ὤμους, εὐχαριστοῦμέθα νᾶ ὑποστῶμεν τόν θάνατον καί τήν ἀπώλειαν τῶν ἀγαθῶν μας."

Ἄφοῦ ἤκουσαν τήν ἐπιθυμίαν των ταύτην, ἡ ὁποία τοὺς ἐφάνη λογιική, οἱ Κύριοι ἐκεῖνοι ἀπεφάσισαν νᾶ τήν εἰσακούσουν, καί ἀφοῦ συνεσηφθησαν ἀναμεταξύ των, ἔλαβον τήν ἀπόφασιν- τήν ὁποίαν ἐδέχθη καί ὁ ἀατρός κ. Τζουάννες Μόρμορης- νᾶ ὑπάγη αὐτός ἐξ ὁμομάτος τῶν κ.κ. συντρόφων του καί τοῦ ἰδικουῦ του διᾶ νᾶ ἀναφέρῃ τὰ πάντα εἰς τήν Α. Ἐξοχότητα .

Τότε οὗτος ἐφοδιασθεῖς μέ ἐπιστολάς καί προπεφθεῖς ὑπό τῶν Κυρίων ἐκεῖνων ἀνεχώρησε συνοδευόμενος ὑπό μόνον 6 στρατιωτῶν καί μετέβη εἰς Χανιά καί παρουσιασθεῖς εἰς τόν ἐξοχώτατον Στρατηγόν κ. Καπέλλον διηγήθη εἰς αὐτόν τὰ πάντα, παρουσιάσας καί τὰς ἐπιστολάς των συναδέλφων του, τῶν ὁποίων ἀφοῦ ἀνέγνωσεβ τό περιεχόμενον καί ἀφοῦ ἐσηέφθη ἐπὶ πολλήν ὥραν ἀπεφάσισε ν' ἀπαντήση, εἰπῶν συγχρόνως εἰς τόν κ. Μόρμορην τὰ ἐξῆς :

"Θέλω νᾶ εὐαρεστηθῆτε νᾶ ἀπαντήσητε εἰς τοὺς κ.κ. συναδέλφους σας καί εἰς τόν λαόν ἐκεῖνον ὅτι, ἐπειδή ἐπιθυμοῦσι μετά στοργῆς καί πίστεως νᾶ μέ ἴδωσι προσωπικῶς εἰς τὰς κατοικίας των, ἐντός δύο ἡμερῶν θᾶ ἀναχωρήση δι' ἐκεῖσε, ἐτοιμασθῆτε δέ καί σεῖς νᾶ ἔλθητε μαζί μου καί εἰδοποιήσατε αὐτούς καμῖπι περί τῆς μεταβάσεώς μου."

Οὕτω δέ ἔπραξε ὁ ῥηθεῖς κ. Μόρμορης. Ἡ δέ Α. Ἐξοχότης ἀφοῦ παρέλαβῃ μεθ' ἑαυτοῦ 50 κρηνόφορους ἰππεῖς καί 50 Εὐγενεῖς Φεουδάρχας ἐφίππους καί ἕνα Συνταγματάρχη τῆς Πολιτοφυλακῆς, ὅστις ἦτο ὁ Ἄντωνιος Ἐλλάης καί 200 προνομοῦχοι ἐκ τῶν τῆς Μαλάξης τοῦ Φούμη καί ἐκ τῶν Λάικων τοῦ Μουσούρου καί ἐκ τῶν Στερνῶν τοῦ Κλαπατσαρά, εἶχε δέ καθ' ὁ ῥηθεῖς Συνταγματάρχης μεθ' ἑαυτοῦ 200 Πολιτοφύλακας ἐκ τοῦ ἀνθους τῶν νέων τῆς πόλεως τῶν Χανίων, ἀνεχώρησεν ἐνωρίς κατὰ τήν ἡμέραν Σάββατον καί ἐπῆγε νᾶ κοιμηθῆ εἰς τό χωρίον Νίπος, ὅπου ἐφιλοξενήθη μετά τῆς ἀκολουθίας του ὑπό τῶν κ.κ. τῆς οἰκογενείας Καλαφάτη καί Γαβαλλᾶ ὑπό τὰς εὐχαριστίας πάντων.

Ἀνεχώρησεν κατόπιν ἐκ Νίπους τήν πρωτῆν τῆς Κυριακῆς καί ἐνψ διήρχοντο ἐκ τοῦ χωρίου Μπρόσνερον, ἐνεφανίσθησαν ὅλοι οἱ Σφακιῶται ἀπό 12 ἐτῶν καί ἄνω μέ ὅλας τὰς γυναῖκας των, ἐγγάμους, καί χήρας, πάντες δέ ἀοπλοι πλῆν τῶν Ἀρχηγῶν καί Ἰπαρχηγῶν.

Οἱ σημαιοφόροι καί οἱ Λοχίαι ἔφερον τοὺς κοντούς μετά τῶν σημαῖων ἀναπέπταμένων, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἐν ὄλῳ ἐπτά, διεκρίνετο κατόπιν ἡ ἀκολουθία ἡ ὁποία προέπόρευετο, καθ' ὃν χρόνον ἐπλησίαζον ὁ κ. Στρατηγός βαδίζων μετά μεγάλης μεγαλοπρεπείας ἐποχούμενος ἐνός ἡμιδόνου, κεκαλυμέ-

νου δια λεπτοῦ ἐρυθροῦ ἐριούχου μετὰ ἐρυθρῶν κροσσῶν κεκοσμημένων δια ἀργύρου καὶ φέρον τὴν εὐγενεστάτην Ῥωμαϊκὴν στολὴν μετὰ ἐρυθροῦ πύλου, ~~παρὰ αὐτὸν~~ παρ' αὐτόν ἦσαν περιτέτυλιγμένοι ἐντὸς ἐρθροῦ βελούδου βαδίζοντες μετὰ εὐγενεστάτης τάξεως.

Ἐπὶ τῇ θέῃ τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης ἐμφανίστως πάντες οἱ Σφαικίῳται, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ, ἐγονυπέτησαν πρὸ αὐτῆς, φωνάζοντες μεγαλοφώνως "Καλῶς μᾶς ἦλθεν ὁ ἐντιμώτατος μας καὶ γλυκυτατος κ. Στρατηγός, ὁ Ἠγεμὼν μας, ὁ Σωτὴρ καὶ Παρηγορητὴς μας, κλῶς μᾶς ἦλθεν ὁ ἐπιεικέστατος Δικαστὴς μᾶς (Κριτὴς) .

Τώρα εἴμεθα εὐχαριστημένοι ποῦ εἶδομεν τὸν Ἠγεμόνα μας νὰ καταδεχθῆ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὰ μέρη μας καὶ τὰς κατοικίας μας, εὐχαρίστως δέ θὰ δεχθῶμεν οἴανδήποτε αὐστηράν ποινήν ἥθελε κρίνει εὐλογον ἢ εὐθύδικος καὶ ἀγία δικαιοσύνη του."

"Ἰδοῦ, Κύριε ἡμέτερε Ἠγεμὼν, ὅτι εἴμεθα εἰς τὴν ὑποταγὴν σας. Κάμετε μας ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἠθέλετε κρίνει δίκαιον. Τὸ αὐτὸ θὰ ἐπράττομεν ἐπίσης καὶ εἰς τὸν Ἐξοχώτατον προκάτοχόν σας, ἀλλ' ἔνεκα τῶν στρεβλῶν πληροφοριῶν τὰς ὁποίας τῷ παρέσχον ἀδίκως μερικοὶ Χριστιανοὶ (Δηλ. Ἰθαγενεῖς) ἐδείχθη αὐστηρός καὶ ἀπειλητικός ἐναντίον μας, καὶ δι' αὐτὰ δὲν εἴχομεν ἐμπιστοσύνην νὰ προσέλθωμεν εἰς τὰς δυνάμεις του, διότι μᾶς ἠπέιλουν ὅτι θὰ μᾶς θανατώσουν. Τώρα ὅμως, ποῦ χάρις εἰς τὴν θεϊαν Πρόνοιαν, ἔφθασεν ἡ καλοκαγαθία τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος εἰς Χανιά καὶ κατεδέχθη νὰ διαβῆ εἰς τὰ βουνὰ ταῦτα διὰ νὰ μᾶς ἀνακουφίσῃ ὡς ἔπραξεν ὁ Κύριος ἡμῶν ὅστις κατεδέχθη νὰ περιβληθῆ ἀνθρωπίνην ὁμοιότητα καὶ νὰ ὑποστῆ τὰς πονάς τῶν Ἀγίων Παθῶν διὰ νὰ μᾶς σῶσῃ ἐκ τῆς ἁμαρτίας τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, εἴμεθα ἐδῶ Ἐξοχότατε κ. Ἠγεμὼν ἡμῶν ὅλοι μετὰ τῶν οἰκογενειῶν μας διὰ νὰ δεχθῶμεν καὶ τὸν θάνατον ἀκοίμη χάριν τῆς ~~ἡμετέρας~~ ὑπηρεσίας τῆς Α. Γαληνότητος."

Καὶ ἀφοῦ ἡ Α. Ἐξοχότης ἐσταμάτησε καθ' ὁδόν, τὸν ἐπλησίασεν ὁ ἰατρός κ. Μόρμορης καὶ ἀνέφερεν εἰς αὐτόν Ἰταλῶστί πᾶν ὅτι ἀνεφώνησαν Ἑλληνισί. Τότε ἡ Α. Ἐξοχότης τοὺς παρηγόρησε μὲ λόγους γλυκεῖς καὶ ὄχι ὀλίγον σοβατοῦς, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἔμειναν ὅλοι οἱ παρευρεθέντες πολὺ ἱκανοποιημένοι. Κατόπιν τούτου διετάξαν ὅλους ὅτι πρέπει τὸσον οὐ Σφαικίῳται ὅσον καὶ οἱ ἄλλοι τῆς ἀκολουθίας του νὰ βαδίζωσιν ἐμπρός, αὐτὸς δὲ ἔμεινεν τελευταῖος, κρατήσας πλησίον του πέντε ἢ ἕξ Ἱερεῖς Σφαικίῳτας καὶ 7 ἀρχηγούς μετὰ τῶν ~~ἡμετέρας~~ ὁποίων συνδιαλέγετο καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν, ἐρωτῶν αὐτοὺς περὶ πολλῶν πραγμάτων, διερμηνεύοντος τοῦ κ. Μόρμορη.

"Ἀμα ἔφθασαν εἰς τὰ Σφαικιά (Ἀσκύφου), ἀφίππευσαν εἰς τὰς

οικίας του κ. Τζουάνου Καλλέργη, όπου παρετάρθη υπό του υιού του κ. Μιχαήλ εν πανηγυρικώτατον και εύγενέστατον γεύμα διά την Α. Έξοχότητα και τους Προεξέχοντας της ακολουθίας, οι δέ λοιποί έτοποθετήθησαν εις τάς οικίας όλοκληρου του χωριού εκείνου, όπου έσχον άνωτάτην άνάπαυσιν. Κατά τό άπόγευμα διετάξεν τους Σφαικιώτας ότι ώφειλον όλοι να υπάγωσι προς την Χώραν των Σφαικιών διά να έμφανισθώσι κατά την τρίτην ήμέραν πρό του στομίου της Φάραγγος οι έν των μερών των Σφαικιών προερχόμενοι πάντες όπλισμένοι διά των όπλων των, διά να τους συναντήσωσι, διότι ήτο περίεργός να ίδη τους ανθρώπους εκείνους όπλισμένους μετά των όπλων των, ως έβραττον.

Η Α. Έξοχότης παρέμεινε καθ' όλην την ήμέραν εκείνην και την έπομένην νύκτα συνομιλών μετά των προκρίτων και των κ. κ. Κ. ομπτος Άσσανίου και Μιχαήλ Καλλέργη και μετά του κ. Μόρμορη, άπεφάσισεν δε να άποστείλη εις Χανιά έν έγγραφον, εις τον εκεί Διοικητήν, ένδοξότατον κ. Πεζάρου, εις τό όποϊον έγγραφον ότι ώφειλε να διατάξη τον Καγκρελλάριον του και τους Γράμματεϊς και Βοηθούς του Ποινικοϋ γραφείου, ότι ήτον υποχρεωμένος έκαστος και έν διαστήματι μιās ήμέρας να κάμουν μιαν περίληψιν των έπικηρύξεων και δικογραφιών, αι όποϊαι εύρίσκοντο εις τά γραφεία των μετ' ένδείξεων της κατηγορίας της περιεχομένης εις τάς έπικηρύξεις και νας μηνύσει ταύτας, πάντα δε τά σχετικα ώφειλον να τα άποστείλωσι προς αυτόν διά του ίδιου άγγελιοφίρου, έγγραφον επίσης σφδς τον ένδοξότατον αρχηγόν της Φρουράς κ. Μπάντοερ ότι ώφειλε να μεταφερθῆ εις υπήνημον μέρος των Σφαικιών μετά πάντων των άναγκαιούντων διά να τώμ επιβιβάση και ούτω εξετελέσθησαν αι διαταγαί του αύται.

Κατά την πρῶτην της τρίτης ήμέρας ήγήρθη ένωρίς μεθ' όλης της ακολουθίας του και έπορεύθη διά να μεταβῆ εις Σφαικιά, οι δέ Σφαικιώται ίσταντο προπαρασνεθασμένοι καθ' όν τρόπον είχον διαταχθῆ εις τό στόμιον και έκατέρωθεν της φάραγγος ώπλισμένοι πάντες και με τάς σημαίας των άνάπεπταμένας, εις την θεαν δε της Α. Έξοχότητος άπένειμον τον πρῶτον χαιρετισμόν διά πυροβολισμών, άποτελούμενον έν τινων βολών και κατόπιν έσυνέχισαν την πορείαν και όταν έφθασαν εις τό Μέγαρον του Διοικητοϋ (Έπαρχου), έγένετο ό χαιρετισμός διά βολών πυροβολικοϋ ως επίσης και διά τριών συμπυροκροτήσεων των όπλων πάντων των όπλισμένων οι όποϊοι έκραύγαζον "Ζήτω ό Άγιος Μάρκος και ό Ηγεμών μάς και ό Στρατήγός."

Η Α. Έξοχότης έγκατασταθείς εκεί με όλους τους άνδρας του και τους ίππους και με τους προνομιούχους και κρανοφόρους ίππεϊς, περί ών έγένετο λόγος, άνωτέρω, όλους δε τους λοιπούς πάσης προελεύσεως τους παρέλαβον οι Σφαικιώται εις τάς κατοικίας των, εις ναί δε άληθώς άπιστευται αι εύγενεϊς προετοιμασίαι και τά έξοδα τά όποϊα έδαπάνησαν εις μεγίστην

ποσότητα οί Σφακιώται οὔτοι διὰ τούς πάσης τάξεως ἀνθρώπους, τούς ὁποίους εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ ῥήθεις Ἐξοχώτατος.

Παρέμεινεν εἰς τὰ Σφακιὰ ἡ Α. Ἐξοχότης καί ἐξήτησε διὰ τῆς, εἰς τὴν ἀρετὴν, τὴν δύνασιν καί τὴν ὑψίστην δικαιοσύνην αὐτοῦ ἰδιαζούσης μεθόδου, ποῖα ἦσαν τὰ ἐγκλήματα, ποῖα παραπτώματα καί ποῖα τὰ ἀδικήματα διὰ τὰ ὁποῖα κατηγοροῦντο οἱ Σφακιώται καί ἐνδελεχῶς ἔμεινε τελείως πληροφορημένος. Ἐν τῷ μεταξύ ἦλθον προσέτι καί τὰ ἀντίγραφα τῶν δικογραφῶν καί τῶν ἐπικηρύξεων, τὰ ὁποῖα εἶχε διατάξει, καί τὰ ὁποῖα ἀφοῦ ἐθεωρήθησαν καί ἐπανεθεωρήθησαν ὑπὸ τοῦ τε Γραμματέως καί τοῦ Καγκελλοῦ του, εἶδε ὀφθαλμοφανῶς ὅτι τῷ ὄντι καί ἐν πραγματικῇ ἀλήθεια οὐδεὶς ἐκ τῶν Σφακιωτῶν εἶχεν διαπράξη κανένα φόνον, βιασμόν ἢ ἄλλο ἀδίκημα αἵματος, οὔτε κλοπὰς μεγάλης ἀξίας, ἀλλὰ αἱ κατ' αὐτῶν δίκαι καί ἐπικηρύξεις συνίσταντο, εἴτε διότι εἶχον κλέψει αἴγας ἢ πρόβατα, χοίρους, ὄρνιθας, στάχους, τυρόν, εἴτε διότι εἶχον διαπράξη ζημίας ἢ αὐτοπροσώπως ἢ διὰ τῶν ζῴων των εἰς τὰς ἀμπέλους καί τούς ἐσπαρμένους ἀγρούς τῶν γειτόνων των.

Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Στρατηγὸς ἔχων ὑπ' ὄψιν του, τὴν ἐλαφρότητα μετὰ τῆς ὁποίας ἀπένεμον εἰς αὐτούς τὸ δυσάρεστον ὄνομα τοῦ ληστοῦ καί ἀφοῦ ἐγένοντο αἱ δεῦρο παρατηρήσεις, ἐκήρυξε δι' ἀποφάσεώς του ὡς ἀκύρους καί μὴ ἐχούσας οὐδεμίαν ἀξίαν, πάσας τὰς ἐπικηρύξεις ὅλων τῶν Σφακιωτῶν τούτων, καί χωρίσας ὅλας τὰς δικογραφίας αἱ ὁποῖαι ἕως τότε ἦσαν ἀνεκπεραίωτοι καί μετὰ τὴν εἰς Χανιά ἀφίξιν του ἀκόμη, διέταξε νὰ τὰς συναθροίσουν καί νὰ τὰς καύσουν ὅλας, διατάξας συγχρόνως ὅπως πληρωθῇ εἰς τούς Καγκελλοῦς καί τούς Γραμματεῖς, οἱ ὁποῖοι τὰς εἶχον καταρτίσει τὸ ἥμισυ τῶν ἐξόδων, οὕτω δέ ἐγένετο, ἀφ' ἑνός μὲν πρὸς μεγάλην ὠφέλειαν τῶν δημοσίων λειτουργῶν, ἀφ' ἑτέρου δέ πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν Σφακιωτῶν, ἡ δέ ἀγία καί ἱερὰ ἀπόφασις του αὐτῆ, ἡ ὁποῖα ἐδημοσιεύθη εἰς Σφακιὰ, ἐπρόξενησεν μεγίστην καί γενικὴν χαρὰν καί ἐπρόξενησε τοσαύτην εὐχαρίστησιν εἰς τούς Σφακιώτας τούτους, ὥστε δέν ἤξευραν πού νὰ σταθοῦν ἐκ τῆς τοσαύτης χαρᾶς εἰς τοιοῦτον δέ σημεῖον ὥστε εἰς πᾶσαν περὸπτωσιν σὺζητήσεως, ὑποχρεοῦσαν αὐτούς εἰς ὄρκον μεταχειρίζοντο τὴν φράσιν "Στὴ ζωὴ τοῦ κ. Στρατηγοῦ μας." καί δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἔδιδε πίστην ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλο.

Ἀμα ἔλαβεν γνῶσιν τῆς διεθθετήσεως καί τῆς χάριτος ταύτης ἡ γενεὰ (φατρία) τῶν Παπαδοπούλων, ἡ ἡνίκα ὁποῖα ἦτο κατ' ἀριθμόν ἴση πρὸς τὴν τῶν Σφακιωτῶν, μετέβησαν καί οὔτοι πάντες εἰς τὰ Σφακιὰ, καί μετ' ἡνίκα εὐλαβείας ἐξελιπάρησαν τὸ ἔλεος τοῦ ἐξοχωτάτου ἐκείνου εὐγενοῦς ζητοῦντες τὴν αὐτὴν χάριν καί ἡνίκα ὡς ἐκ τούτου ἐχορηγήθη καί εἰς αὐτούς μετὰ καλοκαγαθίας. Κατόπιν διέταξε καί τούς μὲν καί τούς δέ νὰ μεταβῶσι πάντες εἰς Χανιά, δέκα ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκεῖσε ἀφίξιν του, διὰ

νά ὀρίσουν τοὺς λοχαγοὺς, τοὺς ὑπολοχαγοὺς, τοὺς σηματοφόρους, τοὺς λοχίας καὶ τοὺς Ἀρχηγούς των, καὶ διὰ νά λάβουν τάς διαταγὰς συμφώνως πρὸς τὰς ὁποίας ὤφειλον νά ἐνεργοῦν καὶ νά συμμορφοῦνται, διὰ νά ἀποφεύγουν τοῦ λοιποῦ τὰς καταγγελείας καὶ τὰς ἐπικηρύξεις διὰ τὸσον ἑλαφρα ἀδικήματα, οὕτω δὲ καὶ ἐγένετο. Τὴν αὐτὴν δὲ διαταγὴν ἔστειλε καὶ ἐκοινοποίησεν καὶ εἰς ὅλας τὰς περιφερείας τοῦ Μπικὸρνα (Ἀποκορώνου), Σελίνου, Κισσάμου καὶ τὰ πεδινὰ μέρη τῶν Χανίων.

Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν αἱ Γαλλεραὶ εἰς τὰ Σφακιά, ἡ Α. Ἐξοχότης ἐπεβιβάσθη αὐτῶν ὑπὸ τὴν συνοδείαν, μέχρι τῆς παραλίας, ὅλων τῶν Σφακιωτῶν καὶ Παπαδοπουλέων, οἱ ὅποιοι τὸν ἠύλδγουν διὰ τὴν ἐκ τοῦ θανάτου σωτηρίαν των, τιμῶντες συγχρόνως αὐτὸν διὰ πυροβολισμῶν.

Ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Λουβρόν, κατὰ παράκλησιν τοῦ οἴκου Καυσούλη-Πατέρου-Ζάπα, καὶ ἀφοῦ ἐπεβιβάσθη ἐκεῖ, διὰ νά εὐχαριστήσουν τὴν Α. Ἐξοχότητα μετέβησαν εἰς Ἀνώπολιν, ὅπου εἶδε τὴν Ἀρχαίαν πόλιν ἢ ὁποῖα ὑπῆρχεν ἐκεῖ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τὰς ἄλλας ἀρχαιότητας καὶ ἐκμνησθεὶς ἐπανῆλθεν ἐκεῖθεν λίαν εὐχαριστημένος κατόπιν ὁ ῥηθεὶς Καυσούλης παρέθηκεν εἰς αὐτὸν πανηγυρικώτατον (πλουσιώτατον) γεῦμα, κατὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο παρά μόνον ἀργυρᾶ σκεύη, λέγεται δὲ ὅτι ἦσαν 300 καὶ περισσότεραι πιατέλλαι πολὺ μεγάλαι ἐν σχήματι πιάτων, ἐκ καθαροῦ ἀργύρου, ἀνάλογα δὲ ἦσαν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα.

Ἀνεχώρησε κατόπιν ἐκ τοῦ τόπου ἐκεῖνου καὶ μετέβη εἰς Σέλινον διὰ νά ἐπιθεωρήσῃ τὸ ἐκεῖ φρούριον καὶ ἐκεῖθεν ἀφοῦ διῆλθεν ἀπὸ τῆν Γραμβούσαν καὶ διεταξεν πᾶν ὅτι ἔκρινεν καλὸν διὰ τὸ ἐκεῖ φρούριον ἐπέστρεφεν ἐπὶ τέλους εἰς Χανιά, ὅπου ἐγένετο εὐλαβῶς δεκτὸς ὑπὸ πάντων καὶ τὸν ὑπεδέχθησαν μετὰ τῶν τιμῶν ἐκεῖνων καὶ τῶν θριαμβευτικῶν τιμῶν αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἀντάξιαί τῆς συνέσεώς του, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐπιεικειᾶς του.

Ἀφοῦ ἀνεπαύθη καὶ ἀνέλαβεν ἐκ τῶν καιουχιῶν τοῦ ταξειδίου ἤρχισεν νά διευθετῇ τὰ πράγματα, δημοσιεύσας τὰς ἀγιοτάτας καὶ συνετας διαταγὰς του χάριτι τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ καλοῦ, ἐν τῇ μεταξὺ δὲ ἐκείνω παρουσιάσθησαν οἱ προμνησθέντες Σφακιῶται καὶ οἱ Παπαδόπουλοι μὲ ὅλας τὰς ἄλλας φατρίας (γενεᾶς) τῶν ἄλλων περιφερειῶν τῶν παρά πόδας ἀναγραφόμενων Καστελλίων (Ἐπαρχιῶν), εἰς τὰς ὁποίας ἐθεσμοθέτησεν καὶ ἐγκαθίδρυσε τοὺς καπεταναίους ἀξιωματικούς καὶ ἀρχηγούς καὶ κατόπιν ἐξέδωκεν διαταγὴν ὀρίζουσαν ὅτι τοῦ λοιποῦ καὶ ἐξῆς διὰ ζωοκλοπᾶς, καὶ ἀγροζημίας δὲν πρέπει νά γίνωνται πλέον μηνύσεις πρὸς ἐκδικασιν, αἱ δὲ μέχρι τοῦδε γενόμεναι θεωροῦνται ἄκυροι καὶ οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχουσαι, οὔτε δύνανται οἱ καταμνησθέντες νά ἐνοχληθῶσι κατ' οὐδένα τρόπον ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν, ἀλλὰ ἐν ἐκάστη ἀγροτικῇ περιφερείᾳ πρέπει νά ἐγκαθιδρυθῇ ὁ λοχαγός, ὁ σηματοφόρος, ὁ ὑπολοχαγός καὶ οἱ λοχίαί, ἐπὶ πάσης δὲ ὁμάδος 12 στρατιωτῶν εἰς προϊστάμενος οὗτοι δὲ πάντες νά ἔχωσι τὴν ὑποχρέωσιν νά ἐμφανίζωνται δύο φορές κατ'

έτος, ήτοι κατά τούς μήνας Μάρτιον και Σεπτέμβριον εις τούς κ.κ. 'Επό-
 πτας Χανίων και έλλείπει τούτων εις τούς κ.κ. Διοικητάς και να παρα-
 μένουν εις τήν διάθεσιν των επί 8 ήμέρας και πᾶς όστος ήθελεν έχει
 άξιώσιν τινά κατά στρατιώτου τινός δια κλοπήν ή ζημίαν διαπραχθεΐσαν,
 ώφειλε να κοινοποιήσῃ τήν άγωγήν αύτου έναντίον του προΐσταμένου εις
 όν υπάγεται ο δρᾶστης του άδικήματος στρατιώτης, άποδεικνείων το πρι-
 εχόμενον τής καταγγελίας του δια δύο μαρτύρων, όποτε θα κατεδικάζετο
 εκείνος ή ο άξιωματικός εις τήν πληρωμήν τής υπό του στρατιώτου του
 γενομένης ζημίας και δέν ήδύνατο να αναχωρήσωσιν εάν δέν ικανοποιούσῃ
 έντελώς οι παραπονούμενοι (οι ενάγοντες).

Η ταχεΐα αήτη διεκπεραίωσις εξήλειψε τάς περιπτώσεις τῶν
 τσοούτων καταγγελιῶν και έπισηρύξεων, αι όποϊαι έπηκολούθησαν κατά το
 παρελθόν και αι όποϊαι, δύναται τις να ειπῃ, ήσαν ο πλήρης όλεθρος
 τής υπαίθρου και αι ~~πυρκαϊκά~~ συνετάι αύται διατάξεις επεικρωθήσαν
 και ένενκρίθησαν υπό τής έκλαμπροτάτης Ίερουσίας, αι όποϊαι έτηρούντο
 και έφηρμόζοντο εις όλας τάς πόλεις του Βασιλείου μέχρι του κατηραμέ-
 νου εκείνου έτους κατά το όποϊον έφθασαν εις το Βασίλειον οι βάρβαροι
 Τούρκοι.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΛΟΧΩΝ ΤΩΝ ΓΕΝΕΩΝ (ΦΑΤΡΙΩΝ) ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΣ ΧΑΝΙΩΝ

Έν τῷ Καστελλίῳ Σφαιρίων

- Λοχαγός Σκορδύλης Τζιλίλης
- " Πῶλος Σαρακινός
- " Μοχελέτος Λυγνός
- " Φραντζέσκος-Σκορδύλης-Ψαρομήλιγκος

- Χωρίον Ἀνώπολις : Λοχαγός Κατσούλης-Πάτερος-Ζάππας.
- " Ἅγιος Ἰωάννης : " Μανιάς-Πάτερος-Πεζουλδικωλος
- " Βουτᾶς : " Ἰωάννης Πάτερος Γιονότος
- " Σουλομύτη : " Κωνσταντούλης-Μαυρο-Πάτερος.

Μεταξύ τῶν ἐπομένων Μαυροπάτερων τοῦ χωρίου Γεωργίτσι εἶναι οἱ Μαρῖσοι, Μουκιελοῖ, οἱ Σπίθοι, καί οἱ Κορανογεώργηδες οἱ ὁποῖοι ἀπρ-τέλουν τὸν κυριώτερον λόχον ὅλων τῶν Σφαιριωτῶν, καί εἰς τοὺς ἄλλους λόχους τοῦ Καστελλίου-Ἐπαρχίας Σφαιρίων περιλαμβάνονται οἱ Λουγκῖνοι οἱ Λουμπινοί, οἱ Τραχῖνοι, οἱ Σεβαστοί, οἱ Μαλαφαραῖοι, οἱ Νομίμοί, οἱ Δημητρόπουλοι, οἱ Κυριακοπούλοι, τούτων πάντων ὄντων ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Σκορδύληδων.

Ἐπί πλέον εἰς τὸ ῥηθέν Καστέλλιον τῶν Σφαιρίων ὑπάγονται οἱ κατωτέρω ἀναγραφόμενοι λόχοι τῶν Παπαδοπούλων τῶν ἐπομένων χωρίων.

- Χωρίον Γωνιάς Λοχαγός Γεώργιακας - Παπαδόπουλος
- " Πατσιανοῦ " Γρυπάρης - "

Οἱ ἄλλοι λόχοι τῶν Παπαδοπούλων εἶναι ἐν τῇ περιφερείᾳ Ῥεθύμνης.

Ἔβονται οἱ λόχοι τῶν Προνομιούχων τῆς περιφερείας τοῦ Καστελλίου (Ἐπαρχίας) Ἀποκορώνου.

- Χωρίον Μπρόσνερο Λοχαγός Σκορδύλης.
- " Φρέ " Μαζοκόπος.
- " Ξεροστέρνι " Μουσοῦρος.
- " Βάμος " Κλάδος.
- " Ἀλῆμαμπος " Κοντός.
- " Κεφαλαῖς " Σιλάβος.
- " Πρόβαλμον " Μουσοῦρος
- " Γαβαλοχωῖρι " Γαβαλαῖς.
- " Ἀρμένιοι " Ψαρομήλιγκος.
- " Νῆπος " Γαβαλαῖς.
- " Κάϊνα " Μπόν.

ὑπῆρχον πρὸς τούτοις ἐντὸς τοῦ Φρουρίου Ἀποκορώνου δύο λόχοι Τσερνίδων (Πολιτοφυλάκων) ἦτοι:

- 1) Λοχαγός Ταλιαπέτρος (Πετροκόπος) 2) Λοχαγός Σκουταριώτης.

Ἄκολουθοῦν οἱ λόχοι τῶν Προνομιούχων τοῦ Καστελλίου-Ἐπαρχίας Σελίνου.
Εἰς τὸ Φρούριον Σελίνου Λοχαγὸς Μουάτσος.

Χωρίον Λάκκοι	Λοχαγὸς Σγουράφος.
" Καιοδίμι	" Πατσάλης.
" Καστέλλι-Σελίνου	" Ἀλμπίτσος.
" Σιλαβοπούλα	" Φινδοίλας.
" Τεμενίαν	" Τεμενιώτης.
" Ἀζογυρέ	" Ἀγιοστεφανίτης.

Ἐν ὅλῳ Λόχοι 10.

Ἐπονται οἱ Λόχοι τῶν Προνομιούχων Καστελλίου-Ἐπαρχίας Κισάμου.

Ἐν τῷ Φρούριῳ Καστελλίου Λοχαγὸς Καλογέννητος.
" Ντέ-Μέντικι.

Χωρίον Μεσόγεια	Λοχαγὸς Κοπέος.
" Ῥαβδούχα	" Λανενιώτης.
" Καλάθενες	" Σιλακογιάννης.
" Ρούματα	" Μενερός-Σκορδύλης.

Ἐπονται οἱ Λόχοι τῶν Προνομιούχων τῆς περιφέρειας Χανίων:

Χωρίον Στέρνες	Λοχαγὸς Κλαπατσαράς.
" Πρασές	" Μπέρτος.
" Ὀρθοῦνι	" Μουσοῦρος.
" Κεραμειά	" Φοῦμης.
" Νεροκούρου	" Κλαπατσαράς.
" Λάκκοι-Νταρμάρω	" Μουσοῦρος.
" Θέρισσος	" Φοῦμης.
" Μαλάξα	" Φοῦμης.

Εἰς τοὺς ῥηθέντας Λόχους εἶναι ἀναγεγραμμένοι ἀκόλουθοι οἰκογένεια ἀπολαμβάνουσαι τῶν προνομίων τῶν Προνομιούχων ἕνεκα ἰδιαιτέρων χαρίτων παραχωρηθειῶν εἰς αὐτάς ὑπὸ τῆς Α.Γαληνότητος διὰ πράξεις ἀξίας λόγου, ἦτοι:

Οἱ Μελισουργοί, οἱ Βεστοί, οἱ Βερτικοί, οἱ Γοργοαῦται καὶ ἄλλοι, ἦτοι, ἐκτὸς τῶν Προνομιούχων Κλαπατσαραίων, οἱ ὅποιοι ἦσαν εἰς τὸ χωρίον Στέρνες τοῦ Ἀκρωτηρίου Μαλέχα εἰς τὰ λοιπὰ χωρία τοῦ Ἀκρωτηρίου τούτου, ἦσαν ἐπίσης καὶ αἱ ἀναγραφόμεναι οἰκογένεια, αἱ ὅποια ἐσχάτως μάλιστα ἔλαβον τὸ προνομίον παρὰ τοῦ τέως ἐξοχωτάτου Κυρίου Ἀνδρέα Κορνάρου Εὐγενοῦς τοῦ Βασιλείου, διὰ τὴν δύναμιν καὶ αὐταὶ ἐπίσης νὰ ἀπολαμβάνουν τῶν προνομίων τῶν ὁποίων ἀπελάμβανον καὶ οἱ τῆς περιφέρειας Χανίων, διότι τὰς εἶχον ὑποχρέωσει νὰ ὑπάγουν μετὰ τῶν ἑξοδα

καί μέ τόν ὀδικόν των κῶπον, ἄνευ οὐδεμιᾶς πληρωμῆς, πλῆν τῶν ὑπό τοῦ Δημοσίου χορηγηθέντων αὐτοῖς σιδηρῶν ἐργαλείων, νά ἰσοπεδώσωσι χάριν δημοσίας ἀνάγκης τό βουνό, τό λεγόμενον Καλόγηρος πρὸς τό μέρος ἐκεῖνο ἀπό τό ὁποῖον ἡδύνατο νά προσβληθῆ τό Φρούριον τῆς Σούδας, (καταφθασάντων τῶν Τούρκων κατ' ἐκείνην τήν στιγμῆν, ἐξηφανίσθησαν τά ῥηθέντα ἔργα).

Αἱ οἰκογένειαι αὗται ἦσαν αἱ ἐπόμεναι:

Αἱ τοῦ Μαγνάνη, Μαχαιριώτου, Καστελλάνου, Γιαλαγκιάου, Ἀσπροσκούλη Πέγγαρη, Σπαθάρου, Καρτοφυλάκου, Παρμάνη, καί Καλοθοῦνη.

Ἀνακεφαλαίωσις τῶν σχηματισθέντων λόχων ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω:

Καστέλλιον Σφαιρίων καί περιφέρειας του	Λόχοι	10	ἐν ὄλω.
"	Ἀποκορώνου καί "	"	" 14 " "
"	Σελίνου " "	"	" 12 " "
"	Κισιάμου " "	"	" 6 " "
"	περιφέρειας Χανίων	"	" 8 " "

Ἐν ὄλω λόχοι 50.

Εἰς τὰ Χανιά ἦσαν οἱ κατωτέρω ἀναγραφόμενοι Συνταγματάρχαι ἕκαστος δέ αὐτῶν εἶχε 4 λόχους ἐξ 150 ἀνδρῶν ἕκαστος καί βίνα ἀκόμη λόχον ἐπιλέκτων ἀνδρῶν δι' ἕκαστον Συνταγματάρχην καί ὡς ἐκ τούτου ἦσαν δέκα λόχοι περιλαμβάνοντες ἐν συνόλω 1500 ἄνδρας:

Συνταγματάρχης Τζουάννε Κατάνεο καί
" Ἀθανάσιος Ῥάλλης.

Ἐκτός τούτων ὑπῆρχον ἀκόμη ὁ Ἀρχηγός τῶν βομβαρδιστῶν μετὰ 50 ἐξησημένων βομβαρδιστῶν, ἔχων ἐπίσης 500 μαθητευομένους μετὰ 3 λοχαγῶν, ἧτοι ἐν ὄλω 4 λόχοι μετὰ τῶν σημαίων των.

ΝΟΣΙΝ

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΧΑΝΙΩΝ ΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΣΤΕΛΛΙΩΝ
ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΗΣΑΝ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΒΙΒΑΣΙΝ
ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 1645

Χωρία του 'Ακρωτηρίου Μελέχα.

Στέρνεξ	Χωριδάκι	Καμπάνι	Κορακιές
Γιαλαγιάδω	Ξερολιές	Πιθάρι	'Ασπρα Σπίτια
Καλόρουμα	Κουνουπιδιανά	Φροῦδια	Μουζουράς
Βδθωνας	Φοινιιάδα	Χαλέπα	'Αρῶνι

Χωρία Χανίων

α) Συνοικισμός 'αγίου Σπυρίδωνος, ἦτοι :

Γαλατάς	'Ορθοῦνι	Καρές	Πλατανιάς
Τσιναλαριά	Μουρνιές	'Ακαράνου	Πυργοπλακιά
Κάμποι	Μεσαριανά	Σκαφιδάκι	Πατελαρί
Λαμπαρδιανά	'Ατζουμπανᾶ	Πλάτανος	Σελί
Γλιαρό	Μαλάξα	Καπρροστροχώρι	Σέμπρωνας
"Αγιος Κων/νος	Βρύση.		

β) Συνοικισμός 'αγίου Λαζάρου, ἦτοι :

Γαρίπας	Χωστή	Γιαβρανοῦ	Περοκουδρου
Πυργοφυλαγμένο	Θεριανό	Κουφός	Μαδαρός
Πρόδρομος	Βαρύπετρο	Ψαθογοᾶνο	Μάλεμε
Βενεροχώρι	Ψηλόμερο	'Αγιά	Λουτράκι
Μονοδοῦλι	Κοντόπουλα	Φουρνές	Σταλός
Μῶδι	Σαρακινέα	'Απάνω Κεραμειᾶ	'Ασκορδαλοῦ
Πρασές	Ψῆρες	Γεράνι	Λάκκοι
Δαρμάρω	Κυρτομάδω	Πολανιδιακό	Νταρατσογαλατᾶ
Πύργοφυλόνερο	Δρακιανά	Κισᾶζυμον	Λουλακι
Λίμνη Κεφαλιτη	'Αλικιαβοῦ	Συρίλι	Δαμορό
Μουλακᾶ	Βλαχερωνίτισσα	Σικηνές	Μεσοκεφάλα

ἦτοι ἐν ὅλῳ 67 χωρία.

Χωρία Σφακίων.

Καστέλλι	Σφακιά	Λινγκάς	Καλοκάσια
'Αγιος Γιάννης	Γεωργίτσι	Βούβαι	Καμπιά
Τρυπαπές	Κομητάδες	Φράσκια	'Ασιούφου
Σκάλα Παυσιανός	Φραγκοκάστελλο	'Ανώπολις	'Αγία Ρουμέλη
'Αράδαινα	Σαμαρειᾶ	Κάβο	"Αγιος Δημήτρης.
'Εν ὅλῳ 20 χωρία.			

Χωρία Ἀποκορώνου.

✓ Φρούριο Πικιδόρνου	✓ Καλύβαι	✓ Ἀρμένιοι	✓ Σοῦρπος
Τσιβαράς	Δράπανος	Κόκκινωχωριό	Γιαφάνδουλος
✓ Καρύδι	✓ Μπρόσνερο	Γιαρκομάταδο	Σκουτσα
✓ Τζιτζιφιᾶ	Πεμόνια	Μπαρμπαρίζο	Νεοχωριό
Ψῆρα	Βάμος	✓ Γαβαλοχώρι	Λιτσαρδα
Πλάκα	✓ Κεφαλάς	✓ Ἀπάνω Ξηροστέρνη	✓ Κάτω Ξηροστέρνη
✓ Σούρη	Λινοτιναρέ	✓ Βαφές	Πλακάλωνα
Ἁγία Φωτιά	✓ Πομόνια	✓ Πολάνη	✓ Μαχαιροῦ
✓ Κάστελλος	✓ Ἀλογομουρι	✓ Καλαμίτσι-Ἀμυγδαλί	✓ Καλαμίτσι Ἀλεξάνδρου
✓ Καρύδι	Ἁι-Γεώργης	Πηγῆ	✓ Κάϊνα
Ἁρμυρός	✓ Ἀλύκαμπος	✓ Μαθές	✓ Κουρνᾶς
✓ Φυλακιές	✓ Γωνιές	Ραμνή	Πρόβαλμα
✓ Στύλος	Σαμωνᾶς	✓ Νίππος	Κυριακοσέλια
Χιλιομανδροῦ	Μεγάλα Χωράφια	Ἁγία Μαρίνα	Κάλαρι
Φρές	Πιτσαμᾶνο	Πεμόνια-Πραμάρι	Καραῖς
ἐν ὄλῳ 57 χωρία.			

Χωρία Κισάμου.

Φρούριον Κισάμου	Πυργοῦ ἄστελλο	Κάτω Παλαιδιαστρο	Καμαροῦ ἄστελο
Τσηθαλαριά Κισ.	Σπηλιά Καλέργη	Ἁγία Κυριακή	Καλάθενες
Κουκουναρά	Τοπδλία	Μέση-Κουρνάρα	Μουσοφαλιέρο
Καλοματάδο	Ῥογδιᾶ	Βλάτος	Βουκοπέραμα
Δίμνη	Ἱαχιακό	Ἔλος	Περβόλια
Ἁστικομυγδαλί	Ἁστικοῦνευ	Νικοβάραδο	Πρινιακό
Καμπασιλοράγιο	Μισιαζοβικάρη	Λουσανιές	Κίναβα
Μελισσοδηπος	Βρυῦσες	Μονοπλάτανο	Σφηνάρι
Πίλα	Πόρος Μεσόγεια	Δαμαλοχώρι	Ἁγ. Γεώργης Καλλέργης
Φουρνοῦδος	Ντιλίφος	Καλυβιανή	Τράχηλος
Ἁπάνω Δράπανο	Δρακωδιανᾶ	Κοκιανᾶ	Νοπήγια
Οὔνεροχώρι	Πεσονῆσι	Γκουῖντα	Σφοκοπήγαδο
Ῥόλια	Περβολάνια	Ἁρμυνοχωριό	Μακρωνας
Μαλάθυρο	Σάσαλο	Καλάμι	Νασούλια
Πισκοπη	Ἁγιολιᾶ	Νοχιά	Πλακάλωνα
Βένι	Κουμουῖλι	Κλοπάρας	Πρόδρομος
Πανέθυμος	Κρύα Βρύση	Ἁστρινός	Ἁζυμπραγοῦ
Καυκα Καπέλο	Σπηλιά	Δρακώνα	Γκριμπιλιανᾶ (χώρι)
Μελισσοσυργιό	Βατελοῦγα	Γλώσσα	Δαμιλάδα
Γοῦβες	Ἁπάνω-Γοῦβες	Κάτω Βουκολιές	Ἁρδακτυλίδα
Γαβαλομουρι	Νέμπρες	Μοῦλετε	Μαραθπνεφάλα

ΔΙΑΤΑΓΑΗ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΠΠΙΚΟΥ ΤΩΝ ΕΥΓΕΝΩΝ
ΦΕΟΥΔΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΩΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΟΦΥΛΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΓΓΡΕΥΟΜΕΝΩΝ

Εξήχθησαν ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ὑπὸ τοῦ ἐνδοξοτάτου κ. Ἰακώβου Φοσκαρίνη, Γενικοῦ Ἐπιτρόπου καὶ Ἱεροεξεταστοῦ ἐν τῷ Βασιλείῳ τῆς Κρήτης, θεσπισθέντων διατάξεων καὶ κυρωθεισῶν ὑπὸ τῆς ἐκλαμπροτάτης Γερουσίας.

Ἡμεῖς

Ἰάκωβος Φοσκαρίνης

ἐξετάσαντες τὴν σπουδαιότητα τὴν μεγάλην τὴν ὁποῖαν ἔχει τὸ ἵππικόν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Βασιλείου τούτου τῆς Κρήτης τὸ ὁποῖον ἀύξομειοῦμενον, δεῖον νὰ τηρῆται εἰς τὴν μεγαλυτέραν ἐκείνην τελειότητα, τὴν συμφέρουσαν διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ Βασιλείου τούτου, οὐ μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἀμύνης, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν ἱποτῶν οἱ ὁποῖοι καταγόμενοι ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐκείνων εὐγενῶν, περιβλήθεντων ὑπὸ τῆς Α. Γαληνότητος τοῦ τίτλου "Εὐγενεστάτης ἀπικίασῃ ἀποικίας" ὀφείλου νὰ μιμοῦνται τοὺς προγόνους των, οἱ ὁποῖοι ὅσον ἰσχυρότερον τοὺς ἐπίεζον αἱ ἀνάγκαι τόσο περισσότερο ἐφαίνοντο τολμηροὶ καὶ πρόθυμοι εἰς τὸ νὰ κάμουν νὰ ἐπιτύχη τὸ νεῦρον τοῦτο τῆς ἀμύνης ὥστε νὰ ἀποβῇ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο ἰσχυρόν καὶ εὐρωστον.

Ἐπειδὴ διὰ τῆς ἐπιμελείας, διὰ τῆς μερίμνης καὶ διὰ τῆς διαρκοῦς ἐξασκήσεως θὰ καταστῆ τελειότερον ἐκεῖ ὅπου, ἴσως ἔνεκα τῆς ὀλίγης μερίμνης τὴν ὁποῖαν εἶχον δι' αὐτὸ κατὰ τοὺς παρωχυμένους χρόνους, φαίνεται ὅτι τὸ ἵππικόν τοῦτο εἶναι ὀλοκληρον κληρὸς ἀτελειῶν καὶ ἐλαττωμάτων, περὶ τῆς καταστάσεως δὲ ταύτης ἐπιθυμῶν ὁ ἐνδοξότατος κύριος Ἰάκωβος Φοσκαρίνης νὰ προνοήσῃ καὶ περὶ τοῦ τρόπου ἐκείνου ὅστις ἀπαιτεῖ συνεννοήσεις τσαύτης σπουδαιότητος μετὰ τῶν ἀρχῶν τοῦ Στρατηγείου του, ἀποφασίζει καὶ σταθερῶς καθορίζει διὰ τῆς παρούσης ἀποφάσεως τὰ κατωτέρω διασαφηνισθησόμενα.

Περὶ τοῦ Φεουδαρχικοῦ Ἰππικοῦ ἦτοι:

ἀφοῦ ἀπογραφῇ καὶ κατανεμηθῇ κατὰ κατηγορίας ὅλον τὸ ἵππικόν τῆς πόλεως ταύτης τοῦ Ἡρακλείου καὶ Σητείας ἀπὸ ἕξ προϊστάμενους Ἠγήτορας τῶν ἕξ διαμερισμάτων, πρέπει ν' ἀναγραφοῦν ἐπὶ ἐνὸς πίνακος ὅλοι οἱ ἱπποὶ οἱ ὁποῖοι προρορίζονται διὰ νὰ παραδοθῶσιν εἰς ἕνα ἕκαστον Ἠγήτορα μετ' ἐνδείξεως ἰδιαιτέρας, ὅχι μόνον τῶν φυσικῶν αὐτῶν σημείων, ὡς ἐγένετο ἐν τῷ παρελθόντι κατὰ τὴν παρελθούσαν γενικὴν ἐπιθεώρησιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὄνοματος τῶν ἀνδρῶν οἵτινες ἱππεύουν τοὺς ἵππους τούτους, πρὸς δὲ νὰ σημειοῦνται καὶ νὰ σφραγίζωνται.

Ἐάν ὅμως ἤθελον ἐγκριθῆ καὶ γίνωσι δεκτοὶ εἰς τὴν ὁμάδα ὡς κατὰλληλοι, κοπτομένων τῶν τριχῶν αὐτῶν εἰς ἔνδειξιν παραδόχῃς ὡς συνηθίζεται νὰ κἀμνουν οἱ στρατιῶται διὰ νὰ γνωρίζουν τοὺς ἵπους, τότε πρέπει νὰ γνωρίζονται καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ὀφείλουν νὰ τοὺς μεταχειρίζονται, εἰς ἐκάστην δὲ ἐπιθεώρησιν ἢ εἰς τὰς ἀσκήσεις νὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι ὅλοι νὰ παρουσιάζωνται ὡς πρέπει ἐν καλῇ τάξει μετὰ τῶν ἵπων, ἐφοδιασμένων καθ' ὅλων τῶν ἀναγκαίουτων αὐτοῖς καὶ ὀπλισμένοι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Ὁ Ἴππότης ἰδιοκτῆτης τοῦ φέουδου, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ παρευρίσκειται αὐτοπροσώπως εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις, πρέπει νὰ παρουσιάζεται ὀπλισμένος μὲ ὅπλα ἑλαφροῦ ἰπέως μετὰ τῆς δορατοθήκης καὶ τοῦ δορατος καὶ τῆς λίγχης, μετὰ τοῦ κράνους καὶ τῆς προμετωπίδος καὶ μετὰ δύο πιστολίων ἐπὶ τῶν προμετωπίων τῆς σέλλας.

Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιβαίνει τοῦ Ρονκίνου, ἦτοι τοῦ τρίτου ἵπου, ὀφείλει νὰ εἶναι ὀπλισμένος διὰ μιᾶς σπάθης καὶ μιᾶς λόγχης μεθ' ἑνὸς μακροῦ πυροβόλου ὅπλου καὶ διὰ δύο πιστολίων ἐπὶ τῶν προμετωπιαίων τῆς σέλλας καὶ μὲ κράνος εἰς τὴν κεφαλὴν, πάντες δὲ οἱ προμνησθέντες ὀφείλουν νὰ εἶναι ἐφοδιασμένοι μὲ πᾶν ἀναγκαῖον ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν ὁ Φεουδάρχης ὁ κύριος τοῦ ἵπου ἔλλειπει, εἴτε ἔνεκα θανάτου ἢ ἄλλου λόγου, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ δὲν ἔχει τὴν πρέπουσαν ἡλικίαν νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ, τότε οἱ κηδεμόνες αὐτοῦ ὀφείλουν νὰ τὸν ἀντικαταστήσουν δι' ἄνδρος ἱκανοῦ καὶ ἐπαρκοῦς ὅπως ἐμφανίζεται οὗτος καὶ ὅπως λαμβάνη μέρος εἰς τὰς ἀσκήσεις μέχρις ὅτου ὁ υἱὸς ἀποκτήσῃ τὴν πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ συνάδουσαν ἡλικίαν, ὅποτε περιέρχεται εἰς αὐτὸν καὶ ἡ διαχείρησις τοῦ φέουδου.

Ἐάν κανεὶς ἐκ τῶν ἐχόντων ὑποχρέωσιν ἤθελε παραλείπει ἢ αὐτὸς ὁ ἴδιος προσωπικῶς ἢ ἄλλος τις ἐκ τῶν ἰδικῶν του νὰ παρουσιασθῆ κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἢ κατ' ἄλλοῦ συμφώνως πρὸς τ' ἀνωτέρω, ἢ ἤθρλε δηλωθῆ ἀπὼν, ὡς ἄκις καλεῖται δι' ἐπιθεώρησιν ἢ ἀσκήσεις ἢ ὑπηρεσίαν, ὑπόκειται εἰς ἀνέκλητον ποινὴν 10 τρικινίων (χρυσῶν εἰκοσοφράγκων) καθ' ἐκάστην περίπτωσιν καὶ δι' ἕκαστον ἵππον, τὰ ὁποῖα διατίθενται διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς πόλεως ταύτης. Ἐάν δὲ πάλιν ἤθελε παραλείπει νὰ ἐμφανισθῆ ἐν περιπτώσει ἀνάγκης τοῦ Βασιλεῖου, ἦτοι νὰ σπεύσῃ πρὸς ἄμυναν αὐτοῦ, ὡς εἶναι ὑποχρεωμένος, τότε χάνει ἀμέσως ὅλον τὸ φέουδον τὸ ὁποῖον κέκτεται καὶ δημεύεται τοῦτο.

Διὰ νὰ ἀποβῆ δὲ τὸ ῥηθὲν ἰππικόν ἐπὶ τοσοῦτον τέλειον ὥστε νὰ δύναται ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης νὰ χρησιμοποῖται μετὰ μεγαλυτέρας ἐπιδεξιότητος, διατάσσει ὡσαύτως ἡ Α. Ἐξοχότης ὅπως καθ' ἕκαστον μῆνα δύο ἐκ τῶν προρρηθέντων Ἠγετῶρων, μὲ ὅλους τοὺς λόχους των προπαρασκευάζωνται καὶ

ἐμφανίζονται ὀπλισμένοι κατὰ τὸν ἄνωτρω τρόπον, ἐνώπιον τοῦ ἐν Ἡρακλείῳ ἀρχηγοῦ τοῦ ἱππικοῦ, ὀφείλοντες νὰ παραμείνουν εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐπὶ τρεῖς (3) συνεχεῖς ἡμέρας διὰ νὰ γυμνάζωνται καὶ νὰ μαθῶνουν νὰ ἴστανται ἐν τάξει, νὰ βαδίζουν καὶ νὰ πυροβολοῦν ~~κατὰ τὸν ἑαυτοῦ~~ διὰ τῶν ἀρκεμβουζίων (εἶδος ἔπλων), καὶ νὰ ἐκτελοῦν πᾶν ὅτι ἤθελεν ὑπόδειχθῆ αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ ἐνδοξοτάτου κ. Ζ. Πάσχα Γενικοῦ Διοικητοῦ, ὅστις εἶχεν τὴν φροντίδα ταύτην, ἀπὸ καρόν δέ εἰς καιρόν θὰ κάμνουν τὸ ἴδιον ὅλοι οἱ Γενικοὶ Διοικηταί, οἱ ὁποῖοι θὰ εὐρίσκονται ἐν τῷ Βασιλείῳ τούτῳ.

Τὸ σύστημα δέ τοῦτο θὰ ἀρχίσῃ ἐφαρμοζόμενον ἀπὸ τὰς ἐορτάς τοῦ Πάσχα τοῦ Μαΐου, προσκαλουμένων τότε διὰ λαχνοῦ τῶν δύο Ἡγητῶρων οἱ ὁποῖοι θὰ εἶναι πρῶτοι, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπίσης καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ὁποῖοι θὰ ἔχουν νὰ ὑπηρετήσωσι καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ τοῦτο ὥσπερ, ἕκαστος γνωρίζων ἐπὶ τοῦ παρόντος (ἐγκαίρως) ὅτι εἶναι ἡ σειρά του, νὰ δύναται μετὰ μεγαλυτέρας εὐχερείας νὰ τακτοποιῆται καλῶς.

Ἡ δευτέρα ἐξάσκησις ὀφείλει νὰ γίνῃται τὴν 1ην ἡμέραν τοῦ Αὐγούστου καὶ τὰς δύο ἐπομένους ἡμέρας. Ἡ τρίτη τὰς πρῶτας ἡμέρας τοῦ Νοεμβρίου. Ἡ ~~πρώτη~~ τετάρτη κατὰ τὰς ἐορτάς τῶν Χριστουγέννων. Ἡ πέμπτη κατὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας τῶν Ἀπόκρεω καὶ ἡ ἕκτη κατὰ τὰς ἐορτάς τοῦ Πάσχα τῆς Ἀναστάσεως. Ἐὰν δέ κανεὶς ἤθελε παραλείψει νὰ εὐρεθῆ κατὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας αὐτοπροσώπως καὶ ὀπλισμένος κατὰ τὸν ἄνωτρω τρόπον, ὑπόκειται, ὡς ἐρρέθη, εἰς χρηματικὴν ποινὴν 10 τσικινίων κατὰ κεφαλήν.

Ὅφείλει ἕκαστος Ἡγήτωρ νὰ φέρῃ τὴν σημαῖαν του, ἐκλήρων τιμημένον σηματοφόρον καὶ παραλείπων τὴν συνήθειάν του νὰ φέρῃ ἀσπίδα οἱ δέ Ἀρχιπεταλωταί (καὶ οἱ ἰατροὶ συγχρόνως τῶν ἵππων) οἱ ὁποῖοι εἶναι ὡς ὑπολοχαγοί, δέν πρέπει νὰ φέρουν ἄλλα ἀντικείμενα, ὡς ἔφερον ἤδη μετὰ πολλῶν ἐμποδίων, ἀλλὰ ὀφείλουν νὰ μεριμνῶσιν ὥστε ἕκαστος νὰ τηρῇ ἐν τάξει πόν λόχον του, ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ ἐκλέγωνται τόσοι προῖστάμενοι ὅσοι ἤθελον κριθῆ ὡς ἱκανοὶ διὰ νὰ προῖστανται ἐνωμοτίας, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ παραδίδονται εἴκοσι ἵππεῖς ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι θὰ εἶναι πλέον εὐμεταχείριστοι καὶ πλησιέστεροι εἰς τὰς οἰκίας των, διὰ νὰ δύνανται νὰ συντάσσωνται καὶ νὰ συγκεντροῦνται ταχύτερον εἰς τρόπον ὥστε ὑπὸ ἑκάστην σημαῖαν νὰ ὑπάρχη, Ἡγήτωρ, Ἀρχιπεταλωτής, Σηματοφόρος καὶ τόσοι προῖστάμενοι Ἐνωμοτίας, ὅσας θὰ ἀπαιτοῦν ἢ ἐξ εἴκοσι ἵππων ὁμάς, ἧς θὰ προῖσταται εἰς ὅς ἐρρέθη ἄνωτέρω.

Κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Ἀπόκρεω ὀφείλει ἕκαστος νὰ δράμῃ εἰς πόν στῖβον καὶ εἰς τὸ σκοπευτήριον καὶ ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ δι' ἔξοδα εἰς τὴν ἐπὶ τῶν βραβείων Ἐπιτροπῆς πρὸς βράβευσιν ἐκείνων οἱ ὁποῖοι θὰ εὐδοκίμουν καλλίτερον μίαν ἄλυσσον χρυσοῦν, ἀξίας 20 τσικινίων, διὰ τῆς ἀξίας δέ τοῦ χρυσοῦ τούτου ἐδίδοτο ἐν βραβεῖον εἰς τοὺς εὐγενεῖς ἵππ^{τας}.

τούς έχοντας ἵππους δαφνοστεφεῖς. (διακεκριμένους).

Πρός τούτοις ἐδίδετο ὡς βραβεῖον μία σπάθη, ἕν ἐγχειρίδιον καί ἕν ζευγος πτερνιστήρων εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι θά ἐσκόπευον καλλίτερον διὰ τοῦ τυφελίου των, ἐπιβαίνοντες ἐπί νέων ἵππων, καί δύο ἐφεστρίδες (ἐπανωφόρια) μία ἐκ Δαμάσκου βυσσινόχρον καί μία ἐξ ἐριούχου κοκκίωποῦ χρώματος ὡς βραβεῖον εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἵππευον τούς Ροντζίνους (Ἰπαλαίμαχους) ἵππους καί οὐ ὅποιοι θά εὐδοκίμου καλλίτερον εἰς τὰς ἀσκήσεις ἵπποδρομιῶν, αἱ ὅποιοι ἤθελον ὑποδειχθῆ εἰς αὐτούς.

Ἐάν ἐξ αἰτίας θανάτου ἢ ἄλλου συμβάντος ἤθελεν ἐκλείψει κανεῖς ἵππος ἐκ τῶν ἀπογραφέντων καί σφραγισθέντων ὁ κύριος αὐτοῦ ἦτο ὑποχρεωμένος, συμφῶνως πρός παλαιάν συνήθειαν νά παρουσιάσῃ τό δέσμα ἢ ἔάν ἠδύνατο κατ' ἄλλον τρόπον ἀξιόπιστον ν' ἀποδείξῃ τήν ἀπώλειαν αὐτοῦ εἴτε διὰ μαρτύρων, εἴτε δι' ἄλλων πιστοποιήσεων τῆς ἀρεσκείας του καί τότε τῷ ἐχορηγεῖτο προθεσμία τριῶν μηνῶν νά εὔρη καί νά παρουσιάσῃ ἄλλον ἵππον κατὰ τήν ὑποχρέωσιν του νά ἐνεργήσῃ τήν ἀπογραφὴν αὐτοῦ καί τήν σφράγισιν.

Ἐάν δέ ἤθελον παρέλθῃ οἱ πρεῖς μῆνες, χωρίς νά προνοήσῃ περί τῆς ἐξευρέσεως αὐτοῦ, ὑπόκειτο εἰς χρηματικὴν ποινὴν δέκα πέντε (15) μὲν τσεκινίων δι' ἕναστον ἵππον δορατοφόρου ὀπλίτου (βαρέως ὀπλισμένου), 10 δέ τσεκινίων δι' ἕναστον νεόλεκτον ἵππον καί 5 τσεκινίων δι' ἕναστον παλαίμαχον ἵππον, καί τοῦτο ἐννοεῖται μέχρις ἕξ μηνῶν.

Ἐάν δέ δέν ἤθελε παρουσιάσῃ αὐτὸν ἐντός ἐνός ἔτους καί ἄνω, τότε ὑπόκειται ἕναστος εἰς τήν ποινὴν τῆς δημεύσεως τοῦ φεοῦδου του, τὰ ἐκ τῶν ποινῶν δέ τούτων προερχόμενα ὀφέλη περιέρχονται κατὰ μὲν τό ἕν τρίτον εἰς ἐκεῖνον ὅστις θά προβῆ εἰς τήν ἐκτέλεσιν, κατὰ δέ τὰ 2/3 εἰς τό Δημόσιον.

Εἶναι ὑποχρεωμένοι οἱ Γενικοὶ Ἀρχηγοὶ τοῦ Ἰππικοῦ ἵνα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, νά ἐνεργῆ ἕναστος γενικὴν ἐπιθεώρησιν ὅλου τοῦ ἰππικοῦ Ἡρακλείου καί Σητείας καί τῶν περιφερειῶν των, καθ' ὅν χρόνον ἤθελε κρίνει τοῦτο πρόσφορον. Ἐπειδὴ δέ εἰς ἐκ τῶν προμνησθέντων εἶναι ὑποχρεωμένος νά ἐνεργῆ καί τήν ἐκτέλεσιν, δέν δύναται νά παραλείψῃ αὐτὴν ἐπὶ ποινῇ 500 τσεκινίων.

Μετὰ δέ τήν ἐπιθεώρησιν ὀφείλει νά κάμῃ λεπτομερῆ ἐξέτασιν ὅλου τοῦ ἰππικοῦ τούτου καί τῶν ἀνδρῶν, παραβάλλον τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἀνδρῶν καί τὰ γνωρίσματα καί τὰς σφραγίδας τῶν ἵππων, διατάσων συγχρόνως τήν ἐκ νέου σφράγισιν των. Ἐάν δέ ἤθελε παραλείψει κανεῖς νά ἐμφανισθῆ αὐτοπροσώπως καί ὀπλισμένως κατὰ τὸν ἀνωτέρω καθοριζόμενον τρόπον ὑπόκειτο εἰς χρηματικὴν ποινὴν 15 τσεκινίων, ἤτοι, δέκα πέντε ὡς πρὸς ἐλέχθη ἀνωτέρω, ἀναλόγως τῆς ιδιότητος τοῦ προσώπου ἢ τοῦ ἵππου.

Οὐδείς, δύναται ἄνευ ἀδείας νά πωλήσῃ ἵππον ἀπογραφέντα καί σφραγισθέντα καὶ προορισθέντα διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἐπὶ ποινῇ ἀπωλείας τοῦ ἵππου τούτου καί ἐπὶ ὑποχρήσει νά ἀντικαταστήσῃ τοῦτον δι' ἄλλου καλλιτέρου, εἰς τὴν αὐτὴν δὲ ποινὴν ὑπόκειται καί ἐκεῖνος ὅστις δανείζει τὸν ἵππον του διὰ νά λάβῃ μέρος εἰς τὰς ἐπιθεωρήσεις ἢ τὰς ἀσκήσεις ἢ τὰ ὄπλα του.

Δὲν ὀφείλουν, οὔτε δὲν δύνανται ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἢ πῃ ἀνήκοντες εἰς τὰς ῥηθείσας κατηγορίας τοῦ ἱππικοῦ κατὰ τοὺς χρόνους καθ' οὓς ὀφείλουν νά προσέλθουν εἰς τὰς ἐπιθεωρήσεις ἢ τὰς ἀσκήσεις νά ἐνοχληθῶσι ἢ νά ἐμποδισθῶσι προσωπικῶς διὰ χρέος τι, τὸ ὁποῖον τυχὸν ὀφείλουν οὔτε δύνανται κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον νά κλητευθῶσιν καί νά παραστῶσιν εἰς δίκην τινά, ἢ ὁποῖα θὰ ἠμπόδιζεν τὴν προσέλευσιν αὐτοῦ ἢ θὰ παρέβλαπτε τὸν χρόνον τῆς παρασκευῆς των, ὑποχρεωτικοῦ ὄντος ὅπως κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ὅπως καί κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς μεταβάσεώς των εἰς τὴν πόλιν καί τῆς ἐπιστροφῆς των ὧσιν ἐλεύθεροι καί ἀπηλλαγμένοι πάσης ἐνοχλήσεως δι' οἷονδήποτε χρέος, τὰ δὲ πρόσωπα αὐτῶν θὰ ἔχωσιν ἐλεύθερον καί ἀπόλυτον πρῆπεμπτήριον, ἥτοι δελτίον ἐλεθθέρως κυκλοφορίας. Καί ἐπειδὴ παρατηρεῖται ὅτι αἱ ἀπαλλοτριώσεις ἢ πωλήσεις τῶν φεούδων καί αἱ γενόμεναι ὑποδιαίρεσεις αὐτῶν ἐγένοντο ἀφορμὴ ὥστε νά περιέλθῃ μὴ μικρὰ ποσότης ἀγρῶν ἢ περιουσιῶν εἰς χεῖρας πολλῶν πτωχῶν, οἱ ὁποῖοι ἔνεκεν τῆς μικρᾶς ταύτης περιουσίας εἶναι ὑποχρεωμένοι νά συντήρουν καί νά παρουσιάζουν ἵππους μικρᾶς ἀξίας, ὅπερ δὲν ἔπρεπε νά γίνεται, ἀλλὰ ἔνεκα τῆς ὑποχρεώσεως ἣν ἔχουν παρουσιάζουν ὅπους τόσο ἐλεεινούς, ὥστε νά μὴ δύνανται νά ἐκτελῶσιν οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν, οὔτε πρέπει χάριν ἀξιοπρεπείας νά γίνωνται δεκτοὶ εἰς τοὺς λόχους. Ἐπὶ πλεον δὲ ἔνεκα τῆς κακῆς ἀρχῆς ἣτις ἐγένετο νά γίνωνται πολλὰ πωλήσεις φεούδων ἀπηλλαγμένων ἀπὸ τὰ βάρη τῆς εἰσφορᾶς ἵππων, καί τοῦτο παρὰ τοὺς ἀρχαίους θεσμοὺς καί τὰς διατάξεις, οἱ πωλοῦντες τὰ φέουδα, διὰ νά προσπορίζονται περισσότερα ὀφέλη ἐκ τῆς πωλήσεως ταύτης, ἀνελάμβανον, αὐτοὶ ὅλον τὸ βάρος τῆς εἰσφορᾶς εἰς τὰς φρουρὰς ἐκ τῆς ἐξασθενισμένης περιουσίας ἣτις ἀπέμενεν εἰς αὐτοὺς καί ἣτις περσοῦσα οὖσα τόσο ὀλίγη δὲν ἠδύνατο νά συντηρῇ οὔτε τὴν ποιότητα οὔτε τὴν ποσότητα τῶν ἀναλογούντων αὐτῇ ἵππων, ἐνῶ ἐξ ἀντιθέτου τὰ σπουδαιότερα φέουδα, πρὸς μὲγαλήν μεγάλην ζημίαν τοῦ Δημοσίου ἀπηλλάγησαν τῆς ποιοῦτης ὑποχρεώσεως, τὰ δὲ ἐναπομένοντα μὲ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς εἰσφορᾶς, ἀσθενῆ ὄντα εἶναι ἀνωφελῆ ὡς μὴ δυνάμενα νά φέρωσι τό εἰς αὐτὰ ἀνήκον βάρος. Ἐνεκα λοιπὸν τῶν λόγων τούτων ἡ Α. Ἐξοχότης ἀποφασίζει καί θεσπίζει χωρὶς νά παραβλάπτῃ κατ' οὐδὲν μέρος τὴν παλαιὰν ὑποχρέωσιν τὴν ὁποῖαν εἶχον τὰ φέουδα τοῦ νά μὴ δύνανται νά ἀπαλλαγῶσι τῶν ὑποχρεώσεων τὰς ὁποίας ἐπέβαλλον εἰς αὐτὰ αἱ συνθήκαι διὰ τὰς ὁποίας ιδρύθησαν, ὅπως τοῦ λοιποῦ νά μὴ δύναται κανεὶς νά πωλῇ φεουδικὰ κτήματα, μὲ τὸν ὅρον τῆς

ἀπαλλαγῆς αὐτῶν ἀπό τὰ βάρη καί τὰς ὑποχρεώσεις πρὸς τὸ ἵππικόν, ἀλλὰ ἐξ ὅλων τῶν πωλουμένων περιουσιῶν νὰ παραμένωσι τὰ βάρη καί αἱ ὑποχρεώσεις αἱ εἰς αὐτάς ἀνήκουσαι.

Οὔτε δύναται κανεὶς Συμβολαιογράφος ἢ ἄλλος δημόσιος λειτουργὸς ἐπεμβαίνειν ὡς δημόσιον ὄργανον πρὸς ἐκτίμησιν, πρὸς δημοπρασίαν, ἢ πρὸς ἄλλην ἐνέργειαν νὰ συντάσῃ συμβόλαιον ἢ νὰ προβῇ εἰς ἄλλην πρᾶξιν ἀντίθετον πρὸς τὴν παροῦσα διαταγὴν μας, διότι θὰ τιμωρῆται δι' ἀπωλείας τοῦ Δημοσίου ἀξιώματος καί δι' ἐξορίας δέκα ἐτῶν ἐκ τοῦ Βασιλείου τούτου πᾶσαι δὲ αἱ πωλήσεις καί ἀπαλοτριώσεις αἱ γενόμεναι ἄνευ τῆς ὑποχρέωσης τῆς εἰσφοράς καί ἐναντίον τῆς ἀνωτέρας διαταγῆς θεωροῦνται ἄκυραι καί ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀξίας, καίτοι ἐγένοντο μέ ὅλους τοὺς ἀπαιτούμενους τύπους, ἐξ ἄλλου ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐπιβληθῇ κάποια τάξις, διότι ἔνεκα τῶν πολλῶν ὑποδιαίρεσεων, τὰς ὁποίας ὑφίστανται αἱ περιουσίαι πολλοὶ ἔμειναν μὲ ἐλαχίστην κερκηνιῶμα ποσότητα κτημάτων ἔχοντες ὅμως τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τηροῦν ἵππους, συνέβαινε δὲ δυνήθως ἐν τῷ παρελθόντι οἱ μιλροκτηματῆται αὐτοὶ, ἕξοικονομοῦντες μερικὰ στρέμμακα γῆς καί ἀποτελοῦντες οὕτω ἔνωσιν πολλῶν στρεμμάτων, νὰ ἀγοράζωσι πρὸς συντήρησιν ἓνα ἵππον, ἀλλὰ πάντοτε ἐλεεινόν.

Ἐντέλλεται καί διατάσσει ἡ Α. Ἐξοχότης ὅπως, συμφώνως πρὸς τοὺς ἀρχαίους θεσμοὺς πάντες ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι κῆκηνται φέουδα τῶν δώδεκα στρεμμάτων καί ἄνω νὰ μὴ δύνανται νὰ τὰ ἐνώσωσι μαζύ, ἀλλὰ ὀφείλουν νὰ τὰ πηροῦν ὅπως ἔχουν, καί νὰ παρουσιάζουν διὰ πᾶν φέουδον τοιαύτης ἐκτάσεως ἓνα ἵππον Ῥουτζῆνον (παλαίμαχον) ὅστις θὰ εἶναι τοιαύτης ποιότητος, ὥστε νὰ γίνῃ δεκτός ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, τὸν ἵππον δὲ τοῦτον θὰ ἐμφανίζουσι καθ' ὅλας τὰς χρονικάς περιόδους, ὡς διεσαφηνίσθη ἀνωτέρω.

Ἐκεῖνοι ἀληθῶς οἱ ὁποῖοι ἐκέκηντο περιουσίαν δώδεκα στεμμάτων δύνανται νὰ ἐνώσωσι αὐτὴν μετ' ἄλλου, ἀλλὰ οὐχὶ πλέον τῶν δύο μαζύ καί αὐτοὶ ὅμως πρέπει νὰ εἶναι ἀδελφοὶ ἢ στενοὶ συγγενεῖς ἐξ αἵματος ὑπὸ τῆς ἐνώσεως δὲ ταύτης δεόν νὰ ἐνεργῶνται τὰ ἐπόμενα.

Ἀφοῦ συγκεντρώσωσι, ὅσον τὸ δυνατόν τὴν πλέον ἀκριβῆ χρηματικὴν ἀξίαν, ὀφείλουν οἱ δύο ὁμοῦ ἠνωμένοι νὰ ἀγοράσωσι ἓνα ἵππον ἀπὸ κοινοῦ τὸν ὁποῖον ὀφείλουν νὰ παρουσιάσωσι πρὸς ἐπιθώρησιν καί νὰ καταγράψουν ἐπ' ὀνόματι καί διὰ Δ/σμὸν καί τῶν δύο, τὸν ἵππον δὲ τοῦτον θὰ ἔχη μεθ' ἑαυτοῦ καί θὰ συντηρῇ ἕκαστος ἐπὶ ἓν ἔτος, κατὰ τὸ διάστημα δὲ καθ' ὃ θὰ συντηρῇ τὸν ἵππον παρ' αὐτῷ, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐκτελῇ ὅλα τὰ καθήκοντα καί νὰ παρουσιάζηται ὡς ἠθελε κληθῆ ἐπὶ ταῖς προαναφερομέναις ποιναῖς, μετὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ ἔτους ὁ ἵππος αὐτός θὰ παραδοθῆ εἰς τὸν ἄλλον, δεδομένου ὅτι ἀμφότεροι δεόν νὰ ᾧσιν ἐγγεγραμμένοι καί κανονισμένοι εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἰππωνείας, οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ ἔνωσις κατ' ἄλλον τρόπον ἐπὶ ἀμετακλήτω ἀπωλεία τοῦ φέουδος

Ἴππικόν νᾶ καθίσταται καθ' ἐκάστην ἡμέραν τελειότερον καί μᾶλλον ἐκτιμώμενον, προσέθιμεν εἰς τὰς ἄλλοτε ἐκδοθείσας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐντολάς καί διατάξεις, τὴν παροῦσαν διαταγὴν, παραγγέλων ἀβστηρῶς ὅπως αἱ κατωτέρω ἀναγραφόμεναι ἐντολαὶ ἐξτελῶνται καί ὅπως τηρῶνται ἀπαραβίασται.

1ον) Ἐπειδὴ ἐκάστη ὁμάς τοῦ Ἴππικοῦ τούτου ἀποτελεῖται ἀπὸ λογχοφόρους καί τουφεκοφόρους ἵππεῖς ὑπὸ ἕκαστον τῶν ἐξαίρετων Ἡγετῶρων. ~~πᾶσι~~ δέον ἕκαστος ἐκ τῶν Ἡγετῶρων τούτων νᾶ ἐκλέξη ἕνα προϊστάμενον τῶν τουφεκοφόρων τῆς ὁμάδος του, οἱ ὅποιοι νᾶ ἵππεύουν παλαιμάχους ἵππους φέροντας τὰ βαρῆα ἀντικείμενα, διὰ νᾶ μένωσι οἱ ἄλλοι Ἴπποὶ ἑλαφροὶ μετ' αὐτῆς ὁμάδος ὑπὸ αὐτὸν τὸν ἴδιον Ἡγετορα.

2ον) Ἐπὶ ἐκάστης ὁμάδος 15 Ἴππων, τῶσον τῶν λογχοφόρων ὅσον καί τῶν ἀκροβολιστῶν (τουφεκοφόρων) νᾶ παρέχεται εἰς προϊστάμενος, ἐκλεγόμενος ὑπὸ τοῦ Ἡγήτορος, ὑπὸ τὸν ὅποιον νᾶ διατελῆ ἡ ὁμάς τῶν 15 Ἴππων ἵνα κατὰ τὰς ἀσκήσεις καί τὰς ἄλλας ἐνεργείας ἕκαστος γνωρίζῃ τὸν προϊστάμενον του, αὐτὸς δέ νᾶ ὑπακούῃ εἰς τὸν ὑπόλοχαγόν καί τὸν Ἡγήτορα.

3ον) Εἰς πᾶσαν ὁμάδα ἢ διμοιρίαν ἅμα ὡς ἤθελον καταγραφῆ καί διορισθῆ οἱ Ἡγήτορες καί οἱ ὑπολοχαγοί, δέον νᾶ ἐκλεγῆται ἐπίσης εἰς εὐγενῆς ἢ καί ἐνάρετος Σημαιοφόρος, ~~ἀπὸ τῶν~~ ἐπεφορημένος ἐπὶ τοσοῦτον μὲ τὰς μῆας ἰδέας, ὥστε νᾶ δύναται νᾶ καταρτίζη τοὺς περὶ αὐτῶν στρατιώτας καί σαλπικιτάς, συμφώνως πρὸς τὰ νεώτερα ἔθιμα.

4ον) Ἐν πάσει Διμοιρίᾳ ἢ Λόχον ὀφείλει ὁ Ἡγήτωρ ἐντός βραχυτέρου χρονικοῦ διαστήματος ὅπου τοῦ εἶναι δυνατὸν, νᾶ προνοῆ περί καλῶν σαλπικιτῶν καί ἐνός πεταλωτοῦ καί νᾶ ἐκλέγῃ ἕνα σιτιστὴν ἱκανόν, καί ἕνα Γραμματέαν, ὃ ὁποῖος νᾶ κρατῆ σημειώσεις καί τοῦς ἐλέγχους πάντων τῶν ἵππεων τῶν ἀναγεγραμμένων ἐν τῇ ὁμάδα του, καί ὅλων τῶν ἄλλων πραγμάτων τὰ ὅποια θᾶ εἶναι ἀναγκαῖα.

5ον) Πᾶς Εὐγενῆς ἢ Φεουδάρχης, ὅστις κέκῃται πλήρες ἵππικόν, εἶναι ὑποχρεωμένος ἐντός τριῶν μηνῶν νᾶ προνοῆσῃ περί μιᾶς σκηπῆς μεγάλης, δυναμένης νᾶ καλύπτῃ τουλαχιστον ὀκτώ ἵππους, ἐκεῖνοι δέ οἱ ὅποιοι θᾶ κέκῃτηνται περισσοτέρας ὁμάδας ἵππικοῦ θᾶ εἶναι ὑποχρεωμένοι νᾶ ἔχωσι τοσαύτας ὅσαι εἶναι αἱ ἐνωμοτίαι Ἴππικοῦ τὰς ὁποίας ἔχωσιν, ὀφείλουσι δέ νᾶ ἐπιδεικνύωσιν αὐτάς εἰς τὸν ὑπᾶλληλον τὸν κρατοῦντα τὰ βιβλία τῆς Καγκελλαρίας, ἐπὶ ~~πᾶσι~~ ποινῆ προστίμου 10 τσεκινίων δι' ἐκάστην σκηπῆν, καὶ ὁ ὑπᾶλληλος δέ οὗτος ὀφείλει νᾶ ἐπιθέσῃ ἐπὶ τῶν σκηπῶν τούτων σημεία διαφέροντα ἀπ' ἀλλήλων, διὰ νᾶ δύναται νᾶ ἀναγνωρίζωνται χωριστά.

6ον) Πάντες οἱ Ἴππεῖς κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἀσκήσεων ὀφείλουσι νᾶ φέρωσι μίαν ταινίαν ἀπὸ ἐρυσινοτὸν δύο χρωμάτων τῆς ἀρεσκείας τοῦ Ἡγήτορος των.

7ον) Όσακίς ό 'Ηγήτωρ, ή κατά διαταγήν του, ό ύπολοχαγός ήθελε διατάξη νά σημάνουν αί σάλπιγγες δι' έξοδον είς τήν έξοχήν ή δι' έκτέλεσιν τών συνήθων άσκήσεων, όφείλουν όλοι οί ίππεύς οί ύπαγόμενοι είς τήν όμάδα του νά μεταβαίνουν έφιπποι είς τόν τόπον τής διάμονής του 'Ηγήτορος των τούτου διά νά τόν παραλάβωσι, νά τόν συνοδεύσωσι δέ έπίσης έως εκεί πάλιν κατά τήν έπιστροφήν του, επί ποινή 12 ύπερπήρων διά πάσαν παράλειψιν, λαμβανομένων από ένα έκαστον, διά νά χρησιμοποιηθώσι πρός άγοράν είδών ίππευτικής, προσφερομένων ως βραβεΐον είς έκείνον όστις ήθελε τρέχει καλλίτερον είς τόν στΐβον κατά τόν είθισμέκνον χρόνον.

8ον) Πάντες οί Εύγενείς και Φεουδάρχει, οί όποιοι έχουν τήν ύποχρέωσιν νά εισφέρωσι πλέον του ενός ίππου του χρησιμοποιουμένου ύπ' αύτων προσωπικώς, δέν δύνανται νά παρέχωσι πρός ίππευσιν τούς πλέον τούτους ίππους είς πρόσωπα άνίκανα και μή δυνάμενα νά έννοήσωσι τάς άσκήσεις, αλλά πρέπει νά εκλεγωνται ύπ' αύτων πρόσωπα προνομιοϋχα ή έχοντα άλλοτε φέουδα, των όποιων έστέρήθησαν συνεπεία άπαλλοτριώσεων, ή άλλα πρόσωπα καταγόμενα έξ εύγενών ή πρόσωπα ικανά νά ίππεύουν και δυνάμενα νά χρησιμοποιούν τόν ίππον συμφώνως πρός τά κανονισμένα. Ουδένα έξ αύτων δύναται νά άπολύση ό αύθεντης του, ή νά δεχθή άλλον είς τήν θέσιν του, εάν δέν όδηγήση αύτόν είς τό Γραφεΐον τής 'Επιμελητείας 'Ιππικου, δια νά διαγράφη τόν ένα και νά έγγραφη τόν άλλον, επί ποινή 5 Τσεκινίων κατά πάσαν παράβασιν.

9ον) Καθ' ό είναι διατεταγμένον οί ύπό επίταξιν ίπποι δέν δύνανται νά δανείζωνται είς ουδένα επί ποινή 10 τσεκινίων δι' έκαστον ίππον και τοϋτο πρός τόν σκοπόν όπως δύνανται οί διατηροϋντες τοιοϋτους ίππους νά άρνώνται τόν τοιοϋτον δανεισμόν, ό όποιος καθώς παρετηρήθη, έγένετο άφορμή τής άπωλείας καλών ίππων.

10ον) (έν περιλήψει) ότι ή συντήρησις των σαλπίνγων και άλλων άντικειμένων, αναγκαιούντων είς τήν ύπηρεσίαν του ίππικου, έπιβαρύνει τούς Φεουδάρχει κλπ.

11ον) (έν περιλήψει) 'Επειδή οί 'Ηγήτορες έχουν ένα βαθμόν λίαν τιμητικόν, είς όλα δέ τά μέρη του κόσμου είθισται νά αναθέτουν τό αξίωμα τοϋτο είς πρόσωπα λίαν αξιόλογα είναι πρόπον νά άπολαμβάνουν τιμών είς οϊονδήποτε μέρος και κατά τάς έπισήμους δεξιώσεις και τελετάς νά τάσσονται πλησίον των άνωτάτων λειτουργών και των Κυβερνητών κ.τ.λ.

12ον) Οί 'Ηγήτορες οίτοι είναι άπηλαγμένοι πάσης ύποχρεώσεως, είναι δέ έλεύθεροί νά όπλοφορϋν ως θεωρούμενοι ως άνώτεροι αξιωματικοί και ως έξασκουντες έν τοιοϋτον έπάγγελμα, και τοϋτο διά νά δύνανται νά άνταποκρίνωνται είς τά καθήκοντα των, άνευ ουδενός κωλύματος ή έννοχλήσεως

Ιζον) Πάντες οι Εὐγενεῖς καὶ Θεουδάραχοι δύο ἡμέρας πρὸ τῶν ἀσκήσεων καὶ δύο μετὰ αὐτάς, ἔχουν ἐλεύθερον προπεμπτήριον, ἥτοι ἀπόλυτον ἐλευθερίαν κυκλοφορίας μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς συλλήψεως αὐτῶν διὰ χρῆσιν ἢ τῆς κλητεύσεως τῶν, ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν.

Κατὰ τὴν 7ην Ἰανουαρίου 1576 ἐδημοσιεύθησαν αἱ ἀνωτέρω διαταγαὶ ἐν τῇ ἐξέδρα τῇ κειμένη ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως ταύτης Χανίων, ἀναγιγνώσκοντος τοῦ Τζώρτζη Ἀβράμη, βοηθοῦ τῆς Α. Ἐξοχότητος καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Μεγιστάνων Φραντζέσκου Βιταμάνου καὶ Σ. Ζ. Τζαγιαρδου, τοῦ ἐπιλεγομένου Μελιβέο, καὶ ἄλλων παρίσταμένων, καταχωρηθειῶν τῶν διαταγῶν τούτων ἐν τῇ Καγκελλάριᾳ Χανίων.

ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΔΙΚΩΝ

Καθορισθέντων διὰ τῶν προηγουμένων ἡμῶν διαπαγῶν ὡς πρὸς τὰς δίκας αἱ ὁποῖαι ἤθρλον τότε ἀνακινήθη, ὅτι ἐκεῖνοι δὲν ἐνεφανίσθησαν εἰς τὰς τακτικὰς ἐπιθεωρήσεις τοῦ Ἰππικοῦ θὰ καταδικάζοντο ἀδιακρίτως εἰς 10 τσεκλινια δι' ἕκαστον ἵππον διὰ τὴν ἀπειθείαν τῶν ταύτην, οὕτω δὲ συμβαίνει ὥστε νὰ ἔχουν πληρώσει τὴν ποινὴν οἱ ἔχοντες ὑποχρεώσεις μεγαλυτέρας εἰσφορᾶς, ὅσον καὶ οἱ ἔχοντες ὑποχρεώσεις διὰ μικροτέρας, οἱ δὲ ἀπειθεῖς εἰς τὰς Γενικὰς Ἐπιθεωρήσεις καταδικάζονται διὰ τῶν ῥηθειῶν διαταγῶν κατὰ διάφορον τρόπον θέλει καθορισθῆ διὰ τοῦ κανονισμοῦ τούτου. αἱ δὲ καταδίκαι εἰσπραττόμεναι εἰς χρῆμα, θὰ διανέμονται συμφώνως πρὸς τὰς προλεχθείσας ἡμετέρας διαταγὰς, αὐτῶς ὥστε τὰ 2/3 αὐτῶν νὰ περιέρχονται εἰς τὴν θησαυροφυλάκιον τῆς Γαληνοτάτης Ἐπικρατείας διὰ νὰ διατίθενται πρὸς συμπλήρωσιν τῶν πρὸς στρατωνισμόν τῶν στρατιωτῶν, γενομένων δαπανῶν καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν ὀχυρωμάτων ἐν τῇ πόλει, τὸ δὲ ἀπομένον 1/3 θὰ κατανέμεται εἰς τὸ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰσφορᾶς ἵππων, τεταγμένον προσωπικόν.

(Ἐπονται ἀναλυτικῶς αἱ ὑπηρεσίαι αἱ δικαιούμεναι τοῦ ἐναπομένου τρίτου.)

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ

(Ἀναγράφει ποῖαι χρηματικαὶ ποιναὶ ἐπιβάλλονται ἐπὶ ἐκάστης περιπτώσεως ἀπουσίας παραλείψεως τῶν εἰς εἰσφορὰν ἵππων ὑποκειμένων Φεουδαρχῶν)

Ἐγένετο ἐν Χανίοις τῇ 26 Ὀκτωβρίου 1527 (ἕως 1577)

ΠΕΡΙ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ἐπειδὴ οἱ προνομιοῦχοι τοῦ Βασιλείου τῆς Κρήτης ὑπῆρξαν πάντοτε τοσοῦτον πολεμικοὶ καὶ τολμηροί, πολεμήσαντες πάντοτε ἐντὸς καὶ μετὰ φυλικὸν σθένος εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, ἐν τῇ ἐσωτερικῇ καὶ ἐξωτερικῇ κατὰ τῶν ἐχθρῶν των, ὡς μαρτυροῦσι μετὰ πολλῶν ἐπαίνων, ὧν γεμουσαὶ αἱ παλαιαὶ ἱστορίαι, καὶ ἐπιθυμοῦντες ὅπως ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ζῶσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὡς κληρονόμοι τῆς ἀνδρείας ταύτης καὶ πρὸ πάντων κατὰ τοὺς παρόντας καιροὺς, κατὰ τοὺς ὁποίους φαίνονται σταθερῶς ἀποφασισμένοι νὰ τὸ ἀποδείξουν μετὰ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, ὅχι μόνον πρὸς διατήρησιν τοῦ Βασιλείου τούτου ὑπὸ τὴν ἀρχαίαν σημαίαν τῆς ἐκλαμπροτάτης ταύτης Δημοκρατίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄμυναν ἀκόμη τῶν Πατρίδος, τῆς περιουσίας καὶ τῶν τέκνων των καὶ πρὸ παντός πρὸς ἐξύχωσιν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, διὰ τὴν ὁποῖαν ὀφείλει ἕκαστος νὰ εἶναι ἕτοιμος ὅπως χύσῃ ἐν ἀνάγκῃ καὶ τὸ αἷμα τοῦ ἀκόμη, ὡς ἐκ τούτου θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ προνοήσωμεν καὶ νὰ διατάξωμεν ὅτι ἐὰν ποτὲ ἤθελε διατάξῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν ἄμυναν τοῦ Βασιλείου τούτου, πᾶς τις νὰ εὐρίσκειται εἰς κατάστασιν ὥστε θὰ δύναται νὰ μὴ παραλείψῃ νὰ κάμῃ τὸ καθήκον τοῦ μετὰ τῆς προθυμίας ἐκείνης καὶ τῆς καλῆς τάξεως, ἣν ἀπαιτοῦν αἱ τοιαῦται περιστάσεις.

Καὶ ἐπειδὴ ἔχει ἤδη προνοηθῆ καὶ καθορισθῆ ἡ ὑπηρεσία τὴν ὁποῖαν δύναται νὰ παράσχουν οἱ Εὐγενεῖς Φεουδάρχει, οἱ ὁποῖοι ἐφοδιάζουν μετὰ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδια τὸ εὐγενέστατον Ἴππικόν, ἐν τῇ ὁποίῃ γυμνάζονται ὅλοι οἱ ῥηθέντες εὐγενεῖς Φεουδάρχει, καὶ παρέχουν τὴν ἐλπίδα ὅτι ἐν ᾧρᾳ ἀνάγκης θὰ εἶναι πολὺ περισσώτερον ἕτοιμοι καὶ θὰ ἐξεύρουν ἐπίσης τὸν τρόπον νὰ ἐξοπλίσωσι τὴν ποσότητα ἐκείνην τῶν Γαλλερῶν, ἡ ὁποῖα ἤθελε κριθῆ ἀναγκαῖα, διὰ τοῦτο εἶναι ὑποχρεωμένοι καὶ οἱ χωρικοὶ ὅλων τῶν περιφερειῶν νὰ μετέχουν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης, ὅντες πρὸς τοῦτοις προορισμένοι δι' ἀγγαρίας ὑπηρεσιακᾶς ἀναλόγου τῶν ἀναγκῶν πρὸς κατασκευὴν φρουρῶν.

Καὶ ἐπειδὴ μεταξύ ὅλων τῶν κατοίκων τοῦ Βασιλείου ὑπάρχει μία ὁμὰς καλῶν καὶ γενναίων ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι ἕνεκα τοῦ προνομίου περὶ τῆς ἀρχαίας εὐγενοῦς καταγωγῆς των, εἴτε ἕνεκα τῆς ἀῆλιας τῶν προγόνων των, εἴτε διότι διὰ λόγους εὐνοίας ἔτυχον τῆς χάριτος νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς προσωπικῆς ἐργασίας, ἰδίᾳ τῆς ἐργασίας εἰς τὰς Γαλλέρας, καὶ τὴν πρὸς κατασκευὴν ἡχημάτων ὀχυρωμάτων ἀγγαρείαν, οἱ ἄνθρωποι δὲ οὗτοι μόνον ἐλλείπει συστήματος καὶ διαταγῶν, καίτοι φαίνονται ὅτι ἔχουν τὴν ἀπαιτουμένην θέλησιν καὶ ἀνδρείαν καὶ πολλὴν προθυμίαν, δὲν παρέχουν οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν.

Ἐνεκα τούτου ὁ ἐνδοξότατος καὶ ἐξοχώτατος Κύριος

Ἰακώβος Φορκαρίνης, φρονῶν ὅτι διὰ τὴν κοινὴν ἄμυναν καὶ διὰ τὴν γενικὴν ἐνθάρρυνσιν, πάντες ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἶναι ἱκανοὶ κατὰ τοὺς παθόντας χρόνους καὶ κατὰ τοὺς ἐλευσομένους τοιούτους, δεῖον νὰ χρησιμοποιοῦνται προθύμως, φροντίζοντες νὰ αὐξάνουν τὴν φήμην καὶ τὴν ὑπόληψιν εἰς τὸ Βασίλειον τοῦτο, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἀποφασίζει καὶ διατάσσει σταθερῶς ὅπως πάντες οἱ Ἀρχοντοπούλοι, οἱ προνομοιοῦχοι οὐ τυχόντες εἰδικῆς χάριτος, καὶ οἱ κάτοχοι φεουδῶν οἱ μὴ συνεισφέροντες ἵππους, ὡς καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι διατείνονται ὅτι κατὰγονται ἐξ εὐγενῶν νοικογενειῶν, ἀλλ' ἔνεκά τυχαιῶν συμβάντων ἀπώλεσαν τὴν εὐγένειαν ταύτην τῆς καταγωγῆς των, καὶ ἐν γένει πάντες ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι κατοικοῦσιν εἰς τὰς περιφέρειας τῶν πόλεων καὶ Καστελλῶν (ἐπαρχιῶν) οἱ ἀπολαύοντες προνομίων καὶ ἀπαλλαγῶν ἀπὸ τὰς εἰσφορὰς τῆς προσωπικῆς ἐργασίας, ἐξαιρέσει ἐκείνων τοὺς ὁποῖους ἡ Α.

Ἐξοχότης κατὰ τὴν ἀμαθεώρησιν ἠθέλε κρίνει καλοῦς, πάντες λέγομεν οὗτοι ἐγγραφῶσιν εἰς τὸν ἀριθμὸν (τάξιν) τῶν στρατιωτῶν μὲ τούτους ὅρους, τὰς τιμὰς καὶ τὰ πρῶτεῖα τὰ ὁποῖα θὰ ἐκτεθῶσι κατωτέρω:

(ἀκολουθοῦν τὰ ἄρθρα) τὰ ὁποῖα ἐλλείπουν)

Κατὰ τὴν 30 Δεκεμβρίου 1576 ἐδημόσιεῦθη ἡ παρῶσα ἀπόφασις ἐν Χανίοις ἐν τῇ ἐξέδρα τῆς πλατείας τῆς πόλεως Χανίων ὑπὸ τοῦ ἡγῆτος τῶν τυμπάνων διὰ τοῦ κήρυκος τῆς πόλεως ταύτης, ἀναγιγνώσκοντας τοῦ Ἱππότητος Τζῶρτζη Ἀβονάλ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν μεφιστάνων Ἰακώβου Καλλέργη καὶ Βερνάρδου Μεγκάνου καὶ πολλῶν ἄλλων παρισταμένων.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΣΕΡΝΙΔΩΝ (ΠΟΛΙΤΟΦΥΛΑΚΩΝ)

Ἡμεῖς Ἰάκωβος Φορκαρίνης ἐπιθυμοῦντες νὰ προνοήσωμεν ὅπως αἱ ἡμέτεραι ἐντολαί, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἤδη θεσπισθῆ διὰ τὴν πόλιν ταύτην τοῦ Ἡρακλείου, κανονισθοῦν καὶ ρυθμισθοῦν κατὰ τὸν καλλίτερον δυνατὸν τρόπον, ἐντελλόμεθα ὅπως ἡ πόλις αὕτη διαιρεθῆ εἰς τρία μέρη ἢ τμήματα εἰς ἕναστον δὲ τούτων νὰ ὑπάρχη εἰς Συνταγματάρχης, ὅστις νὰ ἔχη τὴν διοίκησιν αὐτῆς καὶ ἰδίᾳ τῶν σπρατιωτῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐγγραφῶσιν ὑπὸ τὰς διαταγὰς των, καὶ οἱ ὁποῖοι δι' ἕναστον τμήμα θὰ εἶναι διακόσιοι διηρημένοι εἰς τρία μέρη, ἐξ ὧν τὸ ἓν θὰ ἀποτελοῦν οἱ λογχοφόροι, τὰ δὲ ἄλλα δύο οἱ ἀκροβολισταί (τυφεκοφόροι) μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων ὑποδιαιρέσεων καὶ προϊσταμένων. Τὰ οὕτω καταρτιζόμενα σώματα Πολιτοφυλάκων θὰ εἶναι ἐφοδιασμένα διὰ τῶν διαταγῶν ἐκείνων, διὰ τῶν ὄρων καὶ διὰ τῶν εἰς τοὺς ἀπειθοῦντας ἐπιβαλλομένων ποινῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐκτίθενται ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς κανονισμοὺς οἵτινες θὰ παραδοθῶσι κατόπιν ἡμετέρας διαταγῆς εἰς ἕναστον Συνταγματάρχην, ὁ ὁποῖος ὀφείλει νὰ τοῦς ἐπιδεικνύῃ εἰς τοὺς λόχους του, ἕνα πρὸς ἕνα ἰδιαιτέρως, ἐπιθυμοῦμεν δὲ ὅπως οἱ κανονισμοὶ οὗτοι τηροῦνται ἀπαραβίαστοι, διὰ νὰ εἶναι δὲ βέβαιοι οἱ μέχρι τοῦδε ἐγγραφέντες Πολιτοφύλακες ὡς καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θὰ ἐγγραφῶσιν ἐν τῷ μέλλοντι ὅτι θέλομεν ὅπως ἡ δρᾶσις αὐτῶν καὶ οἱ κόποι των βραβεύονται καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀκόμη, δημοδιεύομεν τὰς κατωτέρω ἀναγραφομένας ἀπαλλαγὰς ἐκ τῶν ἀγγαρειῶν καὶ τὰ εἰς αὐτοὺς παραχωρηθησόμενα προνόμια, τὰ ὁποῖα θὰ τηρῶνται ἀπαραβιάστως, ἦτοι:

Πάντες οἱ καταγραφόμενοι ὡς Πολιτοφύλακες θὰ ἀπαλλάσσονται τῶν ἀγγαρειῶν ὄχι μόνον οὗτοι προσωπικῶς, ἀλλὰ καὶ τὰ ζῶα των ἀκόμη, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ ἐνοχληθῶσι παρὰ μόνον ὡς ἀντικειμενικὴ περίπτωσις ἐπείγουσας ἀνάγκης πρὸς ἄλλοις καὶ μεταφορὰν ἀλεύρων διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς τροφοδοσίας τῶν σπρατιωτῶν, ἀλλὰ καὶ τότε μόνον ὅταν τὰ ζῶα τῶν μὴ καταγραφέντων εἰς τὰς τάξεις τῶν Πολιτοφυλάκων δὲν θὰ ἐπείρουν εἰς τὰς τοιαύτας ἀνάγκας. Ἐκτός δὲ τούτου δὲν δύνανται οὗτοι νὰ ὑποστῶσιν ἐπίταξιν τῶν οἰκιῶν των ἢ νὰ ἐνοχληθῶσιν ἐν αὐταῖς διὰ νὰ στρατωνισθῶσιν ἐκεῖ Ἰταλοὶ στρατιῶται ἢ νὰ συγκατοικήσουν μετ' αὐτῶν οἱ στρατιῶται οὗτοι.

Πρὸς τούτοις οἱ ἐγγραφέντες εἰς τὰς τάξεις τῆς Πολιτοφυλακῆς δὲν δύνανται νὰ νὰ ἐξαναγκασθῶσιν νὰ δώσουν οὐδεμίαν ποσότητα οἴνου, εἰς εὐθυμὴν τιμὴν εἰς τὴν Ἰταλικὴν φρουρὰν ἐξ ἐκείνου τοῦ ὁποῖου ἔχουσιν ἀνάγκην πρὸς ἰδίαν χρῆσιν ἢ διὰ τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὰς περιουσίας των, παρὰ μόνον ἐξ ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἔχουν ἐπὶ πλεόν πρὸς πώλησον ἢ πρὸς φύλαξιν χάριν ἐμπορίας.

Πάντες οἱ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὰς τάξεις τῆς Πολιτοφυλακῆς δύνανται νὰ φέρωσι τὰ θέμιπ' ὄπλα ἀνά τὴν πόλιν καὶ καθ' ὅλον τὸ Βασίλειον τοῦτο, ἀπαγορευομένου ὁσάκις ἀπαγορευθῆ ἡ ὕπλοφορία, νὰ περιλαμβάνωνται καὶ οὗτοι, ἀλλὰ δεῖον νὰ θεωροῦνται πάντοτε ὡς προνομιοῦχοι, καὶ νὰ δύνανται νὰ φέρωσι τὰ ὅπλα των ὡς ἐρρέθη, παρά τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην.

Πάντες οἱ καταταγέντες, ἐναντίον τῶν ὀπείων ἤθελον ἐγερθῆ ἀγωγαί πολιτικαί ἢ μηνύσεις ποινικαί, δέν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ πληρῶσουν παρά μόνον τὸ ἥμισυ ἐκείνου ποῦ εἴθισται νὰ πληρῶσουν διὰ τὰ γραφικά, τὴν ἀντιγραφὴν, διὰ τὰς ἀποφάσεις καὶ ἄλλα παραπλήσια πράγματα. Ἐάν ὅμως οὗτοι ἤθελον ἐγείρει ἀγωγὰς ἢ ἤθελον καταμηνύσῃ ἄλλους, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ πληρῶνουν τὰ κανονισμένα ἔξοδα, ὡς καὶ οἱ μὴ κατατάξθέντες. Διὰ χρέη τὰ ὁποῖα ἤθελον συνάφει οἱ καταταγέντες εἰς τὸ ῥηθέν σῶμα μετὰ τὴν κατάταξιν των, δέν δύνανται νὰ συλληφθοῦν ἢ νὰ φυλακισθοῦν διὰ τὰ χρέη των ταῦτα.

Ἐπειδὴ δέ εἶναι ὑποχρέωσις τῆς Πολιτείας ὥστε ἐκεῖνοι οἱ ἥπῃσι ὁποῖοι ἔχουν μεγαλυτέρους κόπους νὰ ἀπολαμβάνουν καὶ μεγαλυτέραν ἀμοιβὴν, διὰ τοῦτο ἐπιθυμοῦμεν ὅπως οἱ Συναταγματάρχαι, οἱ Ταγματάρχαι, οἱ Ἐκατόταρχοι, οἱ Σημαιοφόροι, οἱ Λοχίαοι καὶ οἱ Προϊστάμενοι Ἐνωμοτιῶν, ὡς καὶ πᾶντες οἱ ὀπλισμένοι διὰ δοράτων καὶ διὰ θωρακίου, ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τοῦδε καὶ ἐξῆς καθ' ὅλοκληρίαν τοῦ σημήθους κεφαλικοῦ φόρου ὁ ὁποῖος φόρος ἐντελλόμεθα ὅπως συμπληρῶνῃται ἐξ ὀλοκληροῦ ὑπὸ ἐκείμων οἱ ὁποῖοι δέν ὑποβαστάζουσι τούτους κόπους καὶ τὰς στρατιωτικὰς δυσχερείας μετὰ κινδύνου τῆς ἑαυτῶν ζωῆς, ὡς ὑποφέρουν οἱ καταταγέντες χάριν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος, ὑπὲρ τοῦ ὀποίου ὀφείλουσι καὶ οἱ μὴ καταταγέντες νὰ προσφέρουν κάποιαν βοήθειαν καὶ ἀμοιβὴν διὰ τῶν περιουσιῶν των. Οἱ τυφεκοφόροι ὅμως, οἱ ὁποῖοι δέν αἰσθάνονται μέγα βάρος τῶν ὀπλων ὡς οἱ δορακοφόροι, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὀπλισμένοι καὶ διὰ θώρακος, διατάσσονται ὅπως ἀπαλλαγῶσι κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ ῥηθέντος φόρου.

Δηλοῦται κατηγορηματικῶς ὅτι οἱ ἀκροβολισταί (τυφεκοφόροι) οἱ δορακοφόροι, καὶ οἱ προμνησθέντες ὅλοι προϊστάμενοι αὐτῶν ἀπαλλάσσονται παντός ἄλλου εἴδους φόρου ἐκτάκτου, ὅστις ἤθελον ἐπιβληθῆ ἐν τῷ μέλλοντι, τὸ δὲ ἀναλογοῦν αὐτοῖς ποσόν θὰ συμπληροῦται ὑπὸ τῶν μὴ ἐγγεγραμμένων εἰς τὰς τάξεις τῆς Πολιτοφυλακῆς.

Πάντες οἱ καταταγέντες οἱ ὁποῖοι ἤθελον ὑπηρετήσῃ ἐν τῇ Πολιτοφυλακῇ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τὸν ἀναγραφόμενον εἰς τὰ προηγούμενα κεφάλαια τοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς, ὅταν θὰ ἀπολυθοῦν ἐκ τῶν στρατιωτικῶν των καθηκόντων, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ὑπολοίπου βίου αὐτῶν, ἀπολαμβάνουσι τῶν παντός εἴδους προνομίων τῶν ὀποιῶν ἀπελάμβανον ὅταν ἦσαν καταταγμένοι, ὡς ἀρμόζει εἰς διακεκριμένους στρατιώτας τῆς Α. Γαληνότητος.

Διαβεβαοῦνται πάντες οἱ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὰς τάξεις τῆς Πολιτοφυλακῆς ὅτι εἰάν ἤθελον χρησιμοποιοῦν ἐντὸς τοῦ Βασιλεῦθι Κρήτης εἰς ἄλλην ἐπί πλεον ὑπηρεσίαν ἀπὸ τὰς συμφῆεις ἐπιθεωρήσεις καὶ ἀσκήσεις θὰ μισθοδοτοῦνται ὅλοι ἀναλόγως τοῦ στρατιωτικοῦ βαθμοῦ των, ὡς καλοὶ πιστοὶ καὶ ἀγαπητότατοι στρατιῶται τῆς Α. Γαληνότητος.

Εἰδοποιοῦνται τουναντίον ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δέν θὰ εἶναι εὐπειθεῖς εἰς τοὺς Προϊσταμένους των καὶ ἐπιμελεῖς εἰς τὸ νὰ περιποιῶνται τὰ ὅπλα των, μέ τὰ ὁποῖα θὰ καταταχθοῦν καὶ νὰ ἐξασκοῦνται εἰς αὐτὰ ὡς ἐμπρέπει, θὰ τιμωροῦνται μέ τὰς ποινὰς ἐκεῖνας τὰς εἰδικῶς ἀναγραφόμενας εἰς τὰ προηγούμενα ἄρθρα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ἐν γένει ἀναφερόμεθα.

Μετὰ τὴν 2αν Μαΐου 1575 ἐδημοσιεύθη, ἐν Ἑρακλείῳ ἡ παρῶσα διαταγή καὶ τὰ προηγούμενα ἄρθρα ἐπὶ τοῦ τόπου τῶν δημοπράσιων.

ΝΩΣΙΝ ΧΑΝΙΩΝ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΤΩΣΙΝ ΤΟΥ ΦΡΑΚΛΕΙΟΥ

Ἐπιθεσις τῶν ἀποφάσεων αἱ ὁποῖαι ἐλήφθησαν ἐν Συμβουλίῳ τῆς Κοινο-
τητος Ἡρακλείου ἐπιδοθεῖσαι εἰς τὴν κήχη Α. Ἐξοχότητα τὸν Γενικὸν
Ἀρχηγὸν Φραντζέσκον Μοροζίνην, ὅταν ἐπηκολούθησεν ἡ παράδοσις τοῦ
Φρουρίου εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων διὰ τῆς ὁποίας οἱ ὑπήκοοι ἐκεῖνο
ἐν μιᾷ ψυχῇ καὶ ὁμοφώνως ἐζήτησαν νὰ ἀκολουθήσουν τὰς σημαίας τῆς Α.
Γαληνότητος τοῦ Ἡγεμόνος, εἰς τὸ ἔλεος τοῦ ὁποῖου παρέδιδον ἑαυτοὺς
ἐγκαταλείποντες ἐκουσίως τὴν πατρίδα καὶ τὰς περιουσίας των, παρά τὰς
μεγίστας διαβεβαιώσεις καὶ προκηρύξεις τὰς γενομένας διὰ κήρυκος ὑπὸ
τοῦ Μεγάλου Βεζύρου, προσπαθοῦντος νὰ τοὺς πείσῃ νὰ παραμείνουν ὑπή-
κοοι τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ νὰ μείνουν εἰς τὰς περιουσίας
των, ἀναλαμβάνοντος τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διπλασιάσῃ εἰς ἕκαστον ἐκεῖνο τὸ
ὁποῖον ἐκέκτητο, ἐκτός τῶν πολλῶν ἄλλων ἀπαλλαγῶν καὶ προνομίων τὰ
ὁποῖα διεβέβαιεν ὅτι θὰ τοὺς κήμη νὰ ἀπολαύσουν.

Παρ' ὅλα ταῦτα ὅμως ἐκεῖνοι δέν ἐπέσθησαν νὰ παραμείνουν,
προτιμήσαντες νὰ θυσιάσθωσιν διὰ τὴν ἀμυναν τῆς πατρίδος καὶ διὰ τὴν
δόξαν τοῦ προστάτου τῆς Ἁγίου Μάρκου, εὐχαριστοῦμενοι νὰ ἀκολουθήσωσι
τὴν σημαίαν αὐτοῦ διὰ νὰ ἀποθάνωσι καὶ ἀφήσωσι τὴν τέφραν τῶν ὄστων
αὐτῶν ἢ ἐν εἰρήνῃ ἢ ἐν πολέμῳ ὑπὸ τὴν ἐνδοξον αὐτὴν σημαίαν, μὴ παρα-
μείναντος οὐδενός ἐν τῇ πόλει Ἡρακλείου κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν
Χριστιανικῶν στρατευμάτων, πλὴν ἑνός ἱερέως παράφρονος καὶ ἑνός Ἑβραίου
κρυφθέντων ἕνεκα τῆς ἡλιθιότητος των, ὅλοι δὲ δι' ὁμοθύμου καὶ διαθέσεως
καὶ θελήσεως ἐπεβιβάσθησαν ἐπὶ πλοίων τῆς Γαληνότητος Ἐνετικῆς Δημο-
κρατίας καὶ ἐγένοντο δεκτοὶ ὑπὸ τῆς δημοσίας γενναιοφροσύνης εὐμενῶς
καὶ μετεκομίσθησαν νὰ κατοικήσουν ἐκεῖ ποῦ ἤθελεν ἕκαστος. Οὕτω δὲ μέρη
αὐτῶν ἔμεινεν εἰς τὰ τρία Φρούρια τοῦ Βασιλείου, ἥτοι εἰς τὴν Σουδαμ
Σπιναλδγκαν καὶ Γραμβοῦσαν, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὰ Κύθηρα καὶ εἰς τινα
ξηρονήσια, τὸ δὲ μεγαλύτερον μέρος ἐπέρασεν εἰς τὰς τρεῖς νήσους, ἥτοι:
Ζάκυνθον, καὶ Κέρκυραν καὶ ὅλῃγοι εἰς Κρηφαλληνίαν, ἄλλοι μετέβησαν διὰ
νὰ κατοικήσουν εἰς Ἰστροίαν καὶ Βενετίαν καὶ ἄλλοι εἰς ἄλλα μέρη τοῦ
Χριστιανικοῦ κόσμου, ἀποδίδοντες τὸ πᾶν ἐκ τιμωρίας τῶν ἰδίων ἀμαρτη-
μάτων των ἐξαπολυθεῖσαν ὑπὸ ποῦ θεοῦ Σωτῆρος, οὗ τὸ ὄνομα εἶη πάντοτε
εὐλογημένον καὶ δεδοξαμένον. Οὕτω δὲ τὰ ἄθλια ταῦτα καὶ διεσκορπισμένα
λείψανα τῶν Κρητῶν ζῶσι μὲ τὴν ἐλπίδα πρὸς τὴν μεγίστην εὐσπλαχνίαν
αὐτοῦ ὅτι θὰ ἐπανέλθωσι μίαν ἡμέραν εἰς τὴν πατρίδα των ἠνωμένοι καὶ
συνοδοδόμενοι ὑπὸ τῆς ἐνδόξου σημαίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ἔχοντες πεποι-
θησιν ὅτι θὰ ἴδωσιν αὐτὴν ἀνυφουμένην θριαμβευτικῶς ἐπὶ τῶν τοιχῶν

τῆς ἐγκαταλελειμμένης πατρίδος των, εἶθε δέ ἡ θεία Πρόνοια νὰ εἰσακοῦσῃ τῶν δεήσεων τῶν ἀθλίων καὶ τεθλιμμένων Κρητῶν καὶ εὐδοκῆσῃ νὰ πραγματοποιηθῇ ὁ πόθος των οὗτος πρὸς παραμυθίαν των καὶ πρὸς δόξαν τοῦ Ἀγιοτάτου Αὐτοῦ Ὀνόματος.

Ἀντίγραφον ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς ἐνδοξοτάτης Κοινότητος Ἡρακλείου τῆ 20 Αὐγούστου 1669.

Συνελθόντος τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐνδοξοτάτης Κοινότητος Ἡρακλείου ἐν τῇ αἴθουσῃ τοῦ Ἀνακτόρου ἐπὶ παρουσία τοῦ Ἐξοχωτάτου Δουκὸς κ. Πακώβου Κονταρίνη, ἐνθα παρευρέθησαν οἱ κατωτέρω ἀναγραφόμενοι Εὐγενεῖς Φεουδάρχει:

Μπαστιᾶν Δαβάλλο	καὶ Μάρκος Μπέντη	Πρόεδροι.
Πιέρο Γκριόνη	Ἐμμανουήλ Μουάτσος	Κωνστ. Καπέλλο
Πιέρο Βεβιέρ	Τζουάνε Σίδερος	Ἐρρίκος Δάνδολος
Παῦλος Ρουγιιέρ	Φραντζέσκος Πελεγρίνη	Ἀγκοστίν Ντινδρες
Τζουάνε Κουερίνη	Ἰάκωβος Καλαφάτης	Ἀντώνιος Μουζάλος
(Ἀντ. Ταγματάρχης)	Τζουάνε Κομνηνός	Μιχαήλ Καρονίνας
Ἀνδρέας Μαζουράκης	Μάρκος Γααλιναῖς	Μοχαήλ Βενιέρ
Γεώργιος Κομνηνός	Φραντζέσκος Λομβαρδος	Γεώργιος Κουερίνης
Τζουάνε Τζόγια	Ἐμμανουήλ Βενιέρ	Ἀλέξανδρος Τσαγκαρόδλας
Ἀνδρέας Μπόν	Καίσαρ Βενιέρ	Μιχαήλ Πρασινικός
Λορέντσος Σανίδος	Ἀντώνιος Σαλωμον	Πέτρος Μουάτσος
καὶ ὁ υἱὸς του Γεώργιος	Κάρλος Κουερίνη	Τζώρτζης ντέ Φραντζέσκος
Δράκος Σακελάρης	Μάρκος Ντέσο	Τζουάνε Μπονασέρα
Ἀντώνιος Βενιέρ	Φίλιππος Σεμνέλλο	Κωνστ. Φεράρη
Πέτρος Δάνδολος	Μιχαήλ Βενιέρ	Γεώργιος Ἐσπιώτης
Τζουάνε Κυριακόπουλος	Ἰούλιος Μάττης	

Συνελθόντος τοῦ Συμβουλίου ἐν Ἱερᾷ συνεδριάσει καὶ ἀναγιγνωσθέντων τότε τῶν ἐγγράφων καὶ ἀρθρῶν τῶν εἰσαχθέντων σήμερον εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν δέκα δικτῶ ἐγένετο ψηφοφορία καὶ ἐψήφισαν

Εἰς μὲν τὸ λευκὸν κυτίον φῆφοι 45.
 εἰς τὸ πρᾶσινον κυτίον τοῦ ὄχι φῆφοι 0
 " " ἐρυθρὸν " " οὐχί εἰλικρινῶς 0

καὶ τοιουτοτρόπως ἐγένετο δεκτὸν παμχηφεῖ.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίς Ι.
1) Χρονικόν (Ἀφήγησις)	
2) Κατάλογος εὐγενῶν οἰκογενειῶν τῶν πόλεων Ἡρακλείου, Χανίων, Ρεθύμνης καὶ Σητείας	" 17.
3) Στρατιωτικοὶ πεζικοὶ σταλέντες εἰς Κρήτην	" 19.
4) Ἀναγγελία εἰρήνης μετὰ Ἀλεξίου Καλλέργη	" 20.
5) Εὐγενεῖς Ἡρακλείου	" 23.
6) " Χανίων	" 27.
7) " Ρεθύμνης	" 30.
8) Στατιστικὰ ὁλοκλήρου τῆς νήσου Κρήτης.	" 31.
9) Ἀξιόματα	" 35.
10) Ἐπανάστασις Κρητῶν κατὰ Ἐνετῶν τῇ ὑποκινήσει τῶν Γενουησίων	" 46.
11) Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Καντανολέοντος καὶ ὁ ἀπαγχονισμὸς αὐτοῦ	" 48.
12) Ἡ καταστροφή τῆς Γενεᾶς τῶν Φωτεινῶν	" 57.
13) Ἄλλαι τρομοκρατικαὶ ἐνέργειαι εἰς τὰ πέρας τῶν Χανίων	58.
14) Τὸ Τραγοῦδι τοῦ Καντανολέοντος	" 60.
15) Ὁ Ἀρχιστράτηγος Καβάλλη θέτει εἰς ἐφαρμογὴν ἐπιεικῆ μέτρα πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς τάξεως	" 60.
16) Ἡ ὑποταγὴ	" 64.
17) Ἡ μετὰ ταῦτα διαγωγὴ τῶν Κρητῶν	" 69.
18) Συνεννοήσεις Ρεθυμνίων μετὰ τῶν Τούρκων καὶ ἡ κἀθοδος τοῦ Γερουσιαστοῦ Φοσκαρίνη	" 70.
19) Κἀθοδος εἰς Κρήτην καὶ ἄλλων Γενειῶν Ἐπιτρόπων	" 71.
20) Ἐξέργεσις τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἡ εἰρηνοποιὸς ἐπέμβασις τοῦ Γεν. Ἐπιτρόπου Γερ. Καπλάρδου	" 72.
21) Ἡ καταγραφὴ τῶν λόχων τῶν Γενεῶν Χανίων	" 82.
22) Καταγραφὴ ὄλων τῶν χωρίων Χανίων	" 85.
23) Διαταγαὶ καὶ κανονισμοὶ Ἰππικοῦ	" 88.
24) Ἄλλαι διαταγαὶ διὰ τὸ ἰππικόν	" 94.
25) Περὶ τῶν Προνομιοῦχων τοῦ Βασιλείου	" 98.
26) Περὶ τῶν Τσερνίδων (Πολιτοφυλάκων)	" 100.
27) Ἐπιθεσις ἀποφάσεων κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Ἡρακλεῖου	" 103.

